

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

9305.

Handwritten notes in Armenian script on a stamp-like area, including the number 5276.

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ ԵՒ ՀԱՁԻԻ

ԲԱԳՈՒԱՅ ՀԱՅՈՑ ԿՈՒՆՏՈՒՐԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ 1907 Թ.
7 ԱՄՍՈՒԱՅ ԵՒ 1908 Թ. ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԵԱՆ:

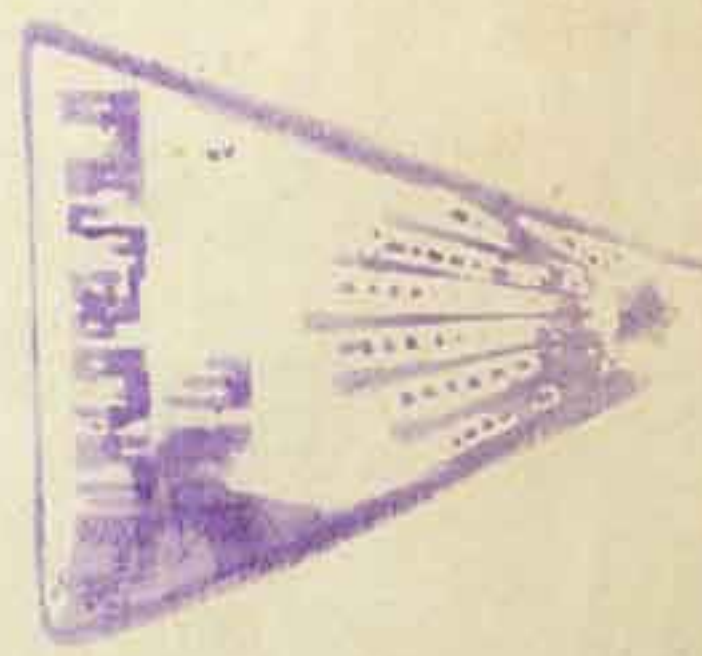
№ 2.

ОТЧЕТЪ

о дѣятельности Бакинскаго Армянскаго Культурнаго Союза
за 1907 и 1908 годъ.

№ 2.

Բ Ա Գ Ո Ւ
Էդիսրաշարժ սպարակ «Բագու» լրագրի.
1908

136961

Համաձայն՝ 1908 թ. յունիսի 29-ին կայացած Միութեան
Ընդհանուր ժողովի ցանկութեան եւ Գլխաւոր Խորհրդի
որոշման, 1907 թ. 7 ամսուայ հաշիւները համառօտակի
կցում է 1908 թ. հաշիւ տեղեկագրի սկզբին:

ՎԵՐԱՍՏՈՒԳՈՂ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄԸ:

1907 թ. յունիսի 22-ին Բագուայ Հայոց Կուլտուրական Միութեան Գլխավոր Խորհրդի վերաստուգող յանձնաժողովի անդամներս, Միութեան հաշուապահ Ալ. Բահաթրեանի ներկայացրած Գլխավոր Խորհուրդի ելևամտից 1907 թ. 7 ամսեայ հաշիւը և հաշուեկշիւը համեմատելով հաշուապահական գրքերի և վաւերաթղթերի հետ, գտանք միանգամայն ճիշտ և ուղիղ: Ըստ որում, ելևամտից հաշուեկշիւի գումարն էր 3174 ռ. 23 կ. (երեքհազար մի հարիւր եօթանասուն չորս ըուբլի 23 կոպ.) իսկ առ 1 ն յունւարի հաշուեկշիւի գումարը 3127 ռ. 94 կ. (երեքհազար մի հարիւր քսանեօթը ըուբլի 94 կ.):

Աւելորդ չենք համարում նկատել, որ Միութեան գանձատուփերից մի քանիսն էր կնիքները կոտրել և միջի գումարը տարել են, ինչպէս օրինակ, Բալախանիում Սոուչասանիկի նաւթահանքինը և Բիբի-Նէյբաթում Բունոյի նաւթահանքում գտնւածը: Քաղաքումն էլ Ի. Ն. Տէր-Ակոպովի գրասենեակի տուփի կնիքն էին կոտրել:

Մի ուրիշ բան նոյնպէս նկատելի է—այդ պ. Ռ. Յովհաննէանի 90 ըուբլի պարտքն է, պարոնը ստացել է 450 ըուբլի — 1000 հաս տուփերի արժէքը, 1906 թ. յանձնել է 800 տուփ, իսկ մնացածը երկու տարւայ ընթացքում չի վերադարձրել:

Վերաստուգող յանձնաժողովի անդամներ՝

Յար. Յակոբջանեանց.

Պ. Մեծլումեանց.

Բազուայ Հայոց Կուլտուրական Միութեան ԳԼԽԱԻՈՐ ԽՈՐՀՐԴԻ
Մ Ո Ւ Տ Ք

Մնացորդ դրամարկղում առ 1-ն յունիսի .	—	--	150	17
Միութեան բացած տուփերից 7 ամսում .	636	84		
Նուիրատուութիւններ	159	—	795	84
Ստացւած է սեկցիաներից ընդհանուր ծախքերի համար	—	—	1675	—
Ստացւած է զանազան անձերից—խորհրդի ստանալիքները և փոխարինաբար .	—	—	553	22
Թիֆլիսի առևտրական բանկի տեղւոյս բաժանմուքում ընթացիկ հաշուով առ 1-ն յունիսի 1907 թ. 314—39				
<hr/>				
Հաշուեկշիռ	—	—	3174	23
<hr/>				

Ելեւմտից հաշիւը 1907 թ. յունիսի 1-ից դեկտեմբերի 31-ը.

Ե Լ Ք

Տրւած է սեկցիաներին և զանազան անձե- րի—նրանց պահանջելիքները և ի հաշիւ	—	—	922	30
» ոռճիկներ հաշւապահին, երկու հարկա- հաններին, ծառային և գործակալի	—	—	1391	66
» մի հատ ինքնատուի	—	—	8	—
Տրւած է գրասենեակի ընդհանուր ծախքե- րի, գրասենեակի վարձը, 2000 հատ կա- նոնադրութիւն տպագրելու, անցեալ տե- ղեկագրի թղթի, բլանկների, փոստի և փոխադրութեան, հեռագրների և այլ գրա- սենեակային ծախքերի	—	—	699	13
Տրւած է զանազան ծախքերի սեկցեաների հաշւին	—	—	60	84
Մնացորդ դրամարկղում 31-ին դեկտեմ- բերի 1907 թ.	—	—	92	30
Մնացորդ Թիֆլիսի առեսրական բանկի սեղույս բաժանմունքում ընթացիկ հաշ- ւով 314—39				
Հաշւեկշիռ	—	—	3174	23

„Եսկս“ թերթի 7 ամսուայ ելևմտից հաշիւը
Մ Ո Ւ Տ Ք

Մեացորդ դրամարկղում առ 1-ն յունիսի 1907 թ.	—	—	1250	14
Թերթի բաժանորդներից և հատաժամատից	14158	20		
Յայտարարութիւններից	23856	41		
Տպարանի մասնաւոր պատւէքներից	1671	22		
Չատկին տրւած աւանաններից յետ է ստացւած	410	—		
Չանագան նուիրատուութիւններ յատուկ նպատակով	659	46		
Ստացւած է յօգուտ թերթի նուիրատուութիւններ՝				
Պ. Ծատուրեանից	300			
Ն. Մ. Առաքելեանից	200			
Մ. Քալանթարեանից	200			
Եղբ. Թումանեաններից	200			
Թ. Ս. Մելիքեանից	100			
Բ. Յակոբեանից	100			
Վորոտան ընկ.-ից	300			
Մ. Խ. Աւագեանից	300			
Եղբ. Թումանեաններից	200			
Տիկ. Հոսիս. Աղամեանից	300			
Թիֆլիսսկի ընկերութիւնից	200			
Ա. Մանթաշեան և ընկերութիւնից	500			
Միլովից	100		3000	—
Հ. Տէր-Միքէլեանից փոխարինաբար	400	—		
«Արամազդ» ընկ.-ից աւանս 500 ռ. և ի հաշիւ պատւէր—1000 ռ.	1500	—		
Միութեան Գլխաւոր Խորհրդից	400	—		
Բժ. Չաքարեանից և Հ. Մելքումեանից	147	15	46202	44
Հաշուեկշիռ	—	—	47452	58

1907 թ. յունիսի 1-ից—դեկտեմբերի 31-ը:

Ե Լ Ք

Տրւած է ոտճիկներ տպարանում . . .	15513	72		
» » գրասենեակում . . .	4518	41		
» » խմբագրական կազմին	8072	17		
» հոնորարներ . . .	4141	44		
Գրասենեակի ծախքեր . . .	722	16		
Տպարանի ծախքեր . . .	1357	87		
Լրագրի թուղթ . . .	8068	87		
Փոստի ծախք . . .	388	54		
Տպարանի կապալավարձը . . .	566	66		
Սմբագրատան վարձը . . .	466	67		
Եաղուբեանին հին պարտքը . . .	101	40		
Լուսաւորութեան . . .	600	10		
Տուգանքի . . .	400	—		
Զանազան նուիրատուութիւններից ըստ պատկանելոյն տրւած է . . .	282	79		
Ա. Ա. Էնգէլին «Бак. Изв.» լրագրի իրա- ւունքը մեզ տալու . . .	180	—		
Հայկ Տէր-Միքէլեանին . . .	370	—		
Մասնաւոր պատւէրներ կատարելուց տպա- րանում ծախքի . . .	303	51	46054	31
Մնացորդ դրամաւիդում առ 1-ն յունուարի 1908 թ. . .	—	—	1398	27
Հաշուեկշիռ . . .	—	—	47452	58

Բ. Հ. Կ. Մ. ՀՈՂԱՅԻՆ ՍԵՎՅԻԱՅԻ ԵԼԼԱՄԻԻԿ ԿԱԶՄԻՐ
ՄՈՒՏՔ

Մնացորդ դրամարկղում առ 1-ն յունիսի 1908 թ.	—	—	476	78
Ստացւած է անդամակցական վճարներ .	881	80		
„ ծախւած գրքերից	9	80		
„ Շիրաւի բանուորներից	20	—		
„ Գլխաւոր Խորհրդից սեկցիայիս ստանալիքը	210	30		
„ գործավար պ. Յ. Մելքումեանից	30	42		
„ Թիֆլիսի առևտրական բանկի տեղ- ւոյս բաժանմունքից №-114 պայ- մանական հաշւից	589	90	1742	22
<hr/>				
Հաշւեկշիռ	—	—	2219	—
<hr/>				

1907 թ. յունիսի 1-ից—դեկտեմբերի 31-ը:

Ե Լ Ք

Մտցրած է Թիֆլ. առևտր. բանկի տեղույս բաժանմունքը №-114 պայմանական հաշվով	—	—	324	78
Գործավարին 4 ամսուայ ոտճիկ	400	—		
Գիւղական բանկերի գործակալին	40	—		
Գլխաւոր Խորհրդին ընդհանուր ծախքերի հաշվով	700	—	1140	—
Քարտէսի վիճակագրութիւնը կազմելու	—	—	34	75
Քարտէսի ծախքերի համար պ. ն. Ղարազեօղեանին ի հաշիւ	—	—	270	—
Ը Ն Դ Շ Ա Ն ՈՒ Ր Ծ Ա Խ Ք Ե Ր				
Տրւած է յայտարարութիւնների	43	—		
„Վարկային ընկ. կանոնադրութիւն“ գիրքը տպագրելու, և թղթի ու սրբագրութեան Տեղեկագիրը և վարկային ընկ. գրքի հրահանգները թարգմանելուն	248	92		
Այլ և այլ գրասենեակային ծախքեր.	53	16	445	08
Մնացորդ դրամարկիում առ 1-ն յունուարի 1908 թ.	—	—	4	39
Հաշուեկշիռ	—	—	2219	—

Բ. Հ. Կ. Մ. ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ՍԵՎՑԻԱՅԻ ԵԿԼԱՄԻԿ
Մ Ո Ւ Տ Ք

Մնացորդ դրամարկղում առ 1-ն յունիսի	—	—	619	80
Ստացւած է անդամակցական վճարներ .	—	—	926	70
» է. Ամբրումեանից յօգուտ հայերէն թերթի.	—	—	215	—
» պատանեկան գրադարանի 50 բաժանորդավճար	—	—	250	—
<hr/>				
Հաշուեկշիռ	—	—	2011	50

հաշիւը 1907 թ. յունիսի 1-ից—դեկտեմբերի 31-ը:

Ե Լ Ք

Տրւած է պ. Ս. Մանգինեանին բացի նախ- կին 300 րուբլին—Русская Хре- стоматія для армянъ книга II գրքը հրատարակելու ծախքի մնացորդը	—	—	300	—
» Հայր Գիւտ ա. քահ. Աղանեանին «Դիւան հայոց պատմութեան» գրքի 8-րդ հատորը հրատարա- կելու	—	—	500	—
» Ի հաշիւ հողային սեկցիայի— ծախքերի	51	75		
» „БАКИНСК. ИЗВ“ լրագրի ծախքերի	78	46	130	21
» Գլխաւոր Խորհրդին 7 ամսուայ ընդհանուր ծախքերի	—	—	455	—
» զանազան ծախքերի—յայտարա- րութեան, հեռագրի, նամակ- ների, փոստի և փոխադրութեան	—	—	23	93
» պատանեկան գրադարանի թարգ- մանիչներին, թարգմանելու ու- սերէն գրքերի, կլիշէներ պատ- րաստելու և այլն	—	—	293	40
Մնացորդ դրամարկղում առ 1. և յունւարի 1908 թ.	—	—	308	96
Հաշւեկշիռ	—	—	2011	50

Բ. Հ. Կ. Մ. ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՍԵՎՑԻԱՅԻ Ելևմտից
ՄՈՒՏՔ

Մնացորդ դրամարկղում առ 1-ն յունիսի 1907 թ.	—	—	324	78
Ստացւած է անդամակցական վճարներ .	377	—		
» զանազան անձնաւորութիւններից սեկցիայի ստանալիքը .	410	74		
» Տ-ն դեկտեմբերի—կայացած «բար- մասկարագից» դուռ արդիւնք	1524	08		
» զանազան նուիրատուութիւններից	409	43		
» պրոֆեսոր Ն. Յ. Մարրի պատւին արւած ճաշի տոմսակներից .	672	-		
» պրոֆ. Մարրի Յ դասախօսութիւ- նից—յօգուտ Անի-ի պեղումների	2085	27		
Ստացւած է Անի-ում հիմնելիք «ապաստան- հիւրանոցի» օգտին՝				
Ստացւած է Ստ. Թաղիանոսեանից .	100			
» Աստ. Վաչեանից .	100			
» Գ. Զ. Թումանեանից .	50			
» Սուր. Աղամեանից .	100			
» Միրզա Մարուխանեանից	100			
» Մատթ. Տէր-Մկրտչեանից	15			
» Հայկ Աղամեանից .	15			
» Ֆր. Աղալեանից .	13			
» Բժ. Մ. Զալիեանից .	5			
» Բժ. Ա. Յակոբեանից .	10			
» Անդ. Սարգսեանից .	5			
» Եր. Թումանեանից .	5			
» Յ. Ա. Բարնասեանից .	10			
» Բ. Իւղբաշեանից .	10			
	538	—		
» ծախուած պատկերներից .	31	85	6048	37
Հաշուեկշիռ	—	—	6373	15

հաշիւը 1907 թ. յունիսի 1-ից մինչև դեկտեմբերի 31-ը

Ե Լ Ք

Տրւած է զանազան անձանց ի հաշիւ	1069	73		
” „Ինձ մի խնդրիր“ ըմբանսի հրատարակութեան	90	25		
” 2000 հատ Արտաշէսի յուզարկաւորութիւն նկարի—հրատարակութեան	227	36		
” գործավարին ոտճիկ	189	96		
” պրոֆ. Մարրի պատւին տրւած ճաշի—ծախքը ժողովարանում	781	60		
” նօտաների	21	—		
” պ. Յ. Խիզանեանին և Գլխաւոր Խորհրդին իրենց պահանջելիքը .	300	—		
” ընդհանուր ծախքերի համար Գլխաւոր Խորհրդին և գրասենեակային ծախքերի	342	87		
” պր. Մարրին և Անի-ի վարդապետին դասախօսութեան արդիւնքի գումարից	800	—		
” Գլխաւոր Խորհրդին միանւագ վրձարների 25 ⁰ / ₀ -ը կանոնադրութեան 28-դ յօդուածի համաձայն	56	53		
Տիկ. Ն. Ա. Թաւաքալեանը պարտ է	7	98	3887	28
Մացրւած է Թիֆլիսի առևտրական բանկի տեղւոյս բաժանմունքը №-127 պայմանական հաշւով	1200	—		
Մնացորդ դրամարկում առ 1-ն յունուարի 1908 թ.	1285	87	2485	87
հաշւեկշիռ	—	—	6373	15

Բ. Հ. Կ. Մ. ԲԺՂԿԱԿԱՆ ՍԵԿՑԻԱՅԻ Երևանից հաշիւը
Մ Ո Ւ Տ Ք

Մնացորդ դրամարկղում առ 1-ն յունիսի 1907 թ.	—	—	350	15
Մնացորդ թիժի. առեսք. բանկի տեղւոյս բաժանմունքում ընթացիկ հաշուով առ 1-ն յունիսի	—	—	1397	94
Ստացւած է սովելոց խառն յանձնաժողովից	—	—	900	—
” անդամակցական վճարներ .	—	—	189	—
” դանազան նուիրատուութիւններ	—	—	44	38
” Վարանդայի գիւղացիներից հա- ւաքւած—իրբէ հիւանդանոցի ֆոնդ բժ. Ս. Վարդապետեան- ցի ձեռօք	—	—	290	—
Հաշուեկշիռ	—	—	3171	47

1907 թ. յունիսի 1-ից մինչև դեկտեմբերի 31-ը

Ե Լ Ք

Տրւած է վարանդայի և Սիսեանի թուղթիկ բժշկական խմբերի ուճիկներ .	1760	84		
„ մեդիկամենտների	142	72		
„ թուղթիկ խմբերի ծախքերի, դեղա- տան և այլն	770	32		
„ Գլխաւոր Խորհրդին ընդհանուր ծախքերի հաշուին	120	—		
„ բիւրօյի ընթացիկ ծախքերին .	24	58	2818	46
Մնացորդ դրամարկում առ 1-ն յունւարի 1908 թ.	201	93		
Մնացորդ ընթացիկ հաւույ թիճկիսի առ- բանկի տեղոյս բաժանմունքում . . .	151	08	353	01
Հաշւեկշիռ	—	—	3171	47

Բ. Հ. Կ. Մ. ԿՐԹԱԿԱՆ ՍԵԿՑԻԱՅԻ ԵՂԼԱՄԻԿ ԿԱԶՄԻՐ
Մ Ո Ւ Տ Ք

Մնացորդ կանխիկ դրամով առ 1-ն յունիսի 1907 թ.	243	56		
Ընթացիկ պայմանական հաշուով	1200	54	1444	10
Ստացված է անդամակցական վճարներ առ 1-ն յունվարի 1908 թ.	---	---	260	70
„ Քեանդակի բազաբնակ խմբակից յօգուտ դպրոցի	—	—	100	—
„ Աւդուռ Միւրիսէն բազաբնակ անկախ խմբակից անդամավճարներ	551	88		
„ նուէրներ	137	15		
„ Տէր-Ննօքեանից պարտքի դիմաց	16	—	705	03
Թաղարի բազաբնակ խմբակից յօգուտ դպրոցի				
„ Հայկ Գեանջեցեանից	300	—		
„ Թօշակադրամների հաշիւն	110	—	410	—
„ Քարվանսաւայի բազաբնակ խմբակից յօգուտ դպրոցի	—	—	95	—
Տեղիս կանանց արձեստագիտական դպրոցից				
„ նուէրներ տիկիններից և օրիորդներից	103	—		
„ Թօշակ աշակերտուհիներից	751	60		
„ ծախած և նորոգած գլխարկներից	139	35		
„ „Հեղեղ“ պիէսի ներկայացումից	441	28	1435	23
Յօգուտ գիւղական դպրոցների				
„ Գ. Տէր-Մարգարեանից	500	—		
„ Ա. Ադամեանի ժառանգներից	600	—		
„ Շիխովօ ընկերութիւնից	200	—	1300	—
Ն ու է ը ն ե թ				
„ Ադ. Միրզաեանից	25	—		
„ Յար. Յովսէփեանից	25	—		
„ ոմն գերմանացուց	1	50	51	50
Հաշուեկշիռ	—	—	5801	56

1907 թ. յունիսի 1-ից մինչև դեկտեմբերի 31-ը:

Ե Լ Ք

13626

Տրւած է Աւդուռ Միւրիւէնի դպրոցի ուսուցիչներին ոսճիկ	337	65		
» դպրոցական շինութեան վարձ	145	—		
» Ենօք Տէր-Ենօքեանին պարտ	51	—		
» մանր դպրոցական ծախքեր	10	60	544	25
Տրւած է Շրվեմանց գիւղի դպրոցի ուսուցիչներին ոսճիկ	690	—		
» փոստի ծախք	1	—		
» տնտեսական ծախք	30	—	721	—
» Քեանդակի դպրոցի ուսուցչին ոսճիկ	—	—	100	—
» Քեարվանսարայի դպր. ուսուցիչ. ոսճ.	—	—	200	50
» Թաղլարի դպրոցի ուսուցչին ոսճիկ	—	—	310	83
» հ. Մատթէոս վարդ. ուղարկւած է Ալէքսանդրապ. շրջանի 8 դպրոցի նպաստ	—	—	800	—
» Ալ. Առաքելեանին փոխարինարար	—	—	52	50
Տեղիս կանանց արհեստագիտական դպրոցի ծախքը				
» գլխարկների բաժնի համար	377	12		
» կար ու ձի	187	97		
» գուլպաների	192	40		
» շքեղ ձեռագործի բաժնի համար	187	95		
» անշարժ կայք	170	70		
» դպրոցական տան վարձ	500	—		
» տնտեսական ծախքեր	175	96		
» յայտարարութեան	18	60	1810	70
» Թատրոնական սեկցիային փոխարինարար	—	—	100	—
Քրասնեակի ծախքերը				
» գործավարին ոսճիկ	188	—		
» հ. Մատթէոս վարդ. ճանապարհածախս	90	25		
» գլխաւոր խորհրդին	40	—		
» զանազան մանր ծախքեր	30	27	348	52
Թիֆլիսի առեսք. բանկի սեղոյս բաժ. ընթացիկ պայմանական հաշուով մնացորդ առ 1-ն յուն. 1908 թ.	625	54		
Գրամարկդ. կանխիկ առ 1-ն յուն. 1908 թ.	187	72	813	26
Հաշուեկշիռ	---	---	5801	56

Բ. Ն. Կ. Ս. ԳԼԽԱԻՈՐ ԽՈՐՀՐԴԻ ՀԱՇԻՆ
ԱԿՏԻ

Դրամարկղ առ 1-ն յունարի	—	—	92	30
Ընթացիկ հաւելով Թիֆլիսի առեւտրական բանկի տեղւոյս բաժանմունքում	—	—	314	39
Շարժական գոյք	482	27		
Ստանալիքներ սեկցիաներից	1598	98		
„Եսայ“ -ի տպարանից ի հաշիւ տրւած	400	—		
Փառանքների տպարանից ի հաշիւ տրւած	150	—		
Ռ. Յովհաննիսյանից	90	—	2721	25
<hr/>				
Հաշւեկշիռ	—	—	3127	94

ԿՇԻՌԸ ԱՌ 1-Ն ՅՈՒՆՎԱՐԻ 1908 Թ.

ՊԱՍՄԻՒ

Հիմնական ֆոնդ (28-րդ յօդ. կանոնադր.)	—	—	791	80
Գեղարուեստական սեկցիային	—	—	126	48
Ձանազան անձերի	—	—	663	39
Վնաս 3 էլէքտրական ճրագներ փշանալուց	—	—	15	67
Հանգած դրամագլուխ				
Շարժական գոյքի մնացորդի (466-60-ի) 10 ⁰ /0-ը գեղջուտ է	—	—	46	66
Մնացորդ եկամուտներից — չբաժանւած սեկցիաների մէջ	—	—	1483	94
Հաշուեկշիռ	—	—	3127	94

**ՅՈՒՅԱԿ ԲԱԳՐԻԱՅ ՀԱՅՈՑ ԿՈՒՆՏՈՒՐԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ
ԱՆԴԱՄՆԵՐԻ 1908 Թ.**

№ N		Միութեան n°-ը մասնանի- ղին է գրւած
	Առաջին հիմնադիր եւ պատուաւոր անդամ	
1	Խատիսեան Կ. Յ. Անդամներ՝	հողային
1	Աւագեանց Ա.	կրթական
2	Ալիխանեանց Կ.	»
3	Առաքելեան Ա.	»
4	Աբրահամեան Խ.	»
5	Ասլիբէկեան Ա.	»
6	Աղամեան Ջ.	»
7	Ալիխանեան Մ.	»
8	Արզանեան	»
9	Աղամեան Ա.	»
10	Աղամեան Ս.	»
11	Աբրահամեանց Շ.	»
12	Անանեանց Ա.	»
13	Աղամեանց Ջ.	»
14	Ալլահվերդեան Մ.	»
15	Ազնիսեանց Ա.	»
16	Այդինեանց Ե.	»
17	Աւանտատեան եղբ.	»
18	Աւանէսեանց Մ.	»
19	Աղալեանց Ֆ.	գեղարուեստական
20	Անտօնեանց Յ.	»
21	Աղամեանց Հ.	»
22	Աղամեանց Մ.	»
23	Ալլահվերդեանց Յ.	»
24	Ալիբէկեան Հ.	բժշկական
25	Աթարէկեանց Ս.	հրատարակչական

26	Անանեանց Գ.	հրատարակչական
27	Ամիրջանեանց Խ.	»
28	Ապրէսեանց Ի.	»
29	Արզումեանց Մ.	»
30	Ասրիեանց Ս.	»
31	Ահարոնեանց Յ.	»
32	Առաքելեանց Մ.	»
33	Աղաբէկեանց Լ.	հողային
34	Աբրահամեանց Յ.	»
35	Աֆանասեանց Գ.	»
36	Այվազեանց Ս.	»
37	Աստուածատրեանց Լ.	»
38	Այվազեանց Ա.	»
39	Ապրէսեանց Մ.	»
40	Բաբեան Ա.	կրթական
41	Բաբեան Բ.	»
42	Բաղրեան Ի.	»
43	Բաբեան Մ.	»
44	Բաբեան Ս.	»
45	Բաղրեանց Ս.	»
46	Բաբալեան Ա.	»
47	Բուղաղեան Տ.	»
48	Բէկզաղեան Հ.	»
49	Բաղդասարեան Բ.	»
50	Բունեաթեան Ե.	»
51	Բուղաղեան Գ.	»
52	Բաղէթեան Գ.	»
53	Բաղդասարեան Կ.	»
54	Բաբեան Կ.	»
55	Բաբալեան Ս.	»
56	Բաղդասարեան Մ.	»
57	Բաղդասարեան Ղ.	»
58	Բաղրեան Գ.	»
59	Բաղդասարեան Բ.	»
60	Բաղրեան Մ.	»
61	Բաղդասարեան Ա.	»
62	Բաբեանց Յ.	հողային
63	Բարխուդարեանց Ա.	»
64	Բաբալեանց Ա.	»
65	Բաբալեանց Մ.	»
66	Բաշալեան Լ.	հրատարակչական

67	Բէգլարեանց Ի.	Կրատարակչական
68	Գրիգորեանց Ն.	հողային
69	Գէորգեանց Ո.	կրթական
70	Գրիգորեանց Ա.	»
71	Գալստեան Տ.	»
72	Գէորգեան Ս.	գեղարուեստական
73	Գրիգորեանց Գ.	բժշկական
74	Գեղամեան Եղիշէ ա. քահ.	Կրատարակչական
75	Գեօղակեանց Ա.	»
76	Գեանջունցեան Լ.	»
77	Գրիգորեանց Ալ.	»
78	Գրիգորեանց Թ.	»
79	Գաբրիէլեանց Պ.	»
80	Գէորգեանց Յ.	հողային
81	Գրիգորեանց Ա.	»
82	Գրիգորեանց Յ.	»
83	Դանիէլեան Ն.	կրթական
84	Դանիէլեան Մ.	»
85	Դանիէլեան Յ.	»
86	Դոլուխանեան Բ.	հողային
87	Դանիէլեան Ն.	»
88	Դանիէլեան Յ.	Կրատարակչական
89	Դովլաթեան Յ.	»
90	Դադաեան Ա.	գեղարուեստական
91	Եսայեան Գ.	կրթական
92	Եաւրումեանց Լ.	գեղարուեստական
93	Ենգիբարեան Գ.	Կրատարակչական
94	Եղիազարեանց Գ.	»
95	Եղիազարեանցներ եղբ.	»
96	Եղիազարեանց Մ.	»
97	Եարալեան Բ.	հողային
98	Ենգօյեանց Լ.	գեղարուեստական
99	Չուեւա Աննա	կրթական
100	հ. Չաւէն վարդապետ	հողային
101	Թաւաքալեան Ն.	գեղարուեստական
102	Թարջիմանեան Պ.	»
103	Թումանեանց Յ.	»
104	Թումանեանց Օլ.	բժշկական
105	Թաւրիգեան Ա.	Կրատարակչական
106	Թումանեանց Գ.	»
107	Թումանեան Ոս.	կրթական

108	Իսահակեան Հ.	կրթական
109	Իսաղուլեանց Ս.	հրատարակչական
110	Իսահակեան Շ.	»
111	Իւզբաշեան Մ.	բժշկական
112	Լիսիցեան Յ.	գեղարուեստական
113	Լազարեան Տ.	կրթական
114	Լիանոզեան Մ.	»
115	Լազարեանց Գ.	բժկական
116	Խաչատրեան Ի.	կրթական
117	Խաչատրեան Ե.	հողային
118	Խոջեան Ս.	»
119	Խաչատրեանց Հ.	»
120	Խուբլարեանց Ս.	հրատարակչական
121	Խաչատրեանց Ե.	գեղարուեստական
122	Խիզանեան Յ.	»
123	Կոստանեան Գ.	կրթական
124	Կրասիլնիկեան Ա.ր.	հրատարակչական
125	Կարապետեանց Ա.ս.	»
126	Կարապետեանց Ա.ւ.	»
127	Կազանշեանց Լ.	հողային
128	Համբարձումեան Գ.	կրթական
129	Համզեան Ի.	հողային
130	Հայրապետեանց Գ.ր.	հրատարակչական
131	Հախումեանց Ս.	»
132	Հախումեանց Պ.	»
133	Հախումեանց Մ.	»
134	Ղարախանեան Բ.	կրթական
135	Ղարախանեան Ա.	»
136	Ղարախանեան Ի.	»
137	Ղազարեան Գ.	»
138	Ղազարեան Մ.	»
139	Ղազարեան Գ.	»
140	Ղազեանց Յ.	»
141	Ղարանեան Ա.	»
142	Ղազարեան Ա.	»
143	Ղազարեան Թ.	»
144	Ղազեանց Դ.	գեղարուեստական
145	Ղազարգուղեանց Ս.	»
146	Ղազարեան Թ.	հողային
147	Ղազեանց Զ.	»
148	Ղարադեօզեան Ն.	»

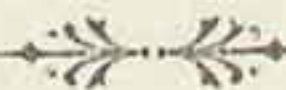
149	Ճգնաւորեանց Գ.	»	կրթական
150	Ճգնաւորեանց Ս.	»	հողային
151	Մոսիլեան Ս.	»	կրթական
152	Մանուկեան Կ.	»	»
153	Մարինեանց Կ.	»	»
154	Միրզաբէկեան Թ.	»	»
155	Մելիք Աղամեանց	»	»
156	Մելիք Ալլահվերդեան .	»	»
157	Մելիք Ֆարսաղանեանց	»	»
158	Մելիք Աղամիրեան Խ.	»	»
159	Մկրտչեանց Խ.	»	»
160	Մարգարեան Ա.	»	»
161	Մսիրխանեանց Ա.	»	հողային
162	Մարտիրոսեան Ս.	»	»
163	Մանգասարեանց Ռ.	»	»
164	Մեծրումեանց Պ.	»	»
165	Մելիք Մարութեանց Գ.	»	»
166	Մայիլեանց Եկ.	»	»
167	Մայիլեանց Յ.	»	»
168	Մայիլեանց Դ.	»	»
169	Մայիլեանց Եղ.	»	»
170	Մելիք Յարութիւնեանց Ե.	»	»
171	Մելիք Առաքելեանց Ա.	»	»
172	Մկրտումեանց Մ.	»	»
173	Մելքումեանց Հ.	»	հրատարակչական
174	Մելիք Դադաեանց Գ.	»	»
175	Միրզաեանց Ս.	»	»
176	Մելիք Աբրահամեանց Ա.	»	»
177	Մեհրաբեանց Յ.	»	»
178	Մանգասարեանց Գ.	»	»
179	Մսիրխանեանց Ա.	»	»
180	Մարտիրոսեանց Ս.	»	»
181	Մասումեանց Ս.	»	»
182	Միրվելեանց Գ.	»	»
183	Միրզաբէկեանց Ա.	»	դեղարուեստական
184	Միրզաբէկեանց Մ.	»	»
185	Մալիեանց Ա.	»	»
186	Մայիլեան Ա.	»	»
187	Մնացականեանց Ս.	»	»
188	Մուսաէլեանց Ա.	»	»
189	բժ. Մամիկոնեան Յ.	»	բժշկական

190	Մելիք Ստեփաննեան	բժշկական
191	բժ. Մակարեանց Տ.	"
192	Մելիքեանց Յ.	"
193	Մասուճեանց Ֆ.	"
194	Մկրտումեանց Արշ. Մ.	"
195	Յարուժիւնեանց Գ.	կրթական
196	Յարուժիւնեանց Ա.	"
197	Յակոբջանեան Թ.	"
198	Յովսէփեանց Գ.	"
199	Յովհաննիսեան Մ.	"
200	Յակոբեանց Ս.	զեղարուեստական
201	Յովհաննիսեանց Մ.	"
202	Յովսէփեան Ա.	"
203	Յովսէփեան Ալ.	"
204	Յարուժիւնեանց Մ.	"
205	Յակոբեանց Բ.	հողային
206	Յակոբեանց Ի.	"
207	Յարուժիւնեանց Ն.	"
208	Յակոբեանց Բ.	"
209	Յակոբեանց Գ.	"
210	Յակոբջանեանց Յ.	"
211	Յակոբջանեանց Գր.	"
212	բժ. Յակոբեանց Ալ.	բժշկական
213	Նասիրեանց Ա.	հրատարակչական
214	Նազարեանց Ե.	զեղարուեստական
215	Նաջարեանց Ս.	"
216	Նազարեանց Հ.	հրատարակչական
217	Շահնազարեան Ն.	կրթական
218	Շխեանց Բ.	հողային
219	Շահվերդեանց Թ.	"
220	Շաթիրեանց Մ.	"
221	Շխեանց Յ.	զեղարուեստական
222	Շահնազարեանց Գր.	"
223	Ոսկանեանց Գր.	հրատարակչական
224	Չուբարեան Պ.	կրթական
225	Պօղոսեանց Լ.	"
226	Պահլաւունի Գ.	"
227	Պապովեան Ե.	"
228	Պապովեան Գ.	"
229	Պեարոսեան Ս.	"
230	Պօղոսեան Ս.	"

231	Պօղոսեան Ա.	կրթական
232	բժ—հի Պահլաւունի Մելքումեան Ա.	բժշկական
233	Պահլաւունի Յ.	հողային
234	Պետրոսեանց Սարգ.	հրատարակչական
235	Պետրոսեանց Սիմ.	"
236	Պապովեան Գ.	"
237	Ջանբաղեան Ջ.	կրթական
238	Ջահանգիրեան Ա.	"
239	Ջաւադեանց Գ.	հողային
240	Ջաւադեանց Ի.	հրատարակչական
241	Ջաբարեանց Յ.	"
242	Ջաբարեանց Ս.	"
243	Ջաբարեանց Ա.	"
244	Ջանումեանցներ եղբ.	"
245	Ջալալեանց Մ.	"
246	Սարգսեան Յ.	կրթական
247	Սարգսեան Գ.	"
248	Սերովբեան Բ.	"
249	Սափարեան Ն.	"
250	Ստեփանեան Ե.	"
251	Ստեփանեան Յ.	"
252	Սվեչնիկեան Տ.	"
253	Սերգէյեան Շ.	"
254	Սարգսեան Բ.	"
255	Սարգսեան Ա.	"
256	Սիմէօնեան Կ.	"
257	Սիմէօնեան Բ.	"
258	Սարուխանեանց Մ.	հրատարակչական
259	Սառաֆեանց Հ.	"
260	Սառաֆեանց Ա.	"
261	Սահակեանցներ եղբ.	"
262	Սանամեանց Յ.	"
263	Սանամեանց Մ.	"
264	Ստեփանեանց Յ.	"
265	Սարգսեանց Մ.	գեղարուեստական
266	Սարգսեանց Բ.	հողային
267	Սերեբրակեանց Ա.	"
268	բժ. Սաղիեանց Գ.	բժշկական

269	Վաչեանց Ա.	հրատարակչական
270	բժ. Վարդապետեանց Ե.	բժշկական
271	Վարդապետեանց Ս.	հոդալին
272	բժ. Վարդապետեանց Ս.	բժշկական
273	Տէր-Յովհաննիսեան Մ.	կրթական
274	Տէր-Յովհաննիսեան Լ.	"
275	Տէր-Մարտիրոսեան	"
276	Տէր-Մարկոսեան Կ.	"
277	Տէր-Գրիգորեան Ա.	"
278	Տէր Յովհաննիսեան Խ.	"
279	Տէր-Գրիգորեան Ա.	"
280	Տիգրանեան Պ.	"
281	Տէր-Նսայեան Մ.	"
282	Տէր-Յովհաննիսեան Բ.	"
283	Տէր-Յակոբեանց Ս.	"
284	Տէր-Մկրտչեանց Ն.	բժշկական
285	բժ. Տէր-Ներսէսեանց Գ.	"
286	Տէր-Գրիգորեանց Ար.	հոդալին
287	Տէր-Յակոբեանց Ս.	"
288	Տէր-Յակոբեանց Յ.	"
289	բժ. Տէր-Թումասեանց Ն.	"
290	Տէր-Պետրոսեանց Յ.	"
291	Տէր-Պետրոսեանց Զ.	"
292	Տէր-Յովհաննիսեան Ար.	"
293	Տէր-Յարութիւնեանց Արգար ա. քահ	"
294	Տէր-Մատթէոսեանց Իսր.	"
295	Տէր-Ստեփանեանց Ա.	գեղարուեստական
296	Տէր-Միքէլեանց Ն.	"
297	Տէր-Աստուածատրեանց Ս.	հրատարակչական
298	բժ. Տէր-Գրիգորեանց Վ.	"
299	Տէր-Գասպարեանց Ն.	"
300	Տէր-Յակոբեան Մ.	"
301	Բոստամեանց Դ.	գեղարուեստական
302	Բոստամեանց Հ.	"
303	Յուրինեանց Մ.	"
304	Յուրինեանց Ն.	"
305	Փօլեան Մ.	կրթական
306	Փօլեան Կ.	հրատարակչական

307	Փիլիբերդեանց Գ.	հողային
308	Քարամեան Ն.	հրատարակչական
309	Օրբէլեան Լ.	կրթական
310	Օհանեան Ժ.	”
311	Օհանջանեանց Մ.	հողային
312	Օհանեանց Մ.	”
313	Օհանջանեանցներ եղբ.	հրատարակչական
314	Օհանեանց Յ.	”
315	Ֆարմանեանց Կ.	հրատարակչական

Ցուցակ Միութեան նուիրատուների 1908 թ.

Հաշուետարուայ ընթացում խորհրդի միջոցով
usացւած է՝

I. ՅՕԳՈՒՏ ԴՊՐՈՑՆԵՐԻ—ԿՐԹԱԿԱՆ ՍԵԿՑԻԱՅԻ

1	պ. Տէր-Պօղոսեանց Իշխան (Մերվ)	. . .	50	ր.
2	„ Յովսէփեանց Յովհ. (Ասխաբադ)	. . .	25	„
3	„ Յովսէփեանց Խաչ. „	. . .	25	„
4	„ Ազադեանց Ա. „	. . .	50	„
5	„ Մ. Սահարբէկեանց (Մօսկւա)	. . .	300	„
6	տիկ. Մ. Աբիեանց (Թիֆլիս)	. . .	400	„
7	պ. Պաւել Ղուկասեանց (Պետերբուրգ)	. . .	1000	„
8	„ Մանթաշեանց Ալէքսանդր „	. . .	2000	„
9	„ Ադամեանց Ս. (յօգ. պ. Ա. Մատուրեանի դպրոցի)	50	„
10	„ Սարուխանբէկեանց Վ. (յօգ. պ. Ա. Մատուրեանի դպրոցի)	3	„
11	Պետերբուրգի եկեղեցական խորհուրդ	. . .	2650	„
12	Իշխ. Բորիս Արղուժեան-Երկայնաբազուկ	. . .	200	6753 ր.

II. ՅՕԳՈՒՏ ՀՈՂԱՅԻՆ ՍԵԿՑԻԱՅԻ՝

13	պ. Աւետիսեանց Յակ. (Մերվ—յօգ. շտեմարանների)	500	ր.	
14	„ Մելիք Մկրտչեանց Ա. (Մերվ—յօգ. Մեղր. բանկ հիմնել)	100	„	
15	„ Մելքումեանց Մելիքսէթ	} (Ասխաբադ—Մեղր- բիում բանկ հիմ- նելու համար	. . .	500	„
16	„ Անանեանց Մեսրոպ				
17	Եղբ. Փամհարեաններ (Մօսկուա)	. . .	2000	„	
18	պ. Պաւել Ղուկասեանց	. . .	1000	4100 ր.	

Փոխադրութիւն 10853 ր.

Յուրակ Միութեան նուիրատուների 1908 թ.

Փոխադրութիւն . . . 10853 ը.

III. ՅՕԳՈՒՏ ՀՐԱՏԱՐԱԿԶԱԿԱՆ ՍԵԿՑԻԱՅԻ՝

- 19 տիկ. Եվդոկիա Պապովեանց (Մոսկուա) . . . 1000 ը.
 20 պ. Մանթաշեանց Ալէքսանդր (Պետերբուրգ) . 1000 „ 2000 ը.

IV. ՅՕԳՈՒՏ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՍԵԿՑԻԱՅԻ

- 21 պ. Պատկանեանց Ս. (Պետերբուրգ) . . . — 100 „

Ընդամենը . . . — 12953 ը.

V. ԱՌԱՆՑ ՅԱՏՈՒԿ ՆՊԱՏԱԿ ՈՒՆԵՑՈՂ ՆՈՒԻՐԱՏԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐ՝

- 1 տիկ. Բաբեանց Օս. (Մամարղանդ) . . . 50 ը.
 2 պ. Ղազարեանց Բաղդ. „ . . . 400 „
 3 պ. Կ. Սլիեանցի միջոցով Մամարղանդում ժողոված 455 „
 4 բժ. Գէորգենբուրգեր և մի հրէա 10 „
 5 պ. Բ. Շխեանցի միջոցով ստացւած 10 „
 6 „ Արխատսկէսեան (Օդեսսա) 100 „
 7 բժ. Ա. Բուդուղեանց 20 „
 8 Առուչեանց Բ. 25 „
 9 „Տաւրոս“ ընկերութիւն (Մերվում) 50 „
 10 Փարսաղանեանց Արտ. (Մերվ) 20 „
 11 Ղարիբեանց Գէորգ „ 50 „
 12 Աղախանեանց Արտ. „ 15 „
 13 Տէր-Աստուածատրեանց Նիկ. (Մերվ) 25 „
 14 Գալստեանց Յով. „ 15 „
 15 Գրիգորեանց Աստուած. Ղուկասեան (Մերվ) . . 25 „ 1270 ը.

Փոխադրութիւն . . . 1270 ը.

Յուլյակ Միութեան նուիրատուների 1908 թ.

		Փոխադրութիւն . . .	1270 ը.
16	Աղաջանեանց Սիւք. (Մերվ)	5 "
17	Հայրումեանց Զաքար "	15 "
18	Մելիք Բալաեանց և Խալազեանց (Մերվ)	25 "
19	Եղբ. Միրզաեանցներ	"	25 "
20	Թելեանց Մարտիրոս	"	50 "
21	Աւանէսեանց Նիկ.	"	15 "
22	Հոռոմեանց Գր.	"	30 "
23	Ներսէսեանց Աւ.	"	25 "
24	Աւանէսեանց Շիրին	"	25 "
25	Ասրիեանց Նիկ.	"	25 "
26	Եղբ. Գրիգորեանց և Աւանէսեանց	"	100 "
27	Թումանեանց Յակ.	"	20 "
28	Արտ. Քոխուլայեանց	"	15 "
29	Առաքելեանց Մանաս	"	10 "
30	Քոչարեանց Ստ.	"	5 "
31	Թորոսեանց Աւ.	"	100 "
32	Քոչարեանց Ս.	"	50 "
33	Ասացեանց Գր.	"	100 "
34	Ղասումեանց Փարս.	"	25 "
35	Սաղաթելեանց Արշ.	"	100 "
36	Տէր-Բաղդասարեանց Հայր.	"	20 "
37	Անտօնեանց Նիկ.	"	50 "
38	Խրիստոփորեանց Խաչ.	"	25 "
39	Եղբ. Բաղդասարեաններ	"	15 "
40	Գէորգեանց Դաւ.	"	50 "
41	Քոչարեանց Եղիշէ	"	50 "
42	Արզումանեանց Եղբ.	"	50 "
43	Իսրաէլեանց Իսր.	"	15 " 1040 ը.

Փոխադրութիւն 2310 ը.

Յուշակ Միութեան նուիրատուների 1908 թ.

		Փոխադրութիւն	2310 ր.
44	Մելիք Միրզաեանց Դաւ.	(Մերժ)	50 ր.
45	Խալափեանց Իւ.	"	5 "
46	Աւետիսեանց Անտ.	(Ղղարվաղ)	50 "
47	Մարտիրոսեանց Սա.	"	30 "
48	Գրիգորեանց Յովհան.	"	30 "
49	Բաղդասարեանց Աւ.	"	25 "
50	Յարութիւնեանց Յար.	"	50 "
51	Գրիգորեանց Գր.	"	20 "
52	Ղաւախանեանց Սարգ.	"	50 "
53	Բալասանեանց Խաչ.	"	20 "
54	Տէր-Դանիէլեանց Գր.	"	50 "
55	Մեծլումեանց Մօս	"	50 "
56	Յակոբջանեանց Բէգլար	"	20 "
57	Քթեանց Մկրտիչ	"	15 "
58	Մարտիրոսեանց Թ.	"	10 "
59	Բաղդասարեանց Խաչ.	"	15 "
60	Եղբ. Տէր-Ղուկասեաններ	"	20 "
61	Խառատեանց Արա.	(Տաշկենա)	25 "
62	Պետրոսեանց Աւետ.	"	25 "
63	Պետրոսեանց Գրիգ.	"	25 "
64	Հայրիկեանց Նիկ.	"	15 "
65	Ճրանկեանց Խաչ.	"	5 "
66	Թադէոսեանց Արտ.	"	10 "
67	Գասպարեանց Ներս.	"	15 "
68	Խոսրովեանց Սիմ.	"	25 "
69	Մարգանեանց Պետրոս	"	5 "
70	Սափոյեանց Սամսոն	"	5 "
71	Ասրիեանց Դաւիթ	"	30 "
			695 ր.

Փոխադրութիւն . . . 3005 ր.

Յուցակ Միութեան նուիրատուների 1908 թ.

Փոխադրութիւն . . .		3005 ը.
72	տիկ. Խառատեանց Մարգ. (Տաշկենտ)	25 ը.
73	Բալասանեանց Աբիդոն	10 „
74	Եղբ. Իսրայելեաններ	25 „
75	Հախումեանց Բալա	5 „
76	Նարինեանց Մակար	35 „
77	Սերեբրակեանց Դաւիթ (Կրասնովոդսկ)	100 „
78	„Տաւրոս“ ընկերութիւն	100 „
79	Զուեակեանց Սոբաբ	25 „
80	Տէր-Սարգսեանց Մօս.	5 „
81	Տէր-Գաբրիէլեաններ Եղբ.	10 „
82	Մելիքեանց Յարութիւն	5 „
83	Խառատեանց Յովհ.	10 „
84	Մայիլեանց Սեդրակ	5 „
85	Ոմն.ից	5 „
86	Ազարեանց Սարգիս	5 „
87	Ադիեանց Հայրապետ	10 „
88	Յարութիւնեանց Համազ. }	5 „
89	Զաքարեանց Ազար.	
90	Միսկարեանց Դաւ.	30 „
91	Պօղոսեանց Անաստ.	5 „
92	Բարսեղեանց Մարգ.	5 „
93	Մանուէլեանց Յովհ.	10 „
94	Բալաեանց Առաքել	10 „
95	Սուլէյմանեանց Եղեկիէլ	10 „
96	Յովհաննիսեանց Յակ.	10 „
97	Եղբ. Յարութիւնեաններ	20 „
98	Եղբ Ալէքսանեանցներ	20 „
99	Առաքելեանց Սարգիս	5 „ 510 ը.

Յուցակ Միութեան նուիրատուների 1908 թ.

		Փոխադրութիւն . . .	3515 ռ.
100	Գասպարեանց Ներսէս (Կրասնովոզսկ).	. . .	10 „
101	Տէր-Օհանեանց Տիգրան „	. . .	25 „
102	Գիլղարեանց Երուանդ „	. . .	100 „
103	Գէորգեանց Արամ (Ասխաբադ)	75 „
104	Բուրչեանց Անան. „	25 „
105	Եղբ. Տէրտէրեանցներ } (Ասխաբադ)	100 „
106	Կոստանեանց Գեղ. }		
107	Աբրահամեաններ Ղուկ. և Մկրտ. (Ասխաբադ)	. . .	25 „
108	Ղայամեանց Յակ. (Ասխաբադ)	. . .	50 „
109	Սարգիսբէկեանց Յ. Բ. „	50 „
110	Հախնազարեանց Աւ. „	30 „
111	Չերքէզեանց Յովս. „	30 „
112	Արզումանեանց Բաղդ. „	100 „
113	Գաբրիէլեանց Ալէք. „	25 „
114	Մօսէսեանց Մօս. „	100 „
115	Պետրոսեանց Ջաւադ „	25 „
116	Աւագեանց Յովհ. „	10 „
117	Տէր-Սահակեանց Սող. „	5 „
118	Եղբ. Ղուկիեաններ Գր. և Սիմ. (Ասխաբադ)	. . .	5 „
119	Յովսէփեանց Բալ. (Ասխաբադ)	. . .	10 „
120	Պետրոսեաններ Շամխ. և Լևոն (Ասխաբադ).	. . .	5 „
121	Տէր-Բաղդասարեանց Բաղդ. „	5 „
122	Թումանեանց Նիկ. և Գ. „	5 „
123	Բէզլարեանց Նիկ. Ալ. „	5 „
124	Սարգսեանց Աւ. „	5 „
125	Ասրիեանց Իսր. „	5 „
126	Ստեփանեանց Մօս. և Մարգ. „	5 „
127	Չերքէզեանց Գր. „	5 „
			840 ռ.

Ցուցակ Միութեան նուիրատուների 1908 թ.

	Փոխադրութիւն . . .	4355 ռ.
128	Տէր-Ստեփանեանց Աղ. » . . .	5 »
129	Վարդանեանց Շահրի » . . .	5 »
130	Գարանեանց Մկրտիչ . . .	10 »
131	Մկրտչեանց Թադ. » . . .	5 »
132	Յարութիւնեանց Ալ. և Բար. » . . .	5 »
133	պ. Զանուժեանց (Մօսկուա) . . .	100 »
134	Ափրիկեանց Համադ. » . . .	100 »
135	տիկ. Էդիլեանց Մար. » . . .	50 »
		<hr/> 280 ռ.
	Ընդամենը . . . —	4635 ռ.

ԳԼԽԱԻՈՐ ԽՈՐՀՐԴԻ միջոցով 1908 թ. ընթացքում ստա

1908 թ. ընթացքում ստացված է սեկցիաներին հասանելի յառուկ նպասակ ունեցող գումարներ	—	—	12953*)	—
Եւս Խորհրդին հասանելիք յատուկ գումարներ Մ. Սարուխանեանից (380 ը.) և յօգուտ բաժանմունքների—կիսալաօդակում կազմակերպած կոնցերտից (581 ըուբ. 76 կ.)	—	—	961	76
Նոյն տարւայ ընթացքում ստացված է առանց յատուկ նպատակի գումարներ	4634*)	50		
Եւս Միութեան տուփերից	969	07		
1907 թ. մնացած յառուկ նպասակ չունեցող գումար	1483	94	7087	51
Հաշուեկշիռ	—	—	21002	27

1) Տես մանրամասնութիւնը Միութեան նուիրասունների ցուցակը:

ցումած գումարների բաշխման հաշիւը—սեկցիաներին:

Հասնում է Սորհրդին իւր անուամբ ստացւած	—	—	961	76
Հասնում է սեկցիաներին իրենց անունով ստացւած գումարներ՝				
Կրթականին	6753*)	—		
Հողայինին	4100*)	—		
Հրատարակչականին	2000*)	—		
Գեղարուեստականին	100*)	—	12953	
Յատուկ նպատակ չունեցող և անցեալ տարւայ մնացորդ գումարներից Սորհրդի որոշմամբ հանուում է՝ ընդհանուր ժողովարարութեան ծախքը	1580	65		
2 ներկայացումների տւած վաստը	49	60		
Թատրոնական սեկցիայի պարտքը Սորհրդին	766	17		
Միութեան կանոնադրութեան 28-րդ յօդ. հիմամբ 5 ⁰ / ₀ -ը յատկացրւում է հիմնական ֆոնդին	234	55		
Մնացորդը բաժանւում է սեկցիաներին տնկոսներով—ըս որոշման 29 յունիսի կայացած Միութեան Ընդհանուր ժողովի՝				
Հողայինին 30 ⁰ / ₀	1336	96		
Հրատարակչականին 20 ⁰ / ₀	891	31		
Կրթականին 10 ⁰ / ₀	445	65		
Թատրոնականին (պարտքերը վճարելու համար) 20 ⁰ / ₀ }	1336	97		
Գեղարուեստականին 10 ⁰ / ₀ }				
Բժշկականին 10 ⁰ / ₀	445	65	7087	51
Հաշուեկշիռ.			21002	27

*) Տես մանրամասնութիւնը Միութեան նուիրասունների ցուցակը:

ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԳԼԽԱԻՈՐ ԽՈՐՀՐԴԻ 1908 Թ. ԳՈՐԾՈՒՆԷ-
ՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՌՕՏ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ.

Գլխաւոր Խորհուրդը ամբողջ Միութեան գործերի վարիչն ու
կարգադրիչն է հանդիսանում (յօդ. 18 a. b. c. d. e.).

Սոյն հաշուետարուայ ընթացքում Խորհրդի կայացած 21 նիս-
տերին մասնակցել են՝

Հողային	բււրօյից	պ. Կ. Խատիսեան
»	»	պ. Ս. Խոջաեանց
Կրթական	»	պ. Գ. Կոստանեանց
»	»	պ. Ա. Տէր-Վրիգորեանց
Հրատարակչական	»	հայր Եղիշէ ա. ք. Վեղամեանց
»	»	պ. Լ. Բաշալեան
Բժշկական	»	բժ. Յ. Մամիկոնեանց
»	»	բժ. Ս. Վարդապետեանց
Վեղարուեստական	»	պ. Ֆ. Աղալեանց
»	»	պ. Յ. Խիզանեանց

Խորհրդին կից եղել են երեք յանձնաժողովներ.

I. Հրագրական—չորս անդամներով՝

- պ. պ. Կ. Խատիսեան
- Լ. Բաշալեան
- Ֆ. Աղալեանց
- Շ. Իսահակեանց

II. Դասախօսութիւնների—չորս անդամներով՝

- օր. Ե. Գ. Ալիբէկեանց
- պ. պ. Ն. Գ. Ալիբէկեանց
- բժ. Յ. Մամիկոնեանց
- Ա. Մկրտումեանց

III. Տնտեսական—13 անդամներով

- օր. Ե. Ալիբէկեանց
- օր. Հ. Տէր-Ստեփանեանց
- պ.պ. Ա. Տէր-Ստեփանեանց
- Ն. Ալիբէկեանց
- Ն. Կարապետեանց
- Ս. Թումանեանց
- Իշխ. Բ. Արղութեան-Երկայնաբազուկ
- Ս. Յուրինեանց
- Ա. Տէր-Յովհաննիսեանց
- Պ. Զուրաբեանց
- Ֆ. Մարդանեանց
- Ա. Վկրտումեանց
- Ֆ. Մասումեանց

Խորհուրդը—որպէս կարգադրիչ ամբողջ Միութեան—միշտ աջակցել է սեկցիաների յաջողութեան և ի հարկին նպաստել է նիւթական միջոցներով:

Յունուար ամսին թատրոնական սեկցիայի բիւրօյի հրաժարուելուց յետոյ, Խորհուրդը իւր վրայ է վերցրել այդ բիւրօյի պարտաւորութիւնները և մինչև սեզօնի վերջը դործը տանելով, թատրոնական սեկցիայի հրաւիրած դերասաններին բաւարարութիւն է տուել, իսկ նրա պարտքերը, յունիսի 29-ին կայացած ընդհանուր ժողովի որոշմամբ, Խորհուրդը յանձն է առել վճարել պարբերաբար, որպիսի նպատակով յատկացրել է Միութեան օգտին ստացւած յատուկ նպատակ շունեցող գումարների 20⁰0-ը:

Ի նկատի ունենալով Միութեան գործունէութեան ընդլայնումը և սեկցիաների նիւթական նեղ կացութիւնը, Միութեան նախագահ պ. Կ. Սատիսեանը ձեռնարկել է ժողովարարութեան, ս. էջմիածնից յատուկ այդ նպատակով Ամենապատիւ Տ. Տեղակալի կողմից ուղարկւած հայր Մատթէոս վարդապետի հետ շրջագայելով Անդր-Կասպեան երկիրը, Թուրքաստան և Ռուսաստանի երկու մայրաքաղաքները: Այդ ժողովարարութիւնից, ինչպէս երևում է Միութեան ելեմտից հաշւից, Միութեան այլ և այլ նպատակների համար ստացւել է 17,587 ռ. 50 կօպ., որի մէջ մտնում են և՛ խօստացւած պարբերական նպաստների

առաջին նուագները, և առհասարակ յաջողուել է սեկցիաների օգտին տարեկան որոշ եկամուտներ ապահովեցնել: Այսպէս օրինակ—Պետերբուրգի Հայոց Եկեղեցական խորհրդից—յօգուտ կրթական գործի—տարեկան 8000 ըուբլի, պ. Ա. Յ. Մանթաշեանից միանուագ 3000 ըուբլի—յօգուտ կրթական և հրատարակչական գործի և տարեկան 2000-ական ըուբլի կրթական սեկցիայի համար, Եղբ. Ժամհարեաններից յօգուտ հողային սեկցիայի՝ տարեկան 2000 ըուբլի, տիկին Ե. Պապովեանից միանուագ յօգուտ հրատարակչական սեկցիայի 1000 ըուբլի: Բացի այդ բոլոր նուիրատուութիւններից, ստացւել են և աւելի փոքր գումարներ: Այդ նուիրաբերողների մանրամասն անուանացուցակը հաշւետուութեանս հետ առանձին տպագրւած է, դրանց բոլորին Սորհուրդը պատիւ ունի իւր խորին շնորհակալութիւնը յայտնելու:

Լրագրական յանձնաժողովը, Սորհրդի ընդհանուր ցուցմունքներով վարել է Միութեան հայերէն և ռուսերէն լրագրների գործը:

Հայերէն Ձանգ շաբաթաթերթը սկսել է հրատարակել հոկտեմբերի սկզբից և մինչև տարուայ վերջը տուել է 12 համար. բաժանորդներին ցրվելի օրինակների և հատավաճառի թիւը միասին տարւայ վերջին հասել էր մինչև մի հազարի:

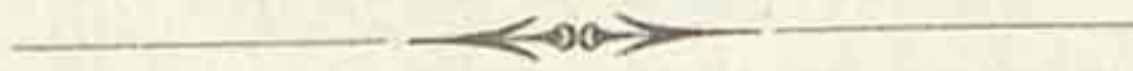
Ռուսերէն լրագրի պահանջող մեծ ծախքերի ու պարտքերի տակ չ'նկնելու համար, Միութեան Սորհրդի որոշմամբ, լրագրական յանձնաժողովը բարւօք համարեց 1908 թ. նոյեմբերի 18-ից ծախել լրագիրը պ. Քրիստ. Վերմիշեանին, որը իւր վրայ է վերցրել լրագրի ակտիւն ու պասսիւր:

Դասախօսութիւնների յանձնաժողովը կազմակերպված լինելով տարւայ վերջը, աշխատել է դասախօսութիւնների և զրոյցների միջոցով Միութեան անդամների միջև սերտ կապ հաստատել: Այդ նըպատակով հրաւիրել է պրոֆ. Սալաթեանին, որը հայոց հին պատմութիւնից 5 դասախօսութիւններ է կարդացել. բացի դրանից տեղի է ունեցել և պ. Քարամեանցի զրոյցը, նայնպէս հայոց հին պատմութիւնից:

Բ. Հ. Կ. Մ.

Գ Լ Խ Ա Ի Ո Ր Խ Ո Ր Հ Ր Դ Ի

1908 թ. Ելեւստից հաշիւը:

Բ. Հ. Կ. Մ. ԳԼԽԱԻՈՐ ԽՈՐՀՐԴԻ
ՄՈՒՏՔ

Մնացորդ դրամաւերում առ 1-ն յունւարի 1908 թ	—	—	92	30
Սացումած է սեկցիաներից՝				
Հողայինից	548	10		
Հրատարակչականից	676	50		
Բժշկականից	503	50		
Թատրոնականից	30	—		
Կրթականից	3115	50		
Գեղարուեստականից	1624	12	6497	72
Թիֆլիսի առեսրական բանկի տեղւոյս բաժանմունքի միութեան ընթացիկ հաշուից	—	—	212	—
Յօգուտ Աբովեանի մահարձանի ստացւած է	—	—	21	99
Հարկահան Սիմ. Բաղդասարեանից գրաւական Օ-Բօն-Մարշէից «Бакы»-ի հաշւին յայտարարութեան վճար	—	—	100	—
պր. Քր. Վերմիշեանից «Бакы»-ի հաշուին .	—	—	50	—
պր. Բողդ. Դոլուխանեանից փոխարինաբար *)	—	—	1000	—
—	—	—	1500	—
Հաշւետարուայ ընթացքում ստացւած է—յօգուտ Միութեան զանազան սեկցիաների և առանց յատուկ նպատակի գումարներ՝				
Միութեան տուփերից	969	07		
պ. Մ. Սարուխանեանի յօգուտ Միութեան տրւած մուրհակի պեղջումից	380	—		
Կիսլաւօղսկում կազմակերպած—յօգուտ բաժանմունքների երեկոյթից	581	76		
Ժողովարարութիւնից նուիրատուութիւններ **)	17587	50	19518	33
Փոխադրութիւն	—	—	28992	34

*) Սոյն գումարը մանոււմ է «Бакы»-ի պարտքի մէջ:

**) Մանրամասնութիւն, տեսնել Միութեան նուիրատուների ցուցակը

1908 թ. ելևմտից հաշիւը:

Ե Լ Ք

Տրւած է սեկցիաներին՝				
Հողայինին	2854	50		
Հրատարակչականին	3380	—		
Թատրոնականին	25	—		
Կրթականին	6703	—		
Գեղարուեստական և թատրոնական միացեալ սեկցիաներին	2793	37	15855	87
Շարժական գույքի	—	—	104	90
«Եսպ» քերթին	—	—	4859	35
Թաւայեանի տպարանին 1907 թ. մնացած պարտքը, տեղեկագրի և կանոնադրութեան տպագրութեան հաշուին	153	—		
Եւս դանազան տպագրութիւնները, անդորրատետրերի բլանկները	57	75	210	75
Առ 31-ն դեկտեմբերին 1907 թ. պարս են նորհրդին՝				
Գր. Եղիկեանց	49	77		
«Զանգ» շաբաթաթերթ	346	50		
Խ. Թորոսեանց	160	08		
Առ. Գրիգորեանց	105	51		
Սուր. Յովհաննիսեանց	8	—		
Ս. Գալստեանց	15	—		
Ֆ. Աղալեանց	267	40	952	26
Դասախօսութիւնների կոմիտեային տրւած է	—	—	550	—
Երկու ներկայացումների վրաս	—	—	49	60
Փոխադրութիւն	—	—	22582	73

Բ. Հ. Կ. Մ. ՓԼԽԱԻՈՐ ԽՈՐՀՐԴԻ
ՄՈՒՏՔ

<p>Փոխադրութիւն . . .</p>	—	—	28992	34
<p>Հաշւեկշիւ . . .</p>	—	—	28992	34

1908 թ. Ելևմտից հաշիւը:

Ե Լ Ք

Փոխադրութիւն	—	—	22582	73
Տւած է ոռնիկներ՝				
Գրասենեակի կառավարիչ—խորհրդի հաշու- ապահին, գործավարին և ծառաներին .	2009	—		
4 հարկահաններին	706	71		
Բաժանմունքներ և գործակալութիւններ կազմակերպող 3 ազենաներին	570	—	3285	71
Ընդհանուր ծախքերի՝				
Գրասենեակի վարձը և յարմարեցնելու .	774	39		
Հեռախօսի	83	75		
Թղթի—բաժանմունքների կանոնների գրքոյ- կի և փոքրիկ տեղեկագրերի համար, գրասենակային ծախքերի, հեռագրի, համակի, փոստի, պիտոյքների և այլ ընթացիկ ընդհանուր ծախքերի	682	10	1540	24
Ժողովարարութեան ծախք, Հայր Մաաթէոս վարդապետի և Միութեան լիազօրի ընթացակարգ (այս ծախքի մէջ չէ մըտ- նում պ. Խատիսեանի ծախքը, որը հա հրատարուել է վերջնել Միութիւնից) .	—	—	1580	65
Մնացորդ առ 1-ն յունւարի 1908 թ. .	—	—	3	01
Հաշուեկշիռ	—	—	28992	34

ՋԱՆԳ շաբաթաթերթի ելևմտից հաշիւը 1908 թ.
Մ Ո Ւ Տ Ք

Ստացուած է յայտարարութիւններից .	142	30		
» բաժանորդավճար տեղա- կան . . . 278 ռ. —				
» բաժանորդավճար օտար քաղաքների 604 ռ. 84 կ.	882	84		
» հատավաճառից	186	85		
» „Вакы“ թերթից հին պարտքի դիմաց	50	—		
» պ. Պ. Ծատուրեանից նպաստ	50	—		
» Գլխաւոր Խորհրդից փոխարի- նարար	346	50		
» պ. Ֆ. Աղալեանից	61	50		
» Ա. Ղուկասեանից նպաստ .	100	—	1819	99
			1819	99
			1819	99
			1819	99
			1819	99
			1819	99

«ՋԱՆԳ» ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹԻ ՊԱՐՏՔԸ

Պապով և Հատուգենբախ ընկ. (թղթի) .	208 ռ.			
Գլխաւոր Խորհրդին	346 »	50 կ.		
պ. Ֆ. Աղալեանին	61 »	50 »		
Սողոմոնեանին կլիշէների	68 »	85 »		
պ. Գր. Եղիկեանին ռեճիկ և հոնորար .	202 »	69 »		
պ. Մ. և տ. Ն. Սահակեաններին .	71 »	54 »		
Հ. Տէր-Օհանեանին ռեճիկ և հոնորար .	40 »	— »		
Յրիշ Զախարին ,	10 »	— »	1009 ռ	58 կ.
Հոնորարներ՝				
Ա. Ահարոնեանին	12 ռ.	85 կ.		
Ա. Բահաթրեանին	47 »	80 »		
Յ. Յովհաննիսեանին	3 »	20 »	63 ռ.	85 կ.
Փոխադրութիւն	—	—	1073 ռ.	43 կ.

սեպտեմբերի 13-ից մինչև 31-ն դեկտեմբերի:

Ե Լ Ք

Տրւած է թղթի	325	07		
» տպագրութեան և շարելու	615	—		
» խմբագրատան ծառայողներին, սրբագրիչին, խրոնիկեորին, խմբագրողին և այլն ուճիկներ և հոնորարներ	345	95		
» կլիշէների	122	—		
» մարկայի, փոստի, և փոխադրութեան	230	80		
» հեռագրի	32	95		
» ցրիչներին և յայտարարութիւն գանողներին	69	90		
» գանազան ընթացիկ ծախքերի, լրագրների, էլէքտրական ճրագների և այլն	71	79	1813	46
Մնացորդ դրամակողում առ 1-ն յունւարի 1908 թ.	—	—	6	53
Հաշուեկշիռ	—	—	1819	99

ԱՌ 1-ն ՅՈՒՆԻԱՐԻ 1908 թ.

Փոխադրութիւն	—	—	1073	ր. 43	կ.	
Շ. Կուրդիներին	8	ր. —	կ.			
Յ. Խոջաէյնաթեանին	12	» 57	»			
Յ. Թումանեանցին	3	» 20	»			
Յ. Վահեանին	2	» 04	»			
Ր. Տէր-Գրիգորեանին	1	» 30	»			
Ջաւախեցուն	4	» 16	»			
Գենջեանին	1	» 14	»			
Ի. Տէր-Գրիգորեանին	2	» 50	»			
Բ. Մարտիրոսեանին	8	» 34	»			
Նահապետեանին	1	» 92	»			
Եւգենիային	1	» 35	»			
Վրոյրին	6	» 89	»	53	ր. 41	կ.
Ընդամենը	—	—	1126	ր. 84	կ.	

„Եսպո“ թերթի ելևաթից հաշիւը 1908 թ.

Մ Ո Ւ Տ Ք

Կանխիկ դրամաւելղում առ 1-ն յունւարի 1908 թ.	—	—	1398	37
Ստացւած է բաժանորդաւճարներ	8074	61		
„ հասցէներ փոփոխելուց	63	59		
„ հատաւճառից	21869	37		
„ յայտարարութիւններից	13620	30		
„ զանազան անձերից և նուիրա- տուներից	9623	83		
„ տպարանի մասնաւոր պատուէր- ներից	2291	89		
„ հին լրագրեր, թղթեր և այլն ծախելուց	72	84		
„ բարեգործական նպատակ ունե- ցող գումարներ	723	33	56339	76
<hr/>				
Հաշուեկշիռ	—	—	57738	13

յունւարի 1-ից մինչև նոյեմբերի 18-ը:

Ե Լ Ք

Տրւած է գրասենեակի ծառայողներին ուճիկ և այլ ընթացիկ ու գրասենեակային ծախքերի	5580	84		
» խմբագրութեան ծառայողներին ուճիկ, աշխատակիցներին հոնորար .	17484	55		
» մայրաքաղաքի թերթեր, գերբովի մարկաներ	244	44		
» փաստաբան Չուբարեանին	75	—		
» հեռագրական գործակալութիւնների	2545	—		
» ցրիչներին, թերթի փոխադրութեան, անդորրագրերի գերբովի սբոր, չ'տպագրած յայտարարութիւնների, վերագարձրած բաժանորդավճար	4018	62		
» շարժական գոյքի—տառեր և ցուցանակներ	308	30		
» տպարանի ծառայողներին ուճիկ .	23446	23		
» տպարանական այլ և այլ ծախքերի ու պիտոյքների	3731	23		
» յատուկ նպատակով ստացւած գումարներից ըստ պատկանելւոյն	258	31	57692	52
Մնացորդ դրամակողում առ 19 նոյեմբերի 1908 թ., որը լրագրի հետ միասին յանձնուած է պ. Ք. Վերմիսեանին*) .	—	—	45	61
Հաշուեկշիռ	—	—	57738	13

*) Վերմիսեանի հաշուի մանրամասնութիւնը Խորհրդի հետ տեսնելու, 50-րդ տրես:

„Ե ա ռ յ“ Թ Ե Ր Թ Ի Հ Ա Չ Ո Ւ Ի

Պ Ա Ր Տ Ք

Համաձայն պայմանագրի, վերադարձնւում է պ. Բ. Վերմիշեանին մինչև 18 նոյեմբերի Հոպագրւած յայտարարութիւնների համար ստացւած գումարներ . . .	—	—	2851	30
պ. Բ. Վերմիշեանը պարտ է վճարել խմբագրատանը ծառայողներին և աշխատակիցներին ուճիկներ և հոնորարներ . . .	747*)	—		
Հեռագրների, լուսաւորութեան, փայտի, տպարանական ծախքեր և այլն . . .	154*)	81		
Թղթի	213*)	03		
Գրաշարներին	1069*)	94	2184	78
Պայմանագիրը գրելուց Գլխաւոր Խորհրդին վճարել է	—	—	1000	—
Լրագիրը ունի պարսփեր բաց մնացած առ 1-ն յունւարի՝				
Կրթական սեկցիային	2349	35		
Բ. Դոլուխանեանին	1500	—		
«Զանգ» շաբաթաթերթին, տպագրութեան, թղթի և այլոց	4916	89	8766	24
Հաշւեկշիռ	—	—	14802	32

*) Բոշոր այս պարսփերը պ. Բ. Վերմիշեանը վճարել է առ 1-ն յունւարի 1909 թ.

Վ Ե Ր Զ Ա Ի Ո Ր Ո Ի Թ Ի Ի Ն Ը:

ՊԱ.ՀԱ.Ն.Ձ

<p>1908 թ. նոյեմբեր 19-ից Միուլթեան ուսե- րէն լրագիրը, խմբագրատունը, տպարա- նի իրաւունքը նօտարական պայմանա- գրով (1908 թ. նոյեմբեր 24-ից № 13724 ընկերութիւն) ծախուած է պ. Բ. Վերմիշեանին</p>	12700	—		
<p>Համաձայն նոյն պայմանագրի պարտաւորե- ցրած է պ. Բ. Վերմիշեանին 1909 և 1910 թւականներին եթէ լրագրի հրատարա- կութիւնից օգուտ ստանայ տարեկան հինգհարիւր ընկերութիւն վճարէ Միուլթեան .</p>	1000	—		
<p>Սմբագրատան դրամարկղում կանխիկ եղած դրամագլուխը յանձնուած է նրան .</p>	45	61		
<p>Եւս յանձնարարուած է պ. Բր. Վերմիշեա- նին ստանալ—արդէն տպագրուած յայ- տարարութիւններէից և զանազան անձե- րից</p>	1056	71	14802	32
<p>Հաշուեկշիւ</p>	—	—	14802	32

Դասախօսութիւնների կոմիտայի ելևաւոյց հաշիւը
Մ Ո Ւ Տ Ք

Ստացւած է Գլխաւոր Խորհրդից փոխարինարար	—	—	550	—
» պրոֆէսոր Բ. Խալաթեանի 5 դասախօսութիւնից	—	—	291	30
» յետ ստացւած յայտարարութեան փող	—	—	2	—
» Ն. Քարամեանի դասախօսութիւնըրոյցից	—	—	6	30
» դահլիճի վարձ	—	—	10	—
Տնտեսական յանձնաժողովի անդամներից փոխարինարար՝				
Ստացւած է պ. Անտ. Տէր-Գրիգորեանից	25	—		
» բժ. Մամիկոնեանից	50	—		
» պ. Ա. Ի. Տէր-Ստեփանեանից	50	—		
» պ. Փ. Աղալեանից	20	—		
» պ. Յ. Խիզանեանից	50	—		
» պ. Ս. Յուրինեանից	50	—		
» պ. Ն. Ալիբէկեանից	40	—	285	—
» ¹ / ₂ դիւժին ծախուած աթոռներից (պ. Ղազարեանից)	—	—	12	—
Հաշուեկշիռ		—	1156	60

1908 թ. հոկտեմբերի 15-ից մինչև դեկտեմբերի 31-ը:

Ե Լ Ք

Տրւած է բնակարանի 3 ամսուայ վարձ	—	—	250	—
„ Բեաբինկինին ի դիմաց 10 դիւթին ասթոռի (դիւթինը 36 ըուբլուց)	—	—	140	—
„ Ս. Հախումեանին ի դիմաց էլէքտրական պիտոյքների	—	—	50	—
„ երկու հատ էկրանի (մոզական լապտերի համար)	—	—	18	26
„ 6 հատ կախարանների	—	—	25	—
„ 1 տումբուշկայի	—	—	1	—
„ 10 հատ սեղանների	—	—	29	—
„ 3 հատ էստրադանների	—	—	25	—
„ հեռախօսը տեղափոխելուն	—	—	20	—
„ յայտարարութեան, տոմսակների, ծրագրների և այլ ծախքեր դասախօսութիւններ և զրոյցներ կազմակերպելու	—	—	124	02
„ պրոֆ. Բ. Սալաթեանին 5 դասախօսութիւնների համար վարձատրութիւն	—	—	213	—
„ գործավար Ժամկոչեանին և ծառաներին	—	—	77	50
„ փայտի	—	—	12	—
„ Բարութչեանին էլէքտրական տոկը գրասենեակի հետ միացնելու և 2 ¹ / ₂ ամսուայ լուսաւորութեան	—	—	110	07
„ Վլադրկինին — պատը և էստրադաները ներկելու	—	—	20	—
„ էլէքտրո-մօնտէօր Գալկինին էլէքտրական թելերը և լամպաները դասաւորելու	—	—	41	75
Հաշւեկշիռ	—	—	1156	60

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԵԱՆ ԿՈՄԻՍԵԱՅԻ ՀԱՇ
Ա.ԿՏԻԻ

9 ¹ / ₂ դիւժին աթոռ	342	—		
էլէքտրական պիտոյքներ	235	32		
2 հատ էկրան	18	26		
6 հատ կախարաններ	25	—		
10 հատ սեղաններ	29	—		
3 հատ էստրադա	25	—	674	58
դասախօսութիւնների կոմիտեայի դէֆիցիտը 1908 թ.	—	—	565	74
<hr/>				
Հաշուեկշիռ	—	—	1240	32

Ի Ե Կ Շ Ի Ռ Ը Ա Ռ 1-Ն Յ Ո Ւ Ն Ի Ա Ր Ի 1909 Թ.

Պ Ա Ս Մ Ի Ի

պ. Բեաբինկինին—աթոռների արժէքի մնացորդը	220	—		
պ. Ս. Հախումեանին—էլէքտրական պիտույքների արժէքի մնացորդը	185	32		
Զանազան անձանց պարտ է՝				
պ. Ա. Տէր-Ստեփանեանին			50	ր.
պ. բժ. Յ. Մամիկոնեանին			50	ր.
պ. Յ. Խիզանեանին			50	ր.
պ. Ս. Յուրինեանին			50	ր.
պ. Ն. Ալիբէգեանին			40	ր.
պ. Անտ. Տէր-Գրիգորեանին			25	ր.
պ. Ֆ. Աղալեանին			20	ր.
Գլխավոր Խորհրդին	550	—	1240	32
Հաշուեկշիռ	—	—	1240	32

Բ. Հ. Կ. Մ. ԳԼԽԱԻՈՐ ԽՈՐՀՐԴԻ

ԱԿՏԻ

Գրամարկում կանխիկ	—	—	3	01
Պայմանական հաւելով Թիֆլիսի առեւտրա- կան բանկի տեղոյս բաժանմունքում .	—	—	102	39
Շարժական գոյք	—	—	472	36
ԶԱՆԱԶԱՆ ՊԱՐՏԱԿԱՆՆԵՐ (ստանալիքներ)				
Հրատարակչական սեկցիա	901	33		
«Զանգ» շաբաթաթերթ	346	50		
Գր. Եղիկեանց	49	77		
Խ. Թորոսեանց	160	08		
Առ. Գրիգորեանց	105	51		
Սուր. Յովհաննիսեանց	8	—		
Ս. Գալստեանց	15	—		
Ֆ. Աղալեանց	267	40		
Ք. Վերմիշեանց	8766	24	10619	83
Դասախօսութիւնների կոմիտայի ակտիւք .	—	—	674	58
Դէֆիցիտ 1908 թ.	—	—	3246	42
<hr/>				
Հաշւեկշիռ	—	—	15118	59
<hr/>				

հաշուեկշիռը առ 1-ն յունւարի 1909 թ.

ՊԱՍՍԻԻ

Միութեան հիմնական ժօնը (կանոնադր. 28-րդ յօդ. համաձայն).	—	—	1026	35
ԶԱՆԱԶԱՆ ՊԱՐՏԱՏԷՐԵՐ (վճարելիքներ):				
Կրթական սեկցիա	657	90		
Հողային սեկցիա	1719	79		
Բժշկական սեկցիա	425	14		
Գեղարուեստական սեկցիա	34	02		
Ս. Սբովեանի արձանի օգտին գանձւած գումարներ	21	99		
Հարկահան Ս. Բաղդասարեանի երաշխաւորականը	100	—		
Դասախօսութիւնների կոմիտիայի պարտքերը*)	1240	32		
„Ջանգ“ շաբաթաթերթի պարտքերը **)	1126	84	5326	
„Бакы“ լրագրից մնացած պարտքեր՝				
Կրթական սեկցիային	2349	35		
Բ. Դոլուխանեանին	1500	—		
«Ջանգ» շաբաթաթերթին, տպագրութեան, թղթի և այլոց	4916	89	8766	24
<hr/>				
Հաշուեկշիռ	—	—	15118	59
<hr/>				

*) Մանրամասնութիւնը տեսնել 54 - 55 էրես:

***) Մանրամասնութիւնը տեսնել 46—47 էրես:

Վերաստուգող յանձնաժողովի զեկուցումը:

Վերաստուգող յանձնաժողովը զբաղուել է՝ Միութեան հաշուապահ Ալ. Բահաթրեանի ներկայացրած Գլխաւոր Խորհրդի և նրա հետ կապ ունեցող «Бакы» ուսներէն օրաթերթի, «Զանգ» հայերէն շաբաթաթերթի հրատարակութիւնների, թատրոնական սեկցիայի և դասախօսութիւնների կոմիտիայի հաշիւների քննութեամբ, սկսած 1908 յունւարի 1-ից մինչև դեկտեմբերի 31-ը նոյն թւի: Գլխաւոր Խորհրդի հաշիւները պահուած են երկու գրքի մէջ—հաշուապահական պարզ ձևով: Այդ գրքերն են՝ դրամարկղ և հաշուեգիրք—որի մէջ է գանազան անձանց հաշիւները: Այդ գրքերի մէջ նշանակուած ելումտից և ուրիշ գումարները—համեմատելով վաւերաթղթերի հետ—յանձնաժողովը գտել է ճիշտ և ուղիղ: Միայն արձանագրութեան տետրի մէջ, ուր նշանակուած են տուփերից ստացած գումարները պակասում են № 22, 25, 28 և 31 թերթերը, որոնց վրայ արձանագրած են 17 տուփերի արձանագրութիւնները: Այդ պակաս վաւերաթղթերով ստացուած պէտք է լինին ընդհանուր առմամբ 94 ըուբլի 74 կ., որպիսի գումարը մտցրած է դրամարկղի մէջ—համարների հետևողական կարգով: Նշանակուած է նոյնպէս, թէ ո՞ր տուփը, որտեղ է գտնուում և ինչ համարով է:

Յընթացքս 1908 թուականի Գլխաւոր Խորհուրդը մուտք ունեցել է 28992 ռ. 34 կ. ելք 28989 ռ. 33 կ., եկամուտների գումարն է 21002 ռ. 27 կ., հաշուեկշիռի գումարը 15118 ռ. 59 կ., դասախօսութիւնների յանձնաժողովի ելումուտքը 1156, ռ. 60 կ., պարտերը առ 1-ն Յունւարի 1909 թ. 1240 ռ. 32 կ.

„Бакы“ լրագրի հաշիւները նոյնպէս պահուած են հաշուապահական պարզ ձևով, այդ լրագրի մուտքն է 57738 ռ. 13 կ. ելքը առ 19-ն նոյեմբերի 57692 ռ. 52 կ., ունի պարտք առ մէկն յունւարի

1909 թ. 8766 ը. 24 կ. ստանալիք նոյնպէս—8766 ը. 24 կ., ստանալիքի մէջ է մտնում մի հազար (1000) ըուբ., որը պէտք է վճարէ պ. Ք Վերմիշեանը 1909 և 1910 թուականներին, եթէ լրագրից օգուտ ստանայ: «Ваку» լրագրից հաւանական է, որ Խորհուրդը վնաս չ'կրի:

«Զանգ» շաբաթաթերթը իւր գոյութեան 3—4 ամսուայ ընթացքում մուտք ունեցել է 1819 ը. 99 կ. ելք 1831 ը. 46 կ. առ 1-ն յունւարի պարտք ունի 1126 ը. 84 կ.—այդ գումարը Խորհուրդի կրած վնասն է „Զանգից“:

Թատրոնական սեկցիան դեռ 1907 թ. իւր գոյութեանը վերջ տալով, Խորհուրդին է յանձնել 1188 ը. 17 կ. պարտք: Թւում է, որ Խորհուրդը միայն պէտք է այդ պարտքերը վճարէր և այդպիսով վերջ տար այդ գործին, սակայն նա երկու ներկայացումներ է տալիս և Խորհուրդի պարտքը աւելացնում 49 ը. 60 կ.:

Յանձնաժողովըս ի նկատի առնելով գրասենեակի ծառայողների կազմը, Խորհուրդի հաշուապահութիւնը համարում է բարեխիղճ աշխատանք, միևնոյն ժամանակ անհրաժեշտ է համարում, առաջիկայ 1909 թուականից Խորհուրդի գրքերի թիւը աւելացնել մի օրագրքով և Գլխաւոր գրքի մէջ պահել մի առանձին ընդհանուր հաշիւ, որտեղ ամփոփուէր ամբողջ Միութեան բոլոր մասնաճիւղերի եկամուտները և ելումտից հաշիւները ընդհանուր ամսական գումարներով, որպէսզի այդ հաշիւից կարելի լինէր պատկերացնել ամբողջ Միութեան գործունէութիւնը իւր ճիւղաւորութեամբ:

Յանձնաժողովըս ցանկալի է համարում, այսուհետև Գլխաւոր Խորհուրդը աշխատէ պահպանել և զարկ տալ եղած մասնաճիւղերին առանց աւելացնելու նրանց թիւը: Ի՞ վերջոյ յանձնաժողովըս աւելորդ է համարում ընդգծել Խորհուրդի անդամների և մասնաւորապէս պ. կ. Խատիսեանի անհուն եռանդը, որի արդիւնքը պէտք է համարել Միութեան ստացած լիառատ նուերաբերութիւնները:

Վերաստուգող յանձնաժողովի անդամներ

{	Շ. Իսահակեան
	Ա. Տէր-Գրիգորեան
	Պ. Մեժլումեանց

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ ԲԱԳՈՒԱՅ ՀԱՅՈՑ ԿՈՒՆՏՈՒՐԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՀՈՂԱՅԻՆ ՍԵԿՑԻԱՅԻ 1908 Թ. ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԵԱՆ:

Միութեան բոլոր սեկցիաներից—Մելիօրատիւ սեկցիան անկասկած աւելի ևս արժանի է առանձին ուշադրութեան:

Այդ սեկցիայի ընդարձակ ծրագիրը, գիւղացիութեան և արհեստաւորների տնտեսական դրութիւնը աւելի բարւոք ու բարեկարգ վիճակի մէջ դնելու հարցում, իւր գործունէութեան ընթացքում մեծամեծ արգելքների է հանդիպում, շնորհիւ Ռուսաստանում ու մասնաւորապէս Կովկասում տիրող խառն դրութեան և թէ գլխաւորապէս ազգաբնակչութեան տգիտութեան, անշարժութեան և անտարբերութեան դէպի սեկցիայի նպատակները, և շնորհիւ այն անհասկանալի թշնամական վերաբերմունքի, որ տածում են դէպի Միութեան գործունէութիւնը այլ և այլ ուղղութեան և գոյնի անձինք:

Չնայած այդ բոլորին, սեկցիայի բիւրօն հաստատ ու անշեղ ձգտել է իրագործել այդ ընդարձակ ծրագրի գոնէ մի մասը, առանց վարանելու և կաշկանդուելու այն արգելքներից, որոնց նա պատահել է իւր գործունէութեան ընթացքում:

Սեկցիայի նպատակն է եղել:

1. Մանր վարկի և այլ կօօպերատիւ հաստատութիւնների կազմակերպում: 2. Ձրի միջնորդութիւն հողեր առնելուց և ծախելուց: 3. Անշրդի հողերը ոռոգելու հարցը: 4. Զուլհակութեան գործ: 5. Փորձնական ագարակներ և ինստրուկտորներ: 6. Հրատարակչական գործունէութիւն և 7. մասնակցել—Միութեան օրգան «Զանգ» շաբաթաթերթի հրատարակութեան:

Հաշուետարուայ ընթացքում ըստ կարելւոյն այս հարցերից մի քանիսներն են միայն զբաղեցրել բիւրօյին, մնացածներով բիւրօն, միջոցների պակասութեան պատճառով, անկարող է եղել զբաղուել, նամանաւանդ որ, նախորդ տարւայ վերջը, բիւրօյի ունեցած բո-

լոր գումարները, ծախսուել են սովի և համաճարակի դէմ կռուելու գործում:

Հաշուետարուայ ընթացքում բիւրօն ունեցել է 7 անդամ և 4 փոխ-անդամ—որոնք նիստերին օգտուել են վճռական ձայնի իրաւունքով:

Անդամները եղել են՝ Հայր Զաւէն վարդապետ, Կ. Սատիսեան, Ստ. Սոջայեանց, Բ. Շխեանց, Մ. Շաթիրեանց, Ն. Ղարազեօղեան և Յ. Տէր-Յակոբեան:

Փոխ-անդամներ՝ Յ. Յակոբջանեան, Ալ. Սերեբրակեանց, Լ. Աղաբէկեանց և Պ. Մեժլումեանց:

Առաջին նիստերից մէկում ընտրուել են վարչական անձինք՝ նախագահ—Կ. Սատիսեան, փոխ-նախագահ—Ստ. Սոջայեանց, քարտուղար—Յ. Յակոբջանեան, գանձապահ—Յ. Մ. Տէր-Յակոբեանց:

Պ. Ստ. Սոջայեանի հրաժարուելուց յետոյ, փոխ-նախագահ ընտրուել է Հայր Զաւէն վարդապետը:

Բացի դրանից բիւրօն բաժանել է իւր զբաղմունքները անդամներին—հետևեալ կարգով՝ 1. հողատիրութիւն—Պ. Մեժլումեան, 2. մանր վարկ—Յ. Յակոբջանեան և Յ. Մ. Տէր-Յակոբեան, 3. խմբակներ կազմակերպել—Հայր Զաւէն վարդապետ և Պ. Մեժլումեան, 4. ինստրուկտօրներ խումբ կազմակերպելը—Ն. Ղարազեօղեան, Ս. Սոջայեան և Ա. Սերեբրակեանց, 5. շուկակութեան գործը—Պ. Մեժլումեան, 6. ուղղման գործը—Կ. Սատիսեան և Բ. Շխեանց, 7. Քարտէս և գրքոյկներ—Ն. Ղարազեօղեան, 8. Միութեան օրգանի խմբագրական ժողովին մասնակցելու — Կ. Սատիսեան, Ն. Ղարազեօղեան և Յ. Յակոբջանեան:

ՀԱՄԱՌՕՏ ԱԿՆԱՐԿ ԲԻՒՐՕՅԻ ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԵԱՆ:

1. Մ Ա Ն Ր Վ Ա Ր Կ:

Բիւրօն հրատարակելով վարկային ընկերութեան կանոնագիրը և թէ ի՞նչպէս հիմնել այդպիսի ընկերութիւնները—գրքոյկը բաց է թողել մի կողմ, ուղղւած ազգաբնակչութեան—տարածելու ընդհանրապէս կօօպերացիայի և մասնաւորապէս վարկային ընկերութեան գաղափարը և օգնելու գիւղացուն ու արհեստաւորին աւելի բարեկարգ վիճակի մէջ դնելու իւր տնտեսական

գրութիւնը: Այնուհետև բիւրօն հրաւիրել է մի գործակալ և տար-
ւայ սկզբին ուղարկել նրան Գանձակի նահանգը և Շամախու ու
Գեօղչայի գաւառները վարկային ընկերութիւններ կազմակերպելու
համար: Այդ գործակալը մինչև 1908 թ. սեպտեմբեր ամիսը կազ-
մակերպել է 14 վարկային ընկերութիւններ հետևեալ գիւղերում:

Գանձակի նահանգի	Ղազախի գաւառի	Քարվանսարայ գիւղում
„	Գանձակի	Չայքենդ
Բազումայ	Շամախու	Մադրասա
„	Գեօղչայի	Ղալազա
„	„	Գիւրջիւան
„	„	Գիրք
Երևանի	Ալէքսանդրապօլի	Հոռոմ
„	„	Բողազ-քեասան
„	„	Սեօգիւթի
„	„	Մեծ Ղարաքիլիսա
„	„	Համամլու
„	„	Նալբանդ
„	„	Չաջուռ
„	„	Դիւզ-քեանդ

Երկրորդ գործակալը յուլիս և օգոստոս ամիսներին կազմա-
կերպել է 4 վարկային ընկերութիւններ հետևեալ գիւղերում:

Գանձակի նահանգի	Շուշլայ գաւառի	Նոր-Շէն	գիւղում
„	„	Վարազաբոյն	„
„	„	Չանախչի	„
„	„	Գիւնէյ-Ճարտար	„

Երրորդ գործակալը օգոստոսից մինչև դեկտեմբեր ամիսը կազ-
մակերպել է 24 վարկային ընկերութիւններ հետևեալ գիւղերում:

Երևանի նահանգի	Երևանի գաւառի	Քանաքեռ	գիւղում
„	„	Սարդարաբադ	„
„	„	Դաւալու	„
„	Էջմիածնի	Կարբի	„
„	„	Սամաղար	„
„	„	Բաշ-Աբարան	„
„	„	„ Ղարաքիլիսա (Աբարանի) „	„

Երևանի նահանգի	Էջմիածնի	գաւառի	Օշական գիւղում (Ժամհարեանների անունով).
„	„	„	Եղվարդ (Եղբ. Ժամհ. ան.)
„	„	„	Թալին գիւղում
„	„	„	Գոշ „
„	„	Սուրմալուի	Դաշբուռուն „
„	„	„	Էվջիլար „
„	„	„Շարուր Դարալագեազի „	Քեշիշքենդ „
„	„	„	Այնազուր „
„	„	„	Փաշալու „
„	„	„	Ուլեա-Նորաշէն „
„	„	Նոր-Բայազէտի	Ալափարս գիւղում (Ժամհարեանների անունով).
„	„	„	Ռընդամալ գիւղում
„	„	„	Գեօլ „
„	„	„	Ներքին-Ախտա „
„	„	„	Ղարանլուխ „

Ի՛նչպիսի ունենալով այն մեծ ծառայութիւնը, որ մասնացել են եղբ. Ժամհարեանները հողային սեկցիային, բիւրօն ի պատիւ նոցա որոշել է հետևեալ 3 գիւղերում բացուելիք բանկերը կոչել նրանց անունով, գիւղացիները ընդ առաջ գնալով բիւրօյի ցանկութեան տուել են և իրենց համաձայնութիւնը: Այդ գիւղերն են՝ 1. Ալափարս (Նոր-Բայազէտի գաւառ) 2. Օշական եւ 3. Եղվարդ (Էջմիածնի գաւառ):

Բանկեր բացելու համար մինչև հիմա բոլոր տրւած յայտարարութիւններից առ այժմ յարգուել է 3-ը, այն է՝ 1908 թ. նոյեմբեր 22-ին Պետական բանկի խորհրդի նիստին—Մանր վարկի գործերի վարչութիւնը խնդրել է տալ՝ Գիւլջիւլանի վարկային ընկերութեան հիմնական դրամագլխի 1900 ռ. շրջանառու դրամագլխի 3000 ռուբլի, Ղալագաջի վարկային ընկերութեան հիմնական դրամագլխի 1900 ռուբլի, շրջանառու դրամագլխի 3000 ռ. և Մադրասայի Ազրիեան վարկային ընկերութեան 1400 ռուբլի հիմնական դրամագլխի և 3000 ռուբլի շրջանառու դրամագլխի համար:

Պետական բանկի Երևանի բաժանմունքում մանր վարկի ինսպեկտորի պաշտօնը ազատ է:

Զնայած բիւրօն միջնորդել է, որ Գանձակի նահանգը ենթար-

կեն Բագուի բաժանմունքի Պետակա՛ն բանկի իրաւասութեան, այնուամենայնիւ այդ միջնորդութիւնը Գանձակի նահանգապետից չի յարգուել:

Բանկերից իւրաքանչիւրի հիմնական դրամագլխին — բացառութեամբ առաջին մի քանիսնների, հողային սեկցիան փոխարինաբար 100 ը. է տալիս, մշտական վերաստուգիչի իրաւունք ձեռք բերելով — բանկերի գործունէութեան վրայ: Վերաստուգութեան անհրաժեշտութեան կարիքը զգացուում է գլխաւորապէս այն պատճառով, որ բիւրօն երկիւղ է կրում, չլինի՞ թէ բանկերը ընկնեն վաշխառուների ձեռքը: Բացի դրանից, սրպէս զի ապագայ բանկերի կանոնաւոր գործունէութիւնը անշեղ ընթանայ, սեկցիայի բիւրօն յունիս ամսին Թիֆլիսում կազմակերպել է մանր վարկի հաստատութիւնների հաշուապահական և գործավարական ձրի կուրսեր — գիւղական բանկերի համար հմուտ հաշուապահ կառավարիչներ պատրաստելու նպատակով: Այդ կուրսերի բացուելը յարմարացրուել է մանկավարժական կուրսերի բացման, որ ժամանակ ուսուցիչները հաւաքուելու էին Թիֆլիս: Սկզբում կուրսերին գրուել են 65 հոգի, որոնցից 12-ը անյայտ պատճառով թողել են, մնացած 53 հոգուց (36 գիւղական ուսուցիչներից և 17 կողմնակիներից) 38 հոգի ցանկութիւն են յայտնել քննուելու: Օգոստոս ամսին բիւրօյի անդամի և էքսպերտների ներկայութեամբ 38 հոգի (30 հայ, 6 հայուհի, 1 ուսու և 1 վրացի) կուրսերի աւարտման վկայականներ են ստացել: Աւարտողներից պ. Արշակ Շահնազարեանը հրաւիրուել է բիւրօյից — գիւղական բանկեր կազմակերպողի պաշտօնով:

Կուրսերին պ. Յ. Զ. Տէր-Ստեփանեանը աւանդել է — մանր վարկի հաստատութիւնների հաշուապահութիւն և առևտրական թուարանութիւն, պ. Շարկովը աւանդել է քաղաքատնտեսութիւն, իսկ Թիֆլիսի Պետական բանկի մանր վարկի ինսպեկտոր պ. Իաւիդովը 2-3 դասախօսութեամբ բացատրել է ունկնդիրներին: Թէ ինչ եղանակով պէտք է յայտարարութիւններ տալ և ինչպէս գիւղական բանկեր կազմակերպել:

Բիւրօն մտադիր է առաջիկայ 1909 թ. ամառը Թիֆլիսում գիւղական ուսուցիչների համար կազմակերպել կօօպերատիւ կուրսեր աւելի լայն ու ընդարձակ ծրագրով, քան այս տարուայ հաշուապահական կուրսերն էին:

Ցանկանալով կօօպերացիայի գաղափարը տարածել գիւղացիներ-

րի շրջանում— վարկային ընկերութիւններ հիմնարկելով, որոնք ներկայացնում են իրենցից գիւղացիների համախմբւած գործունէութեան առաջին շրջանը, իսկ յետոյ անցնել սպառողական և գիւղատնտեսական ընկերութեան, բիւրօն հաշուետարւայ վերջը Բագում կազմակերպել է մի սպառողական ընկերութիւն «Անդրկովկասեան Սպառողական Միութիւն» անունով: Երկարակեաց կ'լինի արդեօք այդ ընկերութիւնը թէ ոչ, ցոյց կ'տայ ապագան

Սեկցիայի մօտակայ ծրագիրն է՝ Անդրկովկասի մնացած գիւղական կենտրոններում էլ կազմակերպել վարկային ընկերութիւններ, աշխատել մնացած բանկերի բացման թոյլտուութիւնն ստանալ և վերջապէս ուշադրութեամբ հետևել բացուած բանկերի կանոնաւոր գործունէութեան:

II. ԶՐԻ ՄԻՋՆՈՐԴՈՒԹԻՒՆ ՆՈՂ ԳՆԵԼՈՒՑ ԵՒ ԾԱԽԵԼՈՒՑ:

Հաշուետարւայ ընթացքում այդ ուղղութեամբ եղել է միայն նախապատրաստական աշխատանք: Բիւրօն մի կողմից յայտարարութեան և իւր գաւառական գործակալների միջոցով ծախսող հողերի մասին տեղեկութիւններ է հաւաքել, միւս կողմից էլ յարաբերութեան մէջ է մտել մի քանի գիւղերի գիւղացիների հետ, որոնք ցանկութիւն են յայտնել բիւրօյի միջոցով—կալուածատիրական հողեր ձեռք բերել, այդպիսիների թւին են սլատկանում Ուղ գիւղացիները, որոնք վաղուց ի վեր բանակցութեան մէջ են Միութեան ցոյց տւած հողերը առնելու նկատմամբ:

III. ՆՈՂԵՐԻ ՈՌՈԳՄԱՆ ՆԱՐՑԸ:

Անդրկովկասի հայ գիւղերի ներկայ սակաւահողութիւնը գրդել է բիւրօյին առանձին ուշադրութիւն դարձնել անջրդի հողերը արհեստական կերպով ջրելու հարցին:

Այդպիսի հողեր առաւել ևս շատ են Երևանի նահանգում, որտեղ ազգաբնակչութիւնը նեղւում է սակաւահող լինելուց:

Այդ նպատակով էջմիածնի գաւառն է ուղարկուել ինժեներ Ա. Յակոբեանը, որը ուղղման տեսակետից ծանօթանալով էջմիածնի գաւառի հետ, մի մանրամասն գեկուցում է ներկայացրել բիւրօյին:

Ուսումնական հարցին մեծ նշանակութիւն տալով բիւրօն ենթադրում է մօտ ապագայում շարունակել իւր այդ սկսած գործը Երևանի նահանգում:

IV. Զ Ո Ի Լ Զ Ա Կ Ո Ի Թ Ե Ա Ն Գ Ո Ր Ծ:

Այս հարցը բաւականաչափ տեղ է գրաւել Կովկասի մամուլում, որի համար և երկար կանգ չենք առնիլ դրա վրայ, կասենք միայն, որ Բիւրօն ցանկանալով տարածել Անդրկովկասում կատարելագործած ջուլհակութեան մեքենաներ, հիմնել է Բագում մի ջուլհականոց—Անդրկովկասի գիւղերի համար վարպետներ ու վարպետուհիներ պատրաստելու նպատակով:

Ջուլհականոցը կառավարում է մի հմուտ վարպետ, ունի առայժմ 11 աշակերտուհի և 3 աշակերտ, որոնք գործում են 5 ստայանակի վրայ:

Շուտով տեղի կ'ունենայ պաշտօնական բացումը: Կարևոր ենք համարում այստեղ նկատել, որ բիւրօն ցանկանալով օգնութեան հասնել և թուրք աղգաբնակութեան, դիմել է տեղւոյս Մուսուլմանական Բարեգործական Ընկերութեան, առաջարկելով, եթէ ցանկանում են, ուղարկեն երկու թուրք աշակերտներ—ձրիաբար ջուլհականոցում սովորելու համար:

V. ՓՈՐՁՆԱԿԱՆ ԱԳԱՐԱԿՆԵՐ, ԻՆՍՏՐՈՒԿՏՈՐՆԵՐ ԵՒ ԱԳՐՈՆՈՄՆԵՐ:

Այս ուղղութեամբ ամենաչնչին աշխատանքն էլ պէտք բաւականաչափ միջոցներ պահանջէր, որպիսի միջոցներ Բիւրօն առայժմ չունի. հէնց դրա համար էլ Բիւրօն բաւականացել է մարդային կուլտուրայի գաղափարը տարածելով: Մարդային կուլտուրայի առաջին փորձերը Ալէքսանդրապօլում, Բիւրօյի գործակալ պ. Գ. Ղարաբօղեանի ձեռք, ամենալաւ և յաջող հետևանք են ունեցել: Այդ ուղղութեամբ փորձերը մինչև այժմ շատ տեղերում շարունակում են:

VI. ՀՐԱՏԱՐԱԿԶԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԻՒՆ:

Անհրաժեշտ կարիք զգալով ունենալ Անդրկովկասի 20 վերստնոց ցեղագրական քարտէսը և 5 վերստնոց գաւառականը, Բիւրօն մեծ եռանդ և աշխատանք է գործադրել վիճակագրական տեղեկու-

Թիւններ հաւաքելու—քարտէսները կազմելու համար, այդ տեղեկութիւնները ստուգուել են փոխադարձաբար, որից յետոյ միայն պատրաստուել է 20 վերստնոց լիակատար քարտէսը և 5 վերստնոց գաւառական քարտէսի մի մասը:

VII. ՍԵԿՑԻԱՅԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՕՐԳԱՆ „ԶԱՆԳ“ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹԻՆ:

Բիւրօյի անդամներից 3-ը ներդործական մասնակցութիւն են ունեցել „Զանգ“ շաբաթաթերթին—զանազան գիւղատնտեսական, տնտեսագիտական և այլ ընդհանուր հարցերի վերաբերեալ յօդուածներ գետեղելով թերթում:

Ի՛ վերջոյ Բիւրօն իւր խորին շնորհակալութիւնն է յայտնում հետևեալ անձանց՝ պ. Դիմիտրիևին, որը ձրիաբար երկար աշխատանք ու եռանդ է գործ դրել քարտէսները կազմելու գործում և պ.պ. եղբ. Ժամհարեաններին ու Պ. Յ. Ղուկասեանին—նրանց յօգուտ սեկցիայիս արած լիաբուռն նպաստի համար:

Նախագահ հողային բիւրօյի Կ. Խասիսեան:

Քարտուղար-անդամ բիւրօյի՝ Յ. Յակոբջանեան:

Բ. Հ. Կ. Մ. ՀՈՂԱՅԻՆ ՍԵԿՑԻԱՅԻ
ՄՈՒՏՔ

Մնացորդ դրամարկղում առ 1.6 յունվարի 1908 թ.	—	—	4	39
Ստացւած է՝				
Անդամակցական վճարներ	—	—	1244	70
Քարսէսի բաժանորդավճար	—	—	100	—
պ. Ալ. Առաքելեանից նրա պարտքը	29	50		
պ. Ղարազեօզեանից ի հաշիւ տրւած գումարը	270	—	299	50
Թիֆլիսի առևտրական բանկի տեղւոյս բաժանմունքից ընթացիկ հաշւից	—	—	100	—
պ. Ն. Ղարազեօզեանից աւելածախս	55	—		
պ. Յ. Յակոբջանեանից ,,	43	15		
պ. Պ. Մեժլումեանից ,,	90	—		
պ. Գր. Քալանթարից ,,	210	—	398	15
Կողմնակի եկամուտներ՝				
Կաֆէ կոնցերտից	1484	—		
գրքոյկներից	16	32		
եղբ. Մայիլեաններից յօգուտ սեկցիայի	200	—		
եղբ. Մայիլեաններից յօգուտ Ռուշանաշէն գիւղի ջրանցքի	100	—		
Գլխաւոր Խորհրդից յօգուտ սեկցիային ստացւած և առանց յատուկ նպատակ ունեցող գումարների 30 ⁰ / ₁₀₀ -ը հաշւին	2854	50	4654	82
Յօգուտ ջուլիականոցի՝				
պ. Աստ. Յովհաննիսեանից	50	—		
պ. Յ. Մ. Տէր-Յակոբեանից	50	—	100	—
<hr/>				
Փոխադրութիւն	—	—	6901	56

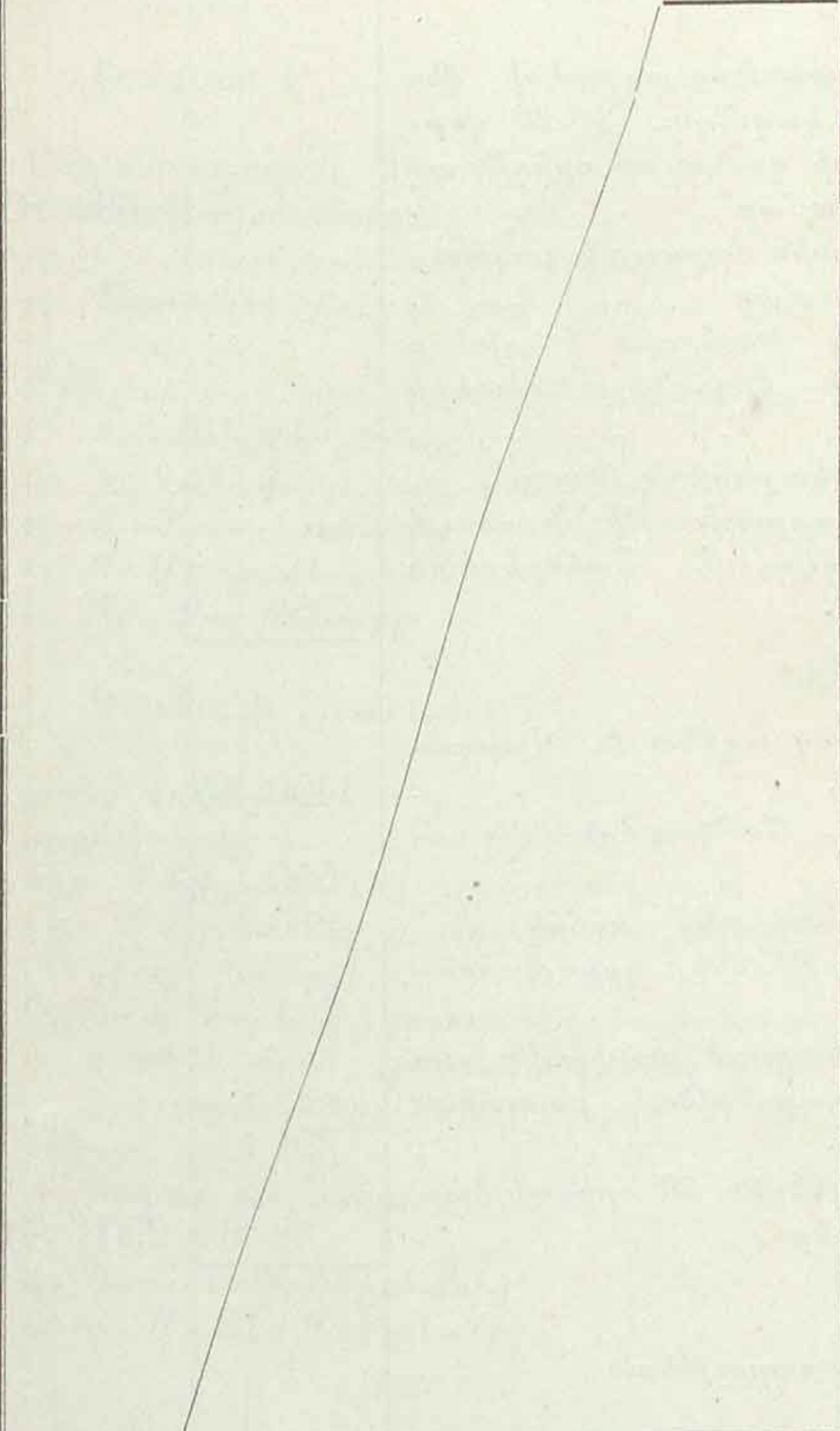
1908 թ. ելևմտից հաշիւը:

Ե Լ Ք

Տրուած է՝

Անդրկովկասի 5 վերստանոց քարտէսի վիճակագրութիւնը կազմելու և 20 վերստանոց քարտէսի գունաւոր օրիգինալը պատրաստելու համար	—	—	689	85
պ. Գ. Ղարազեօղեանին մարզային կուլտուրայի փորձերի համար	—	—	75	—
Միութեան Գլխաւոր Խորհրդին ի դիմաց իւր պահանջելիքի—ընդհանուր ծախքերի հաշիւն	548	10		
24-ին յունւարի ներկայացման փաստը	73	90		
Երևան ուղարկւած ջրաբաշխութիւնն ուսումնասիրող մասնագէտ Ա. Յակոբեանին ուճիկ	250	—	872	—
Գիւղական բանկեր՝				
բանկեր կազմակերպող ազենտ Խ. Վարդանեանին ուճիկ	1450	15		
երկրորդ ազենտ Ա. Շահնազարեանին ուճիկ	550	—		
երրորդ ազենտ Ն. Բաբաեանին ուճիկ	300	—		
վարկային հաստատութիւններ գրքոյիը հրատարակելու	171	—		
Թիֆլիսում կազմակերպւած բանկային հաշվապահութեան կուրսերին և յայտարարութեան	391	—		
նոյն կուրսերի լսողներին 50 օրինակ հաշվապահական գրքեր	38	65	2900	80
Ջուլիականց՝				
Ջուլիականոցի յայտարարութեան	8	—		
<hr/>				
Փոխադրութիւն	8	—	4537	65

Բ. Հ. Կ. Մ. ՀՈՂԱՅԻՆ ՍԵԿՑԻԱՅԻ
ՄՈՒՏՔ

<p>Փոխադրութիւն . . .</p>	<p>—</p>	<p>—</p>	<p>6901</p>	<p>56</p>
				
<p>Հաշուեկշիռ . . .</p>	<p>—</p>	<p>—</p>	<p>6901</p>	<p>56</p>

1908 թ. ելևմտից հաշիւը:

Ե Լ Ք

Փոխադրութիւն	8	—	4537	65
Տրւած է՝				
5 հատ ստայնանկների	190	50		
վարպետ Յ. Արիստակէսեանին ոտճիկ 1908 թ. սեպտեմբերի 10-ից մինչև 1909 թ. 5-ն փետրւարի	193	—		
Չուլհականոցի համար կշիռ, գրասեղան, լամպա, ինքնայեռ և այլն	48	43		
Չուլհականոցի ընթացիկ ծախքեր վառելիք, լուսաւորութիւն	82	—		
աշակերտուհիների համար առօրեայ ծախքեր, թէյ, շաքար, հաց և այլն	34	95	556	88
Կօօպերատիւ ընկերութիւն՝				
Կօօպերատիւ ընկերութիւն կազմակերպող պ. Տէր-Մանուէլեանին ոտճիկ	100	—		
Կօօպերատիւ ընկ. վերաբեւեալ գրքերի	47	15	147	15
Ընդհանուր ծախսեր՝				
գործավարութեան	375	—		
ծառայի	275	—		
կոչ տպագրելու և բեմինգտոնով գրելու	41	50		
սեկցիալի զանազան ընթացիկ ծախքերի՝ հեռագրների, նամակների, յայտարարութեան, նօտարի և այլ ծախքեր	283	35	974	85
Մնացորդ դրամակողում առ 1-ն յունւարի 1909 թ.	—	—	685	08
Հաշուեկշիռ	—	—	6901	56

**Բ. Հ. Կ. Մ. Հ Ո Ղ Ա Յ Ի Ն Ս Ե Կ Ց Ի Ա Յ Ի
Ա. Կ Տ Ի Ի**

Գրամարկոս կանխիկ առ 1-ն յունարի 1908 թ.	685	03		
Թիֆլիսի առեւտրական բանկի տեղւոյս բաժանմունքում ընթացիկ հաշուով . . .	102	95	787	98
ՍՏԱՆԱԼԻՔՆԵՐ				
Մուռութ գիւղացիներին	700	—		
Հայր Տաճատ ա. քահանային	18	—		
Միութեան Գլխաւոր Սորհրդին սեկցիայիս հասանելիք ժողոված գումարներ . . .	1719	79	2437	79
Ջուլիականցում				
5 հատ Ջուլիականոցի ոստայնանկներ	190	50		
Կշիռ, լամպա, գրասեղան ինքնայեռ և այլն	48	43	238	93
Սռ 1-ն յունարի 1909 թ. բիւրօն ունի՝				
800 օրինակ «Վարկային ընկ. կանոնադրութեան» գրքին				
500 ,, „ГОЛОДЪ“—Ս. Ջաւարեանցի ,,				
1000 ,, շտեմարանի կանոնադրութեան գրքին				
4000 ,, ինչպէս կազմակերպել վարկային ընկերութիւն— գրքին				
Հաշուեկշիռ	—	—	3464	70

հաշվեկշիռը առ 1-ն յունւարի 1909 թ.

ՊԱՍՍԻԻ

Հողային սեկցիայի հիմնական ֆոնդ Միութեան կանոնադր. 28-րդ յօդ. համաձայն .	—	—	537	38
ՎՃԱՐԵԼԻՔՆԵՐ				
Հայր Զաւէն վարդապետին	50	—		
Ազենա Ս. վարդանեանին մնացորդ ոտճիկ	200	—		
Ս. Բահաթրեանին	25	—		
Պ. Մեժլումեանին աւելածախս	90	—		
Յ. Յակոբջանեանին	43	15		
Գր. Քալանթարին	210	—		
Ն. Ղարազեօզեանին	55	—		
Ռուշանաշէն գիւղացիներին եղբ. Մայիլեաններին ջրանցքի համար ստացածը .	100	—		
Քարտէսի բաժանորդներ	100	—		
Հրատարակչական սեկցիային	51	75		
Մեղրի-ի գիւղական բանկի կազմակերպելու համար ստացւած	600	—	1524	90
Զ՛ծախսուած գումար	—	—	1402	42
Հաշվեկշիռ	—	—	3464	70

ՀԱՄԱՌՕՏ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ Բ. Հ. Կ. Մ. ՀՐԱՏԱՐԱԿԶԱԿԱՆ
ՍԵԿՅԻԱՅԻ 1908 Թ. ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԵԱՆ.

1908 թ. ապրիլի 27-ին կայացած հրատարակչական սեկցիայի ընդհանուր ժողովում կատարուել է նոյն տարուայ Բիւրօյի պահանորդ երկու անդամների և չորս փոխ-անդամների ընտրութիւնը, որից յետոյ Բիւրօն հետեւեալ կազմն է ունեցել, անդամներ՝ Հայր Եղիշէ ա. քահանայ Գեղամեանց և պ. պ. Լ. Բաշալեան, Ն. Քարամեանց, բժ. Վ. Տէր-Գրիգորեանց, Շ. Իսախանեան, Մ. Տէր-Յակոբեանց և Գ. Մելիք-Դադաեանց, փոխ-անդամներ՝ Գ. Ենգիբարեանց, Հ. Մելքումեանց, Մ. Բոստումեանց և Մ. Իւզբաշեանց. փոխ-անդամները տարուայ ընթացքում հրաժարուել են:

Անցեալ տարուանից արդէն մշակած լինելով իւր ապագայ գործելակերպի եղանակը, Բիւրօն այս տարի աշխատել է, ըստ կարելւոյն և ըստ չափու կարողութեան, ի կատար ածել անցեալ տարուայ իւր նախագծած ծրագիրը:

Հէնց այդ նպատակով տարուայ սկզբից ձեռնարկուել է «Պատանեկան Գրադարան» երկշաբաթաթերթի հրատարակութեան, որից մինչև դեկտեմբերի վերջը լոյս է տեսել 15 գիրք ժիւլ-Վերնի, Մայն-Րիդի, Կոնան-Դոյլի և այլոց հրատարակութիւններից:

Բացի «Պատանեկան Գրադարան»-ի գրքերից, հաշուետարուայ ընթացքում սեկցիայի հրատարակութեամբ լոյս են տեսել և միշարք գիւղատնտեսական և ժողովրդական գրքոյկներ, որոնց մանրամասն ցուցակը տալիս ենք՝

1. Շերամապահութիւն—պ. Կ. Մելիք-Շահնազարեանի:
2. Բամբակի մշակութիւնը—Տարանախնովի (Ն. Ղարազեօղեանի լրացումներով):
3. Վիլհելմ-Տելլ:
4. Ինչպէս հիմնել վարկային ընկերութիւններ:
5. Յրինի:

6. Բանաստեղծութիւններ Յ. Յովհաննիսեանի:

7. Վէրք Հայաստանի:

Վէրք Հայաստանին հրատարակուած է պ. Դաւիթ Բէկ Աւան-
Իւղբաշեանի ծախքով: Որպէսզի այդ վերքը մատչելի լինի ժողո-
վրդեան բոլոր խաւերին—Բիւրօն նշանակել է գինը 50 կոպէկ:

Իւր հրատարակութիւններից զատ, Բիւրօն շնորհակալութեամբ
ստացել է տիկ. Չաբել Չաւրիեանից 200 ըուբլիաչափ արժողու-
թեամբ տիկնոջ հրատարակած 9 գրքոյկներից մի քանի հարիւր օրի-
նակ: Նոյնպէս հաշուեաարուայ ընթացքում բժ. Ա. Բուղուղեանը իւր
հրատարակութիւններից բաւականի քանակութեամբ Բիւրօյի տրա-
մադրութեան տակն է դրել:

Բիւրօն իւր խորին շնորհակալութիւնն է յայտնում տիկ. Չա-
բել Չաւրիեանին, բժ. Ա. Բուղուղեանին և բոլոր այն անձանց,
որոք նպաստել են հրատարակչական սեկցիային:

Նախագահ Հրատ. Բիւրօյի Լ. Բաճալեան:

Բ. Հ. Կ. Մ. Հ Ր Ա Տ Ա Ր Ա Կ Զ Ա Կ Ա Ն Ս Ե Կ
Մ Ո Ւ Տ Ք

Մնացորդ դրամարկղում առ 1-ն յունւարի 1908 թ.	—	—	308	96
Ստացւած է՝				
Անդամակցական վճարներ			1457	80
Պատանեկան գրադարանի ծախւած օրինակներին և բաժանորդներին			1013	45
Գլխաւոր Սորհրդին՝ յօգուտ սեկցիայիս ստացած և առանց յատուկ նպատակի դուժմարների 20 ⁰ /0-ի հաշւին	3480	—		
պ. Դաւիթ բէգ Աւան Իւզբաշեանից «Վերջ Հայաստանի»-ի հրատարակութեան օգտին	1000	—		
պ. Արշ. Պարոնեանից «Տրինի»-ի հրատարակութեան օգտին	50	—		
պ. Աստ. Վաչեանից «Վիլհելմ-Տելլ»-ի հրատարակութեան օգտին	70	—		
պ. Սահակ Թաթոսեանից յօգուտ սեկցիայի Հոդային սեկցիայից «մանր վարկի հաստատութիւններ» գրքոյկը հրատարակելու օգտին	100	—		
Ծախուած գրքերին և գրկոյկներին	145			
	705	93	5550	93
Եփեղակագւմ «Վերջ-Հայաստանի» գրքերից՝				
Մ. Դորուխանեանից (Թիֆլիս)	25	—		
Աստ. Վաչեանից	10	—		
Մկրտ. Քալանթարեանից	10	—		
Բ. Շխեանից	10	—		
Ստ. Այվազեանից	10	—		
Բ. Յակոբեանից	10	—		
Ա. Նասիբեանից	10	—	85	
Իւրիյ Վեսելովսկու դասախօսութեան ընդհանուր մուտքը			355	05
պ. Լ. Բաշալեանից փոխարինաբար	51	—		
պ. Շ. Իսահակեանի	5	20	56	20
Փոխադրութիւն	—	—	8827	39

Յ Ի Ա Յ Ի 1 9 0 8 թ. ելևմտից հաշիւը:

Ե Լ Ք

Տրւած է՝			
Գլխաւոր Խորհրդին ի հաշիւ	676	50	
Հայր Գիւտ ա. քահանայ Աղանեանին— «Վէրք Հայաստանի»-ի հրատարակու- թեան ծախքը	1400	—	
„Եակы“-ի տպարանին հրատարակութիւններ- ըի-տպագրութիւնների հաշիւն *)	1150	—	
ու. Յով. Յովաննիսեանին «Ըանաստեղծու- թիւնները» հրատարակելու ծախքը.	300	—	
Հրատարակութիւնների թղթի	195	92	
Թառայեանի տպարանին „Վիլհելմ-Տելլի“ տպագրութեան	124	—	
Կազմարարի	52	46	
Պատանեկան գրադարանի թղթի 605 ռ. 50 կ.			
„ նկարների			
և կլիշէների 241 ռ. 46 կ.			
„ սրբագրու- թեան . 98 ռ. 50 կ.			
„ թարգմանիչ- ներին . 386 ռ. 66 կ.			
„ խմբագրող Գր. Եղիկեա- նին ուճիկ 451 ռ. 55 կ.			
„ վ. Գեղամ- եանին . 305 ռ. 17 կ.	2088	84	5987 72
Փոխագրութիւն	—	—	5987 72

*) Բացի «Եակы»-ի սպարանիև տրւած գուճարից սպարանը անցեալ տարւանից սպարս եւ եղիչ հրատարակչական սեկցիային 1078 ռ. 46 կ.

Բ. Հ. Կ. Մ. Հ Ր Ա Տ Ա Ր Ա Կ Չ Ա Կ Ա Ն Ս Ե Կ
Մ Ո Ւ Տ Ք

Փոխադրութիւն	—	—	8827	39
Հաշուեկշիռ	—	—	8827	39

Յ Ի Ա Յ Ի 1 9 0 8 թ. ելևմտից հաշիւը:

Ե Լ Ք

Փոխադրութիւն	—	—	5987	72
Տրւած է՝				
Գործաւար Գր. Եղիկեանին սոճիկ	903	10		
» Յ. Խոջա-Էյնաթեանին սոճիկ	169	55		
Կ. Պետրոսեանին սոճիկ	113	—	1185	65
Իւրիյ Վեսելովսկուն Յ դասախօսութեան համար վարձադրութիւն	400	—		
Նոյն դասախօսութիւնների ծախքը	382	69	782	69
Մի գրասեղանի	11	40		
Գարակների	109	—	120	40
Փոստի, ցրիչի, յայտարարութեան, համակի, հեռագրի, գրքերի — փոխադրութեան, և այլ ընդհանուր ծախքերի	498	56		
Շքեղ «Վերք Հայաստանին» կազմելու հաշիւն	240	—		
Շքեղ «Վերք Հայաստանի» գրքի ծախք	5	01	743	57
Մնացորդ դրամակողում առ 1-ն յունւարի 1909 թ.	—	—	7	36
Հաշուեկշիռ	—	—	8827	39

Բ. Հ. Կ. Մ. ՀՐԱՏԱՐԱԿԱԿԱՆ ՍԵՎՑԻԱՅԻ ԱԿՏԻ

Դրամարկղ առ 1-ն յունուարի 1909 թ .	—	—	7	36
Ի Ն Վ Ե Ն Տ Ա Ր				
27,505 — օրինակ — հրատարակութիւններ 6919 թուր. արժողութեամբ, դուրս գալով զեղջը	5101	06		
Թարգմանելու համար ձեռք բերած գանա- զան հեղինակութիւններ	103	15		
Կլիշէներ առանձին ցուցակով	100	—		
Պահարաններ, գրասեղան և դարակներ .	141	—	5445	21
Զանազան պարսականներից ստանալիքներ՝				
Հողային սեկցիայից	51	75		
Կոմիտիայով գրքեր վաճառողներից . . .	1330	32	1382	07
Հաշուեկշիռ	—	—	6834	64

Հաշվեկշիռը առ 1-ն յունւարի 1909 թ.

ՊԱՍՍԻԻ

Հրատարակչական սեկցիայի հիմնական ֆոնդը Միութեան կանոնադրութեան 28-րդ յօդ. համաձայն	—	—	602	06
Չանագան պարտաւերերի վնասելիքներ՝				
պ. Լ. Բաշալեանին	51	—		
պ. Շ. Իսահակեանին	5	20		
Դիտեատկութեան ընկերութեան	245	13		
Գայդամակինին	26	60		
Թարգմանիչ օր. Սարգսեանին	46	—		
Թարգմանիչ պ. Արս. Տէր Դանիէլեանին	79	33		
Վ. Գեղամեանին	20	23		
Նկարիչ Կնոպովին	25	—		
Կ. Պետրոսեանին	60	—		
Գր. Եղիկեանին	85	35		
Յ. Սոջա-Էյնաթեանին	130	45		
«Գործ» լրագրի խմբագրութեան	40	—		
Կ. Մելիք-Շահնազարեանին	70	—		
Գլխաւոր Սորհրդին	901	33	1785	62
Մնացորդ հրատարակութիւններից ստանալիք գումարներից	—	—	4446	96
Հաշվեկշիռ	—	—	6834	64

ՀԱՄԱՌՕՏ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ Բ. Հ. Կ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԳԵՂԱ-
ՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՍԵԿՑԻԱՅԻ ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԵԱՆ ԱՌ 1-Ն
ՅՈՒՆԻԱՐԻ 1909 Թ.

Բ. Հ. Կ. Միութեան Գեղարուեստական Սեկցիայի Բիւրօն ըն-
տրւած է 1907 թ. յունիսի 14-ին երկրորդ ընդհանուր ժողովում,
որտեղ ընտրւած են Բիւրօյի անդամներ՝ տ. տ. Ս. Ա. Մելիք-Մա-
նուչարեան, Ն. Ա. Թաւաքալեան, Մ. Ա. Յուրինեան, պ.պ. Փ. Յ.
Աղալեան, Յ. Կ. Խիզանեան, Յ. Յ. Շխեան, Յ. Ա. Ալլահվերդեան,
Մ. Մ. Տէր-Գրիգորեան, Ա. Ս. Մայիլեան:

Այդ ժամանակամիջոցում Բիւրօյի նախագահի պաշտօնը վա-
րել է պ. Փ. Աղալեանց, փոխ-նախագահ պ. Խիզանեան, քարտուղար
Ա. Մայիլեան և գանձապահ տ. Մելիք-Մանուչարեան:

Բիւրօն իր մէկ ու կէս տարւայ գործունէութեան ընթացքում
ունեցել է 23 նիստ, որը իր ընդգծած ծրագրի համաձայն կատարել
է հետեւեալը, որ այստեղ առաջ ենք բերում համառօտակի կերպով:

Յայտնի է, որ ամեն մի գործ կատարելու և բեղմնաւոր դարձը-
նելու համար, պահանջուում է ազատ դրամագլուխ, որից, սակայն,
դժբախտաբար գուրկ է եղել մեր սեկցիան:

Նոր Բիւրօն իր գործունէութիւնը սկսելուց դրամարկղում ունե-
ցել է ընդամենը 330 ռ. 38 կ. մի չնչին գումար, որով ոչինչ կամ
գրեթէ ոչինչ չէր կարելի անել, և ահա, այդ պակասը ծածկելու
համար, Բիւրօն կազմակերպում է բալ-մասկարադ (1907 թ. դեկտ.
8-ին), որից գոյացած գումարդիւնքի կէսը (762 ռ. 04 կ.) յատ-
կացնում է նպաստամատոյց յանձնաժողովին յօգուտ սովեայների,
իսկ միւս մասը թողնում իւր պէտքերի համար:

Բալ-մասկարադից անմիջապէս յետոյ, Բիւրօն հնարաւորու-
թիւն ունեցաւ հրաւիրել Բագու յայտնի հնագէտ պրօֆէսոր Մար-
րին մի քանի դասախօսութիւններ կարդալու Անի-ի պեղումների
մասին: Բիւրօյի ջանքերով կայացած այդ դասախօսութիւնները

(1907 թ. դեկտ. 21, 22 և 23) իրենց կատարած բարոյական մեծ գերի հետ, ունեցան նաև մեծ յաջողութիւն նիւթականի կողմից: Այդ դասախօսութիւնների գուտ արդիւնքը (1685 թ. 27 կ.) ինչպէս յայտնի է, Բիւրօն յատկացրել է յարգելի պրօֆէսսօրին—Անիի պեղումները շարունակելու համար:

Բիւրօն ձեռնարկել է նոյնպէս Անիում կառուցանելու մի հիւրանոց-ապաստարան, որի պահանջը աւելի քան անհրաժեշտ է, թէ բազմաթիւ այցելուների և թէ նոյն իսկ այնտեղ աշխատողները: համար, որպէս մի օթևան, պաշտպանւելու, ապրելու մի տեղ: Ստորև բերած հաշիւներից կ'ապարգուի, որ այդ գործի համար Բիւրօյի ջանքերով հաւաքուած է արդէն մի որոշ գումար (1222 թ.): Բիւրօն յոյս ունի մօտիկ ապագայում լրացնել հիւրանոց-ապաստարանի համար պահանջուած անհրաժեշտ գումարը և սկսել կառուցումը:

Ձեռնարկուել է նոյնպէս հայկական կեանքից վերցրած պատմական-ժողովրդական նկարների հրատարակութեան գործին: Բիւրօն իր ձեռքի տակ ունի արդէն պատրաստի մի շարք այդպիսի նկարներ, ինչպէս օրինակ՝ «Ոգի—Հայաստանի», «Արտաշէսի յուղարկաւորութիւնը», «Տրդատի մկրտութիւնը», «Դաւիթ-բէկի անցքը Մցխեթով» և այլն, որոնցից առաջին երկուսը արդէն տպագրուած և շատ մատչելի գներով տարածուած են ժողովրդի մէջ:

Հայկական գաւառական տեսարաններից ալբոմներ և բաց նամակներ հրատարակելու համար, յատկապէս մարդ է ուղարկուել գաւառները տեսարանները լուսանկարելու. այժմ արդէն Բիւրօն իր ձեռքի տակ ունի Բորչալուի, Շուշայ և Չանգեղուրի տեսարաններից աւելի քան 100 հատ, որոնց տպագրութեան համար Բիւրօն բանակցութիւններ է վարում արտասահմանեան ֆիրմաների հետ:

Դեռ անցեալ տարուանից Բիւրօն որոշել էր հրատարակելու երիտասարդ երաժիշտ Անտօն Մայիլեանի «Ինձ մի խնդրիր» բոմանսը (խօսք. Յ. Թումանեանի), որը ներկայ Բիւրօյի օրով արդէն լոյս է տեսել և տարածուած է:

Խաչատուր Արովեանի մահարձանը:

Արդէն յայտնի է, որ Բիւրօն, թոյլտուութիւն է ստացել կառավարութիւնից մեր անդրանիկ վիպասանի մահարձանը կանգնեցնելու Երևանում, որի համար դիմուած է հանգանակութեան:

Բիւրօն յոյս ունի մօտիկ ապագայում իրականացած տեսնել

հայկական մտաւորականութեան մեծ ռահվիրայի մահարձանը, թէ-
րևս առաջինը մեր մէջ:

Բիւրօն իր նիւթական աջակցութիւնն է ցոյց տուել նաև երի-
տասարդ քանդակագործ Միքայէլեանին, կազմակերպելով այստեղ
ցուցահանդէս նրա քանդակներին:

Բացի այդ, այս տարուայ ընթացքում կազմակերպուել է մի
համերգ, մօտ 50 երկսեռ հոգուց բաղկացած խմբով:

Բիւրօն կազմակերպել է նոյնպէս այս տարի մէկ երաժշտա-
կան հանդէս, որից գոյացած գուտ արդիւնքը յատկացրել է օր. Ս.
Ատովմեանին: Օրիորդը Ասխապատի քահանայի աղջիկն է. նրա
արտասովոր ձայնը մեծ յոյսեր է տալիս իւր ապագայի վե-
րաբերմամբ, ուստի և Բիւրօն ուղարկել է նրան Մոսկուա, որ-
պէս զի իւր ձայնը կատարելագործի: Այժմ Բիւրօն միջոցների
սղութեան պատճառով, ստիպուած է կամ դադարեցնել ամիսը 30
ընթացի նրան նպաստ տալը, կամ դիմել հասարակութեան, խնդրելով
նպաստել օրիորդին, որի տաղանդի և ընդունակութիւնների մասին
Բիւրօն ունի վկայութիւններ յայտնի երաժշտագէտների կողմից:

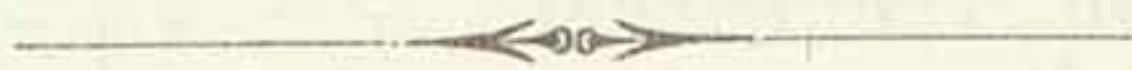
Փոխ-նախագահ Բիւրօյի՝ Յ. Կ. Խիզանեան.

Բ. Հ. Կ. Մ.

Գեղարուեստական Սեկցիայի

1908 թ.

ԵԼԵԻՄՏԻՑ ՅԱԹԻԻԸ

Բ. Հ. Կ. Մ. Գ Ե Ղ Ա Ր Ո Ի Ե Ս Տ Ա Կ Ա Ն
Մ Ո Ի Տ Ք

Մնացորդ դրամարկղում առ 1-ն յունւարի 1908 թ.	—	—	1285	87
Ստացուած է՝ Անդամակցական վճարներ .	456	85		
„ Թիֆլ. առևտր. բանկի տեղւոյս բաժանմունքից սեկցիայի ընթացիկ հաշուից	1097	—		
„ պ. Ֆ. Աղալեանից իւր տալիքը և փոխարինաբար	372	01		
„ Միութեան Գլխաւոր Խորհրդից յօգուտ սեկցիայիս ստացուած և առանց յատուկ նպատակի գումարների 30 ⁰ 0-ի հաշւին (որից 20 ⁰ 0-ը հասնում է թատրոնական սեկցիայի պարտքերին)	2793	37		
„ «Ինձ մի խնդրիր» բումանսի ծախւած օրինակներից	1	60		
„ Սեկցիայի ունեցած քանդակագործ իրերից	45	75		
„ Յօգուտ սեկցիայի Գ. Ի. Տէր-Մարգարեանից	100	—	4866	
<hr/>				
Փոխադրութիւն	—	—	6152	45

Ս Ե Կ Յ Ի Ա Յ Ի 1908 թ. ելևմտից հաշիւը:

Ե Լ Ք

Տրւած է սովելոց յանձնաժողովին 1907 թ. դեկտեմբերին կայացած «բալ-մաս-կարագի» մուտքի կէսը	762	04		
» Կադուշինի վիմագրատանը «Ոգի Հայաստանի» և «Արտաշէսի» նկար-ների տպագրութեան հաշւին	500	—		
» Պեպօ-ի ներիայացման փաստ	149	33		
» պրօֆեսոր Ն. Մարրին դասախօսու-թեան արդիւնքի մնացորդը	1285	27		
» պրօֆեսոր Ն. Մարրին յօգուտ Անի-ի պեղումների «Փարիզի Հայկական Միութիւնից» ստացւածը	100	—		
» Աբելեան և Արմենեան դերասանա-կան խմբին որոշ պայմանագրով	500	—		
» Նախկին թատրոնական սեկցիայի պարտքերին	422	—		
» Գործավարին ոռճիկ	653	80		
» «Ինձ մի խնդրիր» բոմանսի հրա-տարակութեան վերջնական հաշւով	54	—		
» Նկարիչ Ախիկեանին «Դաւիթ բէկը» նկարելու	25	—		
Փոխադրութիւն	4451	44	—	—

Բ. Հ. Կ. Մ. Գ Ե Ղ Ա Ր Ո Ի Ե Ս Տ Ա Կ Ա Ն
Մ Ո Ի Տ Ք

Փոխադրութիւն		6152	45
Սսացուած է յօգուտ Անիում կառուցանելիքի ապաստան հիւրանոցի հետեւեալ անձերից՝*)			
Սաւառեանց Գ. Ա. (է յիշատակ Ա. Սաւառեանցի)	200		
Մանուչարեանց	10		
Բաշալեան Լևոն	10		
Մանուկեանց Վ.	10		
Քալանթար Գր. Հայր.	10		
Տէր-Միքէլեանց Հ. Բ.	10		
Աղամեանց Յ. Գ.	25		
Ղազիեանց Դան.	10		
Ծովեանեանց Գ. Ե.	15		
Տիգրանեանց Ստ.	10		
Բամբեր	10		
Հախումեանց Սիմ. Հ.	25		
Մելիք Դադաեանց Յ.	5		
Տէր-Գրիգորեանց Մ. Մ.	3		
Տէր-Ստեփանեանց Աւշ.	5		
Բոստամեանց Դաւիթ	5		
Բոստամեանց Մենատր	15		
Տէր-Միքէլեանց Ն. Վ.	25		
Աղաբէկեանց Ղազար	5		
Բորիսեանց Յովհաննէս	5		
Նազարեանց Ալ. Բ.	25		
Տէր-Յակոբեանց Յ. Մ.	10		
Յովհաննիսեանց Աստ. Յ.	10		
Եղբ. Դանիէլեաններ	25		
Ասրիբէկեանց Լևոն	10	493	
Փոխադրութիւն	493	6152	45

*) 1907 թ. նոյն նպատակով սսացուած է 538 բուրջի: Տես. 12 կրկն:

Ս Ե Կ Յ Ի Ա Յ Ի 1908 թ. ելևամտից հաշիւը:

Ե Լ Ք

Փոխադրութիւն	4451	44	—	—
Տրւած է նկարիչ Վենետալային 3 նկարի և ներկերի	43	50		
» պ. Տիգրան Նաջարեանին—Ղարաբաղի տեսարանները բաց նամակների համար լուսանկարելու	160	26		
» Լուսանկարիչ Մելիքեանին—Բորչալուի տեսարանները և 2 հատ «Ոգի Հայաստանի» լուսանկարելու	22	—		
» Ջախարենկոյի հաշուով գանազան լուսանկարչական պիտոյքների	87	72		
» պ. Վ. Մուսայելեանին — Ջիւանշիրի տեսարանները լուսանկարելու նպատակով (նոյն գումարը պ. Մուսայելեանը մնում է պարտ)	45	—		
» Երգեցիկ խմբի յայտարարութեան և դաշնամուրի վարձ	73	15		
» օր. Ս. Ատովմեանի համերգի ծախքը 252 ռ. 63 կ.*)				
» օր. Ս. Ատովմեանի ծախքը Բագլուում 51 ռ. 15 կ.				
» օր. Ս. Ատովմեանին համերգի գումարներից . 125 ռ. —	428	78		
<hr/>				
Փոխադրութիւն	5311	85	—	—

*) Բացի այս ծախքից նոյն կոնցերտի համար պէտք է վճարել Մուզիկալնի ընկերութեան 50 ռուբլի:

Բ. Հ. Կ. Մ. Գ Ե Ղ Ա Ր Ո Ի Ե Ս Տ Ա Կ Ա Ն
Մ Ո Ի Տ Ք

Փոխադրութիւն	493	—	6152	45
Սանդամիրեանց Գ. Բ. 10 ր.				
Շաթիրեանց Մ. Ս. 10 »				
Բժ. Մամիկոնեանց Յովհ. 25 »				
Արուժեանց 5 »				
Գիւլմսերեանց Սաշ. 10 »				
Ներսէսեանց Ն. 5 »				
Բուդաղեանց Տիգր. 15 »				
Յակոբջանեանց Յար. Գ. 5 »				
Սերեբրակեանց Ալ. 10 »				
Ալիբէկեանց Ն. Գ. 5 »				
Տիկ. Ծատուրեանց 36 »				
Բարալեանց Միք. 15 »				
Մսիրխանեանց Աւ. 10 »				
Մինասեանց Ա. 5 »				
Հալր Եղիշէ ա. քահ Գեղամեանց 5 »				
Ծիթողեանց Քր. Մկրտչ. 10 »				
Ս. Ծուրիսեանց 10 »	191	—	684	—
Ստացուած է՝ պ. Ս. Յակոբեանից ի դիմաց իւր պարտքի	8	—		
յ յօգուտ օր. Ս. Ատովմեանի տրր- ւած համերգի ընդհանուր մուտք	509	39	517	39
Հաշուեկշիռ	—	—	7353	84

Ս Ե Կ Յ Ի Ա Յ Ի 1908 թ. ելևմտից հաշիւը:

Ե Լ Ք

Փոխադրութիւն	5311	85		
Տրւած է Գլխաւոր Խորհրդին ի դիմաց ընդհանուր ծախքերի և ստացուածների	1624	12		
» Խաչատուր Աբովեանի արձանի անդորրատեարերը զանազան տեղեր ուղարկելուց փոստի և փոխադրութեան ու յայտարարութեան	14	85		
» Զանազան ընդհանուր ծախքերի՝ փոստի, փոխադրութեան, հեռագրի, յայտարարութեան, գրասենեակային ծախքեր և պիտոյքներ, Թիֆլիս գրնալ և վերադառնալու—դերասանների հետ պայմանագիր կապելուց	311	06	7261	88
Մնացորդ դրամարկում առ 1-ն յունւարի 1909 թ.	—	—	91	96
Հաշուեկշիռ	—	—	7353	84

Բ. Հ. Կ. Մ. ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՍԵԿՑԻԱՅԻ
Ա.ԿՏԻԻ

Գրամարկդում առ 1-ն յունուարի 1909 թ.	—	—	91	96
Թիճիխի առևտրական բանկի սեղույս բաժանմունքում ընթացիկ հաշուով .	—	—	103	—
Ի Ն Վ Ե Ն Տ Ա Ր				
Նօտաներ	21	—		
15 հատ արծաթէ ժետոններ	35	—		
1800 օրինակ Արտաշէսի պատկերից	195	52		
700 օրինակ «Ինձ մի խնդրիր» բովանակից .	142	65	394	17
ՉԱՆԱԶԱՆ ՊԱՐՏԱԿԱՆՆԵՐԻՑ:				
Աբէլեան և Արմենեան դերասաններից .	500	—		
Գ. Երիցեանից	165	—		
տիկ. Ն. Ա. Թաւաքալեանից	7	98		
պ. Ս. Յակոբեանից	32	—		
պ. Վ. Մուսայելեանից	45	—		
Կադուշինի վիմագրատանից	500	—		
Միուլթեան Գլխաւոր Խորհրդից	34	02	1284	—
<hr/>				
Հաշուեկշիռ	—	—	1873	13
<hr/>				

Հաշվեկշիռը առ 1-ն յունւարի 1909 թ.

ՊԱՍՍԻԻ

Քեղարուեստական սեկցիայի հիմնական ֆոնդը (Միութեան կանոնադր. 28-րդ յօդ.)	169	57		
Անի-ի ապաստան հիւրանոցի օգտին ստացւած գումարները մինչև 1908 թ. դեկտեմբերի 31-ը	1222	—		
Սեկցիան պարտ է պ. Փ. Աղալեանին	48	50		
Սեկցիան պարտ է Մուղիկալնի ընկերութ.	50	—	1490	07
Մնացորդ չճախսուած գումար	—	—	383	06
<hr/>				
Հաշվեկշիռ	—	—	1873	13
<hr/>				

Բ. Ն. Կ. Մ. Բ Ժ Շ Կ Ա Կ Ա Ն Ս Ե Կ

Մ Ո Ւ Տ Ք

Մնացորդ դրամարկղում առ 1-ն յունւարի 1908 թ.	—	—	201	93
Մնացորդ ընթացիկ հաւելով Թիֆլիսի առեւ- սրական բանկի սեղույս բաժանմուն- քում	—	—	151	08
Ստացուած է անդամակցական վճարներ .	—	—	541	24
» յունւարի 10-ին կայացած ներ- կայացումից	—	—	432	97
» նուիրատուութիւններ՝ պ. կայզերից	50	—		
» տիկ. Օ. Ս. Թումանեանի միջո- ցով մի խումբ սիրողներից .	327	—		
» տիկ. Յակոբեանի միջոցով .	2200	—		
» Զանազան անձերից	10	—	2587	—
» բժ. Ա. Խաչատրեանից — նրա պարտքը, ստացած Բիւրօյից աւե- լորդ ոտնիկ	—	—	125	—
Հաշւեկշիռ	—	—	4039	22

Յ Ի Ա Յ Ի 1908 Ե Լ Ե Ի Մ Տ Ի Ց Հ Ա Շ Ի Ի Ը :

Ե Լ Ք

Տրւած է վարանդայի հիւանդանոցի իբրև ֆօնդ	300	—		
» վարանդայի հիւանդանոցին սեկցի- այի մուտքի ³ / ₄ -ը	2174	43		
» Միութեան Գլխաւոր Խորհրդին	503	50		
» Անակնկալ ծախքերի	100	—		
» Զանազան մեղիկամեհաների	11	58		
» Զանազան մանր ծախքերի	44	08		
» Փոխարինաբար վարանդայի հիւան- դանոցին 300 ռ.				
» Փոխարինաբար մանկաբար- ձուհի Ասլամաղեանին . 30 ռ.	330	—	3463	59
Մնացորդ դրամարկղում առ 1-ն յունւարի 1909 թ.	55	63		
Մնացորդ ընթացիկ հաւուլ Թիֆլիսի առե- սրական բանկի տեղոյս բաժանմուն- քում	520	—	575	63
Հաշուեկշիռ	—	—	4039	22

**Բ. Հ. Կ. Մ. Վարանդայի նՈՐ-ՁԷՆ ԳԻՒՂԻ հիւանդանոցի
ՄՈՒՏՔ**

Ստացւած է՝ Բժշկական սեկցիայից, գիւղացիներէից ժողոված հիւանդանոցի ֆոնդը և Տ. Խանդամիրեանից 10 ռ.	300	—		
» Երդ. հաւատարմատար Իւզբաշեանից	200	—		
» Բաղդ. Յակոբեանից	300	—		
» Արիստ. Տէրտէրեանից	200	—		
» Երդ. Զիւանշիրեաններէից	200	—		
» Բժ. Մ. Տէրտէրեանից	100	—		
» Ալ. Գրիգորեանից	100	—		
» Յովհ. Աւանէսեանից	100	—		
» Ա.Ս. Սաֆարեանից	100	—		
» Մելիքեան ընկերութիւնից	100	—		
» Ներս. Ղազիեանից	50	—		
» Ասլ. Յակոբեանից	50	—		
» Ա. Ղազիեանից	50	—		
» Ն. Պետրոսեանից	50	—		
» Սարգ. Յակոբեանից	50	—		
» Կարապետեանից, Պօղոսբէկեանից և Գր. Սարգսեանից 25-ական ռ.	75	—		
» Մ. Ն. Սարգսեանից, Արիստ. Յակոբեանից 25-ական ըուբ.	50	—		
» Բժ. Տ. Մակարեանի դասախօսութիւնից	3	—		
» Բժշկական սեկցիայից առ 1-ն յունւարի մուտքի ³ / ₄ -ը	2174	43		
» հիւանդանոցի երթևեկ հիւանդներէից	644	65		
» Բժշկական սեկցիայից փոխարինարար	300	—	5197	08
Հաշուեկշիռ				5197 08

Երևանից հաշիւը 1908 թ. ապրիլից—31 յունուարի 1909 թ.

Ե Լ Ք

Տրւած է՝ բժ. Մ. Մանդինեանին ուճիկ յու- նիսի 14-ից 7 ¹ / ₂ ամսուայ	1500	—		
» Մանկաբարձուհի Օ. Ս. Թուճմանեա- նին 10 ամսուայ	700	—		
» Փելղշեր Մելիք-Շահնազարեանին 10 ամսուայ	700			
» Մանր ծախսերի	66	60		
» Դեղորայքի կաւկազսկի բնկ. և վի- տուշինսկու դեղատանից	793	39		
» 10 հատ մահճակալի	91	55		
» Հիւանդանոցի կարիքներին—բնթա- ցիկ ծախքերի, դեղորայքի, բնա- կարանի և այլն—բժ. Մանդինեանի ձեռք	1044	65		
» Բժ. Մ. Մանդինեանին աւան- սով 100 ռ.				
» Մանկաբարձուհի տիկ. Օ. Ս. Թուճմանեանին աւանսով . 50 ռ.	150	—		
» Թիֆլիսի առևտրական բանկի տեղ- ւոյս բաժանմունքում	135	—	5181	19
Մնացորդ կանխիկ դրամակողում	—	—	15	89
			5197	08
Հաշւեկշիտ	—	—	5197	08

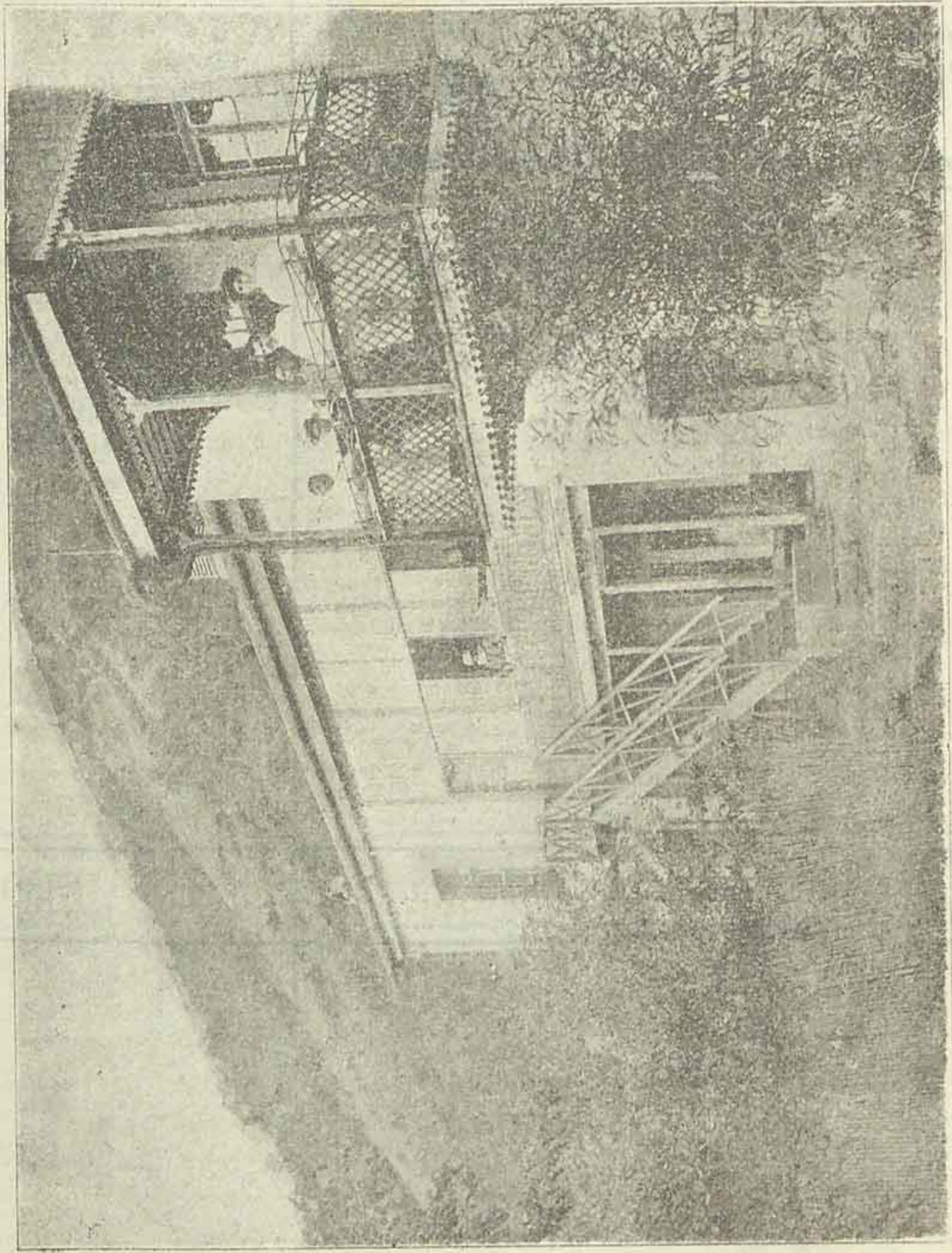
Բ. Հ. Կ. Մ. ԲԺՂԿԱԿԱՆ ՍԵԿՑԻԱՅԻ
Ա.ԿՏԻԻ

Գրամարկղ եւ ընթացիկ հաւիւ	—	—	575	63
Պ Ա Ր Տ Ա Կ Ա Ն Ն Ե Ր				
Վարանդայի հիւանդանոց	300	—		
Մանկարարձուհի Ասլամազեանց	30	—	330	
Միութեան Գլխաւոր Խորհրդից առանց յա- տուկ նպատակ ունեցող գումարների 100 0-ը	—	—	425	14
Հաշուեկշիռ			1330	77

Հաշվեկշիռը առ 1-ն յունուարի 1909 թ.

ՊԱՍՍԻԻ

Բժշկական սեկցիայի հիմնական ֆոնդը (Մի- ութեան կանոնագր. 28-րդ յօդ. համաձ.)	132	—		
Ազատ գումար առ 1-ն յունուարի 1909 թ.	1198	77	1330	77
Հաշվեկշիռ . . .	—	—	1330	77

Բ. Հ. Կ. Մ. Բժշկական սեկցիայի ՆՈՐ-ՇԷՆԻ հիւանդանոցը:

Բ. Հ. Կ. Մ. ԿՐԹԱԿԱՆ ՍԵԿՅԻԱՅԻ
ՄՈՒՏՔ

Մնացորդ դրամարկղում առ 1-ն յունւարի 1908 թ	—	—	813	26
ԱՏԱՑՈՒԱԾ Է՝				
Միանուագ անդամավճարներ	30	—		
Անդամավճարներից	496	60	526	60
Աւելուս-Միւրիշէնի դպրոցի օգտին՝				
ա. պ. Ա. Գ. Տէրաէրեանից	300	—		
բ. բժ. Մ. Գ. Տէրաէրեանից	150	—		
գ. Աւելուս-Միւրիշէնացիներից	773	90		
դ. Ժողոված գումարների ⁰ / ₀ ⁰ / ₀ -ից	11	34	1235	24
Քեանդակցիներից յօգուտ դպրոցի	150	—		
» դպր. պիտոյքների համար	25	—	175	—
Քարին տակի գիւղացիներից	504	10		
Թաղարցիներից	120	—		
Քեարվանսարացիներից	5	—		
Գիրք գիւղացիներից յայտ. համար	4	—		
Շաղախ գիւղացիներից	170	—		
Խաչենի նորագիւղացիներից	100	—		
Յանուս Առաքել Ծատուրեանի Քարահուն- ջի դպրոցի օգտին՝				
ա. Ս. Սդամեանից 50				
բ. Վ. Սարուխանբէկեանից 3	53	—		
Հնդարցիներից	175	—	1131	10
Նպաստներ յօգուտ գիւղական դպրոցների՝				
Պետերբուրգի Հայ. Եկեղեց Խորհրդից	2650	—		
պ. Աղէքս. Յ. Մանթաշեանից	2800	—		
պ. Գ. Յ. Տէր-Մարգարեանից	1000	—		
պ. Պ. Յ. Ղուկասեանից	1000	—		
պ. Յ. Մ. Տէր-Յակոբեանից	400	—		
Տիկին Մ. Մ. Աբիեանից	400	—		
Փոխադրութիւն	8250	—	3881	20

1908 Ե Լ և մ տ ի ց հ ա շ ի ւ ր

Ե Լ Ք

ՏՐԻԱԾ Է՝

Աւգուստ-Միւրիշէնի դպր. ուսուցիչ	980	35		
Դպրոցական տան վարձ	55	—		
Հին ծախքերը վճարուած են	15	—		
Հեռագրի և փողերի փոխադր.	2	45		
Ուսուցչ. ճանապարհ. և մանր ծախքեր	12	60		
Յայտար. համար	15	—		
Դպրոցի աթոռների, նստարան., դանդի և փոխադր.	114	15		
Մուսայէլեանին	10	—	1204	55

Նպաստներ գիւղական դպրոցներին

Քարահունջի դպր.	255	—		
Շրվէնանցի »	1350	65		
Թաղլարի »	645	—		
Քեանդակի »	382	09		
Նոր-շէնի »	340	—		
Վարազաբոյնի »	200	—		
Քարավանս. »	80	—		
Ազէքսանդրապ. շրջանի 12 գիւղ. դպր.	1600	—		
Նոր-Բայազետի շրջանի հինգ դպր.	400	—		
Ղարսի շրջանի չորս դպր.	400	—		
Թիֆլիզի շրջանի ութ դպրոց.	150	—		
Դոնավարզի դպր.	200	—		
Ագուլիսի »	200	—		
Հնդարի »	120	—		
Կուսապատի »	75	—		
Մեծ-շէնի »	100	—		
Թաթլուի »	100	—		
Ղուլալի »	100	—		
Բոնակոթի »	100	—		
Գիրք գիւղ. »	60	—		
Բիւրականի »	100	—		
Վաչագանի »	25	—		
Փոխադրութիւն	6982	74	1204	55

Բ. Հ. Կ. Մ. ԿՐԹԱԿԱՆ ՍԵԿՑԻԱՅԻ
ՄՈՒՏՔ

Փոխադրութիւն	8250	—	3881	20
պ. Հ. Գ. Գեանջաւնցեանից	300	—		
Եղբ. Մութաֆեաններից	400	—		
պ. Յ. Մակարեանից	200	—		
Եղբ. Տէր-Յովհաննիսեաններից	200	—		
պ. Մ. Քալանթարեանից	200	—		
պ. Բ. Յ. Յակոբեանից	200	—		
պ. Ս. Թ. Ամիրեանից	200	—		
պ. Վ. Պատաղեանից	200	—		
պ. Մ. Ս. Սահարբէկեանից	300	—		
Իշխ. Բ. Երկայնաբազուկ Արղութեանից	200	—		
պ. Զ. Առաքելեանից	200	—		
պ. Մ. Մ. Սարուխանեանից	200	—		
„Շիխովօ“ ընկերութիւնից	200	—		
պ. Պ. Մ. Ծատուրեանից	200	—		
բժ. Ե. Վարդապետեանից	200	—		
պ. Վ. Տէր-Յովսէփեանից	100	—		
բժ. Վ. Մ. Արծրունուց	100	—		
բժ. Ս. Տէր-Միքայէլեանից	100	—		
„Արամազդ“ նավթարդ. ընկերութիւնից	100	—		
Եղբ. Յովսէփեաններից	50	—		
պ. Ա. Ազատեանից	50	—		
պ. Ռ. Սարգսեանից	200	—		
պ. Գ. Ամբրումեանից	25	—		
պ. Հ. Ս. Մելիքեանի նաֆթարդ. ընկեր.	150	—		
Զուգուլբինսկի ջրանցք. ընկերութիւնից	150	—	12675	
Կանանց արհեստագիտական դպրոցի մուտքը				
„Վարդան Մեծի“ ներկայաց. գուտարդիւնք	690	94		
Ապրիլի 6 և 7 կազմած բազարից	452	17		
Աշակերտուհիների թոշակադրամից	917	50		
Կար ու ձևի պատուէրներից	9	40		
Գուլպաների բաժնից	44	70		
Փոխադրութիւն	2114	71	16556	20

1908 Ե Լ Խ Դ Թ Ի Կ Կ Ե Զ Ի Լ Ը

Ե Լ Ք

Փոխադրութիւն	6982	74	1204	55
Քարին տակի դպր.	20	—		
Մոխրաթաղի »	15	—		
Ծովատեղի »	20	—		
Փրջամալի »	18	—		
Զրակոյսի »	10	—		
Սոտի »	15	—		
Մատաղէսի »	15	—		
Քարաշէնի »	20	—		
Շաղախի »	35	—		
Թագա գիւղի »	35	—		
Սոսի »	35	—	7220	74
Կանանց արհեստագիտական դպրոցի ծախքը				
Դպրոցական տան վարձ	790	32		
Վարժուհիների ուճիկ	903	71		
Նիւթերի.	593	42		
Տնտեսական բաժնի	267	97		
Կարի մեքենայի համար	38	—		
Տնտեսական ծախքեր	385	59		
Շքեղ ձեռագործի բաժնի	21	17		
Սպիտակեղէնի »	260	61		
Գուլպաների »	177	50		
Կար ու ձևի »	117	27		
Դասարանական պիտոյքների	24	70	3580	26
Գլխաւոր Սորհ. տրուած է փոխաշինարար	3007	25		
Գործավար Ճգնաւորեանցին	84	96		
Արամ Ալլահվերդեանին	108	—		
Սահակ Սահակեանին	35	—		
Բ. Ներսիսեանին	35	—	3270	21
Գործավարին ուճիկ	740	—		
Յովհաննէս Գէորգբէկեանին (վաչօր)	710	—	1450	—
Փոխադրութիւն	—	—	16725	76

Բ. Հ. Կ. Մ. ԿՐԹԱԿԱՆ ՍԵԿՑԻԱՅԻ
ՄՈՒՏՔ

Փոխադրութիւն	2114	71	16556	20
Մասնաւոր նուէրներից	23	71		
Գլխարկների բաժնից	216	20		
„Հեղեղ“ ներկայաց. մնացած ապառ.	8	—		
Պատրաստի հազուատ. վաճառումից	75	13		
Շքեղ ձեռագործի բաժնից.	24	70		
Կողմնակի եկամուտներից	6	—		
Տիկիներներից նուէր	147	20		
Տնտեսական բաժնից.	10	03	2625	68
Այլ եւ այլ դրամական մուտքեր				
Աղէքս. Առաքել. ստաց. պարտ. հաշ.	—	—	52	50
Գլխաւոր Խորհրդից	—	—	100	—
0,0% Տփխ. առևար. բանկի տեղ. բաժան. ընթ. պայմ. հաշ.	—	—	101	93
Մերվում պ. Իշխ. Տ. Պօղոսեանից ստաց- ուած է յօգուտ Թաղարի դպրոցի	—	—	50	—
1907 թ. առանց յատուկ նպատակ ունեցող գումարների 10% (681—88-ից)	68	19		
1908 թ. ստացուած է նոյն գումարների 10%-ը	285	40		
1908 թ. տուփերի գումարների 10%-ը	92	06	445	65
Հաշուեկշիռ				
	—	—	19931	96

1908 Ե Լ Խ Դ Թ Ի Կ Կ Ե Զ Ի Լ Ը

Ե Լ Ք

Փոխադրութիւն . . .	—	—	16725	76
Գիւանական այլ և այլ ծախքեր . . .	—	—	294	54
Գլխաւոր Խորհրդին գրաս. վարձ . . .	—	—	160	—
Տրուեց Գլխաւոր Խորհրդին 1908 թ. յունուարի 1-ն ընդհանուր ծախքերի հաշւին	130	20		
Միութեան հիմնական ֆոնդի հաշւով համաձայն կանոնադրութեան 28-րդ յօդ. .	53	70		
Վճարուեց Գլխաւոր Խորհրդին ընդհանուր ծախքերի հաշւով.	360	—	543	90
			17724	20
Մնացորդ դրամարկում առ 1-ն յունուարի 1909 թ.	—	—	2207	76
Հաշւեկշիռ . . .	—	—	19931	96

Բագուայ Հայոց Կուլտուրական Միութեան Կրթական մասնաճիւղի 1908|9 թ. ուսումնական տարուայ գործունեութիւնը:

Բ. Հ. Կ. Մ. Կրթական մասնաճիւղը իւր գործունէութիւնը սկսել է 1906 թ. հոկտեմբեր ամսից.

Առաջին ընդհանուր ժողովում ընտրուած Բիւրօյի անդամները իրենց պաշտօնավարութիւնը շարունակել են մինչև 1908 թ. փետրուարի 1-ը երբ ընդհանուր ժողովում կայացաւ նոր Բիւրօյի ընտրութիւնը: Այդ ժողովում վերընտրուեցին հետևից տ. Պ. Տիգրանեան օր. Ս. Պետրոսեան պ. պ. Գ. Կոստանեան, Ա. Տէր Գրիգորեանց Ա. Տէրտէրեանց, Ա. Առաքելեանց և Բ. Սերովբեանց: Իսկ անձնափոխանորդներ տ. Ե. Պապովեանց, օր. Ն. Սափարեանց, պ. Զ. Զանբազեանց, և պ. Պ. Զուբար: Բիւրօն իւր առաջին նիստում վերընտրեց Պ. Գ. Կոստանեանցին նախագահ, Ա. Տէր Գրիգորեանցին փոխ-նախագահ, Ա. Տէրտէրեանցին գանձապահ, Բ. Սերովբեանցին քարտուղար և անմիջապէս անցաւ իւր պարապմունքներին: 1907|8 ուսում. տարեշրջանում կրթական մասնաճիւղի Բիւրօն 42 նիստ է ունենել: (մինչև սեպտ. 1908):

1909 թ. մայիսի 24-ի կայացած ընդհանուր ժողովում Բիւրօյի հրաժարուած տիկ. Ս. Պետրոսեան-Արզումանեանց, տ. Ե. Պապովեան, պ. Պ. Զուբար, պ. Բ. Սերովբեան անդամների փոխարէն, ընտրելով նորերին, տ. Ս. Աղամեանցին, պ. պ. Յ. Ստեփանեանցին, Խ. Մելիք-Աղամիրեանցին շարունակեց իւր պարապմունքները մինչև տարեշրջանի վերջը (այսինքն 1909 սեպտ.):

Բիւրօն յունիսի 1-ի նիստում վերընտրեց նախկին տարուայ պաշտօնատար անձանց կազմը և գործերի շատութեան պատճառով յարմար համարեց ունենալ երկրորդ փոխ-նախագահ որ և ընտրուեց պ. Յ. Ստեփանեանը:

1908/9 թ. ուսումնական տարեշրջանում Բիւրօն 38 նիստ է ունեցել:

Բիւրօյի անդամների նիստերի յաճախումները արտայայտւում են հետևեալ կերպով.

Գանձապահ՝ պ. Ա. Տէրտէրեան	37.
Նախագահ Բիւրօյի՝ պ. Գ. Կոստանեանց	35.
Փոխ-Նախագահ պ. Ա. Տէր Գրիգորեանց	25.
» » պ. Յ. Ստեփանեանց	21.
Անդամներ՝ պ. Ա. Առաքելեանց	18.
» տ. Պ. Տիգրանեանց	13.
» պ. Զ. Զանբազեանց	13.
» օր. Ն. Սափարեանց	10.
» տ. Ս. Ադամեանց	3.

Տ. Ս. Ադամեանը և օր. Ն. Սափարեանը յատկապէս զբաղուած են եղել կանանց Արհեստագիտական դպրոցով և կանանց խմբի հետ ունեցել են առանձին նիստեր:

Վերաստուգող մասնաժողովի անդամներն են պ. պ. Խ. Մելիք-Ադամիրեան, Մ. Ասլիբէկեան և Ա. Բաբայեան: Բիւրօյի քարտուղար է հրաւիրուած պ. Տ. Սարգսեանց.

Կրթական Մասնաճիւղի Բիւրօն գիտակցելով իւր վրայ վերցրած պարտականութիւնների ծանրութիւնը և այն բոլոր դժուարութիւններն ու խոչնդոտները, որոնցից անմիջական կախումն ունի գործի յաջողութիւնը, իւր գործունէութեան առաջին տարուանից հետևեալ խնդրների իրագործման նախագծով ասպարէզ եկաւ ջանք չխնայելով իւր ոյժերը ներածին չափ իրագործել ա) ժողովել է Կովկասի հայաբնակ վայրերում գոյութիւն ունեցող դպրոցների վիճակագրական տեղեկութիւնները, որոնք և գետեզուած է սոյն տեղեկագրում, բ) օժանդակել է գոյութիւն ունեցող գիւղական դպրոցներին և ազատել նոցա փակուելու վտանգից, գ) բացել է իւր նախաձեռնութեամբ նոր դպրոցներ և նպաստել նոցա պահպանութեան, դ) 1907 թ. յունվարից Բագուում հիմնել է կանանց Արհեստագիտական դպրոց (տես տեղեկ.) Այդ դպրոցի վերաբերմամբ խոշոր աջակցութիւն է ցոյց տուել Բագուայ հայ կանանց խումբը, որի ջերմ ուշադրութեան և ձեռնասութեան է պարտական կրթական բաժինը դպրոցի առաջադիմութեան խնդրում, ե) ղիմումներ է արել Ս. Պետերբուրգի Հայոց եկեղեցական խորհրդին և զանազան բարեգործ անձանց

խնդրելով նպաստներ յատկացնել գաւառներում տարրական դպրոցներին, դ) բանակցել է Հայ մանկավարժների հետ ուսուցիչների համար ամառային մանկավարժական դասընթաց բանալու և այդ իսկ նպատակով ստացել է Հ. Մելիքեան նախարարի Լենաբեր. ընկ-ից 150 ռ. Զուգուլբա ջրանցքի ընկ-են վարչութիւնից 150 ռ., սակայն գումարի աննշան լինելու պատճառով ցարդ չ'յաջողուեց այդ գեղեցիկ ցանկութիւնն իրագործելու, է) դիմումներ է արել հասարակութեան թէ դրամով և թէ գրքերով նպաստելու գիւղական գրագարաններ կազմակերպելու. ստացել է պ. Յ. Տէր Մարտիրոսեանից «Մեծ Քալֆան» 45 հատ և գանազան անձնաւորութիւններից 150 կտոր գիրք, ը) կազմակերպել է ներկայացումներ և ծաղկազարդի վաճառք, ի ցոյց դնելով և վաճառքի հանելով արհեստագիտական դպրոցի աշակերտուհիների ձեռագործները, թ) հոգ է տարել և կառավարել իւր նպաստներով պահպանուող դպրոցների բարդ գործը, ժ) հրաւիրել է պ. Յովաննէս Գէորգբէկեանցին իբրև լիազօր, որը առանձին յանձնարարութեամբ շրջագայել է գիւղական դպրոցները, իւր խորհուրդներով և ցուցումներով օժանդակել ուսուցիչներին իրանց դժուարին գործը արգասաւոր դարձնելու, գիւղական հասարակութեան ուշադրութիւնը հրաւիրել դպրոցի պահասաւոր կողմիցի վրայ և աշխատել դպրոցների ներկայ անմխիթար վիճակը բարւոքելու. վիճակագրական տեղեկութիւններ է ժողովել դպրոցների մասին և հաղորդել կրթական Բիւրօյին, ժա) գիւղական դպրոցների հոգաբարձութեան խնդրանօք ուսուցիչներ է վարձել դպրոցների համար, առաւելութիւն տալով նոցա, որոնք միջնակարգ կրթութիւն և ուսուցչական փորձառութիւն ունեն։ Ով ծանօթ է գիւղական դպրոցների համար ուսուցիչներ վարձելու գործին, նրան շատ լաւ յայտնի պիտի լինի, թէ ի՞նչ դժուարութիւնների հետ է կապուած այդ խնդիրը։ Գիւղական դպրոցների համար ուսուցիչներ հրաւիրելու գործը փոքրի շատէ կանոնաւորելու և յաճախ դպրոցները ամիսներով առանց ուսուցչի մնալու անախորժ գրութիւնը վերացնելու համար՝ շատ ցանկալի է, որ էջմիածնի ուսումնական յանձնաժողովը և կամ ուսուցչական միութիւնը հոգ տանէին օր առաջ հայ ուսուցիչների ընդհանուր ցուցակը կազմել, կցելով նորան իւրաքանչիւրի համառօտ curriculum viate, որով և կարելի կը լինէր ուսուցիչներ վարձելիս ղեկավարուել։

Կրթական Մասնաճիւղի Բիւրօն, իւր գործունէութիւնն առա-

ւել արգասաբեր դարձնելու համար նպատակայարմար գտաւ աշխատանքը բաժանել իւր անդամների միջև, կազմելով նոցանից մասնաժողովներ, վերապահելով նրանցից իւրաքանչիւրին հարկ եղած դէպքում խորհրդակցութեան հրաւիրել կարող անձանց, որոնք իրանց թէ խորհուրդներով և թէ ցուցումներով կարող են օգտակար լինել գործին: Այսպիսով զանազան ժամանակներ Բիւրօյիս նիստերին մասնակցել են բարձրապատիւ Կարապետ, Սիօն և Մատթէոս վարդապետները, պ. պ. Կ. Խատիսեան, Ե. Թաղիանոսեան, Մ. Տէր Անդրէասեանց և Յ. Թումանեանց. Տփխիսի թեմի ժողովրդական կրթական գործը առաջ տանելու խնդրում մեզ սիրալիր աջակցել է պ. Գ. Յ. Խատիսեանը:

Գաւառական տարրական դպրոցների գործը յանձնուել է պ. պ. Գ. Կոստանեանցին, Ա. Տէրտէրեանցին, Բ. Սերովբեանցին, և Ա. ր. Առաքելեանին: Արհեստագիտական դպրոցի գործը՝ տ. Ս. Պետրոսեան-Արղումանեանցին, օր. Ն. Սափարեանին Տ. Ս. Աղամեանին և Գ. Կոստանեանին. Գրագարաններ կազմակերպելու գործը՝ տիկին Պ. Տիգրանեանին և պ. Բ. Սերովբեանին:

Բիւրօն իւր նիստերում քննութեան առնելով ընտրուած մասնաժողովներից իւրաքանչիւրի ներկայացրած գեկուցազիրը այս կամ այն խնդրի մասին՝ որոշում էր կայացնում և հրահանգում գործադրութեան:

Կրթական Մասնաճիւղը իւր ուշադրութիւնը գլխաւորապէս կենտրոնացրել է գաւառի հայկական միջավայրի կրթական պահանջների վրայ և իւր ուժերը ներածին չափ աշխատել է գէթ մասով չափ բաւարարութիւն տալ ուսումնաձարաւ հայ ժողովրդի դպրոցական պահանջներին, որոնք իրանց անվերջ դիմումներով ու համախօսականներով բաղխում էին կրթական Բիւրօյի դուռը օժանդակութիւն և աջակցութիւն հայցելով:

Որպէս-զի տրուելիք դրամական նպաստը հնարաւոր լինի նըպատակայարմար կերպով բաշխել դպրոցներին, Կրթական Մասնաճիւղի Բիւրօն՝ իւր գործունէութեան հենց առաջին տարուանից կարևոր համարեց մեր բոլոր թեմերի ծխական դպրոցների մասին մանրամասն վիճակագրական տեղեկութիւններ ժողովել: Սոյն տեղեկագրում գեկուցուած վիճակագրական տեղեկութիւնները պարզ ցոյց են տալիս, որ Երևանի ընդարձակ թեմի հայ ժողովուրդը, որը Կովկասի հայ ազգաբնակչութեան մեծամասնութիւնն է կազմում,

կրթական գործում ամենայնտամայն է: Այն ժամանակ, երբ 1908/9 ուսումն. տարուայ Տփլիսի թեմի եկեղեցական ծխական ուսումնարաններում դպրոցական հասակի երեխաների 38⁰/₀ է սովորում, Ղարաբաղի թեմում—31. 4⁰/₀, Շամախու թեմում 20⁰/₀, Երևանի թեմի տարրական դպրոցներում սովորելու բաղդին արժանանում են միայն 21⁰/₀:

Տարաբաղաբար մեր հոգևոր բաժրագոյն իշխանութիւնը անուշադրութեան է մատնել ծխական դպրոցների մասին մանրամասն տեղեկագիր հրատարակելու սովորութիւնը, որի հիմքը դրուել էր հանգուցեալ Մակար Կաթողիկոսի օրով, հրատարակելով 1886/7—1889/90 թ. թ. գոյութիւն ունեցող մեր բոլոր ծխական դպրոցների մանրամասն վիճակագրական տեղեկութիւնները: Այն օրուանից քսան տարի է անցել և մենք այլ ևս չտեսանք այդ վերին աստիճանի կարևոր գործի շարունակութիւնը, որպէս զի դպրոցական գործով հետաքրքրուողները հնարաւորութիւն ունենային կարևոր եղած դէպքում օգտուելու: Ով ցանկանում է մեր ծխական դպրոցների դպրոցների ընդհանուր դրութեան վիճակի և կազմի մասին տեղեկութիւններ ստանալ, ստիպուած է լինում կողմնակի աղբիւրների դիմելու:

Էջմիածնի ուսումնարանական յանձնաժողովի արամադրութեան տակ եղած տեղեկութիւնները, որը Բիւրօյիս նախագահ պ. Գ. Կոստանեանցն է անձամբ քաղել, լրացրուել է Բիւրօյիս ձեռքի տակ եղած տեղեկութիւններով, որոնք ժողովուել են Հոգևոր կառավարութիւններից, լիազօրի միջոցաւ շրջագայութեան ժամանակ և պարբերական թերթերում լոյս տեսած հաղորդագրութիւններից: Աւելորդ չենք համարում այստեղ նկատել, որ Ղարաբաղի թեմական տեսուչ պ. Ստեփան Տէր Աւետիքեանը միակն է, որ իւր շրջանի դպրոցների մասին ամփոփ վիճակագրական տեղեկութիւններ է կազմել, որից և մենք օգտուել ենք մեր վիճակագրական տեղեկութիւնները լրացնելու նպատակով:

1908/09 ուսումն. տարում բոլոր չորս թեմերում գոյութիւն ունեցող ծխական դպրոցներին վերաբերեալ մեր ժողոված վիճակագրական տեղեկութիւնները մօտաւոր հետեւեալ պատկերն են տալիս:

Թ Ե Մ	Դպրոցների թիւը:	Աշակերտ	Աաշակեր- տուհի	Ընդամենը	Ընդհանուր ծախք	Բնակչու- թիւն	Դպրոցական հասակի երե- խաների 8 ⁰ / ₀	0/0
Երևանի	162	9306	4523	13829	202531	800000	64000	21,7 ⁰ / ₀
Տփլիսի	93	4672	4434	9106	184500	300000	24000	38 ⁰ / ₀
Ղարաբաղի	65	2994	1408	4402	51885	175000	14000	31,4 ⁰ / ₀
Շամախու	12	869	613	1482	51084	90000	7200	20 ⁰ / ₀
	332	17841	10978	28819	490000	1365000	109200	26,4

Այս 332 դպրոցների թուի մէջ չեն մտնում էջմիածնի Ճեմա-
րանը, Ներսիսեան դպրանոցը, Երևանի և Ղարաբաղի թեմական
դպրոցները, Հաշուելով և այդ չորս դպրոցը՝ Անդրկովկասում հայոց
դպրոցների ընդհանուր թիւը 336 կը լինի: 332 դպրոցներից 54-ը
քաղաքներում են գտնւում, իսկ 278-ը գիւղերում, որ մեր բոլոր
ձխական դպրոցների 84⁰/₀ է կազմում: Եթէ ընդունելու լինենք,
որ դպրոցական հասակի երեխաների ազգաբնակչութեան թուի 8⁰/₀
է կազմում, կրտսնենք, որ մեր եկեղացական ձխական դպրոցնե-
րում սովորողները կազմում են Երևանի թեմում 21⁰/₀, Տփլիսի—
նանք, որ Շամախու թեմի հայ ազգաբնակչութեան համարեայ
38⁰/₀, Ղարաբաղի—31,4⁰/₀ և Շամախու.— 20⁰/₀, եթէ ի նկատի ունե-
50⁰/₀ ապրում է Բագում, որտեղ երկու ձխական դպրոցնե-
րում (Մեսրոպեան և Հռիփսիմեան) սովորում են 702 աշակերտ-
աշակերտուհի և որոնց պահպանութեան տարեկան ծախքը 32726 ռ.
է հասնում, այն ժամանակ թեմի մնացած բոլոր ձխական դպրոց-
ներում սովորող աշակերտների ⁰/₀ ըստ դպրոցական հասակի հաւա-
սար կը լինի 22⁰/₀: Պարզ է ուրեմն, որ Երևանի ընդարձակ թեմը
միւս թեմերի համեմատութեամբ սովորողների ամենափոքր տոկոսն
է տալիս: Թուերի բացատրութիւնը անկներև են դարձնում, որ Ե-
րևանի թեմի կրթական գործը առանձին ուշադրութեան պիտի ար-
ժանանայ, եթէ ի նկատի ունենանք, որ Անդրկովկասի հայ ազգա-

բնակութեան համարեայ 60⁰/₀ այդ թեմումն է ապրում:

Առաջ բերուած թուերից երևում է, որ մեր ծխական դպրոցների վրայ կատարուած ծախքը Անդրկովկասի հայ ազգաբնակչութեան թուի համեմատութեամբ իւրաքանչիւր շնչին 35 կոպ. է ընկնում, որը համեմատաբար աննշան պիտի համարել: Ծխական դպրոցներում սովորող ամեն մի աշակերտի վրա միջին թւով ծախսում է տարեկան 17.3 ռուբլի: Եթէ հաշուի առնենք, որ քաղաքներում գտնւող դպրոցների համեմատաբար մեծ ծախքը ազդում է ընդհանուրի միջին թուի վրայ, այն ժամանակ պարզ կը լինի, որ գիւղական դպրոցներում սովորող իւրաքանչիւր աշակերտի տարեկան ծախքի միջին թիւը համեմատաբար պակաս է. մօտաւորապէս 7—12 ռ.: Ամեն մի դպրոցի տարեկան ծախքի միջին թիւը հասնում է 1500 ռ., իսկ մասնաւորապէս գիւղական դպրոցներինը 800-1000 ռ.:

Եթէ համեմատենք 1908/09 ուսումն. տարուայ ժողովրդական կրթութեան գործը քսան տարի առաջ եղած դպրոցական կեանքի հետ, կը տեսնենք, որ մեր դպրոցների բարելաւման գործը շատ դանդաղ է առաջ գնում: Ստորև առաջ բերուած աղիւսակը, որը վերցրել ենք «Վիճակագրական տեղեկութիւնք եկեղեցական ծխական ուսումնարանաց հայոց յընթացս 1888/89 ուսումնական ամի» 1890 թ. Վաղարշապատ, կը վկայէ մեր ասածների ճշտութիւնը:

II-րդ Աղիւսակում մէջ բերուած թուերից երևում է. որ քսան տարուց յետոյ մեր դպրոցների թիւը աւելացել է 2,25 անգամ, աշակերտների թիւը 2,8 անգամ, իսկ տարեկան ծախքը 2,8 անգամ: Դպրոցական գործի վրայ կատարուած ծախքը կարող է բնորոշել դպրոցի յառաջադիմութեան չափերը: Դպրոցների ներկայ աննախանձելի դրութիւնը ամենացայտուն կերպով վկայում է, թէ սրպիսի անհոգութեան է մատնուած մեր դպրոցնական գործը և որքան քիչ նիւթական գոհաբերութիւն է անում հայ ժողովուրդը իւր երեխաներին մայրենի լեզուով տարրական կրթութիւն տալու անհրաժեշտ գործին: Մեր դպրոցների թիւը թէև աւելացել է, սակայն նոքա իրանց ներքին աննախանձելի դրութեամբ նոյն նախնական վիճակում են գտնւում, ինչ որ քսան տարի առաջ էր: Գիւղական դպրոցների մասին համարձակ կարելի է տեսլ, որ նոքա հազիւ կարողանում են պահպանել իրանց գոյութիւնը: Ըստ մեծի մասին գուրկ են սեպհական յարմարաւոր շէնքից, վարձու բնակարանները իրանց ան-

Ը Ն Պ Է Ա Ն Ո Ւ Ր Պ Ա Տ Կ Ե Ր

ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ

ՏՓԽԻՍՈՒԻ, ԵՐԵՎԱՆԱՅ, ԱՐՑԱԽԻ ԵՒ ՇԱՄԱԽՈՒՐ ՎԻՃԱԿԱԿՆԵՐԻ ՀԱՅՈՑ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԾԽԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑՆԵՐԻ
1888/89 ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐՈՒԱՅ:

Աղիւտակ II:

ՎԻՃԱԿ	Դպրոցների ընդհանուր թիւը	Աշակերտների և աշակերտուհիների քանակը			Ուսուցիչ և վարժուհիները որանդ են սովորել							Տարեկան մուտք		Տարեկան ծախսք						
		Տղայաց	Օրիորդաց	Ընդամենը	Գ. Ճեմարան	Հոգևոր դպրոցներ	Պետական դպր.	Ուսուցչական դպրոց	Մասնաւոր անձանց մօտ	Ընդամենը	Րուբ.	Կոպ.	Ռոճիկ		Զանազան ծախսք		Գումար			
												Րուբ.	Կոպ.	Րուբ.	Կոպ.	Րուբ.	Կոպ.	Րուբ.	Կոպ.	
1888/89																				
ՏՓԽԻՍ . . .	56	2128	2009	4137	13	123	44	10	4	194	87183	65	62537	43	20709	83	83247	26	26	
ԵՐԵՎԱՆ . . .	57	3229	1215	4444	30	111	39	12	8	200	67585	52	47565	78	9814	94	57380	72	72	
ԱՐՑԱԽ . . .	20	806	266	1072	3	22	4	2	2	33	14310	54	11295	»	1385	56	12590	56	56	
ՇԱՄԱԽ . . .	14	484	247	731	3	18	6	3	2	32	19795	81	15237	48	3275	99	18513	47	47	
	147	6647	3737	10384	49	274	93	27	16	459	188875	52	136545	69	35186	32	171732	01	01	

յարմարութիւններով բնաւ չեն գանազանւում գիւղական հակառուոր-
ջապահական խրճիթից, կատարեալ բացակայութիւն ուսուցման գոր-
ծին անհրաժեշտ պարագանների՝ յարմար աշակերտական նստարան-
ների, իրազննական առարկաների, գիտողական ուսման անհրաժեշտ
պիտոյքների և այլն և այլն: Ահաւասիկ այս է մեր ներկայ գիւ-
ղական դպրոցների ընդհանուր դրութիւնը:

Եթէ մենք վերցնենք առանձին շրջաններ, կը տեսնենք, որ մեր
գիւղացի ազգաբնակչութեան մատաղ սերնդի կրթութեան գործը
շատ անմխիթար դրութեան մէջ է գտնվում: Ստորև առաջ ենք
բերում մի աղիւսակ, որից պարզ երևում է, թէ ո՞ր շրջանում քա-
նի հայկական գիւղ կայ և իւրաքանչիւր գիւղին քանի ծխական
դպրոց է ընկնում:

Աղիւսակ III:

№№ ըստ կար.	Շ Ր Ջ Ա Ն Ն Ե Ր	Քանի գիւղ շրջանում	Քանի չ. եկ. ծխ. դպրոց	Քանի գիւղ. մի. չ. եկ. ծխ. դպր.
1	Ախալքալաքի (Չաւախք)	87	1	87
2	Չարիշատի, Նախիջևանի և Կաղզուան.	21	2	10,5
3	Ջրաբերդ	52	6	8,6
4	Աբարան	25	3	8,3
5	Ղարսի գաւառ	22	3	7,3
6	Բասենի, Օլթիի և Արդահանի	22	3	67,3
7	Լօռուայ գաւառ	60	10	6
8	Աղէքսանդրապ. շրջան (Շիրակ)	125	26	4,9
9	Հին-Նախիջևանի վիճակ	100	21	4,8
10	Նուխու գաւառ	47	10	4,7
11	Ղարսի (Շիրակի) շրջան	25	6	4,2
12	Նոր-Բայազէդ (Գեղարքունիք)	33	9	3,7
13	» » Ծաղկաձոր	25	8	3,1
14	Դիզակ	41	13	3,1
15	Խաչէն	24	8	3
16	Վարանդա	62	25	2,5

Այս աղիւսակից պարզ երևում է, որ Չաւախքի շրջանը բոլորո-

վին գուրկ է եկ. ծխ. հայոց դպրոցներից. կրթական բաժնիս Բիւրօն պէտք է աշխատի միջոցներ հայթհայթել, որ հայ կրթական գործը այդ շրջանում առաջ տարուի:

Հայր Մատթէոս Մատթէոսեանը 1908 թ. ամառը ուղարկել էր մեզ մանրամասն վիճակագրական տեղեկութիւններ Աղէքսանդրապօլի փոխանորդութեան ազգաբնակչութեան կրթական վիճակի մասին: Աչքի առաջ ունենալով այդ շրջանի հայ ազգաբնակչութեան յետամնացութիւնը, նրա անծայր աղքատութիւնը և որ այդ շրջանում, Արագածի փիշերի վերայ ապրում են 125000—130000 հայեր Բիւրօն որոշեց յատկացնել 12 շինական կրթավայրերին նպաստ 3600 ռ. սա մի կաթիլ է ծովի մէջ, սակայն Բիւրօյիս միջոցները չէին ներում աւելին անել:

Հայր Խորէն Մուրադբէկեանը նմանապէս ուղարկել էր 1908 թ. տեղեկութիւններ Նոր-Բայազէդի փոխանորդութեան հայ ազգաբնակչութեան կրթական վիճակի մասին և միջնորդ հանդիսացել, որ օգնենք այդ շրջանում նոր դպրոցներ բանալու: Բիւրօս յատկացրեց հինգ դպրոցի նպաստ ամեն մէկին 300-ական ռուբլի:

Մասնաւորապէս Ղարսի շրջանը ընդհանրապէս կրթական գործում ամենայետամնացն է: Այդ շրջանը ոչ միայն անտես է առնուած Հոգևոր իշխանութեան կողմից, այլ և պետական դպրոցական վարչութեան անուշադրութեան չէ արժանացել: Բիւրօյիս անդամ պ. Զ. Զանբազեանցը 1908 թ. ամառը ներկայացրել է Ղարսի նահանգի կրթական վիճակի մասին տեղեկագիր, որը կազմելիս օգտուել է Ղարսի նահանգի պետական և ծխական դպրոցների մի խումբ ուսուցիչների և գիւղական շրջաններին լաւ ծանօթ անձերի տուած տեղեկութիւնների հիման վրայ: Ցուցակագրուած են բոլոր հայաբնակ գիւղերը: ¹⁾ Նահանգի կրթական վիճակի մասին ընդհանրապէս և հայաբնակ գիւղերի մասին մասնաւորապէս մի ամփոփ գաղափար կազմելու համար, տեղեկագրի մէջ առաջ է բերում պաշտօնական աղբիւրներից քաղուած հետևեալ տեղեկութիւնները:

Ամբողջ նահանգում կայ 812 բնակավայր (քաղաք, գիւղաքաղաք և գիւղ), որոնց բնակիչների ընդհանուր թիւն է 328,687 հոգի կրթական հիմնարկութիւններն են ²⁾ ա) միջնակարգ—2 (1 Ռեալա-

1) Обзоръ Карсской обл. за 1906 г. 2) Памятная книжка и адресн. календарь Карсской обл. за 1908 г. 3) Списокъ насел. за 1904 г.

2) Չհաշուած տաճկական մետրեսէները:

կան դպր. և 1 օրիորդաց գիմնազիա), բ) ստորին կարգի—130 (այս հաշվում 3 քաղաք. և 1 օրիորդ. Մարիամեան դպրոց). դպրոցների ընդհանուր թիւն է 132, որոնցում սովորում են 3325 աշակերտ-աշակերտուհի, որ կազմում է ազգաբնակչութեան ընդհանուր թուի 1⁰/₁₀-ը:

Ձուտ կամ խառն հայաբնակ վայրերի թիւը 97,
 որոնցից քաղաք, գիւղաքաղաք—5, հայ ազգաբնակչութիւն 29,000,
 » » գիւղեր 92, » » » 66,918,
 Ընդամենը 97, բնակչութիւն 93,918

Կրթական հիմնարկութիւնների բաշխումն՝

ա) քաղաք և գիւղաքաղաք.

1) Ղարս	6	պետական	2	ծխական	1	մասնաւոր
2) Կազգուան	3	»	1	»	»	»
3) Մարիզամիշ	1	»	1	»	»	»
4) Օլթի	1	»	1	»	»	»
5) Արդուին	2	»	1	»	»	»
Ընդամենը	13	»	6	»	1	»

Այսպիսով ուրեմն Ղարսի և Նահանգի չորս գիւղաքաղաքների հայ ազգաբնակչութիւնը՝ թուով 29000 հոգի իրանց կրթական պահանջներին բաւարարութիւն տալու համար պիտի դիմեն վերայիշուած կրթական հաստատութիւններին:

բ) գիւղեր

1) Շիրակի շրջան	25	գիւղ	2	պետ. դպ.	3	ծխ.
2) Ղարսի »	6	»	1	»	1	»
3) Թախաի »	16	»	2	»	1	»
4) Ջարիաշաի »	8	»	1	»	—	»
5) Նախիջևանի	9	»	4	»	1	»
6) Կազգուանի	6	»	—	»	—	»
7) Բասենի »	12	»	2	»	—	»
8) Օլթիի »	8	»	2	»	—	»
9) Արդահանի »	2	»	1	»	—	»

Ընդամենը 92 գիւղ 15 պետ. դպ. 6 ծխ. դպ.

Գիւղական այս 21 դպրոցներում սովորողների ընդհանուր թիւն է 1,153 հոգի, ուրեմն 64,918 բնակչից միմիայն 1,7⁰/₁₀ է սովորում:

Առաջ բերուած թուական տեղեկութիւնները բաւական պարզում են, թէ Ղարսի շրջանի ազգաբնակչութիւնը կրթական խընդրում ինչ աննախանձելի վիճակում է գտնուում: Կրթական Մաս.

հաճիւղը 1908 ուսումնական տարում շնորհիւ մեծ. պ. Ա. Մանթաշեանի դրամական նուիրաբերութեան, Ղարսի շրջանում չորս տարրական դպրոց է բացել (տես տեղեկ. I և II) բաւական դժուարութիւնների հանդիպելով շնորհիւ ժողովրդի յետամնացութեան: Եթէ վերջ-ի-վերջոյ յաջողուեց այս շրջանում այդ չորս դպրոցը բանալ, այդ միայն դարսաբնակ հայ երիտասարդների շնորհիւ, որոնք պ. Զանբազեանի ղեկավարութեամբ, ջերմ աջակցութիւն ցոյց տուին այդ դպրոցների բացումը յաջողուելուն:

Որպէս-զի մօտաւոր գաղափար կազմենք հայերիս ժողովրդական լուսաւորութեան մասին ընդհանրապէս Անդրկովկասում, տեսնենք ի՞նչ վիճակի մէջ է հայերիս կրթական գործը պետական դպրոցներում 1908 և 1909 թ. ¹⁾

Որովհետև կովկասի ուսումնարանական շրջանի պ, հոգաբարձուի տեղեկագրի մէջ առ 1-ն Յունւարի 1909 թ. հայոց ծխական դպրոցների աշակերտների թուի մասին ամփոփ թւական տեղեկութիւններ չկան, այդ աղիւսակը մենք կը լրացնենք վերոյիշեալ մեր առաջ բերած տեղեկութիւններով, այսինքն, որ հայոց ծխական դպրոցներում սովորող աշակերտների թիւը 28.819 հոգի է եղել 1908/9 այն ժամանակ մենք հետևեալ համեմատական աղիւսակը կը ստանանք 1908 և 1909 թուականի Անդրկովկասի հայ ազգաբնակչութեան կրթական վիճակի մասին:

Աղիւսակ IV:

Տարի	Հայ ազգաբնակչութիւնը:	Դպրոցական հասակի երեխաներ	Սովորողների ընդհանուր թիւը							
			Միջնակարգ կըրթութիւն	Ստոր-կարգի կըրթութիւն	Մասնագիտական	Արդիւնաբերական	Տարրական պետակ. դպր.	Ընդհանուր թիւ պետ. դպր.	Տարրական չ. եկ. ձխ. դպր.ը	Ընդհանուր թիւ:
1908 թ.	1,350,000	114000 (8 ¹ / ₂ %) 108000 (80%)	8461	2865	45	754	16743	28868	22268	51136
1909 թ.	1,390,000	111,200 (8 ⁰ / ₀)	7834	2886	40	1006	17718	29484	28819	58303

¹⁾ Отчетъ о состояніи уч. завед. Кавказ. учебн. округа за 1907 и 1908 г.

Այս աղիւսակի թուերը ցոյց են տալիս, որ Անդրկովկասի հայ ազգաբնակչութեան դպրոցական հասակ ունեցող 108,000 երեխաներից 1908 թ. սովորելիս են եղել 51.136 հոգի, որ ասել է 47⁰/₀, իսկ ազգաբնակչութեան թուի համեմատութեամբ 3.80⁰/₀ 1909 թ. 52⁰/₀, կամ ազգաբնակչութեան 4,2⁰/₀:

Կովկասի ուսումնարանական շրջանի պ. հոգաբարձուն դպրոցական հասակի երեխաների թիւը հաշոււմ է ազգաբնակչութեան միայն 8⁰/₀, որը մեր կարծիքով քիչ է: Գուցէ այդ բացատրոււմ է այն հանգամանքով, որ մեզանում տարրական կրթութեան ժամանակամիջոցը միջին թւով հաշոււմ է 3—4 տարի, մինչդեռ Եւրոպայում 6—8 տարի է տևում, այդ պատճառով էլ այն տեղ դպրոցական հասակի երեխաների թիւը հաշոււմ են ազգաբնակչութեան ընդհանուր թուի 15⁰/₀: Ակադեմիկ Բունակովսկին դպրոցական հասակ ունեցող երեխաների թիւը հաշոււմ է ազգաբնակչութեան 10⁰/₀:

Առաջ բերուած աղիւսակից երևում է, որ 1909 թ. պետական դպրոցներում սովորող հայ աշակերտների թիւը աւելացել է 616 հոգ. մինչդեռ մեր ծխական դպրոցներում աշակերտների թւի աճումը հասնում է 5551 հոգու: Այս հանգամանքը թերևս բացատրուի նրանով, որ թէ Կուլտուրական Միութիւնը, թէ Կ. Հ. Բար. Ընկեր. և թէ զանազան հիմնարկութիւններ առանձին թափով աշխատել են նպաստել զաւաններում գիւղական տարրական դպրոցների ցանցը ընդարձակելու:

Մեր այս տեղեկագրին կցած III բաժնից (Կովկասի հայոց եկեղեցական ծխական դպրոցների ցանկից) երևում է, թէ Կուլտուրական Միութիւնը, Կ. Հ. Բար. ընկ. և թէ միւս հիմնարկութիւնները* մօտ որքան դրամական նպաստ են տուել գիւղական դպրոցներին:

Կուլտուրական Միութեան դպրոցական մասնաճիւղը մի կողմից աշխատել է ժողովրդի գիտակցութեան մէջ վառ պահել սէր դէպի դպրոցը, միւս կողմից ժողովրդի զանազան խաւերը կապելով դպրոցական գործի հետ՝ ձգտել է հետաքրքրել նոցա դպրոցական կեանքով, սովորեցրել է հետզհետէ դպրոցների կարիքները հոգալու իւր սեպհական միջոցներով և խնամելու հայկական զաւանական խաւար միջավայրում վառուած այդ լուսոյ ճրագը:

Մեր ժողովրդի առաջադիմութեան գործը բաւական աննպաստ և բարդ պատճառներից կախումն ունի: Մեր հոգևոր իշխանութիւ-

* Հիմնարկութիւնների և մասնաւոր անձանց նպաստ. մասին մեր տեղեկութիւնները լիւ էին:

նր, որի անմիջական պարտականութիւնն է հոգ տանել իւր հօտի մտաւօր և բարոյական դաստիարակութեան վրայ, բնաւ տրամադրութիւն չի ցոյց տալիս մեր կրթական գործը բարեկարգելու, որոշ կարգ ու կանոնի ենթարկելու, մեր ժողովրդի անծայր ազիտութիւնը, հայ ինտիլլիգենցիայի քար անտարբերութիւնը իրար լրացնում են և մեր ժողովրդի առանց այն էլ աննախանձելի դրութիւնը ևս առաւել վատթար վիճակի մատնում: Այս պարտգաներում: ինչ ասել կուզի, դանազան բարենպատակ հիմնարկութիւնների վրայ է ընկնում կրթական գործի բարելաւման նախաձեռնող հանդիսանալ և ամեն ջանք գործ դնել դպրոցական գործը առաջ տանել: Կովկասեան ուսումնասիրանական շրջանի պարսն հոգաբարձուն իւր տեղեկագրով ուշադրաւ տեղեկութիւններ է տալիս մեզ: Այդ տեղեկութիւններից երևում է, որ Կովկասի դպրոցներում հայ աշակերտների թիւը չի աճում, եթէ համեմատութեան առնենք 1898—1908 թ. տասնամեայ շրջանը: Մեր առաձները ակներև դարձնելու համար առաջ բերենք այդ աղիւսակը, որից իւրաքանչիւրը կարող է եզրակացութիւն անել:

Աղիւսակ V:

Ազգութիւն	Բնակչութիւն (հազար)		Սովորողների թիւը		Սովորողների թիւը ըստ ազգաբնակչ. 0/0		Սովորողների բնութ. հասակի երիտասերի 0/0 0/0	
	1898	1908	1898	1908	1898	1908	1898	1908
Ռուսներ	3101	3720	70431	170113	2,2	4,6	28	58
Վրացիներ	1514	1820	26243	46221	1,7	2,5	21,6	31,7
Հայեր	1190	1430	24298	31164	2,1	2,2	25,5	27,2
Թուրքեր	1750	2100	4619	119786	0,3	0,5	3,3	7
Հեռնեցիներ	1351	1620	3949	7469	0,3	0,5	3,7	5,8
Ուրիշ ազգեր	500	700	10228	18639	1,8	2,6	22	33,3

Այս աղիւսակում թուերը պարզ ցոյց են տալիս, որ այն ժամանակ, երբ մեր դրացի ազգերի աշակերտութեան թիւը տարեց տարի աճում է, ընդհակառակը հայ աշակերտութեան թիւը համար-

եայ թէ նոյնն է մնացել: Պետական դպրոցներում հայ աշակերտութեան թուի նուազումը թերևս այլ պատճառներով կարելի լինի բացատրել, որովհետև չի կարելի ասել, որ հայ ժողովուրդը իւր դրացի ազգերի համեմատութեամբ ուսումնասէր չէ, որ հայը չի ձգտում իւր գաւակներին պետական դպրոցներում կրթութիւն տալու: Եթէ համեմատութեան առնելու լինենք հայ ժողովրդի կրթական գործի վրայ կատարած ծախքը առաւել քաղաքակիրթ ազգերի հետ, կը տեսնենք, որ հայ ժողովրդի նիւթական գոհաբերութիւնը, որը իւրաքանչիւր շնչին 35 կոպ. է հասնում, շատ աննշան է: Ստորև առաջ բերուած թւերը թող մեզ համար ուղեցոյց լինին: Այդ թուերը ցոյցեն տալիս, թէ՞ եւրոպական զանազան ազգութիւնների մէջ տարրական կրթութեան վրայ կատարած ծախքը ամեն մի շնչի սրբան է ընկնում ¹⁾:

Նոր-Ձէլանդիայում	5 ր. — 74
Միացեալ Նահանգներում	4 ,, — 86
Գերմանիայում	3 ,, — 43
Շվեյցարիայում	2 ,, — 43
Անգլիայում	2 ,, — 36
Ֆրանսիայում	1 ,, — 66
Իտալիայում	1 ,, — 52
Իտալիայում	— 76
Եապոնիայում	— 54
Ռուսաստանում	— 31

Ռուսաստանում ժողովրդական լուսաւորութեան գործը զանգաղ յառաջագիւժում է, լուսաւորութեան նախարարութեան բիւջէն տարէցտարի աւելանում է, այսպէս, ամեն մի շնչի վերայ ծախս է ընկնում՝ 1908 թ. 35,36 կ. իսկ 1909 թ. 42, 62 կոպ.: Միանգամայն պարզ է, որ նիւթապէս որչափ նպաստաւոր պայմանների մէջ լինի դրուած կրթական գործը, այնքան էլ նորա գործունէութիւնն արդիւնաւէտ կը լինի և հետևանքը արգասաւոր:

Հայոց եկեղեցական ծխական 332 դպրոցներից 278 գտնւում են գիւղերում, որոնք միանգամայն գուրկ են ամենատարրական յարմարութիւններից, իսկ այգալիսի դպրոցներում աշխատող ուսուցիչների կեանքը մի կատարեալ մարտիրոսութիւն է: Հարկաւ,

¹⁾ Экономическая Россія Озерова.

եթէ հայ ժողովրդը աւելի նիւթական գոհաբերութիւն անելով, միջոց և հնարաւորութիւն տայ դպրոցները իրանց կոչման համապատասխան բարձրութեան վրայ գնելու, այն ժամանակ դպրոցը կարող կը լինի իւր դերը կատարելու: Իրերի այս աննախանձելի դրութիւնն ի նկատի առնելով, Միութեան Կրթական Մասնաճիւղը ջանք չխնայեց միջոցներ ձեռնարկել գաւառական վայրերում կրթական գործը բարելաւման նպատակով: Նախաձեռնող հանդիսացան խաւարի մէջ խարխափող գիւղերում դպրոցներ հաստատելու գործին, որոշ տրամադրութիւն առաջ բերեց գաւառում դպրոցական խնդրով զբաղուելու որին յաջորդեցին կարճ ժամանակի ընթացքում հարիւրաւոր դիմումներ գիւղացիներէ կողմից՝ դպրոցներ բանալ և կամ, նպատակ գոյութիւն ունեցող դպրոցներին իրանց գործունէութիւնը շարունակելու: Դիմումներէ այս ուժեղ հոսանքի սկզբում Կրթական Մասնաճիւղը մի բոպէ իրան անգոր էր զգում առաջադրուած պահանջներին բաւարարութիւն տալու ցանկութեան, սակայն վստահ լինելով հայ ժողովրդի գիտակից տարրի աջակցութեան վրայ՝ որոշեց ընդառաջ գնալ ուսումնաձարաւ ժողովրդի կրթական պահանջին և միջոցներ ձեռք առնել բաւարարութիւն տալու: Մի կողմից քննութեան առնելով ստացուած խնդրագրերը, աշխատում էր հնարաւորութեան սահմաններում բաւարարութիւն տալ նրանց, միւս կողմից դիմումներ էր անում գանազան անձանց և հաստատութիւններէ, խնդրելով օգնութեան հասնել հայ ժողովրդի կրթական պահանջներին:

Դպրոցների նիւթականը հայթհայթելու գործում մեծ ծառայութիւն է մատուցել Միութեանս գլխաւոր խորհրդի նախագահ՝ պարոն Կ. Յ. Սատիսեանը: Նա անձամբ շատերի համաձայնութիւնն է ստացել դրամական օժանդակութիւն հասցնելու գաւառական դպրոցներին, իսկ հայր-Մատթէոս վարդապետի ընկերակցութեամբ նա թարգման հանդիսացաւ Ս. Պետերբուրգի եկեղեցական խորհրդի առաջ, բացատրելով Միութեան Կրթական Մասնաճիւղի նպատակը ու գործալակերպը և Մեծայարգոյ խորհուրդը տարեկան 8000 ռ. յատկացրեց շինական կրթավայրերի համար:

Այդ խոշոր նուիրաբերութիւնը մեծ զարկ տուեց բաժնիս գործունէութեան և դորա շնորհիւ քսան և երկու դպրոց կարողացան պահպանել իրանց գոյութիւնը: Նշանակալից է բաժնիս համար Ս. Պետերբուրգի եկեղ. խորհրդի որոշումը և այն տեսակէ-

տից, որ մասնանիշ անելով նպաստների բաշխման գլխաւոր շրջանները, գումարի և տեղի հարցը թողել է բաժնիս տրամադրութեան, մինչդեռ բազուարնակ նուիրատուները տարեկան 200 ռ. նպաստ խոստանալով պայման էին դնում դպրոց բանալ իրենց ծննդավայրում:

Այս հանգամանքը սահմանափակելով Մասնաճիւղիս գործունէութեան շրջանակը, հնարաւորութիւն չէր տալիս նպաստները յատկացնել այնպիսի վայրերի, որոնք կրթական գործում ամենայնաւնայն էն: Ս.-Պետերբուրգի եկեղ. խորհրդը հնարաւորութիւն տուեց Բիւրօյիս նպաստի մեծագոյն մասը յատկացնել Երևանի Թեմի հայ ազգաբնակչութեան դպրոցական գործին:

Սոյն տեղեկագրի II տախտակում յիշուած են թէ նուիրատուների գումարները որ դպրոցներին է յատկացրուած:

Գումարներ են խոստացել շինական կրթավայրի համար հետևեալ անձնաւորութիւնները և հաստատութիւնները.

1	Ս.-Պետերբուր. եկ. խորհուրդ	8000
2	Ա. Յ. Մանթաշեան	2000
3	Գ. Յ. Տէր-Մարգարեան	1500
4	Պ. Յ. Ղուկասեան	1000
5	Մ. Յ. Արամեանց	900
6	Տիկ. Մ. Աբեանց	300
7	Թիֆլիսի Նաւթարդիւն. Ընկ.	300
8	Բ. Յ. Յակովբեան	210
9	Մ. Մ. Սարուխանեանց	200
10	Գ. Թ. Ճգնաւորեանց	200
11	Ռ. Սարգսեան	200
12	Ա. Մ. Դաստակեանց	100
13	Ա. Բ. Աորիբէկեանց	1500
14	Պ. Մ. Ծատուրեանց	400
15	Ա. Յ. Պարոնեանց	200
16	Ս. Յ. Ադամեանց	250
17	Բժ. Ե. Վարդապետեան	225
18	Բժ. Վ. Մ. Արծրունի	300
19	Ս. Ս. Թաղիանոսեան	200
20	Մ. Ս. Սահարբէկեան	300

21	Գ. Յ. Կոստանեանց	200
22	Խ. Մ. Չիթողցեան	200
23	Վ. Պաստակեան	200
24	Յ. Տ. Յակոբեան	200
25	Շիխովօ Լնկեր	200
26	Իշխ. Բ. Երկայնաբ.-Արդութեան	200
27	Յ. Պ. Տէր-Մարկոսեան	200
28	Ս. Թ. Ամիրեան	200
29	Եղբ. Մութաֆեան	200
30	Բժ. Ս. Բ. Տէր-Միքայէլեան	200
31	Իստ. Թ. Տէր-Յովսէփեան	300
32	Եղբ. Տէր-Յովհաննէսեան	200

Մեծապատիւ պ. Գ. Տէր Մարգարեանն է միայն դպրոցի ամբողջ ծախքը հոգում, յատկացնելով տարեկան 1500 ռուբ.: Այդ դպրոցի համար բաւական մեծ և յարմարաւոր շէնք կառուցել է ինքը պ. Գ. Տէր Մարգարեանցը իւր սեպհական միջոցներով, որը իւր յարմարութիւններով ամբողջ շրջանում միակը կարելի է համարել:

Կրթական Մասնաճիւղը ցանկանում է այս դպրոցը Ղափանի շրջանի համար կենտրոնական դպրոցի վերածել գիւղատնտեսական բաժնով: Նոյն նպատակով Բիւրօն յատկացրել է Հառիճայի վանական դպրոցին 1200 ռ. (700 ռ., Պետ. եկ. խորհ. 300 ռ., Մ. Սահարբէգեանից և 200 ռ. Գ. Կոստանեանից): Այդ դպրոցը Շիրակի գիւղական դպրոցներից ամենայարմարագոյնն է իր հոյակապ դպրոցական շէնքով, ուսուցիչների համար յարմար բնակարաններով, դասական պիտոյքներով, իրազննական պարագաներով և այլն: Դպրոցին կից գիւղատնտեսական բաժին հիմնելու համար վանքը ունի յարմարութիւններ սեպհական արօտատեղի, պարտէզ, դոմ և այլն: Գիւղատնտեսական բաժին բանալու համար Բիւրօն բանակցութիւն էր սկսել Աղէքսանդրապօլի վիճակի նախկին փոխսնորդ Բարձրապատիւ Մատթէոս վարդապետի հետ, որը տեղում խորհրդակցութիւն կազմելով նպատակայարմար էր համարել դպրոցին կից կաթնասնտեսական բաժին բանալ: Հայր Մատթէոսը դիմել էր Բիւրօյիս, առաջարկելով որ ազարակի ծախքը կրթական մասնաճիւղը հոգայ: Բիւրօն քննութեան առնելով այդ հարցը, համաձայնուեց միայն դպրոցական մա-

սի ծախքը իր վրայ վերցնել, թողնելով անտեսական ծախքերը վանքին իւր միջոցներով հոգալու: Այդ հարցը մինչ օրս մնացել է անորոշ, թէև Բիւրօն իւր խոստացած գումարի հաշուին փոխադրել է 400 ռուբ.:

Կրթական Մասնաճիւղը ենթագրում է մեր ծխական միգատեան դպրոցների ցանցը հետզհետէ լայնացնելով, դրանցից դանազան շրջանների համար յարմարագոյնը կենտրոնական երկդասեան դպրոց դարձնել, գիւղատնտեսական մի որևէ բաժնով (մեղուարծութիւն, թռչնապահութիւն, կաթնատնտեսութիւն և այլն): Կենտրոնական դպրոցները բարեյաջող պայմանների մէջ դնելով՝ աշխատել նոցա որակը լաւացնելով օրինակելի դարձնել շրջանի մի դասեան դպրոցների համար: Կենտրոնական դպրոցները իրանց բարեկարգ վիճակով և յարմարութիւններով անտարակոյս առաւել ձեռնհաս և պատրաստուած ուսուցիչներ կը գրաւեն, որոնք իրանց գործունէութեամբ բարերար ազդեցութիւն կունենան թէ դպրոցի և թէ շրջապատի վրայ:

Մի այնպիսի կրթական հիմնարկութիւն, որպիսինը ներկայացնում է սոյն բաժինը՝ ներկայ միջնավայրում և ժամանակում՝ յայտնի է, որ լայն չափերովչէր կարող մի շարք ուսումնարանների վերաբերեալ ամբողջ կրթական գործի դէկը իր ձեռն առնել: Կամայ թէ ակամայ նա աշխատել է, մի կողմից — ինչքան կարելի է լայնացնել իր դպրոցների ցանցը, և միւս կողմից — օժանդակել ուսումնարաններին սրանց գոյութիւնը պահպանելու նպատակով, մինչև որ ժամանակով դպրոցը անհրաժեշտութիւն և սեփականութիւն կը դառնայ զի զի գիտակցող մասի համար:

Կրթական Բաժինը նպաստներ հաւաքելով՝ բնականօրէն նւիրատունների առաջ պարտաւոր է գգում իրեն որոշ չափով հետևելու ուսուցչական կազմին, անտեսական հարցերին, հոգաբարձուների և ուսուցիչների գործունէութեանը և առհասարակ մի շարք արտաքին խնդիրների, թողնելով ծրագրական հարցերը, ըստ պատկանելոյն — հոգևոր վարչութեան հսկողութեանը:

Թէ ի՞նչ է ներկայացնում մեր ուսումնարանական կեանքը Կովկասի չորս թեմում, նախնիքաց երեսների վկայութեամբ — միսթարական առանձին ոչինչ: Ուրեմն և մի խոշոր սպասելիք չի կարող լինել ընդհանուր օրէնքներին ենթարկւող և „մեր“ դպրոց-

ներում: Գիւղի դպրոցական կեանքի գործօնները ամեն տեղ նոյնն են— իր կոչման քարրորդ չափին չընամապատասխանող հոգաբարձութիւն, լքված, կրթական ձգտումներից դուրի ու գրագիտութեան նոյն իսկ արժէքը չ'ըմբռնող գիւղացիութիւն, ուսուցիչների բացակայութիւն,— եղածներն էլ մեծ մասամբ անբաւարար. վերջապէս շինարարական խիստ սենսաւատ պայմաններ ու անչափ սուղ միջոցների տէր ժողովուրդ . . . Ահա այն հողը, որի վրայ կրթական Բաժինը պատւաստում է կրթական գործը, ասելով— «պէտք է անել այն, ինչ որ հնար է անելու»:

Այդ ձգտումով կրթական Սեկցիան սկսելով իր գործունէութիւնը 1906 թ. աշնանը՝ 4 դպրոցով (չընաշւած Բագլայ Կանանց Արհես. Գար.) և յաջորդ տարին աւելացնելով 14 դպրոց ևս, հաշւետարում գրանց թիւը հասցնում է 64-ի*), յառաջագիւմելով 16 անգամ սկզբնական թւի վերաբերմամբ, բոլոր չորս թեմերում: Այդ դպրոցներից 38-ը բացված են կրթական Բաժնի նախաձեռնութեամբ, որ կազմում է «իր դպրոցներ» -ի թւի 59,40%: 64 շինական դպրոցներով կրթական Սեկցիան իր գործունէութեան վայրերում գիւղական բնակչութեան իւրաքանչիւր 1410 հոգուն տալիս է 1 դպրոց, և մասնաւորապէս— Ղարաբաղի թեմի 19 գիւղի իւրաքանչիւր 1000 հոգուն (154 ծխին), Շամախու թեմի 3 գիւղի իւրաքանչիւր 1200 հոգուն (201 ծխ.), Երևանի թեմի 32 գիւղի իւրաքանչիւր 1600 հոգ. (205 ծխին) և Թիֆլիզի թեմի 10 գիւղի 1775 հոգ. (290 ծխ.). մի դպրոց: Մի շարք թւեր, որ բնորոշում են կրթական Բաժնի գործունէութեան գլխաւոր միջավայրերը և որոշ չափով գանազան շրջանների հասարակութեան գէպի կրթական գործը ունեցած վերաբերմունքը:

Կրթական Բաժնի ջանքերը մարմնանում են ուսուցիչների ուսճիկները հայթհայթելու հարցում, և այդ խնդրում նա հասել է շոշափելի չափերի: Ղարաբաղի թեմում նա տալիս է «իր դպրոցների» ուսուցիչների ուսճիկների 64%օ, Երևանի թեմում— 55%օ, Թիֆլիզի թեմում 52%օ, Շամախու թեմում 83%օ և ընդհանուր առամբ— 58%օ, որ անում է կէսից աւելի: Պարզ է, որ առանց այդ ջգնութեան յիշեալ շինական 64 դպրոցները ոչ մի կերպ գոյու-

*) Յիշված թւերի մէջ չեն մտնում. 1) Կարմիր Աղբւրի դպրոցը, որին Սեկցիան միայն հաշւետարում տւել է 100 ռ. և 2) Վերին-Աքուլիսի դպրոցը, որը 2 տարի շարունակ ստացել է 200-ական ա. Սեկցիայի աջակցութեամբ.

Թիւն ունենալ չէին կարող: Ահա այն խոշոր պատճառը, որ այդ դպրոցների մասին խօսելիս՝ կրճատված՝ ասվում է--Բ. Հ. Կ. Մ. Կրթական Բաժնի դպրոցները:

Առհասարակ ամեն մի դպրոցի, ևս առաւել հայ շինական դպրոցի կեանքի և մահւան հարցը՝ ճակատագրօրէն՝ խիստ սերտ կապված է հայ ուսուցչութեան խնդրի հետ, ամենանեղ մտքով: Կրթական Բաժինը դառն փորձից գիտէ այդ. նա գիտէ, թէ ինչ հետևանքներ ու ինչ սիւրպրիզներ են սպասում մի կրթական հիմնարկութեան այդ հարցում: Այդ իմանալով և հաշիւ տակ դնելով իրարից կախումն ունեցող զանազան հանգամանքներ, — հակառակ տեղի ունեցող լուրջ կարծիքների, որ գոնարարի չափից գրեթէ կախումն չ'ունի գիւղական ուսուցչութեան կազմը, ուրեմն և նրա արժանաւորութեան չափը, հակառակ այն ենթադրութեան թէ կը տար գուր 300 թէ 500 ուսարեկան ոտճիկ հայ ուսուցչին, միևնոյն է դրանով ուսուցչութիւնը չի փոխվի, — այո, հակառակ այդ կարծիքի, լաւատեսութեամբ, Կրթական Բաժինը աշխատել է, ուր հնարաւոր է եղել, բարձրացնել ուսուցչի գոնորարը, տեղ-տեղ հասցնելով նրան 5—6 հարիւր ուրբու: Միջին թւով տարեկան՝ Սեկցիան իր ուսուցիչներին տւել է — Շուշուայ թեմում 429 ու, Երևանի թ. 345 ու, Թիֆլիզի թ. 310 ու. և Շամախու թ. 380 ու: Վարժուհիներին մօտ 300-ական: Չի կարելի ասել, որ սա ցանկալի max-ն է, բայց դա այն max-ն է, որից բարձրանալու հնար չի ունեցել Սեկցիան: Տարաբաղդաբար, կարծես թէ ի հաստատումն վերոյիշեալ հակառակ մտածողների կարծիքի, պարզվել է, որ ինչպէս շատ ստացողը, նոյալէս և քիչ ստացողը անբաւարար են եղել: Անբաւարար են եղել թէ ինչպէս ուսուցիչ և թէ՛ մանաւանդ՝ իբրև գիւղի՝ ուսուցիչ:

Կրթական Բաժինը իր 64 գիւղական ուսումնարաններում ունեցել է 86 ուս. և 7 վարժուհի, ընդամենը 93 հոգի: Գաստատուներից իւրաքանչիւրին ընկել է միջին թւով 42 աշակ. և միմիայն 13 ուսումնարանների 13 ուսուցչին մի-մի բաժանմունք: Մնացած 80 ուսուցիչ-վարժուհուն ընկել է 142 բաժ.: Բացի դրանից՝ մի-մի ուսուցիչ ունեցող ուսումնարանների թիւը հասնում է 45-ի, կազմելով բոլոր 64 դպրոցի $70\frac{0}{100}$, ուր սովորում են 21-ից սկսած մինչև 93 հոգի (մի ուսուցչին՝ 93 հոգի!), և մեծ մասամբ 50 և

Թ Ե Մ	Վտույց	Ծուխ	Բնակիչ	Կրթական դասի օժանդակություն	Ֆիրմա-հաս- թիվներ	Թանգարանային մասեր	Պահպանման արժեքներ	Շրջանային մուտքեր	Պատկեր դրամներ	Ստանդարտ մուտքեր	Պատկեր դրամներ	Ստանդարտ մուտքեր	Պատկեր դրամներ	Ստանդարտ մուտքեր	Պատկեր դրամներ	Ստանդարտ մուտքեր	Պատկեր դրամներ	Ստանդարտ մուտքեր	Պատկեր դրամներ	Ստանդարտ մուտքեր	Պատկեր դրամներ	Ստանդարտ մուտքեր			
ՂԱՐԱՐԱՆԻ	19	2931	19160	5730	4972	10702	11097	813	284	1097	20	1	8920	41	10	4	5	13	6						
ԵՐԵՎԱՆԻ	32	6552	51415	9885	13087	23022	23022	1720	309	2029	1 ճրթ 49	4	18480	84	17	14	1	18	14						
ԹԻՓԼԻՉԻ	10	2906	17754	2250	2548	4798	4593	457	161	618	1 ճրթ 12	2	4310	24	6	4	—	5	5						
ՇԱՄԱԽԻ	3	603	3500	950	795	1745	1335	117	29	146	3	—	1140	6	1	2	—	2	1						
ԲԱՅՈՒ	64	12992	91829	18815	21402	40267	40407	3107	783	3890	86	7	32850	155	34	24	6	38	26						
	1	—	—	3405	—	3405	4338	—	53	53	—	7 ճրթ 10	1000	4	1	—	—	1	—						
	65	12992	91829	22220	21402	43672	44745	3107	836	3943	86	17	33850	159	35	24	6	39	26						

աւելի տշակերտներով: Դրանով ուսուցչի գործը շատ դժւարանում է: Այդ դժուարութիւնը մեծանում է նրանով, որ ամեն մի ուսուցչին ընկնում է 2—3 բաժանմունք, այն էլ յաճախ խիստ անհամապատասխան սովորողների հասակով ու պատրաստականութեամբ: Գիւղական ուսուցչի գործը ծանրացնող ամենախոշոր պատճառը՝ դա դպրոցների մութը, խոնաւ, նեղւածք ուցուրտ շինութիւններն են, շատերը գուրկ պատուհանների ապակիներից, տախտակէ յատակից ու առաստաղից, կամ կարասիքից և դա ոչ միայն վարձու և ձրի ուսումնարանական շինութիւններում, այլ և սեպհական, այսինքն— որևէ բարերարի կամ հասարակութեան կառուցած ու հոգաբարձութեան խնամքին յանձնված ուսումնարաններում:

— էլ ի՞նչ մնաց, իրաւամբ կ'ստի ամեն մէկը:

— Տանջանք, կը պատասխանի գիւղական ուսուցիչը:

Եւ իրաւ. կայ դպրոց՝ կանգնած գոմի գլխին, — հոտը մէջը. կայ դպրոց — մի մեծ սրահ, 2—2¹/₂ արշին բարձրութեամբ, պատուհանի տեղ մի ծակ միայն, մէջը 64 տշակերտ, մի ուսուցչի յանձնված, ուսումնարան կայ, յատակը այնքան փոշի, որ կարծես աւաղի մէջ լինի նստած. ուսումնարան կայ՝ մեղրեսաների նման՝ ուր կըկզած սաքերի վրայ են գրում... Վերջապէս՝ ուսումնարաններ — գուրկ տարրական գրադարաններից, դասական պիտոյքներից ու երբեմն նոյն իսկ ձեռնարկներից . . . Այդպիսի պայմաններում թերևս գերբնական հակումներ և ընդունակութիւններ պիտի ունենայ մարդ-ուսուցիչը, որ կարողանայ գործ շինի: Բայց ցաւելով պէտք է ասենք և այն, որ որտեղ արտաքին պայմանները բաւականաչափ նպաստաւոր են, այնտեղ էլ առաջ են գալիս ներքին խոչնդոտներ, անհամերաշխութիւն, երկպառակութիւն, տրգիտութիւն և այլն և այլն, ուստի և — անբաւար ուսումնարան:

Էլի՛, մտածելով, որ լաւ է «անբաւարար» ուսումնարան լինի, քան ոչինչ չը լինի, — հիմնելով սփոփեցուցիչ բացառիկ յառաջադիմող դպրոցների փորձի վրայ, — կրթական Բաժինը յուսադրում է իրեն, որ այդ բոլորը անցողական է և ցանկալին հասանելի, միայն թէ աջակիցներ ունենայ գործողը:

Այդպիսի սպասելիքներով՝ տեղեկագրներում մի առ մի յիշված նպաստողների օժանդակութեամբ կրթական Բաժինս իր 64 դպրոցում սովորեցնում է 3820 տղայ-աղջիկ, որոնցից — Ղարաբաղի թեմում՝ 813 ա. և 284 աղջ., որ անում է 1000 բնակչին 57 աշ., Երևանի

Թեմում՝ 1720 տ. և 309 աղջ., 1000-ին 37,5 աշ., Թիֆլիզի թեմ. — 457 տ. 161 աղջ. կամ 1000-ին 34,8 աշ., և Շամախու թեմում 117 տղ. 29 աղջ. իսկ 1000-ին 41,7 աշ.: Բոլոր 4 թեմում—3107 տ. 783 աղջ. կամ 1000 բնակչին 42,3 աշ.: Ընդունելով որ աշակերտական հասակի աղայ-աղջկերք կազմում են բնակչութեան 10⁰/0-ը, կընշանակէ որ—կրթական Բիւրօն բոլոր 4 թեմերում, իր գործունէութեան վայրերում, ժողովրդական կրթութեանը նպաստում է 42,3⁰/0 չափով, միջին թւով, հասցնելով, մասնաւորապէս, այդ օգնութիւնը Շուշուայ թեմում—57⁰/0-ի: Այս օգնութիւնը Բիւրօյին նստում է 19065 ո. որ կազմում է 40407 ո. ընդհանուր ծախսի 47,2⁰/0-ը: Ամեն մի աշակերտի վրայ ծախսւում է 10 ո. 15 կ., որի 4 ո. 80 կոպ. տալիս է Սեկցիան: Մինչդեռ ամեն մի ուսումնարանի վրայ այդ ծախսից ընկնում է, միջին թւով 298 (մօտ 300) ուրբի: Զանազան թեմերում այդ օգնութիւնը փոփոխութեան է ենթարկւում այսպէս.

Թ Ե Մ	Ո Ռ Ի Բ Լ Ի				0/0/0
	Ուսումն. ծախսը		Սովորողների ծախսը		Կրթ. բաժնի մասն. չափը
	Ընդհանուր	Սեկց. բաժին.	Ընդհանուր	Սեկց. բաժին.	
Ղարաբաղի . . .	584	301,6	10,11	5,22	51,6
Երևանի	719,5	316,7	11,34	5,00	44,1
Թիֆլիզի	495,3	225,0	8,01	3,64	45,44
Շամախու	445	316,6	9,14	6,5	71,16
Միջինը՝ 4 թեմ.	631,4	298,0	10,15	4,80	47,2

Բացի այդ անմիջական ծախսերից կրթական բաժինը հաշուարում ունի՝ 3050 ո. վարչական ծախսեր, որ եթէ վերածենք ուսումնարանների և սովորողների թւին, կ'իմանանք, որ Սեկցիան լրացուցիչ ծախս է անում ամեն մի ուսումնարանի վրայ 47 ո. 65 կ. իսկ ամեն մի աշակ. վրայ 75 կ., ուստի և կրթ. բաժնի մասնակցութեան չափը կը փոխւի այսպէս. Ղարաբաղի թեմում 55,2⁰/0, Երևանի թեմում 50,07⁰/0, Թիֆլիզի թեմում 50,11⁰/0, և Շամախու

թեմում 73,3⁰/₀, միջինը—50,91⁰/₀,64 ուսումնարանի և 3890 աշակերտ-աշակերտուհու վերաբերմամբ:

Կրթական Սեկցիան իւր գործունէութեան մէջ սրոշ չափով ճնշված է զգում իրեն այն հանգամանքով, որ նրա ստացած մասնաւոր գումարները անւանական գումարներ են, յատկացրված անպատճառ այսինչ-այնինչ գիւղերում դպրոց բանալու համար: Այդպիսի պարագաներում Սեկցիան ազատ չի համարել իրեն այդ գումարների մի մասը գործադրել վարչական ծախսերի վրայ, դպրոցական շինութիւնների բարելաւելու վրայ գրադարաններ իրագրնական առարկաներ ու դպրոցական պիտոյքներ ձեռք բերելու վրայ: Հաշւետարում արված 3050 ռ. վարչական ծախսի դիմաց Սեկցիան ստացել է միմիայն 644 ռ. 21 կ.—(անդամավճար 266 ռ. 75 կոպ. Միութեան Բիւրօյի կասսան մտած անորոշ գումարների 10⁰/₀—285 ռ. 40 կ. և տուփերից 92 ռ. 06 կ.), ուստի և 2405 ռ. 79 կ. մնում է իբրև դեֆիցիտ: Բացի այդ հանգամանքից գումարների անւանական լինելը երբեմն պատճառ է լինում և նպատակայարմար փոփոխութիւնների առաջը կանգ առնելուն: Որև է տեղ դպրոցի հոգաբարձութեան և գիւղի հասարակութեան դէպի ուսումնարանը ունեցած վերաբերման նկատմամբ նպատակայարմար է լինում ուրիշ կերպ անօրինել դպրոցի վիճակը,—մինչդեռ վերոյիշեալ պատճառով այդ անել, կրնչանակէ մի դպրոց փակել իսպառ: Այդ տեսակէտից բացառութիւն են կազմում մի քանի դպրոցների նպաստներ և գլխաւորապէս Պետ. Եկ. Խորհրդի խոշոր նպաստը (8000 ռ.) որը անւանական է ո՛չ թէ գիւղերի, այլ շրջանների վերաբերմամբ, այն էլ ո՛չ նեղ մտքով: Մի հանգամանք, որ աւելի արդիւնաւէտ է դարձնում կրթ. Բաժնի գործունէութիւնը: Այդ հանգամանքից օգտուելով Սեկցիան Պետ. Եկ. Խորհրդի նպաստներով պահւող դպրոցների համար նոյն նպաստներից յատկացրել է 25-ական ռ. ամեն մի դպրոցի համար՝ իրազննական առարկաներ և գրադարաններ ձեռք բերելու նպատակով: Կրթական բաժինը եկել է այն եզրակացութեան, որ անհրաժեշտ է ամեն մի գիւղի ուսումնարանի համար տւած գումարներից բաժին հանել թէ վարչական ծախսերի և թէ գրադարաններ ու իրազննական առարկաներ ձեռք բերելու համար:

Վերևը մեր դպրոցները «անբաւարար» անւանելով, այդ բառը չակերտներում դրինք, որով ուզում էինք անբաւարար ասել քննադատական տեսակէտից, բարւոք ու կենսունակ ուսումնարանների

հետ համեմատելով մեր դպրոցները: Ուսումնարանը մի բարդ հիմնարկութիւն է, որ կախած է վերև յիշված մի շարք գործօններից — հասարակութիւնից (ծնողք), հոգաբարձութիւնից (անմիջական կառավարիչ), ուսուցչից (ղեկավար), բարերարից (նիւթականը հոգացողից) և նոյն իսկ անշունչ առարկաներից — շինութիւն, կահկարասիք, դասական պիտոյքներ, (իբրև անհրաժեշտ, նպաստող պայմաններ): Սրանցից իւրաքանչիւրի ազդեցութիւնը ճակատագրական հետևանք ունի դպրոցի կեանքի համար, որովհետև ամեն միևնի պակասութիւնը, բաց մեծի մասին, սուր կերպարանք է կրում: Հայկական միջնորդում բացի այդ պակասութիւններից տեղի ունեն և խոչնդոտ եղող ուրիշ յատակ հանգամանքներ, իրաւակարգի անորոշութիւն և աջակիցների բացակայութիւն նոյն իսկ այնտեղ, ուր սպասելի է, որ պիտի գրկաբաց ընդունեն և ծայրահեղ արագութեամբ նպաստեն կրթական Բաժնին: Զարմանալի չէ, միթէ, որ էրթախին, Երնջակ, Զահուկ (Պետ. Հայ. Եկ. Սորհ. նպաստներով) և Քիլվար (ինժ. Տէր-Յովհաննիսեանի միջոցներով) գիւղերի դպրոցները մնացել են չբացւած շնորհիւ տեղական հոգևոր վարչութեան անփութութեան, որին կրթական Բիւրօն քանիցս դիմել էր աջակցելու, և մնացել առանց հարկաւոր պատասխանի. հոգաբարձութեան ընտրութեան, դպրոցական շինութեան և այլ հարցերի վերաբերմամբ:

Հոգևոր վարչութիւնից յետոյ ամենամեծ աջակիցը պիտի լինի գիւղադական դպրոցի հոգաբարձութիւնը: Հոգաբարձութիւնը մեծ դեր ունենալով հանդերձ՝ կարող է շատ մեծ օգուտ կամ շատ մեծ վնաս տալ դպրոցին: Տարաբաղդարբար այդ հոգաբարձութիւնները մեծ մասամբ բաղկացած են տեղական վաշխառուներից, անհոգ և դպրոցներով չը հետքըբըւող մարդկանցից, որոնք գիւղում դիրք ու համարում ձեռք բերելու և ուրիշ նիւրին շահագործելու նպատակով են միայն գրադվում հասարակական հարցերով: Այդպիսիների հոգը չէ թէ ուսումնարանը վատաւող է, թէ նա պատուհան ու դուռը չ'ունի, թէ նա անյատակ է և առաստաղ չ'ունի, թէ նա մութն է ու խոնաւ, որ հասարակութիւնը ո՛չ թողակ է տալիս ո՛չ նպաստ դպրոցի համար. դրանց ինչ հոգն է թէ կրթական Բաժնիւր հեռւից-հեռու շրջիկ է ուղարկում, ստուգում, թերութիւնները պարզում, դպրոցի և ուսուցչի խէրն ու շաւը որոշում. . . Սեկցիայիս թղթերը կստանան, ու մինչ տար-

ւայ վերջը կը պահեն և չեն էլ պատասխանի—դպրոցը կ'այ թէ
չկայ: Մինչդեռ որքան շատ բան կ'անէր լաւ հոգաբարձութիւնը...

Մեծ աջակցութիւն կարող էր ցոյց տալ և ուսուցչական «Մի-
ութիւնը» եթէ նա իրագործէր վերև յիշված ուսուցչաց ցուցակը,
և առաջարկէր հայ դպրոցների համար իր բարոյական պատասխանա-
տութեամբ: Եզրակացնելով խօսքը՝ կրթական Բաթինը իր յոյսը
դնում է վաղւայ վրայ,—դեռ երկար շարունակելով իր բռնած ճա-
նապարհը, ապաւինելով իրեն կենդանութիւն տւող բարերաներին, լաւ
ուսուցիչներին ու բացառիկ աջակիցներին, ասելով—պարտ է ա-
նել այն ինչ որ կարող ենք, եթէ չըկրնանք անել այն, ինչ որ
ցանկալի էր: Միննոյն ժամակ նա իր սեպուհ պարտքն է համարում
խորին և զգացած շնորհակալութիւն յայտնելու: Տեղեկագրում
յիշված բոլոր հիմնարկութիւններին, ընկերութիւններին ու անհատ-
ներին, որոնք հնար են տալիս կրթական Սեկցիային թէև աղօտ,
բայց և այնպէս լուսոյ կանթեղներ պահելու մեր յուսակտուր,
կիսապահով ժողովրդի մէջ:

Նախագահ Բիրոյի՝ Գ. Կոստանեանց

Փոխ-Նախագահներ՝ { Ա. Տէր-Գրիգորեանց
Յ. Ստեփանեանց

Գանձապահ՝ Ա. Տէրտէրեանց

Անդամներ՝ { տիկ. Ս. Աղամեանց
տիկ. Պ. Տիգրանեանց
օր. Ն. Սաֆարեանց
Ա. Առաքելեանց
Զ. Զանբազեանց

Գործավար՝ Տ. Սարգսեանց

Տ Ե Ղ Ե Կ Ա Պ Ի Ր

Բագուայ Հայոց Կուլտուրական Միութեան Կրթական Սեկցիայի Կանանց արհեստագիտական դպրոցի 1908 - 1909 թ.

Կուլտուրական Միութեան Կրթական բաժնի Կանանց արհեստագիտական դպրոցը հիմնուել է 1906 թ. բաժնի Բիւրօյի նախաձեռնութեամբ և ջանքերով:

Այս 1908—1909 թ. ուսումնական տարեշրջանում նա բոլորեց իւր գոյութեան երրորդ տարին:

Դպրոցի ղեկը յանձնած է Բիւրօյի նախագահ պ. Գ. Յ. Կոստանեանին, գանձապահ պ. Ա. Տէր-տէրեանին և անդամներ տ. Ս. Մ. Աղամեանին և օր. Ն. Ն. Սափարեանին: Վերջիններս կանանց խմբի հետ կազմում են դպրոցի անմիջական վարչութիւնը, նախագահ տ. Ա. Աղամեան, փոխ-նախագահ օր. Ն. Սափարեան, գանձապահ տ. Ա. Այվազեան, քարտուղար տ. Ա. Տէր-Գրիգորեան:

Վարչութեան անդամներն են տ. տ. Հրաչեա, Ս Արզումանեան, Ա. Ասլիբէկեան, Հ. Ալիբէկեան, Հ. Բէկզադեան, Գ. Կրասիլնիկեան, Գ. Պոպովեան, Մ. Սահակեան, Պ. Տիգրանեան, Պ. Թումանեան, Ե. Տէր Միքայէլեան, Ն. Շահնազարեան, Գ. Ճգնաւորեան, օր. օր. Ե. Բէկլարեան, Փ. Գրիգորեան, Ե. Գլանցեան, Թ. Միրզաբէկեան, Ե. Պօղոսեան և Հ. Սարգսեան:

Վարչութիւնը շաբաթական մի անգամ ունեցել է իր հերթական նիստը, իսկ ուսումնական տարուայ ընթացքում ընդամենը 22 նիստ:

Տարուայ սկզբի հերթական ժողովներից մէկում, վարչութիւնը որոշեց գրաւոր յայտնել իւր շնորհակալութիւնը տ. Սոփիա Պետրոսեան-Արզումանեանին, որը դպրոցի հիմնուելու օրից վնեւով Բիւրօյի անգամ, միևնոյն ժամանակ և դպրոցի վարչութեան նախագահ, երկու տարի անխոնջ աշխատել և կառավարել է դպրոցը:

Դպրոցի արհեստագիտական բաժնի մանրամասն ծրագիրը և

վարչական խնդիրները մշակումը, վարչութիւնը յանձնել է իր միջից ընտրած մի մասնաժողովի, որի անդամներն են տ. տ. Ս. Աղամեան, Հ. Բէկդադեան, Մ. Սահակեան, Պ. Տիգրանեան օր. օր. Ն. Սափարեան, Մ. Յովսէփեան, Ե. Գլանցեան և Փ. Գրիգորեան:

Այս մասնաժողովը իր աշխատանքները դեռ լիովին վերջացրած չէ, նա շարունակում է ծրագրային մասը մշակել և առ ժամանակ հետևեալ սրոշումներն է կայացրել: Նկարչութիւնը անցնել լայն ծաւալով, զանազան ընտիր ձևերի և նկարների ընդօրինակումով հետզհետէ զարգացնել աշակերտուհիների ճաշակը: Այդ առարկայի ծրագիրը լիովին մշակուած է և արդէն գործադրվում է դպրոցում:

Կար ու ձևի բաժնի ուսումը շարունակել մինչև հինգ տարի որովհետև այս բաժնում պահանջվում է գործի հմտութիւն, փորձառութիւն և նուրբ ճաշակ, որը կարելի է դպրոցում ձեռք բերել երկար և սխառեմատիք աշխատանքից յետոյ:

Սպիտակեղէնի, հարթակարի և շքեղ ձեռագործի ուսումը տևելու է երեք տարի, իբրև աւելի դիւրամբունելի աշխատանքներ: Գուլպաների դասընթացը մի տարի:

Սեպտեմբերից ուսման վարձը պակսեցնել՝ փոխանակ 50 ռ.՝ նշանակել սպիտակեղէնի ու հարթակարի և կար ու ձևի բաժիններում 30 ական բուբլի, իսկ գուլպաների բաժնում թողնել նոյնը 15 բուբլի:

Զրիաթոշակ ընդունել աշակերտուհիների ընդհանուր թուի 25⁰/0 ոչ աւել. իսկ չքաւորների համար աշխատել գտնել ստիպենդեա և այս ձևով ստեղծել թոշակի վճարման միակերպութիւն:

Այս 1908—1909 ուսումնական տարուայ ընթացքում սրոշումն էր վերցնել 50 ռ. թոշակադրամ առաջի երկու բաժանմունքների համար, բայց աշակերտուհիներից շատերը վճարում էին իրենց միջոցների համեմատ: Վարչութեան անդամները ստուգում էին աշակերտուհիների նիւթական դրութիւնը՝ ծանօթանալով անձամբ նրանց ընտանեկան և տնտեսական պայմանների հետ: Եւ իբրև հետևանք այդ ծանօթութեան լիովին թոշակ վճարել են 53 աշակերտուհուց 13 հոգի, կիսով չափ 17 հոգի և ձրիավարժ 23 հոգի (մօտաւորապէս 44⁰/0): Նշանակելով ուսման վարձը 30 բուբլի փոխանակ 50 բուբլ. դպրոցի բիւջէի մէջ խոշոր փոփոխութիւն չի մտնի, բայց դպրոցը մատչելի կը դառնայ ժողովրդի չքաւոր դասակարգի համար, որին նա պէտք է ծառայէ:

Արհեստագիտական դպրոցը ունի չորս բաժին:

I Կար ու ձևի

II Սպիտակեղէնի, հարթակարի, շքեղ ձեռագործի

III Գուլպաների

IV Ընդհանուր կրթական բաժին:

Իւրաքանչիւր բաժին գտնվում է վարչութեան անդամների հսկողութեան տակ: Սոցա պարտականութիւններն են՝ հսկել որ աշխատանքները ճշտապահութեամբ կատարուին, գնել նիւթերը, հաշուեցուցանները ստուգել և ընդհանրապէս հոգալ իւր բաժնի զարգացման ու յառաջադիմութեան համար: Կար ու ձևի բաժնի վերահսկողներն են տ. Ս. Ադամեան և տ. Գ. Կրասիլնիկեան:

Սպիտակեղէնի և հարթակարի տ. Պ. Թումանեան և օր. Պօղոսեան: Գուլպաների բաժնի տ. տ. Ա. Ասլիբէկեան, Գ. Ճգնաւորեան, և Ա. Տէր-Գրիգորեան: Շքեղ ձեռագործ սովորում են կար ու ձև և հարթակար սովորող աշակերտուհիները, ղեկավարութեամբ օր. օր. Ն. Սափարեանի և Ե. Բէկլարեանի:

Դպրոցի վարչութեան մնացած անդամները յանձն են առել դպրոցի հերթապահութիւնը, որոնց պարտականութիւնն է հսկել աշակերտուհիների նիստ ու կացին և դպրոցական կեանքի կանոնաւոր ընթացքին:

Ամեն մի բաժին իւր վարժուհին ունի, որոնց հրաւիրում է վարչութիւնը Բիւրօյի համաձայնութեամբ: Սպիտակեղէնի բաժնի համար հրաւիրուած է օր. Մ. Յովսէփեանը, որ աւարտել է Տփլիսի Հայուհեաց կանանց արհեստագիտական դպրոցը մի տարի ժամանակով 480 ռ. ոտճիկով:

Մինչև 1909 թ. Մարտի 1-ը օրիորդը կատարում էր վերակացուհու պաշտօն ուսարի և ստանում էր դպրոցին կից սենեակ, լուսաւորութիւն և վառելիք:

Կար ու ձևի վարժուհի տ. Ե. Ակունեան ամսական 40 ռ. ոտճիկով և ամառային ամիսների վարձը:

Գուլպաների բաժնի համար անցեալ տարուայ վարժուհի օր. Բարանովան ամսական 30 ռուբ., նաև ամառային ամիսների վարձը:

Բացի ոտճիկից վարժուհիները ստանում են նաև 15% վաճառուած իրերի արժէքից և պատուէրներից:

Մարտի մէկից դպրոցի տնտեսական մասը վարում է տ. Ե. Բունեաթեանը ամսական 30 ռ. վճարով:

Ընդհանրապէս վարժուհիներ ընտրելիս վարչութիւնը մեծ գրծ-
ուարութիւններ ի հանդիպում, որովհետեւ դեռ մեզանում շատ քիչ
են նոյն իսկ չկան արհեստագիտական լրիւ կրթութիւն ստացած
կանայք:

Անցեալ տարի դպրոցն ունէր և գլխարկների բաժին, սակայն
վարչութիւնը ի նկատի ունենալով նախկին բնակարանի անյարմա-
րութիւնները, ծախքի շատութիւնը և հմուտ վարժուհու պակասու-
թիւնը, հարկ համարեց ժամանակաւորապէս փակել այդ բաժինը,
թողնելով ապագային նրա վերաբացման հարցը:

Ընդհանուր կրթական բաժնում, աշակերտուհիները սովորում են
հայերէն, ռուսերէն, թուաբանութիւն և նկարչութիւն քաղաքային
տարրական ուսումնարանների ծրագրով: Աշակերտուհիների մեծ
մասը անգրագէտ են, այս հանգամանքը բնականաբար շատ է խան-
գարում աշակերտուհուն իւրացնել արհեստներին վերաբերեալ նըր-
բութիւնները:

Աշակերտուհիների մտաւոր տարբեր պատրաստականութեան
շնորհիւ, յիշեալ առարկաներն անցնելու համար, հարկ եղաւ նրանց
բաժանել երեք կարգի և ամեն մի բաժանմունքի հետ պարապում
են առանձին: Նիւթականի սղութեան պատճառով, դասատուութիւնը
տեղի է ունեցել ձրի. սիրայօժար յանձն են առել պարապելու հայ-
ոց լեզուից ա. Պ. Տիգրանեան, ռուսերէնից օր. Ե. Գլանցեան,
թուաբանութիւնից օր. Փ. Գրիգորեան, նկարչութիւնից ա. ա. Հ.
Ալիբէկեան և Մ. Սահակեան:

Դպրոցին կից գրադարան հիմնելու համար ստացւած է պ. Գ.
Առստանեանից նուէր 30 ըուբ. որով գնուած են միմիայն ընթեր-
ցանութեան համար գրքեր: Կարևոր է գրադարանը ճոխացնել ժուր-
նալներով, ալբոմներով, ձեռագործի վերաբերեալ գրքերով, նկար-
ներով և այլն: Անկասկած շատ ընտանիքներում անգործադրելի
մնում են արհեստագիտութեան վերաբերեալ գրականական նիւթեր,
ցանկալի է, որ այդ նիւթերը ուղարկուէին դպրոցին նուէր. աւելորդ
օրինակները կը նուիրուին աղքատ աշակերտուհիներին:

Աշակերտուհիներին սիրով յանձն են առել ձրիաբար բժշկել
պ. պ. բժ. Յ. Մամիկոնեան, Ք. Օհանեան, Վ. Տէր-Գրիգորեան, Վ.
Արծրունի և ատամնաբոյժ օր. Ն. Բէլուբէկեան: Վիտուշինսկու դե-
ղատունը բաց է թողնում աշակերտուհիներին դեղերը 40% զիջումով:

Դպրոցական պարապմունքները տևում են առաւօտեան ժամը

8¹/₂-ից մինչև 3-ը: Մեծ դասամիջոցը տևում է կէս ժամ, իսկ միւսները 5-ական րոպէ:

Այսպիսով աշակերտուհիները պարապում են օրական 6 ժամ շաբաթական 36 ժամ, որից 28 ժամ յատկացրուած է արհեստագիտական և 8 ժամ հանրակրթական առարկաներին:

Վեց ժամուայ աշխատանքը ծանր չի կարելի համարել աշակերտուհիների համար, այն պատճառով, որ աշակերտուհիները ընդունվում են 13 տարեկան հասակից ոչ պակաս և ձեռագործն ինքըն ըստ ինքեան չի պահանջում մաքի լարումն:

Դպրոցը հնարաւորութիւն չունենալով աշակերտուհիներին տաք նախաճաշ տալու, մեծ դասամիջոցին տալիս է նրանց թէյ, բաժակը մի կոպէկով: Ներկայ 1908—1909 թ. դպրոցական տարում պարապմունքները սկսուել են սեպտեմբերի 17-ից և տևել մինչև Յունիսի 15-ը: Վարչութիւնը անհրաժեշտ է համարել երկու շաբաթ յետաձգել արձակուրդը, որովհետև մինչև Յունիսի կէսը դպրոցում պատուէրներ են լինում: Ներկայ դպրոցական տարուայ ընթացքում սովորող 53 աշակերտուհիներից կար ու ձևի բաժնում եղել են 7 հոգի, սպիտակեղէնի ու հարթակարի 33 հոգի, և գուլպաների բաժնում 13 հոգի:

Տարուայ ընթացքում դպրոցից հեռացել են 11 աշակերտուհի, որոնցից

հիւանդութեան պատճառով	3,
քաղաքից հեռացել են	2,
ամուսնացել են	4,
և անյայտ պատճառներով	2:

Աշակերտուհիները ըստ իրենց ծնողների կոչման և պարապմունքների, բաժանվում են այսպէս՝

Քահանայի որդիք	2
Արհեստաւորների	18
Բանւորների	14
Վաճառականների	8
Գրասենեակի ծառայողի	6
Մանրավաճառի	2
Երկրագործի	2
և Պետական ծառայողի	1

Այս թուից երևում է, որ արհեստավորների և բանավորների միջից ընդամենը 32 աշակերտուհի—կազմում են դպրոցի բոլոր աշակերտուհիների 60%:

Աշակերտուհիներից 4-ը բոլորովին որբ են, իսկ մնացած 49 ունին ծնողներ:

Ուսումնական տարուայ ընթացքում աշակերտուհիները կատարել են հետևեալ պատուէրները՝

Կար ու ձևի բաժնում	47 կտոր	արժ.	111	ր.	60	կ.,
Սպիտակ և հարթ. "	185	"	172	"	65	"
Գուլպաների	172	"	75	"	05	"
Շքեղ ձեռագործի	50	"	43	"	75	"

Բոլոր պատուէրներից դպրոցը մուտք է ունեցել ընդամենը 403 ր. 05 կ.: Պատուէրներից ստացուած չնչին գումարը բացատրվում է նորանով, որ 1) դպրոցը դեռ չունի բաւարարաչափ պատրաստուած աշակերտուհիներ, որոնց մեծ մասը առաջին տարուայ աշակերտուհիներն են, չի կարելի պատասխանատու պատուէրներ յանձնել, 2) կար ու ձևի նախկին վարժուհին ձեռնհաս չէր, ուստի վարչութիւնը անյարմար գտաւ պատուէրներ ընդունել: 3) Աշակերտուհիները պատուէրներ պատրաստելու համար պարապում են օրական միայն 3 ժամ: 4) Նախկին տարիների աշակերտուհիներից ոմանք ամուսնանալով հեռացան դպրոցից:

Աշակերտուհիները փոքր հմտութիւն ձեռք բերելուց յետոյ, կատարում են մասնաւոր պատուէրներ դպրոցում ստանալով վճարի 15%: իսկ տանը պատուէր վերցնողները ստանում են արժէքի կէսը:

Որովհետեւ արհեստագիտական դպրոցը իր ծաւալով չի կարող բաւարարութիւն տալ տեղի ունեցող պահանջին, ուստի որոշուած է նոյն դպրոցին կից բաց անել երեկոյեան դասընթաց միայն ձև սովորեցնելու նպատակով, որի համար արդէն վարչութիւնը ստացել է պատշաճաւոր իշխանութիւնից թոյլտուութիւն:

Դպրոցի ել և մտից մանրամասն հաշիւը տպագրվում է կրթական բաժնի ընդհանուր հաշիւների հետ. այս տեղ մենք միայն առաջ կը բերենք այս երեք տարուայ ընթացքում եղած մուտքի և ծախքի գումարների անփոփոմը.

Տարի	Մուտք	Ծախք	Դէֆիցիտ
1906—1907	347	423—71	76—71
1907—1908	3412—68	3754—08	341—40
1908—1909	3405—25	4338—88	933—63
Ընդամենը	7164—93	8516—67	1351—74

Այս թուերը ցոյց են տալիս, որ ծախսը տարէց տարի աւելա
նում է մինչդեռ մուտքը մնում է անփոփոխ, իսկ դէֆիցիտը խո-
շոր չափերի է հասնում 1908—1909 թ. նա հասել է 933 ռ. 63 կ.
Իսկ ընդհանուր քանակը երեք տարուայ ընթացքում 1351 ռ. 74 կ.

Ծախսի մեծ օժ-ը կազմում է դպրոցի բնակարանի վարձը 350ժ
(1500 ռ.) այսպիսի քաղաքում ինչպիսին է Բագուն վայելուչ բնա-
կարան ունեցող դպրոցի համար խոշոր ծախս է պահանջւում:

Ուսուցչուհիների ուճիկը կազմում է ծախսի 310ժ 1360 ռ.
1908—1909 թ. ամեն մի աշակերտուհու վրայ ծախս է եղել 85 ռ.

Դպրոցի մուտքի գլխաւոր աղբիւրները դեռ լինելու են կող-
մնակի եկամուտներ և գլխաւորապէս նուէրները, մինչև որ դպրոցը
այնքան լաւ կը կազմակերպուի որ կարողանայ ինքն իւր ծախքերը
հոգալ: Դպրոցի թէ նախկին և թէ ներկայ տարուայ վարչութիւն-
ները, ամեն ջանք գործ են դրել ներկայացումներ տալով, գատկա-
կան տօներին ծաղկազարդին բազար սարքելով հոգալ լիովին դրպ-
րոցի ծախսերը, սակայն լիովին չէ յաջողուել դեռ այդ անել:

Այս տարուայ գատկական բազարին հասարակութեան անդամ-
ներից մի քանիսը տեսնելով աշակերտուհիների յառաջադիմութիւնը
և վարչութեան դպրոցի բարւոքման համար գործ դրած ջանքերը,
խոշոր նւիրատուութիւններ արին: Մեծապատիւ պարոնայք Արշակ
Ղուկասեան և Միքայէլ Ալիբէկեան նուիրել են 500 ալան ըուբլի,
Բաղդասար Յակոբեան 100 ըուբլի, Աստուածատուր Դօլուխանեան
50 ռ. և Արտաշէս Թումանեան 25 ռ. որոնց վարչութիւնը պարտք
է համարում յայանել իւր խորին շնորհակալութիւնը:

Այսպիսի մի խոշոր արդիւնաբերական վայրում, որտեղ հա-
րրատութեան հետ ապրում է անծայր աղքատութիւնը, որտեղ տա-
րէց տարի գործազուրկների թիւը աւելանում է, և մուրացկանների
ու թշառների շարքերը խտանում, այսպիսի մի վայրում՝ բնական
մի պահանջ է, որ կինը օգնէ իւր ամուսնուն, և քոյրը եղբօրը.
միայն ժողովրդի աղքատ դասակարգի ձեռքը գրապիտութեան հետ
ի միասին արհեստ տալով, կարելի է փրկել նորան մուրացկանու-
թիւնից:

Կանանց արհեստագիտական դպրոցի գոյութեան խնդիրը ան-
հրաժեշտ պահանջ է Բագուայ հայ ժողովրդի համար, նորա նպա-
տակը կենսալի և կարևոր. նա ուզում է սովորեցնել հայ կնոջը
գրապիտութիւն և արհեստ. նա ուզում է տալ նրան ինքնուրոյն

աշխատանքի և ապրուստի միջոց. նա նպատակ ունի պատրաստել վարժուհիներ գաւառական քաղաքների և գիւղաքաղաքների դպրոցների համար, ուստի և նա արժան է մեր հասարակութեան ջերմ ուշադրութեան:

Մենք լիայոյս ենք, որ վերոյիշեալ պարոնների բարի օրինակը արձագանք կտայ Բագուարնակ տասնեակ հարուստների և հարիւրաւոր ինտելիգենտների շրջանում և ամեն մարդ իւր կարողութեան չափ թէ նիւթապէս և թէ բարոյապէս կօզնէ վարչութեանը, որ պէսզի երեք տարի շարունակ դժուարութիւններով պահած դպրոցը ազատուի դէֆիցիտից և նորա գոյութեան հարցը դրուի աւելի հաստատուն հիմքերի վրայ.

Ի վերջոյ վարչութիւնը յայանում է իւր խորին շնորհակալութիւնը, այն բոլոր անձնաւորութիւններին՝ որոնք անմիջական կամ կողմնակի կերպով նպաստել են դպրոցի բարգաւաճման:

Նախագահ Բիւրօյի՝ Գ. Կոստանեանց:

Նախագահ վարչութեան՝ Տ. Ա. Աղամեանց:

Փոխ-նախագահ՝ օր. Ն. Սափարեան

Քարտուղար՝ Տ. Ա. Տէր-Գրիգորեանց:

Ա. ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

Բ. Հ. Կ. Մ. Կրթական բաժնից օժանդակ-
ւող ու նրա նախաձեռնութեամբ (*) բացւած
դպրոցների ցուցակը եւ ուսուցիչների ու
հոգաբարձուների կազմը:

Անուն եւ ազգանուն ուսուցիչները	Ուսուցիչները ո՞րտեղ են սովորել եւ աւարտել (կրթական ցէնզ)	Ուսուցիչների ոտնիկը	Հոգաբարձուների անուն եւ ազգանունները	Տեղական քահանաների անուն եւ ազգանունները
Բիւրդէլ Թառուսեան	Աւարտած Երևանի թեմական դպր.	480	Յովսէփ Առուշանեան Յարութիւն Բալասանեան Ծատուր Գասպարեան Սուլէյման Պետրոսեան	Յակոբ քահ. Տէրաէրեանց
Աւետիս Գասպարեան Լևոն Զարափեանց	Աւարտած Շուշու թեմ. դպր. Աւարտած Բագ. տեխնի.ք. դպր.	450 450	Մելիքսէթ Մեծլումեան Հայկ Մուսայելեանց Զումշուգ Ասրիեանց Ասլան Միրզա Օսէփեան	Եղիազար քահ. Տէրաէրեանց
Բենեամին Փարուանեանց	Սովորած Ճեմարանում, ունի ուսուցչական ցէնզ	380	Աղաջան Զաւամեանց Բալաս Ասրիեանց Գրիգոր Բաղդադիլի Բարա Աբրահամեանց Գարեգին քահ. Տ. Կարապետ. Թաւադ Պողոսբէգեանց	
Արամ Վերդեան	Աւարտած Ներսիսեան դպրոցի VI դասար.	450	Միրզաջան Յովսէփեան Սարգիս Անանեանց	Իշխան քահ. Տ. Յովհաննիսեանց
Տեղեմաք Տէր-Մովսէսեան	Աւարտած Ներսիսեան դպրոցի VI դասար.	520	Գրիգոր Թոմասեանց Բաղդասար Մելքումեանց Նիկողայոս Աթանեանց Յակոբ Դաւթեան	Աղէքսանդր ք. Տ. Դանիէլեանց

№	№	Թեմ, շրջան, գաւառ, որանդ գտնվում է գպրոցը	Գիւղի անունը, որանդ գտնվում է գպրոցը	Որո՞նք են հարեւան գիւղերը	Քանի՞ բաժանուններ ունի գպրոցը	Աշակերտա եւ աշակերտուհի- ների թիւը				Ընդհանուր թիւը	
						Տեղական		Հարեւան գիւղեր			
						Տղայ	Աղջիկ	Տղայ	Աղջիկ		
6	ՆՍՏՆԱԿԱՆ ՎԵՌԱԿԱՆ ՎԵՐՈՒՄ		Դոնաւլարդ	Խաչմաղ, Նրնգի, Շօշի	2	28	33	—	—	61	
7			Ծովաանդ *)	Հերհեր, Խերխան	1	27	14	6	1	48	
8			Սոս *)	Քարահունջ, Քէրթ	1	29	—	—	—	29	
9			Քարին ասկ *)	Շուշի քաղաք	2	31	9	—	—	40	
10		ՆՍՏՆԱԿԱՆ ՎԵՌԱԿԱՆ ՎԵՐՈՒՄ		Թաղլար	Աղոխ, Գրախտիկ, Դումի, Տող	4	119	10	—	—	129
11				Աղոխ *)	Թաղլար, Թաղթիկ	1	35	6	—	—	41

Անուն եւ ազգանուն ուսուցիչներին	Ուսուցիչները ո՞րտեղ են սովորել եւ աւարտել (կրթական ցէնդ)	Ուսուցիչների ուճակը	Հոգաբարձուների անուն եւ ազգանունները	Տեղական քահանաների անուն եւ ազգանունները
Տիկ. Շուշանիկ Տէր-Մարտիրոսեան	Աւարտած Շուշուոյ Մարինսկիյ դպր.	400	Ասրի Բալասանեանց Միքայէլ Աղաջանեանց Աղաջան Մկրտումեանց	Պետրոս քահ. Տ.-Մանուէլեան Իսրայէլ քահ. Տ.-Մանուէլեան Սարգիս քահ. Տ.-Մելիքսէթեան
Մատթէոս Դարբնեանց	Աւարտած Ներսիսեան դպրոցը	420	Պաւլի Մ. Փաշաեանց Սարուխան Բաղդասարեան	Յովս. ք. Տէր-Թովմասեանց
Նսայի Քամալեանց	Աւարտած Երևանի թեմական դպրոցը	480	Աղարէկ Քոչարեանց Առաքել Ահարոնեանց Սարուխան Դադայեան	Յակոբ քահ. Բաղդասարեանց
Թաղէոս Աղադեանց	Աւարտած Ներսիսեան դպր. VII մանկավարժ. բաժանմ.	460	Սարգիս Տէր-Յակոբեան Արշակ Ղարախանեանց	
Համադասպ Երիցեան Գրիգոր Զաքարեանց	Աւարտած Երևանի թեմակ. դպր. Սովորած բէալական դպր. ունի ցէնդ	400 350	Յովհ. Ղազարեանց Կարապետ Տէր-Դանիէլեանց Աւագ Գալստեան Մելիքսէթ Տ.-Բաղդասարեանց	Մելիքս. ք. Տ.-Բաղդասարեան Առաքել ք. Տ.-Գասպարեանց
Արսէն Ղուկասեանց	Աւարտած Շուշուոյ թեմական դպր.	400	Աւետիք քահ. Տ.-Բաղդասարեանց Աւագ ջան Ասրիեանց Սարգիս ջան Ասրիեանց Համբարձի Ամիրեան Միրզաջան Դաւթեան	

№	Թեմ, շրջան, գաւառ, որանի գանձում է գավրոցը	Գիւղի անունը, որանի գանձում է գավրոցը	Որո՞նք են հարեւան գիւղերը	Քանի՞ բաժանմունք ունի գավրոցը	Աշակերտ եւ աշակերտուհի- ների թիւը				Ընդամենը թիւը
					Տեղական		Հարեւան գիւղեր		
					Տղայ	Աղջիկ	Տղայ	Աղջիկ	
12	ՆՈՃԱԶ ԿԻՊՃԿԼ	Զրակոյս *)	Մամեղաձոր, Հողեր, Ծակարի	3	40	13	18	5	76
13		Շաղախ *)	Հաղրուխ	1	42	4	—	—	46
14		Խաչենի շրջան	Նորագիւղ *)	Սարգարիչէն	2	24	15	1	—
15	Ճ Ն Ս Պ Թ Գ Ս Դ Կ Լ Կ Չ Ն Ս Ն	Մսխրաթաղ	Մարդակերտ, Մեծ-չէն	2	43	20	—	—	63
16		Մատաղէս *)	Տօնաչէն, Դաստակերտ	2	20	19	13	2	54
17		Մեծ-չէն	Մսխրաթաղ	3	28	27	—	—	55

Անուն եւ ազգանուն ուսուցիչներէ	Ուսուցիչները ո՞րտեղ են սովորել եւ աւարտել (կրթական ցէնզ)	Ուսուցիչներէ ոտճիկը	Հոգաբարձուներէ անուն եւ ազգանունները	Տեղական քահանաների անուն եւ ազգանունները
Արամ Երիցեանց	Աւարտած Երևանի Թեմական դպրոցը	420	Մարգար բէկ Իշխանեան Ներսէս Մելքումեանց Մարգար Բաղդասարեանց	Միքայէլ քահ.Տ.Մարտիրոսեան
Գրիգոր Տէր-Գրիգորեան	Աւարտած Շուշու Թեմական դպրոցը	420	Գէորգ Նազարեանց Մովսէս Ամիրեան Ազատ Գրիգորեանց Սարգիս Յակոբեանց	
Միքայէլ քահ.Չաքարեանց	Աւարտած Շուշու Թեմական դպրոցը	300	Աղէքսանդր քահ.Չաքարեան Յովսէփ Ենգիրբեանց Երեմեա Քարամեանց Խաչատուր Յարութիւնեանց Էմիր Մուսայէլեանց	Միքայէլ քահ.Չաքարեանց Աղէքսանդր ք.Չաքարեանց
Տիգրան Բաղալեանց	Աւարտած Ներսիսեան դպր. VII մանկավ. դաս.	480	Յարութիւն Տէր-Կարապետեան Բ. Իսրայէլեան Միք. Վարդանեան Աւետիս Խոնդրարեան	Պետրոս ք. Տ.Պետրոսեանց
Արդար Շահումեանց	Աւարտած Ճեմարանի VI դասարանը	400	Սողոմոն Յովհանէսեան Իսակ Սարգսեան Դանիէլ քահանայ Էղգարեան	Հայրապետ ք.Էղգարեան
Միսակ Պետրոսեանց	Աւարտած Երևանի Թեմական դպրոցը	420	Զինաուոր Բաղդասարեան Միրզաջան Տէր-Դանիէլեան Միքայէլ Պողոսեան	Հայրապետ ք.Տ.Աստուածատրեանց

№	Թեմ, շրջան, գաւառ, որանդ գտնվում է դպրոցը	Գիւղի անունը, որանդ գտնվում է դպրոցը	Որո՞նք են հարեւան գիւղերը	Քանի՞ բաժանմունք ունի դպրոցը	Աշակերտ եւ աշակերտուհի- ների թիւը				Ընդհանուր թիւը
					Տեղական		Հարեւան գիւղեր		
					Տղայ	Աղջիկ	Տղայ	Աղջիկ	
18	Ջրաբերդի շրջան	Կուսապատ			50	—	—	—	50
19	Արեշի գաւառ	Քեանդակ *)	Խալդան	2	51	13	—	—	64
20	Երեւանի թեմ Ն Պ Փ Պ Ն Կ Կ Չ Ս Ն Ն	Շրվենանց	Նորաշէնիկ, Վ. Խոտանան, Ն. Խոտանան, Խլաթաղ, Բարուբաթ, Առաջաձոր, Տորթնի	3	111	26	—	—	137
21	Ն Պ Ն Ն	Վաղագան *)	Կիւթկիւմ, Բէլս, Բաղարուրջ	2	38	22	—	—	60

Անուն եւ ազգանուն ուսուցիչների	Ուսուցիչները ո՞րտեղ են սովորել եւ աւարտել (կրթական ցէնզ)	Ուսուցիչների սահմիքը	Հոգարարձուների անուն եւ ազգանունները	Տեղական քահանաների անուն եւ ազգանունները
Արգար Տէր- Առաքելեան	Աւարտած Երևանի թեմական դպրոցը	420		
Վահրամ Վարդապետեան	Աւարտած Երևանի թեմական դպրոցը	420	Յարութիւն Բարսամեան Բախշի Վանիեան Լևոն բէկ Մելիք Մելքումեան Կարապետ Ազատեան Եղիազար Թորոսեան	
Աւագ ուսուցիչ Ստեփան Ստեփանեան	Ճեմարանի IV դասարանից, Աւարտած Տփլիսի այգեգործ. դպրոցը, ունի ցէնզ	720	Սարգիս Քոչարեան Բաղշի Յովհաննիսեան Սողոմոն Տէր-Կարապետեան	Սեպհական քահանայ շունի հովոււմ է Սոտանանցի Մեսրոպ ք. Տէր-Պետրոսեանց
Լևոն Զալալբէկեան	Աւարտած Երևանի թեմական դպրոցը	420	Սահակ Տէր-Պետրոսեան Գրիգոր Սովոտեան	
Տիկ. Աղաւնի Զալալբէկեան	Աւարտած երկաթ. երկդաս. դպր. և Տփլիսի քաղ. արհեստ. դպր. V դասարան.	360		
Անուշաւան Ղազարեան	Աւարտած Ներսիսեան դպր. VII մասնազիտ. դպրոց	500	Սարգիս Նուրինջանեան Կար. Նուրինջանեան Թաղէոս Օրբէլեան Սողոմոն Տէր-Նազարեան	Կարապետ քահ. Օրբէլեան

№	№	Թեմ, շրջան, դաւառ, որանդ գտնվում է դպրոցը	Գիւղի անունը, որանդ գտնվում է դպրոցը	Որո՞նք են հարեւան գիւղերը	Քանի՞ բաժանմունք ունի դպրոցը	Աշակերտ եւ աշակերտուհի- ների թիւը				Ընդհանուր թիւը
						Տեղական		Հարեւան գիւղեր		
						Տղայ	Աղջիկ	Տղայ	Աղջիկ	
22	Մ Կ Ն Ե Ն Կ Ն Ե Ն Կ Ն Ե Ն Կ Ն		Թաղա գիւղ *)	Ալէլու, Բնունիս	2	39	—	—	39	
23			Բռնակոթ	Մասրա, Բալաք, Շաղաթ, Ղարաքիլիսա, Ալէլու, Ուղ	2	75	46	—	—	121
24			Քարաշէն *)	Գորիս, Ալիղուլի II, Տեղ	2	49	11	—	—	60
25	Բ Ն Ե Ն Կ Ն Ե Ն Կ Ն Ե Ն Կ Ն		Քարահունջ	Խոտ, Մազան, Կէօբու, Ալիղուլի II, Գորիս	3	78	33	—	—	111
26			Խոտ *)	Շինուհայր, Քարահունջ	1	34	6	—	—	40

Անուն եւ ազգանուն ուսուցիչների	Ուսուցիչները ո՞րտեղ են սովորել եւ աւարտել (կրթական ցէնզ)	Ուսուցիչների սոճիկը	Հոգարարձուների անուն եւ ազգանունները	Տեղական քահանաների անուն եւ ազգանունները
Արսէն Թառլամազեան	Աւարտած Երևանի թեմական դպր.	420	Սամսոն Գրիգորեան Մինաս Իսկենդարեան Մեսրոպ Առաքելեան Մանգասար Աբգարեան	Սեպհ. քահանայ չունի, հովուում է Ալէլու գիւղի Գրիգոր ք. Տ.-Մկրտչեանը
Արմենակ եւ Շողակաթ Կարախանեաններ	Գիմնազիայի V-ից Յովհաննեան դպր. V-ից, աւարտած Քաղանթարեանի կար ու ձևի դպր.	650	Աբրահամ Ոսկանեանց Բախշի բէկ Մելիք Թանգեանց Համբարձում Մանուչարեան Երեցիօթեան	Խորէն ք. Տէր-Գրիգորեան Սիմէօն ք. Տէր-Յովհաննիսեան Հմայակ ք. Տէր-Յակովբեան
Յովհաննէս Նիկողոսեան	Աւարտած Կարսի քաղ. երկդասեան դպր., ունի ցէնզ	360	Խաչատուր բէգ Պարոնեան Կոստ. քահանայ Շահգալղեան Աղէքսանդր Սուլումեան Աղաբէկ Ղուկասեան	Կոստ. քահանայ Շահգալղեան
Արշակ Տէր-Աւագեան	Աւարտած Ներսիսեան դպր. VII մանկավարժ. բաժ.	420	Մելիք Գալստեան Մկրտիչ Ղահրամանեան Իսաջան Հայրապետեան Աւետիս Բարսեղեան	Սահակ քահ. Գէորգբէկեան
Սահակ Սմբատեան	Աւարտած Ճեմարանի VI դասարանը	360	Իւան Առաքելեան Մարկոս Դագայեան Բախշի Կարապետեան	Հայրապետ ք. Տ.-Մարտիրոսեան Մկրտիչ քահ. Տ.-Զաքարեան

№	№	Թեմ, շրջան, գաւառ, որտեղ գտնվում է դպրոցը	Գիւղի անունը, որտեղ գտնվում է դպրոցը	Որո՞նք են հարեւան գիւղերը	Քանի՞ բաժանմունք ունի դպրոցը	Աշակերտ եւ աշակերտուհի- ների թիւը				Ընդհանուր թիւը
						Տեղական		Հարեւան գիւղեր		
						Տղայ	Աղջիկ	Տղայ	Աղջիկ	
27	Ն Ա Ս Դ		Քեօլաղոան *)	Ալուչալու	1	35	1	—	—	36
28	Ն Ա Ս Դ Յ Զ Է Ը Թ Պ Ր Ս Դ Յ		Վերին Ղարան- լուխ *)	Ալիղոխ, Վերին Աղիա- ման	1	43	7	—	—	50
29	Ն Ա Ս Դ Յ Զ Է Ը Թ Պ Ր Ս Դ Յ		Ներքին Աղիա- ման *)	Ներքին Ղա- րանլուխ, Գեօլ, Վերին Աղիա- ման	1	40	—	—	—	40
30	Ն Ա Ս Դ Յ Զ Է Ը Թ Պ Ր Ս Դ Յ		Ղուլալի *)	Փոչա քեանդ, Քեօսամամադ	2	75	18	—	—	93

Անուն եւ ազգանուն ուսուցիչների	Ուսուցիչները ո՞րտեղ են սովորել եւ աւարտել (կրթական ցէնդ.)	Ուսուցիչների սո՞ճիկը	Հոգաբարձուների անուն եւ ազգանունները	Տեղական քահանաների անուն եւ ազգանունները
Հայկ Մարգարեան	Աւարտած Ներսիսեան դպրոցը	400	Բարսեղ Տէր-Յովսէփեան Սարի բէկ Տէր-Սահակեան Զաքար Կիրակոսեան Գրիգոր Տէր-Մինասեան	
Սերովբէ Կարապետեան	Աւարտած Ներսիսեան դպրոցը	400	Միսակ Նալբանդեան Վահան Մելիք-Շահումեան Հայրապետ Կարապետեան Սահակ Մինասեան	
Խալաթ Յովհաննիսեան	Աւարտած Ներսիսեան դպրոցը	400	Բարսեղ Տէր-Յովսէփեան Սարի բէկ Տէր-Սահակեան Զաքար Կիրակոսեան Գրիգոր Տէր-Մինասեան Գ. Մարգարեան	
Ենովք Խչատեան	Աւարտել է Երևանի թեմ. դպր.	450	Ստեփան Տէր-Գէորգեան Ենովք Սաֆարեան Խաչ. Ումրչաղեան Պօղոս Խաչիկեան Առաքել Նաղարեան	

№	№	Թեմ, շրջան, գաւառ, որանդ գտնվում է դպրոցը	Գիւղի անունը, որանդ գտնվում է դպրոցը	Որո՞նք են հարեւան գիւղերը	Քանի՞ բաժանմունք ունի դպրոցը	Աշակերտ եւ աշակերտուհի- ների թիւը				Ընդհանուր թիւը
						Տեղական		Հարեւան գիւղեր		
						Տղայ	Աղջիկ	Տղայ	Աղջիկ	
31		Նոր-Բայա- զէթի շր- ջան	Քեարվանսա- րայ *)	Ռնգամալ, Մաքրավանք, Ալափարս	2	40		—	40	
32	Գ		Մողա-Բայա- զէս	Բլուր	3	59	4	—	63	
33	Դ		Բիւրական *)	Գղբր	2	51	2	—	53	
34	Ե		Կօշ	Կարբի Յով- հաննու վանք	4	34	5	—	39	
35	Զ		Ալի-Քիւչակ *)		1	50			50	

Անուն եւ ազգանուն ուսուցիչներին	Ուսուցիչները ո՞րտեղ են սովորել եւ աւարտել (կրթական ցէնզ)	Ուսուցիչների սոճիկը	Հոգարարձուների անուն եւ ազգանունները	Տեղական քահանաների անուն եւ ազգանունները
Յովսէս Յովհաննեան	Ունի ուսուցչական ցէնզ	480	Յովհ. քահ. Տէր-Յովհաննիսեան Գարրիէլ Գէորգեան Բարադ. Յովսէփեան Մարտիր. Մահ. Սարգսեան	Յովհաննէս ք. Տէր-Յովհաննիսեան
Սանասար Սանասարեան	Ունի ուսուցչական ցէնզ	300	Մկրտիչ ք. Աւետիսեան Մկրտիչ Խուրշուղեան Գէորգ Ամիրխանեան	Մկրտիչ քահ. Աւետիսեան
Գրիգոր Ջանիբէկեան	Աւարտած Երևանի Պուշկինսկի քաղ. դպր. ունի ցէնզ	350	Հմայակ Տ.-Յովհաննիսեան Սարիբէկ Բաղդասարեան Աշոտ Յարութիւնեան Ֆիլիպ. Վարդանեան	
Արիստակէս Գալստեան Արշաւիր Խորդրեարքեան	Աւարտած Երևանի թեմ. դպրոցը Աւարտած Իզդիրի քաղ. դպրոցը	500 200	Սարգիս Պօղոսեան Մամիկոն Մարտիրոսեան Գրիգոր Կարապետեան	
Ենովք Ասատուածատրեան	Աւարտած Ճեմարանի VI-րդ դաս.	450	Երևանդ Սաղաթելեան Աղաբ Աբրահամեան Պետրոս Վարդարեան Հայր. Ասատուրեան Գարեգ. քահ. Տ.-Մելիքսէթիկեան	

№	թեւ, շքան, գաւառ, որանդ գանձում է գպրոցը	Գիւղի անունը, որանդ գանձում է գպրոցը	Որո՞նք են հարեւան գիւղերը	Քանի՞ բաժանմունք ունի գպրոցը	Աշակերտ եւ աշակերտուհի- ների թիւը				Ընդհանուր թիւը
					Տեղական		Հարեւան գիւղեր		
					Տղայ	Աղջիկ	Տղայ	Աղջիկ	
					Տղայ	Աղջիկ	Տղայ	Աղջիկ	
36	Ա Ղ Ի Յ Ո Ս Կ Ն Ո Ս Ս Ս Ս	Բաշ-գիւղ	Խաչաքիլիսա, Մեծ և փոքր Ղաամալի	3	34	4	—	—	38
37	Ղ Ո Ս Կ Ն Ո Ս Ս Ս Ս	Ղիչաղ Հառիճոյ *), Վանքի գպրոց	Խաչաքիլիսա, Արթիկ, Բաշ-գիւղ	5	32	6	40	—	78
38	Ս Ն Կ Կ Ո Ս Ս Ս Ս Ս	Արթիկ *)	Հառիճ, Պարնի գիւղ, Խաչաքիլիսա, Բաշ-գիւղ	3	90	10	—	—	100

Անուն եւ օգ- գանուն ուսուցիչների	Ուսուցիչները ո՞րտեղ են սո- վորել եւ աւարտել (կրթական ցէնզ)	Ուսուցիչների ուժիկը	Հոգաբարձուների անուն եւ աղգանունները	Տեղական քահանաների անուն եւ աղգանունները
Սմբատ Իւզրա- չեան	Աւարտած ձեմա- րանի VI դասար.	400	Վրթանէս ք. Տ.- Յովհաննիսեան Մարգար Տէր- Յովհաննիսեան Մարտիրոս Սու- քեասեան Կարապետ Պարոյ- եան Գրիգոր Էնգոյեան	Վրթանէս քահ. Տէր-Յովհան- նիսեան
Երեմիա վարդ. Ստեփանեան Թէոդորոս Թո- րոսեան Լեոն Բունեա- թեան Արմենակ Մա- նուկեան Տիկ. Աստղիկ Մանուկեան Սրապիոն քահ. Բայբուրդցեան	Ձեմար. VI դաս. ունի ուսուց. ցէնզ Աւարտած Ներսի- սեան դպրոցը Աւարտած Ներսի- սեան դպրոցը Աւարտած Տփիսիսի 3-րդ գիմնազիէն Աւարտած Տփիսիսի իգակ. 3 գիմնազ. Աւարտած Հառիճի դպրոցը	600 450 450 450 450 200	Մարտիրոս Աւագ ք. Տէր-Պողոսեան	Գալուստ քահ. Տ.-Մինասեան Սրապիոն քահ. Բայբուրդցեան
Աւագ ուսուցիչ Եզնիկ քահ. Աւետիսեան Ստեփան Տէր- Մկրտչեան	Աւարտած Ներսի- սեան դպրոցը Աւարտած Ներս. դպր. V դասար.	400 200	Եղիշէ քահ. Քե- րովբեան Երուանդ Զիղա- կեան Վաղարշակ Աղքա- րեան Սահակ Կիրակո- սեան Արտաշէս Դարբ- նեան Մովսէս Պապոյ- եան Աբրահամ Աբրա- համեան	Եղիշէ քահանայ Քերովբեան Յակոբ քահ. Տէր-Դիմէթէո- սեան Յովհաննէս ք. Տէր-Նահա- պետեան

№	№	Թեմ, շրջան, զաւար, որանց գանձում է գպրոցը	Գիւղի անունը, որանց գանձում է գպրոցը	Որո՞նք են հարեւան գիւղերը	Ֆանի՞ րաժանմանք ունի գպրոցը	Սշակերտ եւ աշակերտուհի- ների թիւը				Երկր նպաստը
						Տեղական		Հարեւան գիւղեր		
						Տղայ	Աղջիկ	Տղայ	Աղջիկ	
39	Մ Ն Գ Թ Ո Ն Ղ Ե Ն Ս Ն Ո Ս Շ Կ Դ Ե	Զիթիանքով *)	Տաշ զալա Բողբողան Զարնջի Մուսլուղլի	3	39	3	—	—	42	
40		Խլի-Ղարաքի- վաա	Դահարլի Ճլոխան Իլխիեարի	5	85	24	—	—	109	
41		Դահարլի	Բայանդուր Ղարաքիլխաա	4	38	6	—	—	44	
42	Կ Պ Ջ Կ Դ Ե Կ	Գիւղքեանդ	Գիրաքլար Հաջինաղար Թախանդլակ	4	50	—	—	—	50	

Անուն եւ ազգանուն ուսուցիչները	Ուսուցիչները ո՞րտեղ են սովորել եւ աւարտել (կրթական ցէնդ)	Ուսուցիչների սոճիկը	Հոգարարձուների անուն եւ ազգանունները	Տեղական քահանաների անուն եւ ազգանունները
Աւագ ուսուցիչ Գրիգոր ք. Տէր-Գրիգորեան Յովհաննէս Աւետեան	Աւարտած Ներսիսեան դպրոցը Աւարտած Աղէքս. քաղ. դպրոցը	150 250	Արշակ Տէր-Գէորգեան Սարգիս Շահինեան Մակար Գինոսեան Վարդ. Մատոյեան Մնացական Բաղդասարեան	Գրիգոր քահ. Տէր-Գրիգորեանց
Սարգիս Տէր-Սարգսեան Կարապետ Աւետեան Աշոտ ք. Տէր-Յարութիւնեան Յարութիւն Վալեսեան	Աւարտած Ճեմարանի ա. լսարանը Աւարտած Աղէքս. քաղ. դպրոցը Աւարտած Աղէքս. հոգևոր դպրոցը Աւարտած տեղական երկդ. դպր.	270 140 55 75	Գրիգոր Մանուկեան Մեսրոպ Վալեսեան Գարեգին Տէր-Մկրտչեան Արշակ Կատուկեանց	Աշոտ քահ. Տ.-Յարութիւնեանց Մկրտչ քահ. Տ.-Մկրտչեան Յուսիկ քահ. Վարժապետեան
Յովհ. Շահագարեան Մովսէս Մխիթարեան Մկրտչ Մարտիրոսեան	Աւարտած Երևանի թեմ. դպրոցը Գուրս եկած Աղէք. քաղ. դպ. 6 բաժ. Երզնէցոյդութեան ուսուցիչ	350 210 50	Սարիբէկ Պեարոսեան Եղիշէ Թորոսեան Միսակ Վարդանեան	Սարգիս քահ. Տ.-Դաւթեան
Մեսրոպ Գասպարեանց Սէթ Ղափանեանց	Աւարտած Աղէքս. քաղ. դպրոցը Աւարտած Խլի-Ղարաքիլիսի երկդ. դպրոցը	300 250	Մարգար Խանեան Յակոբ Յարութիւնեան Կարապետ Յովհաննիսեան	Յովհաննէս ք. Յովհաննիսեան

№	№	Թեմ, շրջան, գաւառ, որանդ գտնվում է գպրոցը	Գիւղի անունը, որանդ գտնվում է գպրոցը	Որո՞նք են հարեւան գիւղերը	Քանի՞ բաժանմունք ունի գպրոցը	Աշակերտ եւ աշակերտուհի- ների թիւը				Ընդամուս ընդամուս ընդամուս ընդամուս
						Տեղական		Հարեւան գիւղեր		
						Կտէ	ԿԳԿ	Կտէ	ԿԳԿ	
43	Ա Ն Դ Թ Ո Ս Դ Ն Ս Ս Ս Ս Ս		Զաջուռ	Աղ-քիլիսայ Սարիար Երբ. Արճալալի Ղոնախ-ղոան Հաջի Նազար	5	87	5	—	—	92
44			Աղ-քիլիսայ	Սարիար Զաջուռ Երբ. Արճալալի	3	36	4	—	—	40
45			Համամլի	Սպիտակ Զիզդամալ Զոթուռ Ս.Ֆանդի	3	75	18	2	—	95
46			Ղշաղ	Բզովդար Դարվաղ Մեծ-Ղարաք. Հաջի Ղարա	3	59	18	2	—	79
47	Ղ Ո Ս Ս Ս Ս Ս Ս		Եաղուրլի	Վարդանլի Սարմուսախլի Մեծ-Ղարա- քիլիսա	3	29	12	5	—	46

Անուն եւ ազգանուն ուսուցիչներին	Ուսուցիչները ո՞րտեղ են սովորել եւ աւարտել (կրթական ցէնդ)	Ուսուցիչների ուժեղը	Հոգարարձուների անուն եւ ազգանունները	Տեղական քահանաներին անուն եւ ազգանունները
Աղէքսանդր Վարդանեան Հրաչեայ Շիրինեան	Աւարտած Երևանի թեմ. դպրոցը Աւարտած Երևանի թեմ. դպրոցը	400 300	Գանիէլ Դանիէլեան Եղիա Խաչատրեան Գրիգ. Գէորգեան	Յարութիւն ք. Ռափայէլեան
Աւագ ուսուցիչ Խաչատուր քահ. Տէր- Գէորգեան Արամ Բրդեան փետր. 20-ց մինչև տար. վերջը Գէորգ Բրդեան հոկտ. մինչև դեկտ. վերջը	Աւարտած Հասիճի երկդաս. դպր. Աղէքս առևտր. դպ. V դասար. Ոչ մի տեղ չի աւարտել	2ըրի 100 100	Կուրղին Տ.-Գէորգեան Յով. Տէր-Մանուէլեան Յով. Գալստեան	Խաչ. քահ. Տ.- Գէորգեան
Յովհաննէս Շապտինիկեան Լեոն Աջամեան	Աւարտած Ներսիսեան դպրոցը Աւարտած Աղէքս. քաղ. դպրոցը	400 300	Աբէլ Շահպաղեան Մկրտիչ Լամբարեան Լ. Աջամեանց Արշաւիր Տ.-Սիմէօնեան	Աւագ. քահ. Տ.- Սիմէօնեան Բարս. ք. Տ.- Յարութիւնեան Սարգ. ք. Տ.- Յովսէփեան
Մանուկ Ղազարեան Տիկ. Նունէ Մինասրէլեան	Աւարտած Ներսիսեան դպրոցը Աւարտ. Յովնանեան դպր. և գիմնազ. V դաս.	440 300	Աբգ. Տ.-Մկրտչեան Խաչ. Խարարէլեան Գրիգոր Շահինեան Վիրաբ. Սամուէլեան	Համազասպ ք. Հովրեան
Յովհաննէս Աւետեան	Աւարտած Աղէքս. վիճակ. դպր. Բ. դասար.	250	Մկրտիչ Տէր- Պօղոսեան Սահակ Սահակեան Մնացակ. Պետրոսեան Սողոմոն Սանթերեան	Սիմէօն քահ. Մերմանեան Թումարտաչցի

№	Թեմ, շրջան, գաւառ, որանդ գանձում է դպրոցը	Գիւղի անունը, որանդ գանձում է դպրոցը	Որո՞նք են հարեւան գիւղերը	Ֆուտբոլային տանի վրայ	Աշակերտ եւ աշակերտուհի- ների թիւը				Ընդամուս ընդ
					Տեղական		Հարեւան գիւղեր		
					Տղայ	Աղջիկ	Տղայ	Աղջիկ	
48	Շիրակի շրջան	Ուղուղի *)	Համգաքարակ Բաշքեատիկ- լար Օրթաքեա- տիկլար	3	42	—	—	—	42
49	Զարիշատի շրջան	Գեաղուկ *) Սաթլմշ	Աղճաղալայ Փոքր Փար- կիտ Մեծ Փարկիտ	2	55	10	—	—	65
50	Բասենի շրջան	Շաղկան *) Յո- պերան	Յոպերան Զիւրուկ	2	37	—	—	—	37
51	Օլթիի շրջան	Կալգոս *) Ագարակ	Կալգոս Օրթուլի Բերդուս	1	32	8	—	—	40
Տփլիսի թեմ									
52	Տփլիսի գաւառ	Շամշուլգա		2	24	4	—	—	28

Անուն եւ ազգանուն ուսուցիչներին	Ուսուցիչները ո՞րտեղ են սովորել եւ աւարտել (կրթական ցէնզ)	Ուսուցիչների սոճիկը	Հոգարարձուների անուն եւ ազգանունները	Տեղական քահանաների անուն եւ ազգանունները
Յարութիւն Գիւլնազարեան	Աւարտած Աշտարակի քաղ. դպր. ունի ցէնզ	350	Եղիշէ քահ. Տ.- Գրիգորեան Կարապետ Պապոյեան Ստեփան Աղէքեան Տիգրան Յարութիւնեան Աւետիս Տէր- Ստեփանեան	
Արշալոյս Աբրահամեան	Աւարտած Գէորգեան Ճեմարանը	400	Գրիգոր Ղազարեան Ստեփան Մուրադեան Տիգրան Ներսիսեան	
Մկրտիչ Աղառեան	Աւարտած Աշտարակի քաղաք. դպրոցը	360	Աղէք. Տէր -Նիկողոսեան Երեմիա Գէորգեան Խաչատուր Աշրղեան	
Մարտիրոս Տ.- Մարտիրոսեան	Աւարտած Բաշգիւղի պետակ. դպր. և Թիֆլ. այգեգործ. դպրոցը	315	Մինաս Սարգսեան Յովհ. Կարապետեան Եւ Մանուկ Պապիկեան	
Սմբատ Ղազարեան, հեռացել է հիւանդութեան պատճառով փետր. 15-ից Շիրմազան Տ.- Անդրէասեան		360	Ամիրխան Ամիրխանեան Խեչօ Յակովբեան Գէորգ Գէորգեան Գալուստ Ստեփանեան	

№	№	Թեմ, շրջան, գաւառ, որտեղ գտնվում է գաղութը	Գիւղի անունը, որտեղ գտնվում է գաղութը	Որո՞նք են հարեւան գիւղերը	Քանի՞ բաժանմունք ունի գաղութը	Աշակերտ եւ աշակերտուհի- ների թիւը				Ընդհանուր թիւը
						Տեղական		Հարեւան գիւղեր		
						Տղայ	Աղջիկ	Տղայ	Աղջիկ	
53	ՍՊԿՊԵ ԿՈԿԿՓՏ		Դաղէտ-Խաչէն		3	56	25	—	—	81
54			Դուռնուկ		2	31	21	—	—	52
55	Լ Օ Կ Ս Կ Ջ Ս Ն		Հաղպատ *)	Սանահին	1	38	23	—	—	61
56			Ճոճկան	Գալաջի	1	38	2	—	—	40
57			Խաչի գիւղ		3	50	4	—	—	54

Անուն եւ ազգանուն ուսուցիչները	Ուսուցիչները սրահ եւ սովորել եւ աւարտել (կրթական ցէնդ)	Ուսուցիչների սահմանը	Հոգարարձուների անուն եւ ազգանունները	Տեղական քահանաների անուն եւ ազգանունները
Երուանդ Յովսէփեան Յարութիւն Օհանեան Յարութիւն Մովսէսեան Ղ. քահ. Ամիրջանեան	Աւարտած Ներսիսեան դպրոցը Դուրս եկած Ներս. դպր. V դաս. Դուրս եկած Ներս. դպր. VI դաս. Դուրս եկած Ներս. դպր. IV դաս.	300 260 100 Չրի	Միսակ Պօղոսեան Վարդան Մաղակեանց Յով. Աւագեան Պօղոս Աւագեան	
Սարգիս Տէր-Գանիէլեան Մարիամ Գաւրիշեան	Ներսիսեան դպր. V դաս. ելած Յովնանեան դպր. Բ. դաս.	300 100	Ղաղար Բաղակեան Միսակ Սաշատրեանց Գէորգ Իգիտեանց	
Ղուկաս Տէր-Գաւթեան	Աւարտած Ներսիսեան դպրոցը	250	Արամայիս Երզնկեան	
Աղէքսանդր Վարդանեան	Աւարտած Ներսիսեան դպրոցը	350	Աւետիս քահանայ Վարդանեան Սար. Թամազեան Ներսէս Գալստեան	
Արամ Բարայեան	Աղէքս. քաղաք. դպր. է աւարտել	300	Արշակ Սարաղեան Աղէքս. Պետրոսեան Բագ. Աւագեան	

№	Թեմ, շրջան, գաւառ, որանդ գանձում է գպրոցը	Վիւղի անունը, որանդ գանձում է գպրոցը	Արտճաք են հարեւան գիւղերը	Քանի՞ մանիք մնացած մնաց	Աշակերտ եւ աշակերտուհի- ների թիւը				Ընդամենը թիւը
					Տեղական		Հարեւան գիւղեր		
					Տղեր	Աղջիկ	Տղեր	Աղջիկ	
58	Լ Օ Ռ Ո Ղ Կ Ս Մ Օ Դ	Շնող	Թեղար Կողբ	3	33	2	—	—	35
59		Դսեղ	Քարինջ Մարց Ալիբիքս	3	94	33	—	—	127
60	Ղաղախի գաւառ	Թաթլու *)	Ղաղախ Հախում	2	24	7	5	—	36
61	Գանձակի գաւառ	Փրփ		4	64	40	—	—	104
Շամախու թեմ									
62	Շամախու գաւառ	Զարգարան		2	52	9	—	—	61

Անուն եւ ազգանուն ուսուցիչների	Ուսուցիչները ո՞րտեղ են սովորել եւ աւարտել (կրթական ցէնդ)	Ուսուցիչները ոտնիկը	Հոգարարձուների անուն եւ ազգանունները	Տեղական քահանաների անուն եւ ազգանունները
Գեղամ Տէր- Բարսեղեան	Աւարտած Ներսիս- եան դպրոցը	400	Բազրատ Մկրտու- մեան Համադասու Եօլ- չեան Բազրատ Փարսա- դանեան Յակոբ Հորոսեան Թորոս Մեհրաբ- եան	
Իսր. Տ.-Բազ- դասարեան Եկատերինա Մամիկոնեան	Աւարտած Հայկազ. դպր. VI դասար. Աւարտած Երևանի Գայանեան դպր.	400 250	Ստեփան Բոչիեան Փարս. Վատիեան Ղևոնդ Շէգոեան	
Յարութիւն Եղանեան	Աւարտած Ներսիս- եան դպր. և Ճեմարանի լսա- լանները	300	Արսէն Ապրէսեան	
Գաղուսա Մա- միկոնեան Օր. Երմոնեայ Եղեան	Ընտանեկան կրթ- ութիւն ունի	400 300	Սարգիս Մանուէ- լեան Մկրտիչ Աղայեան Կարապետ Գիւ- լումեան	
Պետրոս Փիր- բուղաղեան	Աւարտած Ճեմա- րանի VI դաս.	420	Նաւասարդ Ղու- կասեան Համբարձում Բու- ղաղեան Հայրապետ Ստե- փանեան Գրիգոր Ստեփան- եան	

№	Թեմ, շրջան, գաւառ, որանդ գտնվում է գպրույթ	Գիւղի անունը, որանդ գտնվում է գպրույթ	Որո՞նք են հարեւան գիւղերը	Քանի՞ բաժանմանք ունի գպրույթը	Աշակերտ եւ աշակերտուհի- ների թիւը				Ընդամսնը թիւը
					Տեղական		Հարեւան գիւղեր		
					Տղայ	Աղջիկ	Տղայ	Աղջիկ	
63	Շամախու գաւառ	Հնդար *)	Գիւղա Նոր-շէն Շիւքուրլու	1	17	—	4	—	21
64	Գեօքչայի գաւառ	Գիրք *)	Քէշխուրդ Քիչքէնդ	3	44	20	—	—	64

<p>Անուն եւ ազգանուն ուսուցիչները</p>	<p>Ուսուցիչները ո՞րտեղ են սովորել եւ աւարտել (կրթական ցէնզ)</p>	<p>Ուսուցիչները ոտնիկը</p>	<p>Հոգաբարձուների անուն եւ ազգանունները</p>	<p>Տեղական քահանաների անուն եւ ազգանունները</p>
---	---	----------------------------	---	---

<p>Արշակ Ղուկասեան</p>	<p>Աւարտած Ճեմարանի VI դաս.</p>	<p>360</p>	<p>Արտակ քահ. Տ. Մարտիրոսեան Մովսէս Հայրապետեան Եփրեմ Մովսէսեան</p>	
<p>Ա.ս. քանաղ Մուսեան</p>	<p>Սովորել է Երևանի թեմ. դպր. եւ Ճեմարանը</p>	<p>360</p>	<p>Աղէքսանդր քահ. Աբրահամեան Մովսէս Օհանեան Յարութիւն Շահնազարեան Աղէքսանդր Ղորղանեան Իւան Տ. Մարկոսեան</p>	<p>Աղէքսանդր ք. Աբրահամեան</p>

№	№	Թեմ, շրջան, գաւառ, որանց գտնվում է գպրոցը	Գիւղի անունը, որանց գտնվում է գպրոցը	Որո՞նք են հարեւան գիւղերը	Ֆանի՞ բաժանմանը Շճակի փոքր ունի դպրոցը	Աշակերտ եւ աշակերտուհի- ների թիւը				Ընդհանուր թիւը
						Տեղական		Հարեւան գիւղեր		
						Տղայ	Աղջիկ	Տղայ	Աղջիկ	
65		Շամախու թեմ	Բազու ք.		3	—	53	—	—	53

Անուն եւ ազգանուն ուսուցիչների	Ուսուցիչները ո՞րտեղ են սովորել եւ աւարտել (կրթական ցէնզ)	Ուսուցիչների ոտնիկը	Հոգարարձուների անուն եւ ազգանունները	Տեղական քահանաների անուն եւ ազգանունները
-----------------------------------	--	---------------------	--	---

Տիկ. Օսիպովա	*) Աւարտ. Մոսկ. արհեստ. դպր.	40	Նախագահ կրթական բաժնի պ. Գ. Յ. Կոստանեան	
Տիկ. Ե. Ակունեան	**) Ունի Մոսկվ. Թէօդորի արհեստագ. դպր. վարպետ. վկայակ. դպրոցներում դասաւանդելու իրաւունքով	360	Նախագահ կանոնաց արհեստագիտական դպրոցի վարչութեան տիկ. Ս. Մ. Աղամեան	
օր. Մ. Յոսէփեան	Աւարտ. Թիֆլիզի հայուն. բարեգործնկերութեան արհեստագիտ. դպր.	480	Փոխ-նախագ. օր. Ն. Ն. Սախարեան	
օր. Ե. Բարանովա	Ունի գուլպայ գործելու վարպետուհու փորձառութ.		Գանձապ. տիկ. Ա. Գ. Այվազեան	
Կառավարչուհի տիկ. Ե. Բունեաթեան	***) Աւարտ. Թիֆլ. Գայանեան դպր. 2-րդ դասարանը	120	Քարտուղար Տ. Ա. Ա. Տ. Գրիգորեան	
Տիկ. Պ. Տիգրանեան	Աւարտ. Թիֆլիզի I իգական գիմնադիայի 9 դաս.	Ձրի		
օր. Ե. Գիլեանցեան	Աւարտ Բագուի Մարինսկ. գիմն. 9 դասարանը	Ձրի		
օր. Փ. Գրիգորեան	Աւարտ. Բագուի Մարինսկ. գիմն. 9 դասարանը			
Տիկ. Հ. Բէկզադեան	Աւարտ. Թիֆլիզի I իգական գիմն. 9 դասարանը	Ձրի		
օր. Հ. Քիչմիշեան	Աւարտ. Թիֆլիզի I իգական գիմն. 9 դասարանը			

*) Հոկտեմբերի 1-ից մինչև նոյեմբերի 1-ը:
 **) Դեկտեմբերի 1-ից մինչև սեպտեմբերի 1-ը:
 ***) Մարտի 1-ից մինչև յուլիսի 1-ը:

Գ. ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

1908/9 թ. Անդրկովկասի չորս թեմերի (Երևանի, Տփլիսի, Ղարաբաղի և Շամախու) Հայոց եկեղեցական ծխական դպրոցների ցանկը և նրանց յատկացրուած նպաստները:

№ № ըստ կարգի	Ուսումնարան. թիւը	Թեմ, վիճակ, փոխանորդութիւն, շրջան, գործակալութիւն	Ուսումնարանների և գիւղերի անունները	Պիտանքի տեսակ	ՅԱՏԿԱՑՐՈՒԱԾ ՆՊԱՍՏՆԵՐԸ			
					Բ. Հ. Կ. Մ.	Կ. Հ. Բ. Ը.	Չանազան հաստատութիւններ և մասնաւոր անձինք	
1	1	ԵՐԵՒԱՆԻ ԹԵՄ.	Ս. Գայեանեան	օրիորդ.	—	200	Երևանի ճիւղ	
2	2		Ս. Զօրաւոր	»				
3	3		Մարիամեան	»				
4	4		Խրիմեան	երկսեռ	—	50	Երևանի ճիւղ	
5	5		Ս. Յովհաննէս	»				
6	6		Արուստճան Երեւանի	{ Նորքի	»	—	100	» »
7	7			{ Կոնստի	»	—	100	» »
		Երեւանի գաւ.						
8	1	ԿՕՏԱՅԻԳ ԳՈՐԾ.	Վարմազեար	տղայոց				
9	2		Նորագաւիթ	երկսեռ				
10	1		Քանաքեռ	երկսեռ				
11	2		Զրվէժ	տղայոց				
12	3		Աւան	երկսեռ				
13	4		Արամուս	տղայոց				
14	5		Առինջ	»				
15	1		ԳԱՈՒՆՈՅ ԳՈՐԾ	Դաւալու	երկսեռ			
16	2			Վեր. և ներ. Ղամարլու	»			
17	2			Նովրուզլու	տղայոց			
18	4	Դալուլար		»				
19	5	Զիգղամլու և Բաշնալու		»				
20	6	Ղուլամալի Բզովանդ		»				
21	7	Զօհրարլու		»				

№ № ըստ կարգի	Ուսումնարան. թիւը	Թեմ, վիճակ, փոխանորդութիւն, շրջան, գործակալութիւն	Ուսումնարանների և գիւղերի անունները	Դպրոցի տիպը	ՅՍՏԿԱՅՐՈՒՍԾ ԿՊԱՍՏՆԵՐԸ		
					Բ. Հ. Կ. Մ.	Կ. Հ. Բ. Ը.	Զանազան հաստատութիւնների և մասնաւոր անձինք
22	1	Վաղարշապատի գործ.	Վաղարշապատ	տղայոց			
23	2		»	օրիորդ.			
24	3		Ներքին Խաթունարխ	տղայոց			
25	4		Կօշ	երկսեռ	200		
26	1	Աշտարակի գործ.	Աշտարակ	երկսեռ			
27	2		Օշական	»			
28	3		Ղզլթամուր	տղայոց			
29	4		Փարբի	»			
30	5		Բիւրական	—	200		
31	6		Կարբի	—	—	900	
32	1	Սարսարապատի գործ.	Մօլլարայազէզ	երկսեռ	300		
33	2		Գէշըլու	տղայոց			
34	1	Ապարանի գործ.	Ալիքուչակ	տղայոց	250	250	
35	2		Ղազնաֆար	»	—	250	
36	3		Բազարճիւղ	»	—	500	
37	1	Սուրմաշուի գործ.	Խալֆալու	տղայոց			
38	2		Իգդիր-մաւա	»	—	200	
39	3		Իգդիր աւան	երկսեռ			
40	4		Խօշսարար	տղայոց			
41	5		Բլուր	»			

№ № ըստ կարգի	Ուսումնարանի թիվը	Թեմ, վիճակ, փոխանորդութիւն, շրջան, գործակալութիւն	Ուսումնարանների և գիւղերի անունները	Պիտանքի տիպը	ՅԱՏԿԱՑՐՈՒԱԾ ՆՊԱՍՏՆԵՐԸ		
					Բ. Հ. Կ. Մ.	Կ. Հ. Բ. Ը.	Ձանազան հաստատութիւններ և մասնաւոր անձինք
42	6		Հախվերիս				
43	7		Ալի-ղամար				
44	8		Ալէբլու				
		ՆՈՐ-ԲԱՅԱԶԷԴԻ ՓՈԽԱՆՈՐԴ.					
45	1		Նոր-Բայաղէղ ք.	երկսեռ			
46	1	Գեղարփունիք	Ներքին Գեօղարարա	տղայոց	—	300	
47	2		Քեօլաղոան	երկսեռ	300		
48	2		Ներքին Աղեաման	տղայոց	300		
49	4		Ղուլալի	երկսեռ	300		
50	5		Նորաղուղ	տղայոց	—	300	
51	6		Վերին Ղարանլուխ	երկսեռ	300		
52	7		Ալիղըոխ	տղայոց	—	300	
53	8		Փաշաքեանդ	երկսեռ	—	300	
54	9		Զօլախաչ	տղայոց			
55	1		Դարաչիյակ կամ Ծաղկաձորի գործ.	Քեարվանսարա	տղայոց	300	
56	2	Ալափարս		»	—	—	200 Ն. Թաղիանոսեան
57	3	Սօլակ		երկսեռ	—	100	
58	4	Օրդաքլու		տղայոց	—	500	
59	5	Ցամաքաբերդ		»	—	300	
60	6	Ռնդամալ		երկսեռ	—	300	
61	7	Ներքին- Ախտա		»	—	500	
62	8	Զիբուխլի		»	—	500	
		Շարուր-Դարաչագեազի գործ.					
63	1		Ուլիտ-Նորաշէն	երկսեռ	—	300	
64	2		Խանլուխլար	տղայոց			
65	3		Գնէշիկ	»	—	30	երկանի ճիւղ

№ ըստ կարգի	Ուսումնարանի թիվը	Թեմ, վիճակ, փոխանորդութիւն, շրջան, գործակալութիւն	Ուսումնարանների և գիւղերի անունները	Դպրոցի տիպը	ՅԱՏԿԱՅՐՈՒԱԾ ԵՊԱՍՏԵՆԵՐԸ		
					Բ. Հ. Կ. Մ.	Կ. Հ. Բ. Ը.	Չանազան հաստատութիւններ և մասնաւոր անձինք
111	4		Թաղա գիւղ	»	200		
112	5		Ալէլու	»	—	300	
113	6		Բոնակոթ	»	400		
		ԱՂԵՔՍԱՆԴԻՐ ՎԻՃ.					
114	1	Աղեքսանդր ֆ.	Ս. Փրկիչ	տղայոց			
115	2		Սահականուշեան	օրիորդ.			
116	3		Արղութեան	»			
117	4		Խրիմեան	երկսեռ			
		Օրթախիչիսի գործ.					
118	1		Մեծ Սարիար	տղայոց			
119	2		Ներքին Ղանլիճա				
		Ջաջուռի գործ.					
120	3		Թօփարլի	»			
121	4		Ղօնախոան	»			
122	5		Աղբիլիսա	երկսեռ	200		
123	6		Ջաջուռ	»	300		
124	7		Դիւղքեանդ	»	200		
		Արքիկի գործ.					
125	8		Ղազանչի	»			
126	9		Արթիկ	»	200		
127	10		Բաշ-գիւղ	»	200		
128	11		Ղփչաղ (Հառիճոյվան.	երկսեռ	1200		
		Նորաշենի գոր.					
129	12		Նորաշեն	»	—	300	
130	13		Մեծ-Արխավալի	»			
131	14		Ճղիւլար	տղայոց			
132	15	Չորի գործ.	Չորլի	»	—	200	

№ ըստ կարգի	Ուսումնարան. թիվը	Թեմ, վիճակ, փոխանորդութիւն, շրջան, գործակալութիւն	Ուսումնարանների և գիւղերի անունները	Դպրոցի տիպը	ՅԱՏԿԱՑՐՈՒԱԾ ԵՊԱՍՏՆԵՐԸ		
					Բ. Հ. Կ. Մ.	Կ. Հ. Բ. Հ.	Ձանազան հաստատութիւններ և մասնաւոր անձինք
133	16	Հոռոմի գործ.	Դահարլի	երկսեռ	200		
134	17		Խլի-Ղարաքիլիսա	»	200		
135	18		Հոռոմ	»			
		Մահմուտ ճորդի գործ.					
136	19	Ղարաֆիլիսի գործ.	Չիթիանքով	երկսեռ	200		
137	20		Մահմուտճուղ	տղայոց			
138	21		Մեծ Ղարաքիլիսա	երկսեռ			
139	22		Համզաչիման	»			
140	23		Եաղուրլի	»	200		
141	24		Ղշլաղ	երկսեռ	200		
142	25	Համամչիի գոր.	Համամլի	»	300		
143	26	Տաշան ղշաղի գործ.	Բուղղաշէն	»			
144	1	ՂԱՐՄԻ ՓՈԽԱՆ.	Ղարս ք.	տղայոց			
145	2		»	օրիորդ.			
			Ղարսի շրջ.				
146	1		Օրթաքիլիսա	տղայոց			
147	2		Բէկլիանմետ	»			
148	3		Սարիզամիշ	երկսեռ			
		Ըիրակի շրջան					
149	4		Փիրվալի	երկսեռ	—	250	
150	5		Մաւրակ	»	—	300	
151	6		Ուղուղլի	տղայոց	200		

№ № ըստ կարգի	Ուսումնարան. թիւը	Թեմ, վիճակ, փոխանորդութիւն, շրջան, գործակալութիւն	Ուսումնարանների և գիւղերի անունները	Պարտքի տիպը	ՅԱՏԿԱՑՐՈՒՄԾ ՆՊԱՍՏՆԵՐԸ		
					Բ. Հ. Կ. Մ.	Կ. Հ. Բ. Ը.	Չանտան հաստատութիւններ և մանուար անձինք
152	7		Բաշքիադիկլար	տղայոց	—	300	
153	8		Օրթաքիադիկլար	»	—	100	Ղարսի ճ.
154	9		Ճալա	երկսեռ	—	—	600 Ս. Պ. Հ. Հ. Խ.
155	10	Չարիչաւսի շրջ	Գեաղուկ-Սաթլմիշ	»	200		
156	11	Օլթիի շրան	Չարդանէ	տղայոց	—	250	
157	12		Օլթի ք.	երկսեռ	—	250	
158	13	Բասենի եւ Կաղզուանի շր.	Շատեան	տղայոց	200		
159	14		Կալգոս Ագարակ	երկսեռ	200		
160	15		Կաղզուան ք.	երկսեռ			
161	16	Նախիջ-նի շրջ.	Բագրան	տղայոց			
162	17	Արդահանի շրջ. <u>ՎՐԱՍՏԱՆԻ ԹԷՄ</u>	Արդահան	երկսեռ	—	100	Արդահանի ճիւղ
163	1	Թիֆլիզ քաղ.	Մարիամեան— Յոզիսնեան	օրիորդ.			
164	2		Ս. Կարապետի	երկսեռ			
165	3		Թանդոյեան	օրիորդ.			
166	4		Գայեանեան	»			
167	5		Շամքորեցոց Ս. Աստ.	երկսեռ			
168	6		Էջմիածնեցոց եկ.	օրիորդ.			
169	7		Չուղուրէթի Ս. Աստ.	երկսեռ			
170	8		Ս. Մինասեան	երկսեռ			
171	9		Ջրկենեանց	»			
172	10		Ջիզրաշէնի	երկսեռ			
173	11		Ս. Նշան եկեղ.	օրիորդ.			
174	12		Նորաշէնի Ս. Աստ.	օրիորդ.			

№ Ն ըստ կարգի	Ուսումնարանի թիվը	Թեմ, վիճակ, փոխանորդութիւն, շրջան, գործակալութիւն	Ուսումնարանների և գիւղերի անունները	Դպրոցի տիպը	ՅԱՏԿԱՅՐՈՒԱԾ ՆՊԱՍՏՆԵՐԸ		
					Բ. Հ. Կ. Մ.	Կ. Հ. Բ. Ը.	Չանագան հաստատութիւններ և մասնաւոր անձինք
175	13		Կաթուղիկէ Ս. Աստ.	Երկսեռ			
176	14		Ս. Սարգիս ԿԿ.	»			
177	15		Կուկիոյ Նորաշէնի Ս. Ա.-ծածնի	»			
178	1	Թիֆլիզի գործ.	Բոլնիսի Խաչէն գ.	տղայոց			
179	2		Շամշուլտա	Երկսեռ	200		
180	3		Դուռնուկ	»	200		
181	4		Դաղէթ-Խաչէն	»	200		
182	5		Աղբուլաղ աւան	Երկսեռ			
183	6		Մանգլիս աւան	»			
184	1	Լոռու գործ.	Դսեղ	Երկսեռ	200		
185	2		Հաղպատ	»	250		
186	3		Օձուն	»			
187	4		Սանահին	»			
188	5		Խաչի գիւղ	»	200		
189	6		Ջալալ-օղլի	»			
190	7		Գիւլագարակ	»	—	200	
191	8		Ճոճկան	»	200		
192	1	Ղազախու ա. և ք. սասի գործ.	Ղազախ ք.	Երկսեռ	—	100	
193	1		Քարվանսարա	»	—	100	
194	2		Ջարխէշ	տղայոց	—	140	Դիւլիշ. ճիւղ
195	3		Սեաքար	»			
196	4		Վերին Աղզան	Երկսեռ	—	250	

№ ըստ կարգի	Ուսումնարանի թիվը	Թեմ, վիճակ, փոխանորդութիւն, շրջան, գործակալութիւն	Ուսումնարանների և գիւղերի անունները	Դպրոցի տիպը	ՅԱՏԿԱՅՐՈՒԱԾ ՆՊԱՍՏՆԵՐԸ		
					Բ. Հ. Կ. Մ.	Կ. Հ. Բ. Ը.	Զանազան հաստատութիւններ և մասնաւոր անձինք
197	5		Դիլիջան աւան	»	—	210	Դիլիջանի ճ.
198	6		Պողոս քիլիսա			137	Դիլիջանի ճ.
199	7		Ղոշղոթան			100	
200	8		Ղալաչա			100	
201	9		Բարանա			100	
202	10		Աչաջուր			100	
203	11		Թօուղ			100	
204	1	Զամշաղնոյ գ.	Թաթլու	երկսեռ	300		
205	2		Վերին Կարմիր աղբ.	»	100		
206	3		Ներքին Կարմիր աղբ.	աղայոց	—	100	
207	1	Ընդառնի գ.	Շուլաւեր	երկսեռ			
208	2		Շնող	»	200		
209	1	Սղնախի գործ.	Սղնախ ք.	երկսեռ			
210	1		Լազողախ աւան	»	—	100	
211	2		Վելիսցիլսէ	օրիորդ.	—	100	
212	1	Դուշեքի գործ.	Դուշէթ ք.	երկսեռ	—	200	
213	1		Մուխրան	»	—	320	
214	1	Թեղարի գ.	Թեղաւ ք.	երկսեռ	—	150	
215	1	Զաքարաչի գ.	Զաքարթալա ք.	երկսեռ	—		
216	1		Կախ-Աւան	»	—	100	

№ ըստ կարգի	Ուսումնարան. թիւը	Թեմ, վիճակ, փոխանորդութիւն, շրջան, գործակալութիւն	Ուսումնարանների և գիւղերի անունները	Գղրոցի տիպը	ՅԱՏԿԱՑՐՈՒԱԾ ՆՊԱՍՏՆԵՐԸ		
					Բ. Հ. Կ. Մ.	Կ. Հ. Բ. Ը.	Զանազան հաստատութիւններ և մասնաւոր անձինք
		ԳԱՆՁԱԿԻ ՓՈԽ.					
217	1	Գանձակ ֆաղ.	Ս. Լուսաւորչի	Երկսեռ			
218	2		Ս. Յովաննէսի	»			
219	1		Մերզիկ	»			
220	2		Բրաջուր	»	—	200	
221	3		Վ. Քարհատ	»			
222	4		Գառնակեր	»			
223	5		Փիբ	»	250		
224	6		Կորիւնապատ	»	—	250	
225	7		Գետաշէն	աղայոց	—	200	
226	8		Ղարարուլախ	Երկսեռ	—	250	
227	9		Բանանց	»			
		Ա.ԽԱՆՅԽԱՅԻ ՓՈԽ.					
228	1		Ախալցխա ք.	Երկսեռ			
229	1		Բորժում-աւան	»			
230	2		Մամղարա	»	—	200	
231	3		Ծաղրութ	»			
232	4		Տամալա	»	—	250	
233	5		Սաղրէլ	»	—	250	
234	6		Տէլիֆ	»	—	300	
		Սիւլֆաշաֆի շրջ.					
235	1		Ախլթալաք ք.	Երկսեռ			
236	2		Գիւմուրդա	»	—	250	
		ԳՈՐՈՒ ՓՈԽԱՆ.					
237	1		Գօրի ք.	Երկսեռ			
238	1		Քուլախուրիլի	»	—	300	

№ № ըստ կարգի	Ուսումնարան. թիւը	Թեմ, վիճակ, փոխանորդութիւն, շրջան, գործակալութիւն	Ուսումնարանների և գիւղերի անունները	Գլխաւոր տիպը	ՅԱՏԿԱՑՐՈՒԱԾ ԵՊԱՍՏՆԵՐԸ		
					Բ. Հ. Կ. Մ.	Կ. Հ. Բ. Ը.	Զանազան հաստատութիւններ և մասնաւոր անձինք
239	2		Սուրամ աւան	»			
240	3		Յիսինվալ	Երկսեռ			
241	4		Ախալքալաք	»	—	300	
242	5		Զիկիրդա	»			
243	6		Ծիրեղա	»			
		Քուրայիսի շրջ.					
244	1		Քուրայիս ք.	Երկսեռ			
245	1		Զխար աւան	»	—	250	
246	2		Սաչխերէթ	»	—	250	
		Սուխումի շրջ.					
247	1		Սուխում ք.	Երկսեռ			
248	1		Կուրուղիրէ	»			
249	2		Մծարա	»			
250	3		Անուխա	»			
251	4		Բուրջ	»			
252	5		Փօթի ք.	»	—	200	
		Բարումի շրջ.					
253	1		Բաթում ք.	Երկսեռ			
254	1	Արդուինի շրջ.	Արդուին ք.	»			
255	1		Տանձոտ	»	—	280	
		ՂԱՐԱԲԱՂԻ Թ.					
256	1	Վարանդա	Աւետարանոց	Երկսեռ			
257	2		Ներքին թաղար	»			
258	3		Սարուշէն	»			
259	4		Սոս	»	300		
260	5		Ճարտար	»			

№ ըստ կարգի	Ուսումնարանի թիվը	Թեմ, վիճակ, փոխանորդութիւն, շրջան, գործակալութիւն	Ուսումնարանների և գիւղերի անունները	Դպրոցի տիպը	ՅԱՏԿԱՅՐՈՒԱԾ ԶՊԱՍՏՆԵՐԸ		
					Բ. Հ. Կ. Մ.	Կ. Հ. Բ. Ը.	Զանազան հաստատութիւններ և մասնաւոր անձինք
261	6		Խնուշինակ	»			
262	7		Գիշի	»			
263	8		Մշկապատ	»			
264	9		Հղորտի	»			
265	10		Դոնավարդ	»	200		
266	11		Ննգի	»			
267	12		Կաղարծի	»			
268	13		Հացի	»			270 Բազ. հայ երիտ.
269	14		Նորշէն	»	200		
270	15		Ղզղալա	»			
271	16		Աշան	»			300 Բազ. հայ երիտ.
272	17		Աւղուռ	»	1235		
273	18		Միւրիշէն	»			
274	19		Վարազարոյն	»	200		
275	20		Փրջամալ	»	200		
276	21		Քեաթուկ	»			
277	22		Դահրաղ	»			
278	23		Ծովատեղ	»	300		
279	24		Քարին տակ	»	460		
280	25		Ղաւախան	»			
		Դիզակ					
281	1		Տող	Երկսեռ	—		150 Բազ. հայ երիտ.
282	2		Տումի	»			
283	3		Առաքել	»			
284	4		Բանազուր	»	—		700 Բազ. հայ երիտ.
285	5		Իդէլէցիք	»			

№ № ըստ կարգի	Ուսումնարանի թիվը	Թեմ, վիճակ, փոխանորդութիւն, շրջան, գործակալութիւն	Ուսումնարանների և գիւղերի անունները	Դպրոցի տիպը	ՅԱՏԿԱՑՐՈՒԱԾ ՆՊԱՍՏՆԵՐԸ		
					Բ. Հ. Կ. Մ.	Կ. Հ. Բ. Ը.	Զանազան հաստատութիւններ և մասնաւոր անձինք
286	6		Հաղբուղ	տղայոց			
287	7		»	օրիորդ.			
288	8		Խաչաբերդ	երկսեռ			
289	9		Թաղլար	»	300		
290	10		Շաղախ	»	200		
291	11		Աղոխ	»	300		
292	12		Զրակոյս	»	200		
293	13		Խանաձոր	երկսեռ			
		Խաչեն					
294	1		Խանքեանդի	երկսեռ			
295	2		Բալուջա	»			
296	3		Ղշլաղ	»			
297	4		Պարիցիք	»			
298	5		Դահրաւ	»			
299	6		Նորագիւղ	»	200		
300	7		Ռե	»			
301	8		Խանապատ	»		—	120 Բազ. հայ երիտ.
		Զրաբերդ					
302	1		Կուսապատ	երկսեռ	100	—	300 Բազ. հայ երիտ.
303	2		Մեծ-շէն	»	200		
304	3		Մոխրաթաղ	»	500		
305	4		Մարդակերտ	տղայոց		—	300 Բազ. հայ երիտ.
306	5		Էրքէջ	»			
307	6		Մասաղէս	»	435		
		Նուխու գաւառ					
308	1		Քեանդակ	երկսեռ	200		

№ № Ըստ կարգի	Ուսումնարան. թիւը	Թեմ, վիճակ, փոխանորդութիւն, շրջան, գործակալութիւն	Ուսումնարանների և գիւղերի անունները	Դպրոցի տիպը	ՅԱՏԿԱՅՐՈՒԱԾ ԵՊԱՍՏԵՆԵՐԸ		
					Բ. Հ. Կ. Մ.	Կ. Հ. Բ. Ը.	Չանազան հաստատութիւններ և մասնաւոր անձինք
309	2		Չայքեանդ	Երկսեռ			
310	3		Վարդաշէն	»			
311	4		Նիժ	»			
312	5		Կախաւան	»			
313	6		Ամիրւան	»			
314	7		Ղայարաշի	»			
315	1		Նուխի ք.	աղայոց			
316	2		»	օրիորդ.			
		Ճուշի ք.					
317	1		Մեղրեցոց	աղայոց			
318	2		Թաղէոսեանց	Երկսեռ			Խ. Մ. Թաղէոսեանցի նւիրած գումարի 0/00
319	3		Ագուլեցոց	»			
320	4		Մարխամեան	օրիորդ.			
		ՇԱՄԱԽՈՒ ԹԷՄ					
321	1	Բազու ք.	Մեթրոպոլիտան (Բազու)	աղայոց			
322	2		Հոխիփոխեան »	օրիորդ.			
323	1		Սանդխտեան (Շամախ.)	Երկսեռ			
324	1		Դերբենդ ք.	»			
325	1		Սաղեան ք.	»			
326	2		Ղուբա ք.	»			
327	3		Չարդարան	»	200		
328	4		Հնդար	»	200		
329	5		Մատրասա	»			
330	6		Դիրք	»	550		
331	7		Խաչմաղ	»			
332	8		Ղալազա	»			

Докладъ Ревизионной Коммисіи:

22-го іюня 1908 г. мы члены Ревизионной Коммисіи Главнаго Бюро Бакинскаго Армянскаго Культурнаго Союза свѣривъ денежный отчетъ и балансъ Главнаго Бюро за 7 мѣсяцевъ (1/VI—31/XII) 1907 г. съ документами и бухгалтерскими книгами, представленными бухгалтеромъ Союза А. Багатрианцемъ, нашли вполнѣ правильными и вѣрными, при чемъ сумма баланса денежнаго отчета равна 3174 руб. 23 коп. (три тысячи сто семьдесятъ четыре руб. 23 коп.), а сумма баланса на 1/1 1908 г. равна 3127 р. 94 к. (три тысячи сто двадцать семь руб. 94 коп.).

Не считаемъ лишнимъ замѣтить, что печати нѣсколькихъ кружекъ Союза были сломаны и деньги вынуты, какъ, напр., на промыслѣ «Соучастники» въ Балаханахъ и «Руно» на Биби-Эйбатѣ, а въ городѣ въ конторѣ И. П. Теръ-Акопова была сломана печать.

Слѣдуетъ также замѣтить, что г. Р. Оганджанянъ, получивъ 450 рублей—стоимость 1000 кружекъ, сдалъ только 800, а остальные 200 кружекъ остались за нимъ, почему и онъ остается должнымъ Союзу 90 рублей.

Члены Ревизионной Коммисіи {
А. Аконджанянъ.
П. Межлумянцъ.

Денежный отчет Главнаго Бюро Б. А. К. С. ПРИХОДЪ

Остатокъ въ кассѣ на 1-ое Юня 1907 г.	—	—	150	17
Изъ кружекъ союза	636	84		
Разныя пожертвованія	159	—	795	84
Отъ секцій на общіе расходы	—	—	1675	—
» разныхъ лицъ	—	—	553	22
Бакинскомъ отдѣленіи Тифлискаго Ком- мерческаго Банка по условн. счету — 314 р. 39 коп.				
Балансъ	—	—	3174	23

съ 1-го Юня по 31-ое Декабря 1907 г.

РАСХОДЪ

Выдано разнымъ лицамъ и секціямъ .	—	—	922	30
» жалованіе бухгалтеру, 2-мъ сборщикамъ, агенту и сторожу .	—	—	1391	66
» за купленн. самоваръ . . .	—	—	8	—
» на общіе расходы, наемъ помѣщ. конторы, печатаніе устава, бумага для отчета и разные канцелярскіе расходы . . .	—	—	699	13
» на разные расходы, произведенныя въ счетъ секцій . . .	—	—	60	84
Остатокъ въ кассѣ на 1-ое января 1908 г.	—	—	92	30
Бакинскомъ отдѣленіи Тифл. Коммерч. Банка по условн. счету 314 р. 39 к.				
Балансъ . . .	—	—	3174	23

Денежный отчетъ газ. „Баку“ съ 1 Юня
ПРИХОДЪ

Сальдо въ кассѣ на 1 Юня 1907 г.	—	—	1250	14
Отъ подписчиковъ и розничной продажи газетъ	14158	20		
„ объявленій	23856	41		
„ частныхъ заказовъ типографіи	1671	22		
„ выданн. Пасхальн. аванс. обратно	410	—		
„ пожертвованій со спеціальн. назнач	659	46		
„ пожертвованій въ пользу газеты:				
„ П. Цатурова	300			
„ Н. М. Арафелова	200			
„ М. Калантарова	200			
„ Бр. Туманянцъ	200			
„ Т. С. Меликова	100			
„ Б. Акопова	100			
„ Т-ва «Воротанъ»	300			
„ М. Х. Авакова	300			
„ Бр. Тумаевыхъ	200			
„ г-жи Рип. Адамовой	300			
„ Тифлискаго Т-ва	200			
„ А. Манташева и К ^о	500			
„ Милова	100	3000		
„ г. Г. Теръ-Микеляна заимообразно	400	—		
„ Т-ва «Арамаздъ» авансомъ 500 р	500	—		
и въ счетъ заказовъ 1000 р.	1500	—		
„ Главнаго Бюро Союза	400	—		
„ докт. Захаряна и Амб. Мелкумяна	147	15	46202	44
Балансъ	—	—	47452	58

по 31-ое Декабря 1907 г.

РАСХОДЪ

Выдано жалованье типографіи	15513	72		
„ „ „ конторѣ	4518	41		
„ „ „ редакціи	8072	17		
„ „ „ гонораръ	4141	44		
„ „ „ на канцелярскіе расходы	722	16		
„ „ „ типографскіе „	1357	87		
„ „ „ бумагу для газеты	8068	87		
„ „ „ почтовые расходы	388	54		
„ „ „ за аренду типографіи	566	66		
„ „ „ за помѣщеніе редакціи	466	67		
„ „ „ г. Ягубову	101	40		
„ „ „ за освѣщеніе	600	10		
„ „ „ штрафъ	400	—		
„ „ „ разныя пожертвованія по назна- ченіямъ	282	79		
„ „ „ г. А. А. Энгелю для передачи права на газ. «Бак. Изв.»	180	—		
„ „ „ г. Г. Теръ-Микеляну	370	—		
„ „ „ на разные расходы	303	51	46054	31
Сальдо въ кассѣ на 1 янв 1908 г.	—	—	1398	27
Балансъ	—	—	47452	58

Денежный отчет Мелиоративной секции Б. А. К. С.
ПРИХОДЪ

Сальдо въ кассѣ на 1 іюня 1907 г.	.	—	—	476	78
Получено членскихъ взносов	.	881	80		
„ отъ продажи книгъ	.	9	80		
„ „ рабочихъ Шибаева	.	20	—		
„ „ Главнаго Бюро	.	210	30		
„ „ дѣлопроизв. А. Мелкумяна		30	42		
„ „ Тифлискаго Коммерческаго Банка по чеку № 114		589	90	1742	22
Балансъ		—	—	2219	—

съ 1-го іюня по 31-ое Декабря 1907 г.

РАСХОДЪ

Внесено въ мѣстное Отдѣленіе Тифлискаго Коммерческаго Банка въ условный текущ. счетъ за № 114	—	—	324	78
Выдано жалованье дѣлопроизв. за 4 мѣс.	400	—		
„ агенту сельскихъ банковъ	40	—		
„ Главному Бюро въ счетъ общихъ расходовъ	700	—	1140	—
„ для составленія статистики для карты	—	—	34	75
„ г. Н. Карагезову подь отчетъ для производства расходовъ карты	—	—	270	—
Общіе расходы:				
Выдано за объявленія	43	—		
„ для изданія «Устава кредитныхъ товариществъ»	248	92		
„ за переводъ отчета и наказа, для «Кредитныхъ Товариществъ»	100	—		
„ на разные канцелярскіе расходы	53	16	445	08
Сальдо въ кассѣ на 1-ое января 1908 г.	—	—	4	39
Балансъ	—	—	2219	—

Денежный отчет Издательской Секціи Б. А. К. С.
ПРИХОДЪ

Сальдо въ кассѣ на 1 іюня 1907 г.	—	—	619	80
Получено членскихъ взносовъ	—	—	926	70
„ отъ г. Эм. Амбрумова	—	—	215	—
„ „ подписчиковъ «Патане- канъ Градаранъ»	—	—	250	—
<hr/>				
Балансъ	—	—	2011	50

съ 1-го іюня по 31-ое Декабря 1907 г.

РАСХОДЪ

Выдано г Мандиняну кромѣ прежнихъ 300 рублей—для изданія книги «Русская Хрестоматія для Армянъ» книга II-ая	—	—	300	—
» протоіерею Теръ-Гюту Аганяну за изданіе 8-й части книги „Акты изъ Армянской исторіи“	—	—	500	—
» на расходы въ счетъ Меліоратив. Секц.	51	75		
» на расходы въ счетъ газ. „Ба- кинск. Извѣст.“	78	46	130	21
» Главному Бюро на общіе рас- ходы за 7 мѣсяцевъ	—	—	455	—
Разные расходы—объявленія, телеграм- мы, письма, почта, и переводъ	—	—	23	93
Переводчикамъ «Патанеканъ Града- ранъ» и за клише	—	—	293	40
Сальдо въ кассѣ на 1-ое янв. 1908 г.	—	—	308	96
Балансъ	—	—	2011	50

Денежный отчет Художественной Секции Б. А. ПРИХОДЪ

Сальдо въ классѣ на 1 іюня 1907 г	—	—	324	78
Получено членскихъ взносов	377	—		
„ отъ разныхъ лицъ	410	74		
„ „ балъ-маскарада 8 декабря чистый сборъ	1524	08		
„ „ разныхъ пожертвованій	409	43		
„ „ обѣда, даннаго въ честь профессора Н. Я. Марра	672			
„ „ 3-хъ лекцій проф. Марра— въ пользу раскопокъ Ани	2085	27		
„ въ пользу странно-приемнаго дома въ Ани отъ:				
г. Ст. Таганосова	100			
„ Аст Вачьяна	100			
„ Г. З. Туманяна	50			
„ Сур. Адамова	100			
„ Мир. Саруханова	100			
„ Мат. Теръ-Мкртчяна	15			
„ Гайка Адамова	15			
„ Фр. Агальяна	13			
„ док. М. Заліяна	5			
„ „ А. Акопяна	10			
„ Анд. Саркисова	5			
„ Ер Туманянца	5			
„ И. А. Бабанасяна	10			
„ Б. Юзбашева	10			
	538	—		
„ продажи картинъ	31	85	6048	37
Балансъ	—	—	6373	15

К. С. съ 1-го іюня по 31-ое Декабря 1907 г.
РАСХОДЪ

Выдано разнымъ лицамъ	1069	73		
„ за изданіе романа „О не проси“	90	25		
„ за изданіе картины „Похоронная процессія царя Арташеса“ въ 2000 экзмп.	227	36		
„ жалованье дѣлопроизводителю	189	96		
„ на расходы — обѣда, даннаго въ честь проф. Марра въ Общественномъ Собр.	781	60		
„ за ноты	21	—		
„ г. И. Хизанову и Главному Бюро	300	—		
„ на общіе расходы Главному Бюро и на канцелярскіе расходы г. проф. Марру и настоятелю Анійскаго монастыря изъ суммъ, полученныхъ съ лекцій	342	87		
„ Главному Бюро 25% со вступительныхъ взносовъ на осн. 28 § Устава	56	53		
Г-жа Н. А. Тавакалова должна	7	98	3887	28
Внесено въ мѣстное Отдѣленіе Тифлискаго Коммерческаго Банка на условный текущій счетъ по № 127	1200	—		
Сальдо въ кассѣ на 1-ое янв. 1908 г.	1285	87	2485	87
Балансъ	—	—	6373	15

Денежный отчет **Медицинской Секціи Б. А. К. С.**
ПРИХОДЪ

Сальдо въ кассѣ на 1-ое іюня 1907 г.	—	—	350	15
„ въ мѣстномъ Отдѣленіи Тифлискаго Коммерческаго Банка по услов- ному счету	—	—	1397	94
Получено отъ Комитета вспомошество- ванія голодающимъ	—	—	900	—
„ членскихъ взносовъ	—	—	189	—
„ разныя пожертвованія	—	—	44	38
„ отъ доктора С. Вартапетова деньги, собранныя отъ варан- дійскихъ крестьянъ для фонда больницы	—	—	290	—
Балансъ	—	—	3171	47

съ 1-го іюня по 31-ое Декабря 1907 г.

РАСХОДЪ

Выдано жалованье летучимъ отрядамъ Варанды и Сисиана	1760	84		
„ за медикаменты	142	72		
„ на расходы летучимъ отрядамъ, аптекъ и др. расходы	770	32		
„ Главному Бюро въ счетъ общихъ расходовъ	120	—		
„ на расходы Бюро	24	58	2818	46
Сальдо въ кассѣ на 1-ое января 1908 г.	201	93		
По условному счету въ мѣстномъ Отдѣ- леніи Тифлискаго Коммерческаго Банка	151	08	353	01
Балансъ	—	—	3171	47

Денежный отчет Школьной секціи Б. А. К. С.
ПРИХОДЪ

Остатокъ на 1-е іюня 1907 г. наличными деньгами	243	56		
По текущему услов. счету	1200	54	1444	10
Получены членскіе взносы по 1-е января 1908 г	—	—	260	70
Поступили пожертвованіе отъ Кяндакцевъ въ пользу школы сел. Кяндакъ	—	—	100	—
Отъ самостоятельной группы „Авдуртъ и Мюришенъ“:				
а) Членскіе взносы	551	88		
б) Пожертвованія	137	15		
г) Въ счетъ долга Теръ-Енокянца	16	—	705	03
Отъ Тагларцевъ въ пользу школы сел. Тагларъ:				
а) Айкъ Гянджецяна	300	—		
б) За правоученія отъ учениковъ	110	—	410	—
Отъ группы Каравансарайцевъ живущихъ въ гор. Баку	—	—	95	—
Отъ мѣстной женской профессиональной школы: Союза				
а) Отъ нѣкоторыхъ дамъ и ученицъ въ пользу бѣдныхъ учащихся	103	—		
б) За правоученія отъ ученицъ	751	60		
в) Отъ продажи и передѣлки шляпъ	139	35		
г) „ спектакля „Гегегъ“	441	28	1435	23
Поступилъ въ пользу сельскихъ школъ:				
а) Отъ Г. Теръ-Маркарянца	500	—		
б) „ насл. А. Адамянца	600	—		
в) „ общества „Шихово“	200	—		
г) „ А. Мирзоянца	25	—		
д) „ А. Осипянца	25	—		
е) „ одного	1	50	1351	50
Балансъ	—	—	5801	56

отъ 1-го іюня по 31-ое Декабря 1907 г.

РАСХОДЪ

Самостоятельная группа «Авдуръ и Мюришенъ»:				
а) Жалованья учителямъ	337	65		
б) За помѣщеніе школь и учителямъ	145	—		
в) Выдано Е. Теръ-Енокяну въ долгъ	51	—		
г) Мелкіе разные расходы	10	60	544	25
Сел. Даймадаглу—Шрвенанць:				
а) Жалов. учителямъ	690	—		
б) Почтов. расходы	1	—		
в) Матеріальные расходы	30	—	721	—
Жалованье учителю школы сел. Кяндакъ	—	—	100	—
Жалованье учителю школы с. Каравансарай	—	—	200	50
Жалованье учителямъ школы с Тагларъ	—	—	310	83
Послано Архимандриту Матевосу въ пособія 8 школь находящихся въ Александропольскомъ уѣздѣ	—	—	800	—
Выдано Ал. Аракелянцу заимообразно	—	—	52	50
Женская профессион. школа куплены разныхъ матеріал.				
а) для шляпнаго отдѣла	377	12		
б) „ кройки и шитья	187	97		
в) „ чулочнаго	192	40		
г) „ изящной рукодѣлій	187	95		
д) „ недвижим. имущества	170	70		
е) Наемная плата за помѣщеніе школы	500	—		
ж) Обще расходы	175	96		
з) Объявленій	18	60	1810	70
Выдано театральной секцій въ долгъ	—	—	100	—
Канцелярскіе расходы:				
а) Жалованье дѣлопроизводителю	188	—		
б) проѣздные расходы архим Матевосу	90	25		
в) Главному бюро за канцелярскіе расходы	40	—		
г) Разные мелкіе расходы	30	27	348	52
На 1-е января 1908 г. остается по условн. текущему счету Тифлискаго Коммерческаго Банка мѣстнаго отдѣла	625	54		
Остатокъ на 1-е января 1908 г. наличными деньгами	187	72	813	26
Балансъ	—	—	5801	56

Балансъ Главнаго бюро Б. Д.
А К Т И В Ъ

Касса на 1-е января 1908 г.	—	—	92	30
Условный счетъ въ мѣстномъ Отдѣленіи Тифлискаго Коммерческаго Банка	—	—	314	39
Движимое имущество	482	27		
Отъ секцій	1598	98		
,, типографіи «Баку» выданные въ счетъ	400	—		
,, типографіи Тараева	150	—		
,, г. Р. Оганджанияна	90	—	2721	25
Балансъ		—	—	3127 94

К. С. на 1-ое января 1908 г.

П А С С И В Ъ

Основной фондъ согласно § 28 устава союза	—	—	791	80
Художественной секціи	—	—	126	48
Разнымъ лицамъ	—	—	663	39
Убытокъ за 3 испорченныя электрическія лампочки	—	—	15	67
Амортизаціонный капиталъ:				
10% съ движимаго имущества погашает- ся	—	—	46	66
Остатокъ дохода, нераспредѣленный меж- ду секціями	—	—	1483	94
Балансъ	—	—	3127	94

Списокъ членовъ Бакинскаго Армянскаго Культурнаго Союза
за 1908 г.

№№		Къ какой секціи онъ приписанъ
	Первый учредитель и почетный членъ	
1	Хатисовъ К. И.	меліоративной
	Члены:	
1	Аваковъ А.	Школьной
2	Алиханянъ К.	„
3	Аракелянъ А. Н.	„
4	Абраамовъ Х.	„
5	Аслибекянъ А.	„
6	Адамянъ З.	„
7	Алиханянъ М. М.	„
8	Арзанянъ	„
9	Адамянъ А.	„
10	Адамянъ С. М.	„
11	Абраамянъ Ш.	„
12	Ананянъ А.	„
13	Адамянъ Джав.	„
14	Аллавердянъ М.	„
15	Агнисянъ А.	„
16	Айдинянъ Е.	„
17	Авантатянъ Бр.	„
18	Аванесянъ М.	„
19	Агальянъ Ф. Я.	Художественной
20	Антонянцъ А.	„
21	Адамовъ Г.	„
22	Адамовъ Н.	„
23	Аллавердовъ И.	„
24	Алибегова Ел.	Медицинской

25	Атабекянъ С.	Издательской
26	Ананянцъ Гр.	„
27	Амбарцумянъ Г.	Школьной
28	Амзаянъ И.	Меліоративной
29	Акопянъ Б.	„
30	Акопянъ И.	„
31	Арутюнянъ Н.	„
32	Акопянъ Б.	„
33	Акопянъ Г.	„
34	Акопджанянъ А. Г.	„
35	Акопджанянъ Г. М.	„
36	Агабековъ Л. С.	„
37	Абраамянъ И.	„
38	Афанасьевъ Г. С.	„
39	Айвазовъ С. Г.	„
40	Айвазовъ А. Г.	„
41	Аствацатрянъ Л.	„
42	Апресовъ М.	„
43	Айрапетянцъ Гр.	Издательской
44	Ахумянъ С. А.	„
45	Ахумянцъ П.	„
46	Ахумянъ М.	„
47	Амирджановъ Х.	„
48	Апресовъ И.	„
49	Арзумова М.	„
50	Асріевъ С.	„
51	Агаронянъ И.	„
52	Аракеловъ М.	„
53	Акопянъ С. С.	Художественной
54	Арутюнянъ М.	„
55	Акопянъ Ал. докторъ	Медицинской
56	Арутюнянцъ Г.	Школьной
57	Арутюнянцъ А.	„
58	Акопджанянъ Т.	„
59	Бабаянъ А.	„
60	Бабаянъ Б.	„
61	Багирянъ И.	„
62	Бабаянъ М.	„
63	Бабаянъ С.	„
64	Багирянъ С.	„

65	Бабальянъ А.	Школьной
66	Будагянъ Т.	„
67	Бекзадянъ Е.	„
68	Багдасарянъ Б.	„
69	Буніятова Е.	„
70	Будагянъ Г.	„
71	Багетянъ Г.	„
72	Багдасарянъ К.	„
73	Бабаянъ К.	„
74	Бабальянъ С.	„
75	Багдасарянъ М.	„
76	Багдасарянъ Г.	„
77	Багирянъ Г.	„
78	Багдасарянъ Б.	„
79	Багирянъ М.	„
80	Багдасарянъ А.	„
81	Бабаянъ Як.	Меліоративной
82	Бархударянъ А.	„
83	Бабальянъ Ав.	„
84	Бабальянъ М.	„
85	Бегляровъ И.	Издательской
86	Вартапетовъ С.	Меліоративной
87	Вартапетовъ Е. докторъ	Медицинской
88	Вартапетовъ С. докторъ	„
89	Вачьянъ Ав. А.	Издательской
90	Воскановъ Гр.	„
91	Григорьянцъ А.	Школьной
92	Галстянъ Т.	„
93	Газарова Г.	„
94	Газарянъ М.	„
95	Газарянъ Г.	„
96	Газіянъ И.	„
97	Гаранянъ А.	„
98	Газарянъ А.	„
99	Газарянъ Т.	„
100	Григорьянцъ Н.	Меліоративной
101	Григорьянцъ А.	„
102	Григорьянцъ Г. М.	Медицинской
103	Григорьянцъ И.	Меліоративной
104	Газарянъ Т.	„

105	Газіянць Дж.	Меліоративной
106	Газіянць Д.	Художественной
107	Газардузянь С.	„
108	Геодаковъ А.	Издательской
109	Гянджунцевъ Л.	„
110	Григорьянць Ал.	„
111	Григорьянць Т.	„
112	Габріелянь П.	„
113	Даніелянь И.	„
114	Довлатянъ Ов.	„
115	Джавадянь И.	„
116	Джабарянъ Як.	„
117	Джабарянъ С.	„
118	Джабарянъ А.	„
119	Джанумовы Бр.	„
120	Джалалянъ М.	„
121	Дадаянъ Ав.	Художественной
122	Долухановъ Б.	Меліоративной
123	Даніелянь Н.	„
124	Джавадянь Г.	„
125	Даніелянь Н.	Школьной
126	Даніелянь М.	„
127	Даніелянь И.	„
128	Джамбазьянь З.	„
129	Джаангирянъ А.	„
130	Есаянь Г.	„
131	Енгоянъ Л.	Художественной
132	Енгибаровъ Г.	Издательской
133	Егіазарянъ Г.	„
134	Егіазарянць Бр.	„
135	Егіазарянць М.	„
136	Зуева Анна	Школьной
137	Архимандритъ о. Завэнь	Меліоративной
138	Исаакянъ Шм.	Издательской
139	Исагулянъ С.	„
140	Исаакянъ Ам.	Школьной
141	Костанянъ Г. О.	„
142	Караханянъ Б.	„
143	Караханянъ А.	„
144	Караханянъ И.	„

145	Кеворковъ В.	Школьной
146	Казанджянцъ Л.	Меліоративной
147	Карагезовъ Н. И.	„
148	Кеворковъ И.	„
149	Красильниковъ Ар.	Издательской
150	Карапетянцъ Ас.	„
151	Карапетянцъ Ав.	„
152	Карамянъ Н. Р.	„
153	Протіерей о. Егеше Кегамянъ	„
154	Кеворковъ С.	Художественной
155	Лисицянъ И.	„
156	Лазаревъ Г. докторъ	Медицинской
157	Лазаревъ Т.	Школьной
158	Ліанозова М.	„
159	Манукянъ К.	„
160	Маринянцъ К.	„
161	Мосилянъ С.	„
162	Мирзабекова Т.	„
163	Меликъ-Адамянъ	„
164	Меликъ-Аллавердянъ	„
165	Меликъ-Парсадановъ	„
166	Меликъ-Агамирянъ Х.	„
167	Мкртчянъ Х.	„
168	Маркарянъ А.	„
169	Мелкумянъ Ам. Ив.	Издательской
170	Меликъ-Дадаевъ Г. А.	„
171	Мирзаянцъ С.	„
172	Меликъ-Абраамянъ А.	„
173	Меграбянъ И.	„
174	Мангасаровъ Г.	„
175	Мсирханянъ Ав.	„
176	Мартиросянъ С.	„
177	Масумянъ С.	„
178	Мирвелянъ Г.	„
179	Мирзабековъ Арш.	Художественной
180	Мирзабековъ М. Б.	„
181	Маліянцъ А.	„
182	Маилянъ Ан. С.	„
183	Мнацаканянъ С.	„
184	Мусаелянъ А.	„

185	Мамиконянъ И. П. докторъ	Медицинской
186	Меликъ Степанянъ Е	„
187	Макарянъ Т. докторъ	„
188	Меликовъ И.	„
189	Масумовъ Ф.	„
190	Мкртумянъ Арш.	„
191	Маилова Ек. Б.	Мелиоративной
192	Маиловъ Ил. Л.	„
193	Маиловъ Д. Л.	„
194	Маиловъ И. Л.	„
195	Меликъ Арутюнянъ Е.	„
196	Меликъ Аракеговъ А.	„
197	Мкртумянъ М.	„
198	Меликъ Марутовъ Г.	„
199	Межлумянъ П. И.	„
200	Мангасаровъ Р.	„
201	Мартirosянъ С.	„
202	Мсирханянъ Ав.	„
203	Насибовъ А.	Издательской
204	Назарянъ Г. А.	„
205	Назарянцъ Е.	Художественной
206	Наджаровъ С.	„
207	Ованесянъ М.	„
208	Осепянъ А.	„
209	Осепянъ Ал.	„
210	Оганджановы бр.	Издательской
211	Оганянцъ А.	„
212	Орбелова Л.	Школьной
213	Оганянъ Ж.	„
214	Осипова Г.	„
215	Ованесянъ М.	„
216	Оганджанянъ М. Б.	Мелиоративной
217	Оганянъ М.	„
218	Пахлавуни А.	„
219	Пирвердянъ Г.	„
220	Погосова Л.	Школьной
221	Пахлавуни Г.	„
222	Попова Ев	„
223	Попова Д.	„
224	Петросянъ С. П.	„

225	Погосянъ С.	Школьной
226	Погосянъ А.	„
227	Пахлауни-Мелкумянъ А. женщ.-врачъ	Медицинской
228	Петросянъ Сарк.	Издательской
229	Петросянъ Сим.	„
230	Пашалаянъ Л.	„
231	Поповянъ Г.	„
232	Ростомянъ Ам.	Художественной
233	Ростомянъ Д.	„
234	Саркисянъ	Школьной
235	Саркисянъ Г.	„
236	Серобянъ Б.	„
237	Сапарова Н. Н.	„
238	Степанянъ Е.	„
239	Степанянъ И.	„
240	Свѣчникова Т.	„
241	Сергѣева Ш.	„
242	Саркисянъ Б.	„
243	Саркисянъ А.	„
244	Симеонянцъ К.	„
245	Симеонянъ Б.	„
246	Сарухановъ М.	Издательской
247	Сарафьянцъ Гр.	„
248	Сарафьянъ Арм.	„
249	Сааковы бр.	„
250	Санамянъ А.	„
251	Санамянъ М.	„
252	Степанянцъ И.	„
253	Саркисянъ М.	Художественной
254	Саркисовъ Б.	Меліоративной
255	Серебряковъ Ал.	„
256	Сагіянъ Гр. докторъ	Медицинской
257	Теръ-Мкртчянъ Н.	„
258	Туманянъ Ол.	„
259	Теръ-Нерсесовъ Г. докторъ	„
260	Теръ Ованесянъ М.	Школьной
261	Туманянъ В.	„
262	Теръ-Ованесянъ Л.	„
263	Теръ-Мартиросянъ	„
264	Теръ-Маркосова К.	„
265	Теръ-Григорянъ А. С.	„

266	Теръ-Ованесянъ Х.	Школьной
267	Теръ-Григорянъ А.	„
268	Тигранянъ Перчан.	„
269	Теръ-Есаянъ М.	„
270	Теръ-Ованесянъ Б.	„
271	Теръ-Акопянъ С.	„
272	Теръ-Григорянъ А.	Меліоративной
273	Теръ-Акопянъ С.	„
274	Теръ-Акопянъ Ар. М.	„
275	Теръ-Томасовъ Н. докторъ	„
276	Прот. о. Абгаръ Теръ-Арутюнянцъ.	„
277	Теръ-Петросовъ А.	„
278	Теръ-Петросовъ З	„
279	Теръ-Ованесовъ Ар.	„
280	Теръ-Матевосовъ Иср.	„
281	Теръ-Степановъ Авш. Ис.	Художественной
282	Тавакалсва Нат. Ал.	„
283	Теръ-Микеловъ Н.	„
284	Туманянъ И.	„
285	Тарджиманянъ П.	„
286	Теръ-Аствацатуровъ С.	Издательской
287	Тавризовъ А.	„
288	Теръ-Григорянъ В. докт.	„
289	Туманянъ Г.	„
290	Теръ-Каспаровъ Н.	„
291	Теръ-Акоповъ М.	„
292	Фолянь К.	„
293	Фарманянъ К. Г.	Школьной
294	Фолянь М.	„
295	Хачатрянъ И.	Меліоративной
296	Ходжаевъ С. Х.	„
297	Хачатрянъ Е.	„
298	Хачатрянъ Г.	„
299	Хубларовъ С.	Издательской
300	Хачатрянъ Е.	Художественной
301	Хизановъ Ив. К.	„
302	Цуринова М. А.	„
303	Цуриновъ Н. Е.	„
304	Чубарянъ П.	Школьной
305	Чикнаворянъ Г.	„

306	Чикнаворянъ С.	Меліоративной
307	Шхіянець Б.	„
308	Шахвердовъ Т.	„
309	Шатиоровъ М.	„
310	Шахназарянъ Н.	Школьной
311	Шахназарянъ Г.	Художественной
312	Шхіянець І.	„
313	Юзбашева М.	Медицинской
314	Яврумовъ Л.	Художественной
315	Яраловъ Б.	Меліоративной

Списокъ жертвователей 1908 года.

Въ отчетномъ году получено черезъ Главное Бюро:

I. Въ пользу Школьной Секціи:

1	Отъ г. Теръ-Погосяна (Мервь)	50	р.
2	„ „ Осипова Ован. (Асхабадъ)	25	„
3	„ „ Осипова Хач. „	25	„
4	„ „ Азатьяна Ав. „	50	„
5	„ „ Саарбекияна М. (Москва)	300	„
6	„ г-жи Абіянць М. (Тифлисъ)	400	„
7	„ г. Гукасова П. (Петербургъ)	1000	„
8	„ „ Манташева Ал. „	2000	„
9	„ „ Адамяна С. (въ пользу школы г. Ар. Цатурова)	50	„
10	„ „ Саруханбекова (въ пользу школы г. Ар. Цатурова)	3	„
11	„ Совѣта петербургскихъ армянскихъ церквей	2650	„
12	„ кн. Бориса Аргутинскаго-Долгорукова	200	„
		<u>6753</u>	р.

II. Въ пользу Меліоративной Секціи:

13	Отъ г. Аветисова Якова (Мервь)	500	р.
14	„ „ Меликъ-Мкртичева Ав. (Мервь—въ пользу организ. банка въ сел. Мигри)	100	„
15	„ „ Мелкумяна Мел. { (Асхабад въ пользу	500	„
16	„ „ Ананьева Меср. { (с Мигри)		
17	„ бр. Джамгаровыхъ (Москва)	2000	„
18	„ г. Гукасова Павла (Петербургъ)	1000	„
		<u>4100</u>	р.

Переносъ 10853 р.

Списокъ жертвователей 1908 года.

Переносъ 10853 р.

III. Въ пользу Издательской Секціи:

19 Отъ г-жи Евдокии Поповой (Москва) 1000 р.
 20 „ г. Манташева Ал. (Петербургъ) 1000 „ 2000 р.

IV. Въ пользу Художественной Секціи:

21 Отъ г. С. Патканяна (Петербургъ) — 100 р.

В с е г о — 12953 р.

V. Пожертвованія безъ спеціального назначенія:

1 Отъ г-жи Ос. Бабаянцъ (Самаркандъ) 50 р.
 2 „ г. Богд. Казаряна „ 400 „
 3 „ „ К. Слянца, собранные въ Самар-
 кандъ 455 „
 4 „ „ докт Георгенбургера 10 „
 5 „ „ Б. Шхіянца 10 „
 6 „ „ Аристакесянца (Одесса) 100 „
 7 „ „ докт. А. Будугяна 20 „
 8 „ „ Арутчева Б. 25 „
 9 „ Т-ва „Тавросъ“ (Мервь) 50 „
 10 „ г. Парсаданяна Арт. „ 20 „
 11 „ „ Гарибяна Геор. „ 50 „
 12 „ „ Агаханяна Арт „ „ 15 „
 13 „ „ Теръ-Аствацатрянца Н. (Мервь) 25 „
 14 „ „ Галстяна Ов. „ 15 „
 15 „ „ Григорьянца Аст. „ 25 „ 1270 р.

Переносъ 1270 р.

Списокъ жертвователей 1908 года.

		Перенось . . .	1270 р.
16	Отъ г. Оганджанынца С. (Мервь)	5	р.
17	„ „ Айрумянца З.	15	„
18	„ „ Меликъ Балаянца и Халагянца(Мервь)	25	„
19	„ бр. Мирзаянць	25	„
20	„ г. Теляна Мар.	50	„
21	„ „ Ованесяна Ник.	15	„
22	„ „ Оромянца Гр.	30	„
23	„ „ Нерсесяна Ав.	25	„
24	„ „ Ованесяна Шир.	25	„
25	„ „ Асріева Ник.	25	„
26	„ бр. Григорянць и Ованесянць	100	„
27	„ г. Туманьяна Як.	20	„
28	„ „ Кохуяна Арт.	15	„
29	„ „ Аракеляна Мин.	10	„
30	„ „ Кочаряна Ст.	5	„
31	„ „ Торосяна Ав.	100	„
32	„ „ Кочаряна С.	50	„
33	„ „ Асацяна Гр.	100	„
34	„ „ Касумяна Фарс.	25	„
35	„ „ Сагателяна Арш.	100	„
36	„ „ Теръ-Багдасаряна Айр.	20	„
37	„ „ Антоняна Ник.	50	„
38	„ „ Христофорова Хач.	25	„
39	„ бр. Багдасарянць	15	„
40	„ г. Георгянць Дав.	50	„
41	„ „ Кочаряна Егише	50	„
42	„ бр. Арзумановыхъ	50	„
43	„ г. Исраэляна Иср.	15	„
		<u>1040</u>	р.

Перенось . . . 2310 р.

Списокъ жертвователей 1908 года.

		Перенось . . .	2310 р.
44	Отъ г. Меликъ-Мирзаяна Дав. (Мервь)	. . .	50 р.
45	» » Халапянца Ив.	» . . .	5 »
46	» » Аветисяна Ант. (Кизиль-Арватъ)	. . .	50 »
47	» » Мартиросянца Ст.	» . . .	30 »
48	» » Григоряна Ов.	» . . .	30 »
49	» » Багдасаряна Ав.	» . . .	25 »
50	» » Арутюнянца Ар.	» . . .	50 »
51	» » Григорьянца Гр.	» . . .	20 »
52	» » Джавадяна Сарк.	» . . .	50 »
53	» » Баласанянца Хач.	» . . .	20 »
54	» » Теръ-Даниелянца Гр.	» . . .	50 »
55	» » Межлумяна Мос.	» . . .	50 »
56	» » Акопджаяна Бег.	» . . .	20 »
57	» » Ктянца Мкрт.	» . . .	15 »
58	» » Мартиросяна Т.	» . . .	10 »
59	» » Багдасарянца Хач.	» . . .	15 »
60	» бр Теръ-Гукасовыхъ	» . . .	15 »
61	» г. Харатяна Арт. (Ташкентъ)	. . .	25 »
62	» » Петросянъ Ав.	» . . .	25 »
63	» » Петросяна Гр.	» . . .	25 »
64	» » Айрикяна Ник.	» . . .	15 »
65	» » Франкяна Хач.	» . . .	5 »
66	» » Татевосяна Арт.	» . . .	10 »
67	» » Гаспаряна Нер.	» . . .	15 »
68	» » Хосровяна Сим.	» . . .	25 »
69	» » Марданяна Пет.	» . . .	5 »
70	» » Сафоянца Сам.	» . . .	5 »
71	» » Асриева Дав.	» . . .	30 » 690 р.
		Перенось . . .	3000 р.

Списокъ жертвователей 1908 года.

		Перенось .	3000 р.
72	Отъ г.жи Харатяна Марг. Ташкентъ .	25	р.
73	„ г. Баласанянца Абид. „ .	10	„
74	„ бр. Израэловыхъ „ .	25	„
75	„ - Ахумова Бала „ .	5	„
76	„ „ Нариняна Мак. „ .	35	„
77	„ Серебракяна Дав. (Красноводскъ) .	100	„
78	„ Об-ва «Тавросъ» „ .	100	„
79	„ „ Зауляна Соб. „ .	25	„
80	„ „ Теръ Саркисова Мос. „ .	5	„
81	„ бр. Теръ-Габріеловыхъ „ .	10	„
82	„ Меликяна Ар. „ .	5	„
83	„ „ Харатяна Ов. „ .	10	„
84	„ „ Маиляна Сед. „ .	5	„
85	„ „ Х. „ .	5	„
86	„ „ Азарьяна Сар. „ .	10	„
87	„ „ Адіянца Айр. „ .	10	„
88	„ „ Арутюняна Амаз. }	5	„
89	„ „ Захарянца Азар. }		
90	„ „ Мискаряна Дав. „ .	30	„
91	„ „ Погосянца Анаст. „ .	5	„
92	„ „ Парсегова Сарк. „ .	5	„
93	„ „ Мануэляна Ов. „ .	10	„
94	„ „ Балаяна Ар. „ .	10	„
95	„ „ Сулейманяна Езек. „ .	10	„
96	„ „ Ованесяна Як. „ .	10	„
97	„ бр. Арутюновыхъ „ .	20	„
98	„ бр. Алексанянць „ .	20	„
99	„ г. Аракеляна Сарк. „ .	5	„ 515 р.

Перенось . 3515 р.

Списокъ жертвователей 1908 года.

		Переносъ . . .	3515 р.
100	Отъ г. Гаспаряна Перс.	» . . .	10 р.
101	» » Теръ-Оганяна Тигр.	» . . .	25 »
102	» » Дильдаряна Ерванда	» . . .	100 »
103	» » Кеворкяна Арама (Асхабадъ)	» . . .	75 »
104	» » Бурчянца Анан.	» . . .	25 »
105	» бр. Тертерянъ	} » . . .	100 »
106	» г. Костаняна Гег.		
107	» » Гук. и Мкрт. Абраамяна	» . . .	25 »
108	» » Каямова Як.	» . . .	50 »
109	» » Саркисбекова Я. Б.	» . . .	50 »
110	» » Ахназаряна Ав	» . . .	30 »
111	» » Черкезова Ов.	» . . .	30 »
112	» » Арзуманяна	» . . .	100 »
113	» » Габріэлянца Ал.	» . . .	25 »
114	» » Мосесянца Мос.	» . . .	100 »
115	» » Петросянца Джав.	» . . .	25 »
116	» » Авакянца Ов.	» . . .	10 »
117	» » Теръ-Саакяна Сог.	» . . .	5 »
118	» бр. Гр. и Сем. Гуліевыхъ	» . . .	5 »
119	» г. Осипова Бал.	» . . .	10 »
120	» бр. Ш. и Л. Петросянъ	» . . .	5 »
121	» г. Теръ-Багдасарянца Багд.	» . . .	5 »
122	» » Туманянцъ Ник. и Д.	» . . .	5 »
123	» » Беглярова Ник.	» . . .	5 »
124	» » Саркисова Ав.	» . . .	5 »
125	» » Асріева Иер.	» . . .	5 »
126	» » Мос. и Марк. Степанянцъ	» . . .	5 »
127	» » Черкезова Гр.	» . . .	5 »
		<hr/>	840 р.
		Переносъ . . .	4355 р.

Списокъ жертвователей 1908 года.

	Переносъ .		4355 р.
128	Отъ г. Теръ-Степанова Ал.	» .	5 р.
129	» » Вартанянцъ Шагри	» .	5 »
130	» » Гаранянцъ Мкр.	» .	10 »
131	» » Мкртчяна Т.	» .	5 »
132	» » Арутюнянцъ Ал. и Бар.	» .	5 »
133	» » Джанумяна (Москва)	» .	100 »
134	» » Африкяна Ам.	» .	100 »
135	» г-жа Едилянъ Мар.	» .	50 »
			<hr/>
	Итого .		4635 р.

Пожертвованія полученныя Главнымъ

Получено въ теченіи 1908 г. пожертвова- ній со спеціальными назначеніями—для секцій	—	—	12953*)	—
Тоже въ пользу Главнаго Бюро спеціаль- ныя суммы отъ М. Саруханова 380 р. и отъ концерта даннаго въ Кисловод- скѣ въ пользу организаціи отдѣленій Союза	—	—	961	76
Тоже безъ спеціальныхъ назначеній	4634*)	50		
Тоже изъ кружекъ Союза	969	07		
Оставшаяся сумма съ 1907 года безъ спе- ціального назначенія	1483	94	7087	51
<hr/>				
Балансъ	—	—	21002	27

*) См. подробности списокъ жертвователей.

Бюро и распределение ихъ по секціямъ.

Причитается Главному Бюро	—	—	961	76
Причитающіяся суммы разнымъ секціямъ:				
Школьной	6753*)	—		
Мелиоративной	4100*)	—		
Издательской	2000*)	—		
Художественной	100*)	—	12953	—
По постановленію Главнаго Бюро изъ суммъ, неимѣющихъ спеціальныхъ назначеній и суммы, оставшейся съ прошлаго года вычитывается расходъ по сбору пожертвованій				
	1580	65		
Дефицитъ 2-хъ спектаклей	49	60		
Долгъ Театральной секціи Главнаго Бюро	766	17		
Согласно 28 пар. устава Союза 5% предназначается для основнаго фонда .	234	55		
Остальная сумма распределяется между Секціями по постановленію Общаго Собранія членовъ Союза, состоявшагося 29 іюня 1908 г.:				
Мелиоративной 30%	1336	96		
Издательской 20%	891	31		
Школьной 10%	445	65		
Театральной (на уплату долговъ) 20% }	1336	97		
Художественной 10% }	445	65	7087	51
Медицинской 10%				
Балансъ			21002	27

*) См. подробности списокъ жертвователей.

Краткій обзоръ

О дѣятельности Главнаго Бюро Б. А. К. Союза за 1908 годъ.

Главное Бюро является главнымъ исполнительнымъ и распорядительнымъ органомъ всего Союза (пар. 18 а. в. с. d. e.).

Въ теченіи отчетнаго года на состоявшихся 21 засѣданіяхъ Главнаго Бюро принимали участіе:

отъ Меліоративной секціи	{	К. И. Хатисовъ.
	{	С. Х. Ходжаевъ.
„ Школьной	{	Г. О. Костанянъ.
„	{	А. С. Теръ-Григорянъ.
„ Издательской	{	прот. Теръ-Егише Кегамянъ.
„	{	Л. Пашалянъ.
„ Медицинской	{	Д-ръ И. П. Мамиконянъ.
„	{	Д-ръ С. Вартапетянъ.
„ Художественной	{	Ф. Я. Агальянцъ.
„	{	И. К. Хизановъ.

При Главномъ Бюро были три комиссіи:

I Газетная—въ составѣ 4-хъ членовъ:

- г. К. И. Хатисова.
- „ Л. Пашаляна.
- „ Ф. Я. Агальяна.
- „ Ш. Н. Исаакяна.

II Лекціонная—въ составѣ 4-хъ членовъ:

- М-ше Е. Г. Алибеговой.
- г. Н. Г. Алибегова.
- „ д-ръ И. П. Мамиконяна.
- „ А. М. Мкртумяна.

III Финансовая—изъ 13-ти членовъ:

- м-ше Е. Г. Алибеговой.

м-elle Е. С. Теръ-Степановой.
г. А. И. Теръ-Степанова.
,, Н. Г. Алибегова.
,, Н. И. Карапетянца.
,, С. Туманяна.
кн Б. Аргутинскій-Долгорукова.
г. С. Цуринова.
,, А. Теръ-Іоаннесянца.
,, П. М. Зурабова.
,, Ф. Марданова.
,, А. Мкртумяна.
,, Ф. Масумова.

Главное Бюро, какъ распорядительный органъ всего Союза всегда содѣйствовало дѣятельности всѣхъ секцій, помогая въ необходимыхъ случаяхъ имъ и матеріальными средствами.

Такъ, въ январѣ мѣсяцѣ т. г., когда Бюро Театральной Секціи оказалось не въ силахъ выполнять принятыя имъ на себя обязательства передъ приглашенной имъ драматической группой, Главное Бюро приняло на себя веденіе дѣлъ Секціи до конца сезона.

Главное Бюро удовлетворило всѣ требованія артистовъ и кромѣ этого взяло на себя періодическую уплату долговъ Театральной Секціи съ какой цѣлью, согласно постановленію общаго собранія союза отъ 29 іюня 1908 года и удѣлило 20% суммъ, полученныхъ въ пользу Союза безъ спеціальныхъ назначеній.

Имѣя въ виду желательность расширенія дѣятельности Союза и стѣсненность матеріальныхъ средствъ секцій, председатель союза г. К. И. Хатисовъ и командированный въ распоряженіе Союза Его Высокопреосвященствомъ замѣстителемъ Католикоса всѣхъ армянъ Архимандритъ о. Матевосъ были командированы въ Закаспійскій край и обѣ столицы Россіи, для сбора добровольныхъ пожертвованій въ пользу разныхъ учреждений Союза.

Отъ этого сбора, какъ видно изъ денежнаго отчета Союза, съ разными назначеніями получено 17.586 р., при чемъ въ эту

сумму входятъ и первые взносы, обѣщанныхъ періодическихъ пособій. Благодаря этому сбору удалось нѣсколько обезпечить дѣятельность секцій опредѣленными доходами.

Такъ, напр., отъ совѣта Петербургскихъ Армянскихъ церквей обѣщано ежегодно 8000 рублей (и уже поступаетъ) въ пользу школьнаго дѣла, отъ г. А. И. Манташева единовременно 3000 рублей въ пользу школьнаго и издательскаго дѣла, и ежегодно 2000 рублей для школьной секціи, отъ братьевъ Джамгаровыхъ въ пользу Меліоративной секціи ежегодно 2000 руб., отъ г-жи Е. Поповой единовременно въ пользу Издательской секціи 1000 рублей и т. д. Кромѣ этихъ крупныхъ пожертвованій есть болѣе мелкія пожертвованія, списокъ которыхъ напечатанъ отдѣльно съ денежнымъ отчетомъ.

Главное Бюро приноситъ свою глубокую благодарность всѣмъ жертвователямъ.

Газетная комиссія по указаніямъ Главнаго Бюро вела дѣла армянскаго журнала „Зангъ“ и русской газеты „Баку“. Армянскій еженедѣльный журналъ „Зангъ“ началъ издаваться въ началѣ октября 1908 года и до конца года выпустилъ 12 номеровъ.

Тиражъ журнала въ концѣ года равнялся тысячѣ экземпляровъ.

Чтобы не обременять Союзъ большими расходами и долгами русской газеты, по постановленію Главнаго Бюро, газетная комиссія нашла желательнымъ продать газету г. Христ. Ав. Вермишеву, каковая продажа и состоялась 18-го ноября 1908 года. При этомъ г. Вермишевъ принялъ на себя активъ и пассивъ газеты.

Лекціонная комиссія будучи организована въ концѣ года, старалась путемъ лекцій и бесѣдъ упрочить связь между членами Союза.

Съ этой цѣлью былъ приглашенъ проф. Б. Халатьянъ, который прочиталъ 5 лекцій изъ исторіи древней Арменіи.

Кромѣ этого еще была организована бесѣда г. Н. Карамяна также изъ исторіи Арменіи.

Денежный Отчетъ

Главнаго Бюро Бак. Арм. Культур. Союза

за 1908 годъ.

Денежный Отчетъ Главнаго Бюро ПРИХОДЪ.

Сальдо въ кассѣ на 1 января 1908 г.	—	—	92	30
Получено отъ Секцій:				
Меліоративной	548	10		
Издательской	676	50		
Медицинской	503	50		
Театральной	30	—		
Школьной	3115	50		
Художественной	1624	12	6497	72
<hr/>				
Изъ текущаго счета въ мѣстномъ Отдѣл. Тифлискаго Коммерческаго банка	—	—	212	—
Въ пользу памятника Х. Абовяна	—	—	21	99
Отъ сборщика С. Багдасарянца залоговая сумма	—	—	100	—
„ магаз. «О-бонъ-Марше» за объявленіе въ сч. газ. «Баку»	—	—	50	—
„ Х. А. Вермишева въ сч. газ. «Баку»	—	—	1000	—
„ Б. М. Долуханова заимообразно *)	—	—	1500	—
<hr/>				
Въ отчетномъ году получено въ пользу разныхъ секцій Союза и вообще сум- мы неимѣющія спеціальныхъ назначе- ній:				
Изъ кружекъ союза получено	969	07		
Отъ учтеннаго векселя М. Саруханова въ пользу Союза	380	—		
Отъ вечера даннаго въ Кисловодскѣ въ пользу организациі отдѣленій Союза	581	76		
Разныя пожертвованія **)	17587	50	19518	33
<hr/>				
Балансъ	—	—	28992	34

*) Эта сумма относится къ долгу „Баку“.

**) См. подробности въ списокѣ жертвователей.

Б. А. К. С. за 1908 годъ.

РАСХОДЪ.

Выдано сенціямъ:			
Меліоративной	2454	50	
Издательской	3380	—	
Театральной	25	—	
Школьной	6703	—	
Художеств. и театрал. (соединен).	2793	37	15855 87
За движимое имущество	—	—	104 90
Выдано газ. «Баку»	—	—	4859 35
Выдано типографіи Тараева остальная сумма долга за напечатаніе отчета за 1907 г. и устава	153	—	
Выдано также за напечатаніе квитанці- онныхъ тетрадей и бланковъ	57	75	210 75
По 31 декабря Главному Бюро должны:			
Гр. Егикянъ	49	77	
Еженедѣльн. журн. «Зангъ»	346	50	
Хоср. Торосянцъ	160	08	
Арак. Григорянцъ	105	51	
Сур. Іоаннисянъ	8	—	
С. Галстянъ	15	—	
Ф. Агальянъ	267	40	952 26
Выдано лекціонной комиссіи	—	—	550 —
Дефицитъ съ двухъ спектаклей	—	—	49 60
Выдано жалованія управляющему канце- ляріей—бухгалтеру главнаго бюро, дѣлопроизводителю и сторожамъ	2009	—	— —
Четыремъ сборщикамъ	707	71	— —
Перенось	2715	71	22582 73

Денежный Отчетъ Главнаго Бюро
ПРИХОДЪ.

	—	—	28992 34
<p>Перенось . . .</p> <hr/>			
<p>Балансь . . .</p> <hr/>	—	—	28992 34

Б. А. К. С. за 1908 годъ

РАСХОДЪ.

	<u>Переносъ . .</u>				
	2715	71	22582	73	
Агентамъ организующимъ отдѣленія и агентства Союза.	570	—	3285	71	
Общїе расходы:					
За помѣщеніе конторы и за переустрой- ство	774	39			
Телефонъ.	83	75			
За бумагу для книжекъ-инструкцій и ма- ленькихъ отчетовъ и на общїе кан- целярскіе расходы, телеграммы, пись- ма, почтъ и пр.	682	10	1540	24	
Расходы для сбора пожертвованій архи- мандрита о. Матевоса и уполномо- ченнаго Союза (въ эту сумму не входятъ расходы К. И. Хатисова, каковыя онъ отказался принять отъ Союза	—		1580	10	
Остатокъ на 1 января 1909 г.	—	—	3	01	
	<u>Балансъ . .</u>	—	28992	34	

Денежный отчетъ журнала „Зангъ“ ПРИХОДЪ.

Получено отъ объявленій	142	30		
» » мѣстной подписки 278				
» » иногородней <u>604—84</u>	882	84		
» » розничной продажи	186	85		
» » газ. «Баку» въ счетъ стараго долга	50	—		
» » г. П. Цатурова пособие	50	—		
» » Главнаго Бюро заимообразно	346	50		
» » г. Ф. Агальяна	61	50		
» » г. А. Гукасова пособие	100	—	1819	99
Балансъ	—	—	1819	99

Долгъ еженедѣльнаго журнала „Зангъ“

Товариществу Поповъ и Лаунден.

бахъ (за бумагу)	208	р.	—	к.
Главному Бюро	346	»	50	»
г. Ф. Агальяну	61	»	50	»
Согомоняну за клише	68	»	85	»
г. Гр. Егикяну жалов. и гонорарь.	202	»	69	»
г. М. и г-жѣ Н. Сааковымъ	71	»	54	»
г. Теръ-Оганяну жалов. и гонорарь.	40	»	—	»
Разносчику Захару	10	»	—	»
Гонорары: А. Агароняну	12	р.	85	к.
» А. Багатрианцу	47	»	80	»
» И. Иоаннисянцу	3	»	20	»
Перенось	1073	р.	43	к.

съ 13-го сентября 1908 г. по 31-ое декабря.
РАСХОДЪ.

Выдано за бумагу	325	07		
» » наборъ и печатаніе	615	—		
» » служащимъ редакціи, коррек- тору, завѣдующему редакці- ей и др. жалованье и гонор- ары	345	95		
» » клише	122	—		
» » марки, почтъ и переводамъ.	230	80		
» » телеграммы	32	95		
» » разносчикамъ, сборщикамъ объявленій	69	90		
» на разные текущіе расходы, га- зеты, электрическія лампоч- ки и т. п.	71	79	1813	46
Сальдо на 1 января 1909 г.	—	—	6	53
Балансъ	—	—	1819	99

по 1 января 1909 года.

Перенось . . . 1073 р. 43 к.

Ш. Кургинянъ	8	р.	—	к.
И. Ходжаѣнатыну	12	»	57	»
И. Гуманяну	3	»	20	»
г. Вагяну	2	»	04	»
Р. Теръ-Григоряну	1	»	30	»
Джавахеци	4	»	16	»
г. Генджяну	1	»	14	»
И. Теръ-Григоряну	2	»	50	»
Б. Мартиросяну	8	»	34	»
г. Наапетыну	1	»	92	»
Евгени	1	»	25	»
г. Вруйру	6	»	89	»

Итого . 1126 р. 84 к.

Денежный отчетъ газ. „Баку“ съ 1-го ПРИХОДЪ.

Сальдо на 1-е января 1908 г.	—	—	1398	37
Получено отъ подписки	8074	61		
„ „ перемѣны адресовъ	63	59		
„ „ розничной продажи	21869	37		
„ „ объявленій	13620	30		
„ „ разныхъ лицъ и жертво- вателей	2291	89		
„ продажи стар. газетъ и бумагъ	72	84		
„ специальныя суммы	723	33	56339	76
<hr/>				
Балансъ	—	—	57738	13
<hr/>				

января по 18-ое ноября 1908 года.

РАСХОДЪ.

Выдано жалованье служащ. конторы и на друг. текущія канцелярскіе расходы	5580	84		
» жалованье служащ редакціи и гонораръ сотрудникамъ	17484	55		
» за куплен. столичн. газеты и герб. марки	244	54		
» пом. прис. пов. П. Чубарьянцу	75	—		
» телеграфнымъ агентствамъ	2545	—		
» разносщикамъ, за пересылку по почтѣ, гербовыя марки, не напечатан. объявленія и пр.	4018	62		
» за шрифты и вывѣски	308	30		
» жалованье служащимъ типографіи	23446	23		
» на разные расходы и принадлежности по типографіи	3731	23		
» по назначенію со спеціальныхъ суммъ	258	31	57692	52
Сальдо на 19-ое ноября 1908 г.	—	—	45	61
Каковое вмѣстѣ съ газетой передано г. Х. А. Вермишеву *)	—	—		
Балансъ	—	—	57738	13

*) Подробности счета Вермишева съ Главнымъ Бюро См. 48 стр.

Окончаніе счѣта

ДЕБЕТЪ.

Согласно нотаріальн. договор. полученныя деньги за не напечатан. объявленія возвращается г. Вермишеву	—	—	2851	30
Вермишевѣ долженъ былъ платить: служащимъ редакціи и сотрудникамъ жалованье и гонорары	747*)	—		
За телеграммы, освѣщеніе дрова, расходы по типографіи и друг.	154*)	81		
За бумагу	213*)	31		
Наборщикамъ	1069*)	94	2184	87
Получено отъ Вермишева при подпис. договора	—	—	1000	—
Газета имѣеть долги незаплочен. по 1-е января:				
Школьной секціи	2349	35		
Б. Долуханову	1500	—		
„Зангу“, за печатан., бумагу и проч. долги	4916	89	8766	24
<hr/>				
Балансъ	—	—	14802	32
<hr/>				

*) Всѣ эти долги уплачены г. Вермишевымъ по 1-ое января.

газ. „Б а к у“.

КРЕДИТЪ.

Съ 19-го ноября 1908 года русская газета Союза, редакция и права на типографию нотаріальнымъ договоромъ (отъ 24-го ноября 1908 г. по реестру № 13724) продано г. Х. Вермишеву.	12700	—		
Согласн. договор. г. Х. Вермишевъ обязался платить Союзу отъ полученной имъ прибыли 1909 и 1910 г. по пять сотъ рублей въ годъ	1000	—		
Наличность кассы на 19-ое ноября выдана г. Х. Вермишеву	45	61		
Тоже передано г. Х. Вермишеву получать за объявленія и отъ разныхъ лицъ	1056	71	14802	32
<u>Б а л а н с ь . . .</u>	—	—	14802	32

Денежный отчетъ Лекціонной комис- ПРИХОДЪ.

Отъ Главнаго Бюро заимообразно . . .	—	—	550	—
» 5-ти лекцій 19—25 октября Проф. Б. Халатьяна	—	—	291	30
Обратно, полученные деньги за объявле- леніе	—	—	2	—
Отъ бесѣды Карамьяна	—	—	6	30
За пользованіе заломъ	—	—	10	—
Отъ членовъ Финансовой комиссіи заимо- образно:				
Отъ г. Ант. Теръ-Григоряна	25	—		
» » докт. И. П. Мамиконяна	50	—		
» » А. И. Теръ-Степанова	50	—		
« » Ф. Я. Агальяна	20	—		
» » И. К. Хизанова	50	—		
» » С. Цуринова	50	—		
» » Н. Г. Алибегова	40	—	285	—
Отъ продажи $\frac{1}{2}$ дюж. стульевъ	—	—	12	—
<hr/>				
Балансъ	—	—	1156	60
<hr/>				

сїи отъ 15 октября по 31 декабря 1908 г.
РАСХОДЪ.

Выдана первая треть за помѣщеніе	—	—	250	—
» Рябинкину въ счетъ 10 дюж. стульевъ (по 36 р. за дюжину)	—	—	140	—
» С. Ахумяну за электрическія принадлежности	—	—	50	—
» за 2 экрана (для демонстраціи картинъ волшебн. фонаремъ)	—	—	18	26
» за 6 вѣшалокъ	—	—	25	—
» » 1 тумбочку	—	—	1	—
» » 10 столовъ	—	—	29	—
» » 3 эстрады	—	—	25	—
» » перестановку телефона	—	—	20	—
» » объявленія, билеты, программы и др. расходы при организаціи лекцій и бесѣдъ	—	—	124	02
» Профессору Б. Халатьяну за 5 лекцій	—	—	213	—
» Дѣлопроизводителю Жамкочьяну и сторожамъ жалованье	—	—	77	50
» за отопленіе	—	—	12	—
» Барутчеву за проведеніе электрическаго тока и за освѣщеніе за 2 ¹ / ₂ мѣсяца	—	—	110	07
» Владыкину за окраску эстрады и стѣны	—	—	20	—
» Электро-монтеру Галкину за соединеніе электрическихъ проводовъ и за постановку лампочекъ	—	—	41	75
	—	—		
	—	—		
Балансъ	—	—	1156	60

Балансъ Лекціонной комиссіи
А К Т И В Ъ.

9 ¹ / ₂ дюжинъ стульевъ	342	—		
Электрическія принадлежности	235	32		
2 шт. экрана	18	26		
6 шт. вѣшалокъ	25	—		
10 столовъ	29	—		
3 эстрады	25	—	674	58
Дефицитъ Лекціонной комиссіи за 1908 г.	—	—	565	74
<hr/>				
Балансъ	—	—	1240	32
<hr/>				

на 1-е января 1909 г.

П А С С И В Ъ.

Г. Рябинкину остальные деньги за стулья .	—	—	220	—
Г. С. А. Ахумяну » » за элек- трич. принадлежности	—	—	185	32
Разнымъ лицамъ должна:				
г. А. Теръ-Степанову	50	—		
» Д-ру И. П. Мамиконяну	50	—		
» И. К. Хизанову	50	—		
» С. Цуринову	50	—		
» Н. Г. Алибегову	40	—		
» Ант. Теръ-Григорянцу	25	—		
Ф. Агальяну	20	—	285	—
Главному Бюро	—	—	550	—
<hr/>				
Балансъ	—	—	1240	32

**Балансъ Главнаго Бюро Б. А. К. С.
АКТИВЪ.**

Наличными въ кассѣ	—	—	3	01
Условный текущій счетъ въ Бакинск. от- дѣленіи Тифлискаго Коммерческаго Банка	---	—	102	39
Движимое имущество	—	—	472	36
Дебиторы должны:				
Издательская секція	901	33		
Журналъ «Зангъ»	346	50		
Гр. Егикянъ	49	77		
Х. Торосянцъ	160	08		
Ар. Григорянцъ	105	51		
Сур. Іоаннисянцъ	8	—		
С. Галстянцъ	15	—		
Ф. Агальянцъ	267	40		
Х. Вермишевъ	8766	24	10619	83
Активъ лекціонной комиссіи	—	—	674	58
Дефицитъ 1908 г.	---	—	3246	42
Балансъ		—	—	15118 59

на 1-ое января 1909 года.

ПАССИВЪ.

Основной фондъ Союза (согл. § 28 Устава Союза)	—	—	1026	35
Разные кредиторы—имѣютъ:				
Школьная секція	657	90		
Меліоративная секція.	1719	79		
Медицинская секція	425	14		
Художественная секція	34	02		
Суммы полученн въ пользу памятника Х. Абовяна	21	99		
Залоговая сумма сборщика С. Багдасарянца	100	—		
Долги лекціонной комиссіи	1240	32		
Долги журнала «Зангъ»	1126	84	5326	—
Долги оставшіеся отъ газ. «Баку»:				
Школьной секціи	2349	35		
Б. Долуханову	1500	—		
«Зангъ»-у, за напечатаніе, бумагу и друг.	4916	89	8766	24
<hr/>				
Балансъ	—	—	15118	59
<hr/>				

Докладъ ревизионной комиссіи.

Ревизионная комиссія просмотрѣла представленные бухгалтеромъ Союза А. Багатріанцемъ счета Главнаго Бюро Союза, а также счета издавшихся имъ русской ежедневной газеты «Баку» и армянскаго еженедѣльнаго журнала «Зангъ», Театральной секціи и Лекціонной комиссіи за время съ 1-го января по 31-ое декабря 1908 года.

Счета Главнаго бюро велись по простой системѣ въ двухъ книгахъ: кассовой и личной, которая замѣняла собою и главную книгу, ибо въ ней на ряду съ личными счетами сгруппировались и такіе счета, какъ счетъ общихъ доходовъ и расходовъ, счетъ пожертвованій, счетъ текущихъ расходовъ и т. д.

Свѣривъ записи этихъ книгъ съ ихъ оправдательными документами комиссія нашла ихъ вѣрными и правильными. Въ протокольной книгѣ, куда заносились путемъ постановленій суммы вскрытыхъ кружекъ Союза, недоставало 4 листа, страницы 22, 25, 28 и 31. На этихъ страницахъ должно быть обозначено 17 постановленій, такое количество ихъ и суммы 17 кружекъ въ размѣрѣ 94 р. 74 к. заприходовано за послѣдующими №№ по порядку въ кассовой книгѣ, обозначено также №№ и мѣстонахожденія этихъ кружекъ.

Въ продолженіи 1908 года Главное бюро имѣло приходъ— 28992 р. 34 к., расходъ— 28989 р. 33 к. Сумма пожертвованій— 21002 р. 27 к. Сумма баланса на 1 января 1909 г.— 15118 р. 59 коп. Сумма прихода и расхода лекціонной комиссіи— 1156 р. 60 к. Сумма долга этой комиссіи на 1-ое января 1909 г.— 1240 р. 32 к.

Счета газеты „Баку“ также велись по простой системѣ, сумма прихода этой газеты по 1 ноябрю составляетъ 57738 р. 13 коп., сумма расхода 57692 р. 52 к.; состоитъ за ней долга

на 1-е января 1909 г. 8766 р. 24 к., къ этому времени она же имѣетъ полученій тоже 8766 р. 24 к. Въ послѣднюю сумму входятъ условныя тысяча рублей (1000 р.), которые покупатель ея г. Вермишевъ долженъ уплатить Союзу въ 1909 и 1910 г., если получить прибыль отъ изданія этой газеты. Весьма вѣроятно, что отъ изданія газеты «Баку» Главное бюро не получитъ убытка. Еженедѣльный журналъ «Зангъ» въ теченіи 3—4 мѣсяцевъ своего существованія имѣлъ приходъ 1819 р. 99 коп., расходъ 1813 р. 46 к. состоитъ за нимъ долга на 1-ое января 1909 г. 1126 р. 84 к. Эта послѣдняя цифра и составляетъ сумму убытка, причиненнаго этимъ журналомъ Союзу. Театральная секція еще въ 1907 году прекращая свое существованіе, передало Главному бюро 1188 р. 17 к. долга. Казалось, что Главное бюро должно было ограничиться уплатою этого долга и тѣмъ самымъ поставить кобецъ этому дѣлу, но оно давъ еще 2 спектакля увеличило сумму долга еще на 49 р. 60 к.

Ревизіонная комиссія считаетъ выполненною, при данномъ наличномъ составѣ конторскихъ служащихъ бюро, работу ихъ добросовѣстнымъ трудомъ, причемъ она находитъ необходимымъ увеличить число заведенныхъ книгъ съ будущаго 1909 г. однимъ журналомъ и въ главной книгѣ открыть общій сводный счетъ, гдѣ сосредоточились-бы все приходы и расходы всѣхъ секцій общими ежемѣсячными итогами такъ, чтобы во всякое время можно было съ этого счета составить ясное представленіе о положеніи дѣлъ всего Союза.

Комиссія находитъ, чтобы впредь Главное бюро позаботилось лишь о сохраненіи и процвѣтаніи существующихъ секцій Союза, не увеличивая число таковыхъ.

Наконецъ комиссія считаетъ не лишнемъ подчеркнуть преданность и энергію членовъ бюро, въ особенности предсѣдателя его К. И. Хатисова, благодаря трудамъ коихъ было Союзу оказано щедрыя пожертвованія.

Ш. Исаакянъ.

Ар. Теръ-Григорянъ.

П. Межлумянцъ.

О Т Ч Е Т Ъ

о дѣятельности Меліоративной секціи Бак. А. культ. союза въ 1908 г.

Изъ всѣхъ секцій Союза несомнѣнно меліоративную секцію надо считать наиболѣе заслуживающей вниманія. Обширная программа этой секціи для дѣятельности среди крестьянъ, ремесленниковъ и кустарей для ихъ экономическаго обезпеченія встрѣчаетъ массу препятствій для своего осуществленія, благодаря переживаемымъ невздамъ въ Россіи вообще и въ частности на Кавказѣ, а главнымъ образомъ, инертности и некультурности населенія, индифферентнаго отношенія его къ цѣлямъ секціи, а также непонятно враждебнаго отношенія къ дѣятельности Союза вообще со стороны лицъ самыхъ разныхъ оттѣнковъ и направленій.

Несмотря на все это, бюро секціи неуклонно стремится хотя бы къ частичному осуществленію своей обширной программы, неостанавливаясь передъ препятствіями, которыя встрѣчаетъ оно на своемъ пути.

Изъ всѣхъ намѣченныхъ секціей вопросовъ, а именно: 1) организація учрежденій мелкаго кредита и другихъ видовъ кооперативныхъ товариществъ, 2) безвозмездныя посредническія операціи по куплѣ и продажѣ земель, 3) вопросъ объ ирригаціи земель, 4) ткацкое дѣло, 5) опытные поля, инструкторы и агрономы, 6) издательская дѣятельность секціи и 7) участіе въ изданіи органа Союза газеты „Зангъ“, только нѣкоторые по возможности обслуживались въ отчетномъ году, а другихъ по недостатку средствъ бюро не могло коснуться, тѣмъ болѣе, что всѣ наличныя средства секціи къ концу года, предшествовавшаго отчетному, были израсходованы на борьбу съ голодомъ.

Составъ Бюро и распредѣленіе его обязанностей.

Въ отчетномъ году Бюро состояло изъ 7 членовъ и 4-хъ кандидатовъ, которые также пользовались на засѣданіяхъ Бюро правомъ рѣшающаго голоса.

Члены были: К. И. Хатисовъ, С. Х. Ходжаевъ, о. Архимандритъ Завѣнъ, Б. И. Шхіянецъ, М. С. Шатиоровъ, Н. И. Карагезовъ и А. М. Теръ-Акоповъ.

Кандидаты были: А. Г. Акопджаніанъ, А. И. Серебряковъ, Л. С. Агабековъ и П. И. Межлумянъ.

На одномъ изъ первыхъ засѣданій были избраны слѣдующія должностныя лица:

Предсѣдателемъ К. И. Хатисовъ, вице-предсѣдателемъ С. Х. Ходжаевъ, секретаремъ А. Г. Акопджаніанъ, казначеемъ А. М. Теръ-Акоповъ.

На мѣсто вице-предсѣдателя С. Х. Ходжаева, послѣ выхода его изъ состава Бюро, былъ избранъ о. арх. Завѣнъ.

Помимо этого Бюро распредѣлило занятія между членами слѣдующимъ образомъ.

- 1) Землевладѣніе—г. Шатиорову.
- 2) Мелкій кредитъ г.г. Акопджаніану и Теръ-Акопову.
- 3) Организация группъ—о. арх. Завѣну и г. Межлумяну.
- 4) Организация кадра инструкторовъ—г.г. Карагезову, Ходжаеву и Серебрякову.
- 5) Ткацкое дѣло—г. Межлумяну.
- 6) Ирригація—г.г. Шхіянцу и Хатисову.
- 7) Карты и брошюры—Карагезову.
- 8) Участіе въ редакціи Союзнаго органа—Хатисову, Карагезову и Акопджаніану.

Обзоръ дѣятельности Бюро по отдѣльнымъ вопросамъ.

1) Мелкій кредитъ. Послѣ изданія Союзомъ устава кредитныхъ товариществъ и брошюры объ организациі этихъ товариществъ, Бюро выпустило воззваніе къ населенію пропагандировать идеи коопераціи вообще и кредитной въ частности и помочъ крестьянству и ремесленному классу улучшить свое экономическое положеніе. Затѣмъ Бюро пригласило сперва одного

агента и въ началѣ 1908 года отправило его организовать кредитныя товарищества въ Елисаветпольской губерніи и въ Шемахинскомъ и Геокчайскомъ уѣздахъ Бакинской губерніи. Этимъ агентомъ вплоть до сентября 1908 года были организованы 14 кредитныхъ товариществъ въ слѣдующихъ деревняхъ:

Елисаветпольской губ.	Казахскаго уѣз.	въ дер.	Карвансарай.
"	" Елисаветп.	"	" Чайкендъ.
Бакинской	" Шемахинскаго	"	" Матраса.
"	" Геокчайскаго	"	" Калага.
"	"	"	" Гюрдживанъ.
"	"	"	" Киркъ.
Эриванской	" Александроп.	"	" Оромъ.
"	"	"	" Бохаскасанъ.
"	"	"	" Сегутлы.
"	"	"	" Б. Караклисъ
"	"	"	" Амамлы.
"	"	"	" Налбандъ.
"	"	"	" Джаджюръ.
"	"	"	" Дузь-Кендъ.

Второй агентъ организовалъ 4 кредитныя товарищества въ іюль и августъ 1908 г. въ слѣдующихъ деревняхъ:

Елисаветпольской губ.	Шушинск. уѣзда	дер.	Енгикендъ.
"	"	"	" Аранзаминъ.
"	"	"	" Чанахчи.
"	"	"	" Гюней-Чертазь.

Третій агентъ организовалъ въ августъ—декабръ 1908 г. 24 кредитныя товарищества въ слѣдующихъ деревняхъ:

Эриванской губ.	Эриванскаго уѣзда	въ дер.	Канакеръ.
"	"	"	" Сардарабалъ.
"	"	"	" Давалу.
"	" Эчміадзинск.	"	" Карпи.
"	"	"	" Самагаръ.
"	"	"	" Башъ-Абаранъ.
"	"	"	" Караклисъ.
"	"	"	" Ушаканъ (Джамгаряновское).

Эриванской губ.	Эчміадзинск. уѣзда	въ дер.	Егвартъ	(Джамгаряновское).
”	”	”	”	”
”	”	”	”	Талинъ.
”	”	”	”	Кошъ.
”	”	Сурмалинскаго	”	Дашбурунъ.
”	”	”	”	Эвджиляръ.
”	”	Шаруръ	Даралаг.	”
”	”	”	”	Кешишкендъ.
”	”	”	”	Айназуръ.
”	”	”	”	Пашалу.
”	”	”	”	Улья Порашенъ.
”	”	Ново-Баязетск.	”	Алапарсъ (Джамгаряновское).
”	”	”	”	Рандамалъ.
”	”	”	”	Даликардашъ.
”	”	”	”	Кеоль.
”	”	”	”	Нижніе Ахты.
”	”	”	”	Каранлугъ.

Принимая во вниманіе серьезныя услуги бр. Джамгаровыхъ, оказанныя ими меліоративной секціи Союза, въ честь ихъ Бюро постановило открываемыя банки въ деревняхъ 1) Алапарсъ (Ново-Баязетск. уѣзда), 2) Ушаканъ, 3) Егвартъ (Эчміадз. уѣзда), назвать ихъ именемъ, на каковое предложеніе Бюро, крестьяне означенныхъ селеній дали свое согласіе.

Изъ всѣхъ поданныхъ заявленій пока уважены только 3 заявленія, а именно: 22 ноября 1908 г. на засѣданіи Совѣта Государственнаго Банка Управленіемъ по дѣламъ мелкаго кредита испрошено выдать:

Гюрдживанскому кредитному Т-ву въ осн. кап. 1900 р. въ обор. кап. 3000 р., Калагинскому кредитному Т-ву въ осн. кап. 1900 р., въ обор. кап. 3000 р., Матрасинскому (Агриевскому кредитному Т-ву) въ осн. кап. 1400 р. въ обор. кап. 3000 р. Остальныя заявленія еще лежатъ у мѣстныхъ властей Эриванской и Елисаветпольской губерній.

Въ Эрив. Отд. Государственнаго Банка должность инспектора по мелкому кредиту вакантна.

Хотя Бюро секціи было возбуждено ходатайство о подчиненіи Елисаветпольской губерніи юрисдикці Бакинскаго Отдѣл. Государственнаго Банка, но почему то такое ходатайство Елисаветпольскимъ губернаторомъ было отклонено.

Каждому изъ банковъ, исключая пѣкоторыхъ первыхъ, меліоративная секція союза даетъ въ основной капиталъ 100 руб. заимообразно, выговаривая себѣ права контроля дѣятельности ихъ во всякое время. Такое желаніе контроля вызывается главнымъ образомъ тѣмъ соображеніемъ, что Бюро секціи опасается, какъ бы эти банки не попали бы въ руки ростовщиковъ.

Кромѣ того, чтобы правильная дѣятельность будущихъ банковъ была обезпечена, Бюро секціи въ іюнѣ 1908 г., были организованы въ Тифлисѣ бесплатные курсы счетоводства и дѣлопроизводства учрежденій мелкаго кредита для подготовки счетоводовъ и управляющихъ сельскими банками. Время открытія курсовъ было приурочено къ сѣзду сельскихъ учителей въ Тифлисѣ на педагогическіе курсы. Вначалѣ записались на курсы 65 человекъ, а за выбытіемъ по неизвѣстнымъ причинамъ до конца курсовъ 12 чел., изъ остальныхъ 53 слушателей (36 сельскихъ учителей и 17 постороннихъ) только 38 человекъ изъявило желаніе экзаменоваться. Въ августѣ 1908 г. въ присутіи члена Бюро и экспертовъ всѣ 36 чел. (30 армянъ, 6 армянокъ, 1 русскій и 1 грузинъ) получили аттестаты объ успѣшномъ окончаніи курсовъ. Изъ окончившихъ г. Аршаку Шахназаряну предоставлено мѣсто агента Бюро, для организациі сельскихъ банковъ.

На курсахъ преподавали: И. З. Теръ-Степановъ—бухгалтерію и коммерческую ариѳметику примѣнительно къ учрежденіямъ мелкаго кредита. В. В. Шарковъ—политическую экономію и инспекторъ по мелкому кредиту при Тифл. Отд. Государственнаго Банка, г. Давидовъ, въ 2—3 лекціяхъ познакомилъ слушателей съ правилами составленія заявленій и организациі сельскихъ банковъ.

Предполагается лѣтомъ 1909 г. устроить кооперативные курсы въ Тифлисѣ для сельскихъ учителей съ болѣе обширной

программой, чѣмъ счетоводные курсы 1908 г. о которыхъ только что сказано.

Желая распространить идеи коопераціи среди крестьянъ учрежденіями сельскихъ банковъ, являющихся первой фазой объединенія крестьянъ, а потомъ и потребительныхъ обществъ и сельскохозяйственныхъ товариществъ, *Бюро секціи въ концѣ 1908 г. въ Баку организовало потребительное общество подъ названіемъ „Закавказскій Кооперативный Союзъ“*. Долговѣчна ли будетъ жизнь общества—покажетъ будущее.

Ближайшая программа секціи въ отношеніи этого вопроса—организовать въ остальныхъ сельскихъ центрахъ Закавказья кредитныя товарищества, добиться утвержденія остальныхъ банковъ и, наконецъ, внимательно слѣдить за правильной дѣятельностью разрѣшенныхъ къ открытію банковъ.

2) Безвозмездное посредничество по куплѣ и продажѣ земель. Въ отчетномъ году работы въ этомъ отношеніи носили почти исключительно полготовительный характеръ. Работы эти заключались въ томъ, что Бюро съ одной стороны путемъ объявленій, а также и опроса своихъ провинціальныхъ агентовъ, собирало справки о помѣщичьихъ земляхъ, которыя могли бы быть пріобрѣтены нуждающимися въ нихъ крестьянами на тѣхъ или другихъ основаніяхъ.

Равнымъ образомъ Бюро уже завязало сношенія съ крестьянами нѣсколькихъ деревень, выразившихъ пожеланіе пріобрѣсти черезъ посредство Бюро помѣщичьи земли, къ числу послѣднихъ относятся крестьяне сел. Узъ, съ которыми давно уже ведутся переговоры по вопросу о пріобрѣтеніи указанныхъ имъ Союзомъ земель.

3) Вопросъ объ ирригаціи земель при существующемъ малоземельи крестьянъ армянскихъ селеній Закавказья особенное вниманіе Бюро секціи обращаетъ на себя вопросъ объ искусственномъ орошеніи пока безводныхъ земель.

Такихъ земель особенно много въ Эриван. губ., населеніе которой чрезвычайно страдаетъ отъ малоземелья. Съ этой цѣлью для начала дѣла былъ командированъ въ Эчміадзинскій уѣздъ инженеръ г. А. Акопянъ, который произвелъ изслѣдованіе это-

го уѣзда въ отношеніи возможности его ирригации и представилъ по этому поводу подробный докладъ Бюро секціи, который будетъ напечатанъ въ одномъ изъ ближайшихъ №№ органа Союза „Зангъ“. Придавая этому вопросу чрезвычайное значеніе, Бюро полагаетъ въ ближайшемъ будущемъ продолжать начатую работу по изученію этого вопроса въ Эриванской губ.

4) Ткацкое дѣло. Вопросъ объ усовершенствованіи кустарнаго ткацкаго дѣла достаточно дебатировался въ кавказской прессѣ, почему здѣсь останавливаться на важности этого дѣла не будемъ и лишь замѣтимъ, что вполне раздѣляя мнѣнія тѣхъ, которые считаютъ необходимымъ возможно широкое и неотложное распространеніе въ средѣ Закавказскаго населенія усовершенствованныхъ ткацкихъ станковъ кустарнаго типа, а равно и введеніе правильныхъ приемовъ ткацкаго дѣла, Бюро секціи организовало ткацкую мастерскую въ гор. Баку для подготовки будущихъ мастеровъ и мастерицъ ткацкаго дѣла для деревень Закавказья. Мастерская эта управляется опытнымъ мастеромъ-инструкторомъ. Въ ней въ настоящее время пока обучаются 11 ученицъ и 3 ученика на 5 станкахъ.

Въ ближайшемъ будущемъ предполагается официальное открытіе мастерской.

Считаемъ нужнымъ здѣсь отмѣтить, что нѣсколько времени тому назадъ Бюро секціи, желая оказать посильную помощь татарскому населенію Закавказья обратилось въ Бакин. Мусульман. Благотворительное О-во съ предложеніемъ, если ему будетъ угодно, прислать двухъ своихъ учениковъ для безвозмезднаго обученія ткацкому дѣлу.

5) Опытныя поля, инструкторы и агрономы. Маломальски замѣтныя работы этого порядка потребовала бы весьма значительныхъ средствъ, которыми пока Бюро не располагаетъ. Поэтому вся дѣятельность Бюро въ этомъ отношеніи ограничивалась лишь пропогандированіемъ идеи грядковой культуры хлѣбовъ, опыты которой, произведенные въ Александрополь агентомъ союза г. Г. Карагезовымъ, дали весьма хорошіе результаты. Въ этомъ направленіи опыты продолжаются въ настоящее время и въ нѣкоторыхъ другихъ мѣстахъ.

6) **Издательская дѣятельность секціи.** Принимая во вниманіе неотложную необходимость имѣнія 20 верстной сборной этнографической карты Закавказья и 5 верстной поуѣздной, Бюро секціи много энергіи и труда положило на собираніе статистическихъ данныхъ, необходимыхъ для составленія этихъ картъ, занялось взаимной прозѣркой этихъ данныхъ и приготовило къ изданію всю сборную 20 верстную карту и нѣкоторыя части поуѣздной 5 верстной карты.

7) **Участіе въ изданіи органа союза газ. „Зангъ“.** Въ отчетномъ году Бюро секціи въ лицѣ 3 членовъ своихъ принимало очень оживленное участіе въ изданіи газ. „Зангъ“ ввидѣ помѣщенія въ этой газетѣ ряда статей какъ по агрономическимъ и экономическимъ такъ и по общимъ вопросамъ.

Въ заключеніе Бюро секціи позволяетъ себѣ предложить общему собранію секціи выразить благодарность слѣдующимъ лицамъ: г. Дмитріеву, положившему много времени и безвозмезднаго труда для составленія картъ, о которыхъ говорилось выше, г.г. П. О. Гукасову и бр. Джамгаровымъ за ихъ щедрую денежную помощь секціи.

• Предсѣдатель Меліоративной секціи *К. И. Хатисовъ.*

Секретарь Членъ Бюро *А. А. Аконджаніанъ.*

Денежный Отчетъ Меліоративной ПРИХОДЪ.

Сальдо въ кассѣ на 1 января 1908 г.	—	—	4	39
Получено членскихъ взносов	1244	70		
» отъ подписки на карту	100	—		
» » г. Ал. Аракелянца, выдан- ные заимообразно	29	50		
» отъ г. Карагезяна, выданные подъ отчетъ	270	—		
» изъ текущаго счета въ Б. Отд. Тифлисск. Коммерч. Банка.	100	—		
» отъ г. Н. Карагезяна перерасх. » г. А. Акоцджаніана »	55	—		
» » г. А. Акоцджаніана »	43	15		
» » г. П. Межлумяна »	90	—		
» » г. Г. Калантара »	210	—	2142	35
Разные доходы:				
Получено отъ Кафе концерта	1484	—		
» отъ книжекъ	16	32		
» » бр. Маиловыхъ въ пользу секціи	200	—		
» отъ нихъ же въ пользу канала въ сел. Рушанашень	100	—		
» Главнаго Бюро спеціальныя суммы въ пользу секціи и въ счетъ 30 ⁰ / ₁₀₀ суммъ, пожертвован- ныхъ безъ спеціальныхъ цѣлей. въ пользу ткацкой мастерской:	2854	50		
» отъ Аст. Іоаннисяна	50	—		
» отъ А. М. Теръ-Акопова.	50	—	4754	82
Перенось	—	—	6901	56

Секція Б. А. К. С. за 1908 годъ.

РАСХОДЪ.

Выдано за составленіе статистическихъ свѣдѣній для 5 верстной карты Закавказья и за приготовленіе оригинала 20 верстной карты .	689	85		
„ г. Г. Карагезяну, для опытовъ грядковой культуры	75	—		
„ Главному Бюро въ счетъ общихъ расходовъ	548	10		
„ дефицитъ со спектакля даннаго 24 января	73	90		
„ жалованіе г. А. Акопяну—Гидравлику, командированному въ г. Эривань, для изученія орошенія	250	—	1636	85
Сельскіе банки:				
Выдано жалованіе агенту Х. Вартаняну, организующему сельск. банки .	1450	15		
„ жалованіе аген. А. Шахназаряну	550	—		
„ „ „ Н. Бабаянцу .	300	—		
„ на изданіе брошюрки „какъ организовать Кредитныя т-ва“ .	171	—		
„ лекторамъ бухгалтерскихъ курсовъ, организованныхъ въ Тифлисѣ и за объявленія .	391	—		
„ за 50 экземпляровъ бухгалтерскихъ книгъ для слушателей этихъ курсовъ	38	65	2900	80
Перенось	—	—	4537	65

Денежный отчет Меліоративной
ПРИХОДЪ.

				<u>Перенось . . .</u>	—	—	6901	56
				<u>Балансь . . .</u>	—	—	6901	56

секціи Б. А. К. С. за 1908 годъ.

РАСХОДЪ.

	Переносъ . . .			
			4537	65
Ткацкая мастерская:				
Выдано за объявленіе	8	—		
„ за 5 станковъ	190	50		
„ жалованіе мастеру О. Арестакес- сяну съ 10 сент. 1908 г. по 5 февраля 1909 г.	193	—		
„ за вещи для мастерской, именно: вѣсы, столъ, лампа, самоваръ и т. п.	48	43		
„ на текущіе расходы, какъ то: освѣщеніе, отопленіе и пр.	82	—		
“ на ежедневные расходы для уче- ницъ и учениковъ, сахаръ, чай, хлѣбъ и т. д.	34	95	556	88
Потребительное О-во:				
Выдано жалованіе агенту М. Теръ-Ман- веляну, организующему коопера- тивное о—во	100	—		
„ за книги для кооперативна- го о—ва	47	15	147	15
Общіе расходы:				
Выдано за дѣлопроизводство	375	—		
„ сторожу	275	—		
„ за напечатаніе воззванія и за письмо на машинѣ	41	50		
„ на разные расходы секціи: телег- раммы, письма, объявленія, нота- ріусу и т. п. расходы	283	35	974	85
Остатокъ въ кассѣ на 1 января 1909 г.	—	—	685	03
	Балансъ	—	6901	56

Балансъ Меліоративной секціи АКТИВЪ.

Наличными въ кассѣ на 1-е янв. 1909 г.	685	03		
По текущему счету мѣстн. Отдѣл. Тиф- лискаго коммерческаго банка . . .	102	95		
Дебиторы:				
Крестьяне сел. «Мурутъ»	700	—		
Протоіерей Теръ-Тачать	18	—		
Главное Бюро Союза—по счету пожерт- вованій	1719	79		
Имѣется въ ткацкой мастерской:				
5 станковъ—ткацкихъ	190	50		
Вѣсы, лампа, столъ, самоваръ и пр. .	48	43	3464	70
По 1-е января 1909 г. бюро имѣеть:				
800 экз. «Уставъ кредитныхъ Т-въ» .				
500 » «Голодъ»—С. Заваряна . . .				
1000 » »Уставъ зернохранилищъ» .				
4000 «Какъ организовать кред. Т-ва .				
Балансъ . . .	—	—	3464	70

Б. А. Қ. Союза на 1-е января 1909 г.
ПАССИВЪ.

Основной фондъ меліоративной секціи .	537	38		
Кредиторы:				
Архимандритъ о Завѣнъ	50	—		
Агентъ Х. Варданянъ остатокъ жало- ванія	200	—		
А. Багатріанцъ	25	—		
П. Межлумянъ перерасходъ	90	—		
А. Акоцджаніанъ перерасходъ	43	15		
Гр. Калантаръ	210	—		
Н. Карагезовъ	55	—		
Крестьяне сел. Рушанашень (получен- ныя деньги отъ бр. Маиловыхъ на устройство канала сел. Рушанашень)	100	—		
Подписчики «Карты»	100	—		
Издательская секція	51	75		
Полученныя деньги въ пользу организац. сельскаго банка въ Мигри	600	—	2062	28
Неизрасходованная сумма	—	—	1402	42
Балансъ	—	—	3464	70

Краткій обзоръ

о дѣятельности Издательской Секціи Б. А. К. Союза за 1908 г.

27-го апрѣля 1908 года состоялось третье общее собраніе Издательской секціи, на которомъ были произведены выборы двухъ выбывающихъ членовъ и 4-хъ кандидатовъ въ Бюро той же Секціи, послѣ чего въ составъ Бюро вошли членами: протоіерей о. Егише Кегамянцъ, г.г. Л. Пашалянъ, Н. Карамянъ, д-ръ В. Теръ-Григорьянъ, Ш. Исаакянъ, М. Теръ-Акопянъ, Г. Меликъ-Дадаевъ и кандидатами—Г. Енгибаровъ, А. Мелкумянъ, М. Ростомянъ и М. Юзбашевъ, послѣдніе четыре кандидата въ продолженіи отчетнаго года отказались отъ бюро.

Такъ какъ Бюро съ прошлаго года уже имѣло выработанный проектъ и программу своей будущей дѣятельности, то въ текущемъ году, оно старалось, по мѣрѣ возможности, выполнить прошлогоднюю программу.

Потому, съ этой то цѣлью, бюро предприняло изданіе журнала «Патанеканъ-Градаранъ» (Библиотека для юношества) и до конца года выпустило 15 книжекъ изъ произведеній Жюль-Верна, Майнъ-Рида, Конанъ-Дойля и др. писателей.

Кромѣ книжекъ «Патанеканъ Градарана» въ текущемъ году Бюро секціи выпустило въ свѣтъ нѣсколько народныхъ и сельскохозяйственныхъ книжекъ, списокъ которыхъ приводимъ въ полности:

- 1) Шелководство соч. К. Меликъ-Шахназаряна.
- 2) Культура хлопка соч. Тарантинова (съ дополн. Н. Карагезова).
- 3) Какъ организовать Кредитныя Товарищества.
- 4) Вильгельмъ Телль.
- 5) Црини.

6) Стихотворенія— Ов. Ованесянца.

7) Раны-Арменіи—Х. Абовяна.

Расходы на изданіе романа «Раны Арменіи» принялъ на себя г. Давидъ бекъ Аванъ Юзбашевъ.

Дабы сдѣлать доступной всѣмъ слоямъ населенія, Бюро назначило цѣну на эту книгу 50 копѣекъ.

Кромѣ своихъ собственныхъ изданій, Бюро въ текущемъ году получило отъ госпожи Изабеллы Завріевой нѣсколько сотъ отъ изданныхъ ею 9-ти книжекъ стоимостью около 2-хъ сотъ рублей. Получены также отъ д-ра А. Будугова его собственные изданія.

Бюро приноситъ свою глубокую благодарность этимъ лицамъ, а также всѣмъ тѣмъ лицамъ, которыя содѣйствовали успѣху издательской секціи.

Предсѣдатель Бюро *Л. Пашалянъ.*

Денежный отчет издательской ПРИХОДЪ

Сальдо въ кассѣ на 1-е янв. 1908 г.	—	—	308	96
Получено членскихъ взносов	—	—	1457	80
„ отъ подписчиковъ «Патанеканъ Градаранъ» и продажи от- дѣльныхъ экземпляровъ	—	—	1013	45
„ „ Главнаго Бюро въ счетъ суммъ полученныхъ въ поль- зу секціи и 20% суммъ не имѣющихъ спеціального на- значенія	3480	—		
„ „ Давидъ бека—Аванъ-Юзба- шева для изданія книги «Ра- ны Арменіи»—Абовяна	1000	—		
„ „ Арш. Пароняна на изданіе книги «Црини»	50	—		
„ „ Аст. Вачянца на изданіе книги „Вильгельмъ-Телль“	70	—		
„ „ Саака Татосова въ пользу секціи	100	—		
„ „ меліоративной секціи на из- даніе брошюрки „Учрежде- нія мелкаго кредита“	145	—		
„ „ продажи книгъ и книжекъ „изящнаго изданія „Раны Арменіи“:	705	93	5550	93
„ „ М. Долуханова (Тифл.)	25	—		
„ „ Аст. Вачянца	10	—		
„ „ Мкрт Калантарянца	10	—		
„ „ Б. Шхіянца	10	—		
„ „ Ст. Айвазова	10	—		
„ „ Б. Акопова	10	—		
„ „ А. Насибова	10	—	85	
Перенось	—	—	8416	14

секції Б. А. Қ. С. за 1908 г.

РАСХОДЪ.

Выдано Главному бюро въ счетъ . . .	676	50		
„ протоіерею Теръ-Гюту Агавянцу за печатаніе книги „Раны Арменіи“	1400	—		
„ типографіи „Баку“ для печатанія изданія секції *)	1150	—		
„ Ов. Іоаннисянцу для изданія „Стихотворенія“	300	—		
„ за бумагу для изданій	195	92		
„ типографіи Тараева за напечатаніе „Вильгельмъ-Телль“	124	—		
„ Переплетчику	52	46		
„ за бумагу для „Патанеканъ-Градранъ“ 605 р. 50 к.				
„ за рисунки и клише 241 „ 46 „				
„ „ корректуру 98 „ 50 „				
„ переводчикамъ 386 „ 66 „				
„ редак. Гр. Егикянцу жалованіе 451 „ 55 „				
„ В. Кегамянцу жалов. 305 „ 17 „	2088	84	5987	82
Перенось	—	—	5987	82

*) Кромѣ выданныхъ типографіи газ. „Баку“ суммъ для печатанія изданій секції, съ прошлаго года типографія должна была издательской секції 1078 р. 46 к.

секції Б. А. К. С. за 1908 г.

РАСХОДЪ.

	Переносъ . . .			
			5987	82
Выдано дѣлопроизводителю Гр. Егикяну жалованіе	903	10		
„ дѣлопроизводителю Ов. Ходжа-Эйнатянцу жалованіе	169	55		
„ К. Петросянцу жалованіе	113	—	1185	65
„ Ю. Веселовскому за 3 лекціи	400	—		
„ на расходы произв. на устрой-ство лекцій	382	—	782	69
Выдано за 1 письменный столъ	11	40		
„ полки	109	—	120	40
„ почтъ, разносчикамъ, объявленія, письма, телеграммы, книги переводы и друг. общіе расходы	498	56		
„ въ счетъ переплетанія изящнаго изданія «Раны Арменіи»	240	—		
„ расходы	5	01	743	57
Остатокъ въ кассѣ на 1 января 1909 г	—	—	7	36
	Балансъ	—	—	8827 39

**Балансъ издательской секціи
АКТИВЪ.**

Касса на 1-е января 1909 г. . . .	—	—	7	36
Инвентарь:				
27505 экземпляровъ изданныхъ книгъ сто- имостью 6919 р. съ вычетомъ скидки	—	—	5101	06
Разныя произведенія, приобрѣтенныя для переводовъ	103	15		
Клише	100	—		
Шкафы, полки и столы	141	—	344	15
Отъ должниковъ:				
Отъ меліоративной секціи	51	75		
„ комиссіонеровъ-книгопродавцевъ	1330	32	1882	07
<hr/>				
Балансъ	—	—	7334	64
<hr/>				

Б. А. К. С. на 1-е января 1909 г.

ПАССИВЪ.

Основной фондъ Издательской Секціи согласно § 28 Устава Союза	—	—	602	06
Разнымъ кредиторамъ секція должна:				
Л. Папалаяну	51	—		
Ш. Исаакяну	5	20		
Дитятковскому товариществу	245	13		
Гайдамакину	26	60		
Переводчицѣ м-ле Саркисянцѣ	46	—		
Переводчику г. Арс. Теръ-Даниеляну	79	33		
В. Кегамяну	20	23		
Художнику Кнопову	25	—		
К. Петросяну	60	—		
Гр. Егикіяну	85	35		
Ов. Ходжа-Эйнатяну	130	45		
Редакціи газ. „Горць“	40	—		
К. Меликъ Шахназаряну	70	—		
Главному Бюро	901	33	1785	62
Оставшаяся сумма	—	—	4446	96
Балансъ	—	—	7334	64

О Т Ч Е Т Ъ

О дѣятельности Художественной секціи Б. А. К. Союза по
1-ое января 1909 года.

Бюро Художественной Секціи Б. А. К. Союза было избрано на второмъ общемъ собраніи 1907 г. въ составъ котораго вошли члены: г-жи С. А. Меликъ-Манучарянъ, Н. А. Тавакалова, М. А. Цуринова; г.г. Ф. Я. Агальянъ, И. К. Хизановъ, І. И. Шхіянецъ, И. А. Аллавердянъ, М. М. Теръ-Григорянъ и А. С. Маилянъ.

Въ теченіи отчетнаго времени должность предсѣдателя исполнялъ г. Агальянъ, вице предсѣдателя г. Хизановъ, секретаря г. Маилянъ и казначея г-жа Меликъ-Манучарянъ.

За это время Бюро имѣло 23 засѣданія. Новое Бюро, начиная свою дѣятельность имѣло только 330 руб. 38 коп., какою ничтожной суммой почти ничего нельзя было дѣлать. И для пополненія кассы, Бюро организовало балъ-маскарадъ (8 декабря 1907 г.) половину чистаго сбора съ котораго (762 руб. 08 коп) удѣлило Комитету для вспомошествованія голодающимъ армянамъ, а другую половину оставило для своихъ нуждъ.

Послѣ балъ-маскарада Бюро имѣло возможность пригласить извѣстнаго археолога-профессора Марра на нѣсколько лекцій о раскопкахъ въ Ани. Лекціи, организованныя трудами Бюро, кромѣ высокой нравственной роли имѣли громаднй матеріальный успѣхъ, чистый сборъ съ которыхъ въ размѣрѣ 1685 руб. 27 к. Бюро удѣлило профессору для продолженія раскопокъ.

Бюро приняло на себя инициативу устройства страннопріемнаго дома въ Ани, потребность котораго слишкомъ необходима для многочисленныхъ посѣтителей, а также для работающихъ тамъ лицъ.

Изъ приводимаго отчета видно, что для этого дѣла Бюро уже собрало нѣкоторую сумму. Бюро надѣется въ будущемъ дополнить необходимую сумму для страннопріемнаго дома и начать постройку.

Изданіе картинъ изъ жизни армянъ и исторія Арменіи:

Бюро имѣетъ готовыми нѣсколько картинъ, какъ напр.: „Воги Айастани“, „Похоронная процессія царя Арташеса“, „Крещеніе Трдата“, „Проѣздъ Давидъ бека черезъ Мцхетъ“ и др.,

изъ которыхъ первые двѣ уже напечатаны и распространяются по весьма доступной цѣнѣ.

Желая издать виды армянскихъ уѣздовъ, для альбомовъ и открытыхъ писемъ, специально для этого дѣла, Бюро командировало своего уполномоченнаго фотографа, для снятія видовъ Шушинскаго и Зангезурскаго уѣздовъ. Въ настоящее время Бюро уже имѣетъ подъ рукой болѣе 100 видовъ уѣздовъ Борчалу, Шуши и Зангезура, для изданія которыхъ оно ведетъ переговоры съ заграничными фирмами.

Еще въ прошломъ году Бюро рѣшило издать романсъ молодого композитора А. Маиляна, подъ заглавіемъ „О, не прося“ (сл. Ов. Туманьяна), который уже въ отчетномъ году изданъ и распространяется.

Памятникъ Хачатуру Абовьяну.

Бюро получило надлежащее разрѣшеніе отъ правительства, поставить памятникъ первому армянскому романисту въ гор. Эривани, для котораго уже приступлено къ сбору пожертвованій. Бюро надѣется въ скоромъ времени увидѣть памятникъ ветерана армянской литературы.

Бюро оказало услугу молодому скульптору Микаеляну, организовавъ выставку изъ его скульптурныхъ работъ.

Кромѣ того въ теченіи отчетнаго года былъ данъ одинъ концертъ пѣвчимъ хоромъ изъ 50 душъ, лицъ обоего пола.

Бюро организовало въ этомъ году 1 музыкальный вечеръ, чистый сборъ съ котораго былъ удѣленъ M-elle С. Атовмянъ. M-elle Атовмянъ, дочь Асхабадскаго священника съ необыкновенно выдающимся и подающимъ большія надежды голосомъ, была отправлена Секціей въ Москву для полученія музыкальнаго образованія. За неимѣніемъ средствъ Бюро принуждено было отказать m-elle Атовмянъ въ высылаемой суммѣ (30 руб. въ мѣсяць), либо обратиться къ обществу съ просьбой поддержать молодую талантливую пѣвицу о способностяхъ которой Бюро имѣетъ весьма лестные отзывы отъ довольно извѣстныхъ въ музыкальномъ мирѣ лицъ.

Вице-Предсѣдатель Художественной Секціи *И. К. Хизановъ*.

Денежный Отчет Художественной ПРИХОДЪ.

Сальдо въ кассѣ на 1-е января 1908 г.	—	—	1285	87
Получено отъ членскихъ взносовъ	456	85		
„ изъ текущаго счета Бакинск. Отдѣленія Тифлискаго Коммерческаго Банка	1097	—		
„ отъ г. Ф. Агальяна въ счетъ долга и заимообразно	372	01		
„ „ Главнаго Бюро въ счетъ суммъ полученныхъ въ пользу Секціи и 30 ⁰ / ₀ суммъ, не имѣющихъ специальныхъ цѣлей (20 ⁰ / ₀ которыхъ принадлежитъ Театральной Секціи)	2793	37		
„ „ продажи романа „ О, не проси“	1	60		
„ „ продажи скульптурныхъ вещей Секціи	45	75		
„ „ Г. И. Теръ Маркарова въ пользу Секціи	100	—	4866	58
Переносъ	—	—	6152	45

секції Б. А. К. С. за 1908 г.

РАСХОДЪ.

Выдано комитету для вспомошествованія голодающимъ армянамъ половина чистаго сбора „Балъ-маскарадъ“ даннаго въ декабрь 1907 г.	762	04		
„ цинкографіи Кадушина за напечатаніе картины „Воги Ай-астани“ и „Арташесъ“	500	—		
„ дефицитъ со спектакля „Пепо“ .	149	33		
„ профессору Н. Марру чистый сборъ съ лекціи	1285	27		
„ профессору Н. Марру полученные отъ парижскаго армянскаго союза для раскопокъ въ Ани	100	—		
„ артистической труппы Абелянъ-Армянянъ по особому условію .	500	—		
„ на уплату прежнихъ долговъ театральной секціи	422	—		
„ жалованье дѣлопроизводителю .	653	80		
„ на изданіе романа „О, не проси“	54	—		
„ художнику Ахикіянну за картину „Давидъ-бекъ“	25	—		
Переносъ	4451	44	—	—

Денежный отчет Художественной ПРИХОДЪ

	Перенось .		6152	45
<i>Получено въ пользу странно-пріемнаго дома въ Ани отъ слѣдующихъ лицъ *)</i>				
Хачатріана Г. А.	200	р.		
Манучарянца	10	”		
Пашаляна Л.	10	”		
Манукянца В.	10	”		
Калантара Гр. Айр.	10	”		
Терь Микелянца Г. Б.	10	”		
Адамова И. Д.	25	”		
Газіанца Д.	10	”		
Цовянова Г. Е.	15	”		
Тигранянца Степ.	10	”		
Ратнера	10	”		
Ахумянца С. А.	25	”		
Меликъ Дадаева А.	5	”		
Терь-Григорянца М. М.	3	”		
Терь-Степанова А. М.	5	”		
Ростомянца Д.	5	”		
Ростомянца Мент.	15	”		
Терь-Микелова Н. М.	25	”		
Агабекова Л.	5	”		
Борисова И.	5	”		
Назарова А. Б.	25	”		
Терь-Акопова А. М.	10	”		
Іоаннисянца А. И.	10	”		
Бр. Даніелянцъ	25	”		
Асрибекова Л.	10	”		
	493		493	
Перенось .			493	6152 45

*) Той же цѣлью 1907 г. Секціей получено 538 руб. См. 10 стр.

секція Б. А. К. С. за 1908 годъ.
РАСХОДЪ.

	<u>Перенось . . .</u>	4451	44	—	—
„	художнику Веньявѣ за 3 картины и краски	43	50		
„	Тиграну Наджаряну за фотографическіе снимки Шушинскихъ видовъ, для открытыхъ писемъ .	160	26		
„	фотографу Меликяну за фотограф. снимки видовъ Борчалу и 2-хъ „Воги Айастани“	22	—		
„	по счету Захаренко за разныя фотографическія принадлежности	87	72		
„	В. Мусаеляну за фотографированіе видовъ Джеванширскаго уѣзда	45	—		
„	за объявленіе для пѣвчаго хора и за пользованіе піанино	73	15		
„	на расходы концерта Melle С. Атомянъ 252 р. 63 к.*)				
„	на расходы M-elle Атомянъ во время прожив. въ г Баку 51 р. 15 к.				
„	M-elle Атомянъ изъ суммъ съ концерта <u>125 р. — к.</u>	428	78		
	<u>Перенось . . .</u>	5311	85	—	—

Кромѣ этихъ расходовъ для этого концерта надо внести въ музыкальное общество 50 руб.

Денежный отчет Художественной ПРИХОДЪ.

	Переносъ . . .	493	—	6152	45
Хандамирова Г. Б.	10				
Шатирова М. С.	10				
Д-ра И. П. Мамиконяна	25				
Арутчева	5				
Гюлмсерянца Х.	10				
Нерсесова Н.	5				
Будагянца Т.	15				
Акопджанянца Ар. Г.	5				
Серебрякова Ал.	10				
Алибегова Н. Г.	5				
М-тте Цатуровой	36				
Бабальянца М.	15				
Мсирханова А.	10				
Минасянца А.	5				
Прот. Теръ-Егише Кегамянца	5				
Цитохцева Х. Н.	10				
Цуринова С.	10	191	—	684	—
Получено отъ С. Акопяна въ счетъ долга		8	—		
„ „ концерта данн. въ пользу М-elle С. Атомянъ общій приходъ		509	39	517	39
	Балансъ	—	—	7353	84

секціи Б. А. К. С. за 1908 г.

РАСХОДЪ.

	<u>Переносъ . . .</u>	5311	85		
„	Главному Бюро въ счетъ . . .	1624	12		
„	на расходы при посылкѣ въ раз- ныя мѣста квитанціонныхъ кни- жекъ, для сбора пожертваній въ пользу памятника Хачатура Абовьяна почтѣ и за объявленія	14	85		
„	на разные расходы: почтѣ, за переводы по почтѣ, телеграммы, объявленія канцелярскіе расхо- ды и принадлежности, за про- ѣздъ въ Тифлисъ и обратно, для заключенія договора съ ар- тистами	311	06	7261	88
	Сальдо на 1-е января 1909 г. . . .	—	—	91	96
	<u>Балансъ</u>	—	—	7353	84

Балансъ художественной секціи АКТИВЪ.

Въ кассѣ на 1-е января 1909 г.	—	—	91	96
По условному счету въ мѣстномъ отдѣ- леніи Тифлискаго коммерческаго банка	—	—	103	—
Инвентарь:				
Ноты	21	—		
35 серебряныхъ жетоновъ	35	—		
1800 экземпляровъ картины „Похоро- ная процессія царя Арташеса“	195	52		
700 экземпляровъ романа „О, не проси“	142	65	394	17
Отъ разныхъ кредиторовъ:				
Отъ Арт. Абелянъ и Арменянъ	500	—		
„ Г. Ерицяна	165	—		
„ Н. А. Тавакаловой	7	98		
„ С. Акопова	32	—		
„ В. Мусаелова	45	—		
„ хромолитографіи Кадушина	500	—		
„ Главнаго Бюро	34	02	1284	—
Балансъ	—	—	1873	13

Б. Д. К. С. на 1-е января 1909 г.

ПАССИВЪ.

Основной фондъ художественной секціи согласно § 28 Устава Союза	169	57		
Сумма, полученная въ пользу странно-пріемнаго дома въ Ани до 31 декабря 1908 г.	1222	—		
Секція должна г. Ф. Агальяну	48	50		
„ „ и музыкальному обществу	50	—	1490	07
Оставшаяся сумма	—	—	383	06
<hr/>				
Балансъ	—	—	1873	13
<hr/>				

Денежный отчетъ Медицинской ПРИХОДЪ.

Сальдо въ кассѣ на 1-е января 1908 г.	—	—	201	93
По условному счету въ мѣстномъ отдѣленіи Тифлискаго коммерческаго банка	—	—	151	08
Получено членскихъ взносовъ	—	—	541	24
„ отъ спектакля, даннаго 10 января	—	—	432	97
Получено пожертвованій:				
Отъ г. Кайзера	50	—		
Черезъ г-жу О. С. Тумаевой отъ кружка лицъ	327	—		
Черезъ г-жу Акоповой	2200	—		
Отъ разныхъ лицъ	10	—	2587	—
„ доктора А. Хачатряна обратно, выданное ему лишнее жалованіе	—	—	125	—
Балансъ	—	—	4039	22

**Секціи Б. А. К. С. за 1908 годъ
РАСХОДЪ.**

Выдано въ основной фондъ Варандійской больницѣ	300	—		
„ Варандійской больницѣ ³ / ₄ прихода секціи	2174	43		
„ Главному Бюро :	503	50		
„ на непредвидѣнные расходы	100	—		
„ на разные медикаменты	11	58		
„ на мелкіе расходы	44	08		
„ заимообразно Варандійской больницѣ 300 р.				
„ заимообразно акушеркѣ Асламазянъ 30 р.	330	—	3463	59
Сальдо въ кассѣ на 1 января 1909 г.	55	63		
По условному счету въ мѣстномъ отдѣленіи Тифлискаго коммерческаго банка	520	—	575	63
Балансъ	—	—	4039	22

ДЕНЕЖНЫЙ ОТЧЕТЪ ЕНГИКЕНДСКОЙ СЕЛЬСКОЙ БОЛЬНИЦЫ ПРИХОДЪ.

Получено отъ медицинской секціи собран. отъ крестьянъ фондъ больницы и отъ Т. Хандамирова 10 р.	300	—		
Получено отъ прис. пов. Юзбашева	200			
„ „ Б. Акопова	300			
„ „ Ар. Тертеряна	200			
„ „ бр. Джеваншировыхъ	200			
„ „ д-ра М. Тертеряна	100			
„ „ Ал. Григорянца	100			
„ „ Ов. Аванесянца	100			
„ „ Арак. Сапарова	100			
„ „ Меликовъ и К ^о	100			
„ „ Перс. Газіянца	50			
„ „ Асл. Акопова	50			
„ „ А. Газіянца	50			
„ „ Н. Петросова	50			
„ „ Сарк. Акопянца	50			
„ „ Каралетяна, Погосбекияна и Гр. Саркисова по 25 р.	75			
„ „ Мн. Саркисова и Арст. Акопянца по 25 р.	50			
„ „ лекціи д-ра Т. Маркаряна	3			
„ „ медицинской секціи $\frac{3}{4}$ прихода по 1-е января 1909 г.	2174	43		
„ „ амбулаторныхъ больныхъ больницы	644	65		
„ „ медицинской секціи заимообразно	300		5197	08
<hr/>				
Балансъ				5197 08
<hr/>				

Б. А. К. Союза съ апрѣля 1908 г. по 31-е января 1909 г.

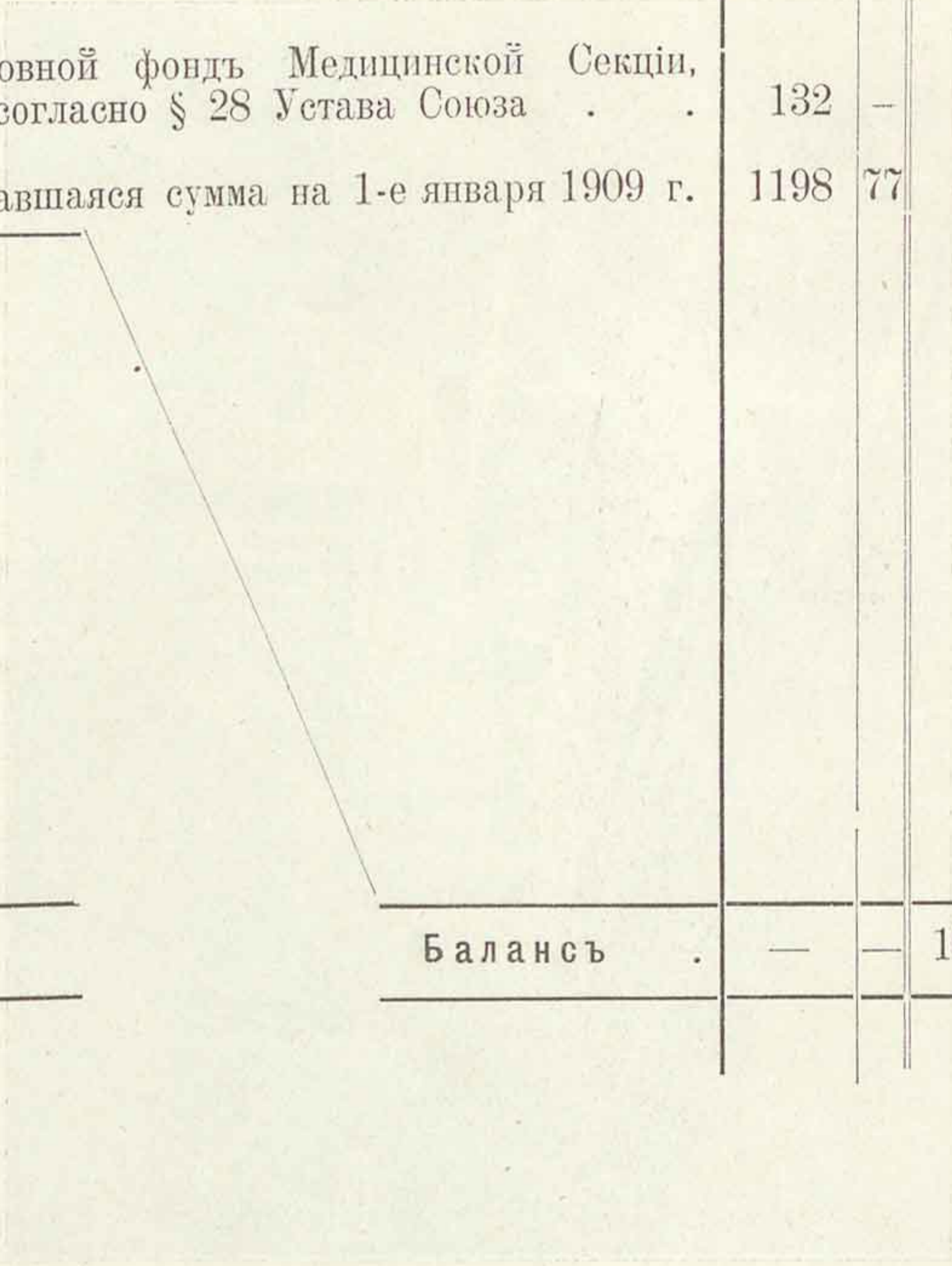
РАСХОДЪ.

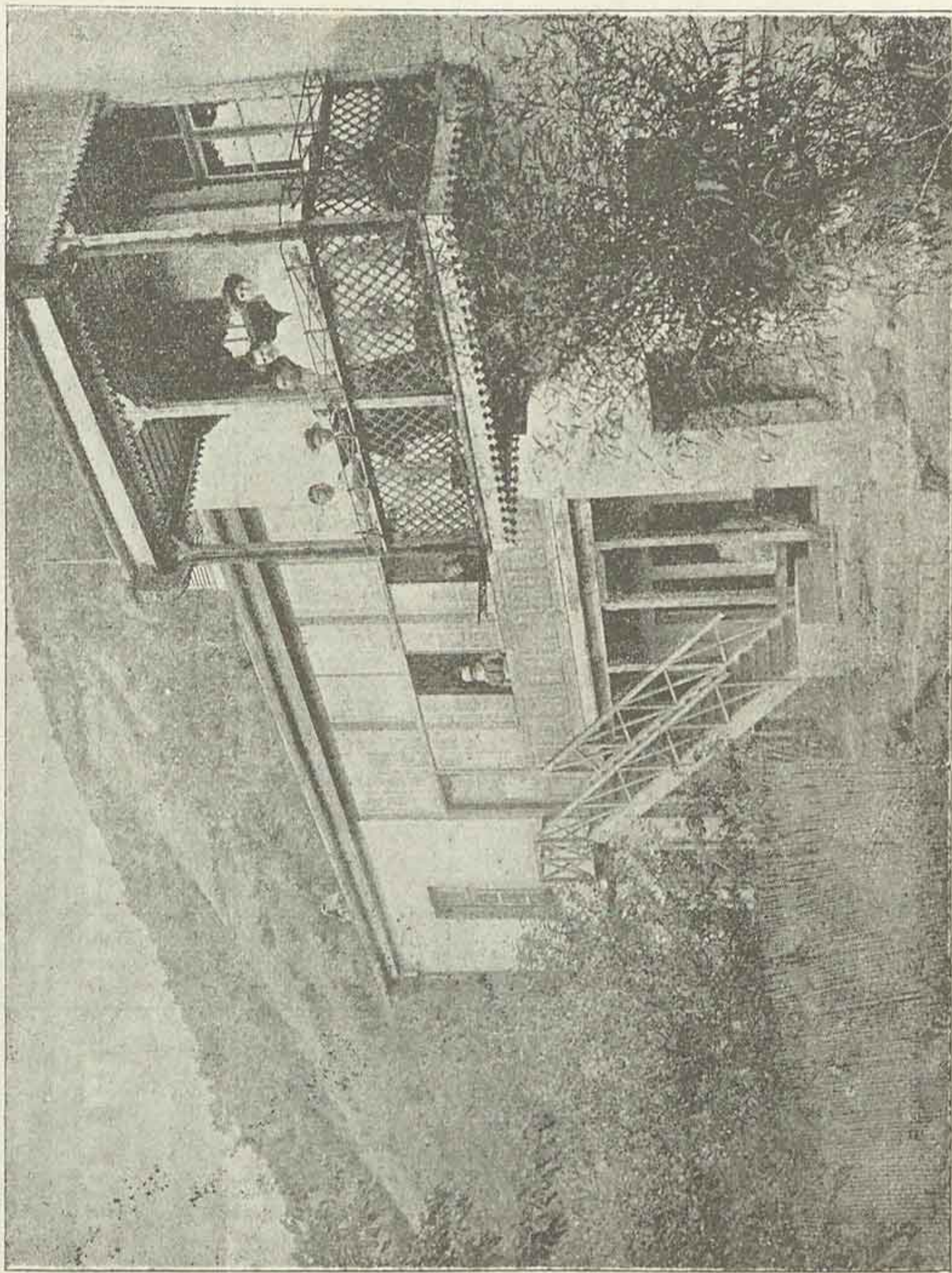
Выдано жалованіе д-ру Мандинянцу съ 14 іюня за 7 ¹ / ₂ мѣс.	1500	—		
„ жалованіе акушеркѣ О. С. Тумаевой за 10 мѣс.	700	—		
„ жалованіе фельдшеру Меликъ-Шахназарову	700	—		
„ на мелкіе расходы	66	60		
„ на медикаменты по счетамъ Кавказ. Т-ва и аптеки Витушинскаго	793	39		
„ на 10 кроватей	91	55		
„ на расходы произведенные д-ромъ Мандиняномъ на нужды больницы	1044	65		
„ авансомъ д-ру Мандинянцу 100 р.				
„ „ акуш. О. С. Тумаевой 50 р.	150	—		
Остатокъ по текущему счету въ мѣстномъ отдѣленіи Тифлисск. коммерческаго банка	135	—	5181	19
Остатокъ наличными въ кассѣ	—	—	15	89
Балансъ	—	—	5197	08

Балансъ Медицинской секціи АКТИВЪ.

Касса и текущій счетъ	—	—	575	63
Кредиторы:				
Отъ Варандійской больницы	300	—		
„ акушерки Асламазянъ	30	—	330	—
„ Главнаго Бюро Союза 10% суммъ, пожертвованныхъ безъ спеціального назначенія	—	—	425	14
Балансъ .	—	—	1330	77

**Б. А. Қ. Союза на 1-е января 1909 г.
ПАССИВЪ.**

Основной фондъ Медицинской Секціи, согласно § 28 Устава Союза . . .	132	—		
Оставшаяся сумма на 1-е января 1909 г.	1198	77		
	—	—	1330	77
	Балансъ .			

Енгикендская сельская больница Медицинской секции Б. А. К. С.

Денежный отчетъ

Школьной сессіи

Б. А. К. С.

За 1908 годъ.

Денежный отчетъ Школьной ПРИХОДЪ

Остатокъ на 1-ое января 1908 года . . .	—	—	813	26
<i>Получены</i>				
Единовременные членскіе взносы . . .	30	—		
Членскіе взносы	496	60	526	60
Въ пользу школы сел. Авдуръ-Міוריшенъ				
а) г. А. Г. Тертерянца	300	—		
б) док. М. Г. Тертерянца	150	—		
в) отъ Авдуръ-Міוריшенцевъ	773	90		
г) ‰‰‰ собранныхъ денегъ	11	34	1235	24
Отъ Кяндакцевъ въ пользу школы	150	—		
И на учебн. принадлежности	25	—	175	—
Отъ жит. сел. Каринъ-Такъ	504	10		
„ „ „ Тагларъ	120	—		
„ „ „ Каравансарай	5	—		
„ „ „ Киркъ	4	—		
„ „ „ Шагахъ	170	—		
Отъ ж. с. Норагюхъ Хаченскаго района	100	—		
Въ пользу школы имени Аракела Цатурова въ сел. Караунджъ:				
а) отъ С. Адамянца	50			
б) отъ В. Саруханбекянца	3			
	53	—		
Отъ Ингарцевъ	175	—	1131	10
Поступило въ пользу сельскихъ школъ:				
Отъ Совѣта Петербург. Армянск. церквей	2650	—		
„ г. Алекс. И. Манташева	2800	—		
„ „ Г. И. Теръ-Маркарянца	1000	—		
„ „ П. О. Гукасова	1000	—		
„ „ И. Н. Теръ-Акопова	400	—		
„ г-жи М. М. Абіянцъ	400	—		
	8250	—	3881	20
Перенось				

Секціи Б. А. К. С. за 1908 г.

РАСХОДЪ

<i>Заплочено:</i>			
Учит. школы сел. Авдуръ-Мюришенъ	980	35	
Наемная плата за школы	55	—	
Старые долги	15	—	
За телегр. и перевод суммъ	2	45	
Проѣздные учит. и мелк. расх.	12	60	
За объявленіе	15	—	
За стулья, столы, вѣнокъ и пере- водъ	114	15	
Мусаэлянцу	10	—	1204 55
Пособія сельскимъ училищамъ			
Школѣ сел. Караунджъ	255	—	
» » Шрвенанць	1350	65	
» » Тагларъ	645	—	
» » Кяндакъ	382	09	
» » Норъ-шенъ	340	—	
» » Варазбуйнъ	200	—	
» » Караввансарай	80	—	
12 сел. школамъ Александроп. района	1600	—	
5 сел. школамъ Новобаязетскаго района	400	—	
4 сел. школамъ Каресскаго района	400	—	
8 сел. Тифлискаго района	150	—	
Школ. сел. Дрнаварзъ	200	—	
» » Акулисъ	200	—	
» » Ингаръ	120	—	
» » Кусапатъ	75	—	
» » Мець-шенъ	100	—	
» » Татлу	100	—	
» » Гулалы	100	—	
» » Брнакотъ	100	—	
» » Гиркъ	60	—	
» » Бюраканъ	100	—	
» » Вачаганъ	25	—	
Перенось	6982	74	1204 55

Денежный отчетъ Школьной ПРИХОДЪ

	Перенось . . .			
	8250	—	3881	20
Отъ г. Г. Г. Кянджунцева	300	—		
» Бр. Мутафовыхъ	400	—		
» г. И. Макарянца	200	—		
» Бр. Теръ-Ованесовыхъ	200	—		
» г. М. Калантарова	200	—		
» „ Б. И. Акопова	200	—		
» „ С. Амирова	200	—		
» „ В. Пастакова	200	—		
» „ М. С. Саарбекова	300	—		
» кн. Б. Аргутинскаго-Долгорукова	200	—		
» г. Дж. Аракелянца	200	—		
» „ М. М. Саруханянца	200	—		
» Т-ва „Шихово“	200	—		
» г. П. М. Цатурова	200	—		
» Докт. Е. Вартапетова	200	—		
» г. В. Теръ-Осипова	100	—		
» Докт. В. М. Арцруни	100	—		
» Док. С. Теръ-Микаелянца	100	—		
» Т-ва „Арамаздъ“	100	—		
» Бр. Осиповыхъ	50	—		
» г. А. Азатянца	50	—		
» „ Р. Саркисова	200	—		
» „ Г. Амбрумова	25	—		
» Т-ва А. С. Меликовъ и К ^о	150	—		
» Т-ва Зугулбинскаго водопровода	150	—	12675	
Приходъ женск. профессиональной школы.				
Чистъ приб. отъ спек. „Варданъ Мецъ“	690	94		
Отъ базара 6 и 7 апрѣля	452	17		
За правоученіе учениць	917	50		
Отъ заказовъ кройки и шитья	9	40		
Отъ чулочнаго отдѣленія	44	70		
Перенось	2114	71	16556	20

Секція Б. А. Қ. С. за 1908 г.

РАСХОДЪ

	Переносъ	6982	74	1204	55
Школѣ сел. Каринъ-Такъ		20	—		
» » Мохратахъ		15	—		
» » Цоватехъ		20	—		
» » Пирджамаль		18	—		
» » Чракуйсь		10	—		
» » Хотъ		15	—		
» » Матагесъ		15	—		
» » Карашень		20	—		
» » Шагахъ		35	—		
» » Таза-гюхъ		35	—		
» » Сосъ		35	—	7220	74
Расходъ женской профессиональной школы.					
Наемная плата за школу		790	32		
Жалованье учительницъ		903	71		
За матеріаль		593	42		
Хозяйств. отдѣл.		267	97		
За швейную машину		38	—		
Расходъ хозяйск. отдѣл.		385	59		
Отдѣленію изящныхъ рукод.		21	17		
Бѣльевоѣ отдѣл.		260	61		
Чулочноѣ отдѣл.		177	50		
Отдѣл. кройки и шитья		117	27		
За классн. принадлежности		24	70	3580	26
Выдано Главному бюро заимообразно		3007	25		
Дѣлопроизв. Чкнаворяну		84	96		
Араму Аллахвердяну		108	—		
Сааку Саакяну		35	—		
Б. Нерсисяну		35	—	3270	21
Жалованья дѣлопроизв.		740	—		
Оганесу Геворкбекяну		710	—	1450	—
Переносъ		—	—	16725	76

Денежный отчет Школьной ПРИХОДЪ

<u>Перенось</u>	2114	71	16556	20
Отъ част. пожертвованій	23	71		
Отъ шляпнаго отдѣленія	216	20		
Остатокъ отъ спектакля «Потокъ»	8	—		
Отъ продажи готовыхъ платьевъ	75	13		
» отдѣла изящн. рукодѣлій	24	70		
» частныхъ приходовъ	6	—		
» нѣкоторыхъ дамъ пожертв. деньги	147	20		
» хозяйственнаго отдѣленія	10	03	2625	68
Приходъ разныхъ суммъ.				
Въ счетъ долга Алекс. Аракеляна	—	—	52	50
Отъ Главнаго бюро	—	—	100	—
‰ отдѣл. Тифл. Комм. банка по услов- ному счету	—	—	101	93
Получено въ Мервѣ отъ г. Ишх. Теръ- Погосянца въ пользу шк. сел. Тагларъ	—	—	50	—
10‰ пожертв. безъ спец. назначенныхъ суммъ въ 1907 г. (681—88)	68	19		
10‰ тѣхъ же суммъ 1908 г.	285	40		
10‰ кружечн сборовъ въ теч 1908 г.	92	06	445	65
БАЛАНСЪ	—	—	19931	96

Секціи Б. Д. К. С. за 1908 г.

РАСХОДЪ

Переносъ . . .	—	—	16725	76
Канцелярск. разн. расх.	—	—	294	54
Главному бюро за контору	—	—	160	—
Главному бюро въ счетъ разныхъ расхо- довъ по 1-ое января 1908 г.	130	20		
На основаніи § 28 устава въ пользу основнаго капитала Союза	53	70		
Запложено Главному бюро по счету об- щихъ расходовъ	360	—	543	90
			17724	20
Остается въ кассѣ на 1-ое января 1909 г.	—	—	2207	76
БАЛАНСЪ	—	—	19931	96

Дѣятельность Школьной Секціи Бак. Армян. Культурн. Союза за 1908—9 учебный годъ.

Настоящій отчетъ школьной секціи помѣщаемый на русскомъ языкѣ, представляетъ собой, по недостатку мѣста, лишь сравнительно краткіе выдержки изъ отчета секціи помѣщенного на армянскомъ языкѣ. Поэтому-то въ отчетѣ на русскомъ языкѣ приводятся главнымъ образомъ лишь фактическія и цифровыя данныя, относящіяся къ школьной дѣятельности Союза.

Школьная Секція Б. А. К. Союза начала свою дѣятельность съ октября мѣсяца 1906 года. Члены бюро, выбранные на первомъ общемъ собраніи, несли свои обязанности до 6-го февраля 1908 года, когда на общемъ собраніи состоялось избраніе новыхъ членовъ бюро. На этомъ собраніи изъ старыхъ членовъ вновь были избраны: г-жи П. Тигранянъ, С. Петросянъ и г.г. Г. Костанянъ, А. Теръ-Григорьянцъ, А. Тертерянцъ, А. Аракелянцъ, Б. Серопянцъ, а кандидатами: г.г. Е. Поповьянцъ, Н. Сапарова и г.г. З. Джанбазянъ и Чубаръ.

Бюро въ своемъ первомъ засѣданіи, вновь избрало председателемъ г. Г. Костаняна, вице-председателемъ г. А. Теръ-Григорьяна и казначеемъ г. А. Тертеряна.

Въ теченіи 1907—8 учебнаго года бюро Школьной секціи имѣло 42 засѣданія (до сентября 1908 года).

24-го мая 1909 г. на состоявшемся общемъ собраніи замѣнъ выбывшихъ членовъ бюро: г-жи С. Петросянъ-Арзумянъ, Е. Поповьянъ, г.г. Б. Серопяна и П. Чубара, были избраны: г-жа С. Адамова, г.г. А. Степанянъ, Х. Меликъ-Агамирянъ, послѣ чего бюро продолжало свою дѣятельность до конца года (т. е. до сентября 1909 г.).

На засѣданіи 1-го іюня бюро переизбрало старый прези-

діумъ, при чемъ былъ избранъ г. Степанянъ въ качествѣ второго вице-предсѣдателя.

Въ 1908—9 академическомъ году бюро имѣло 38 засѣданій.

Посѣщеніе засѣданій членами бюро выразилось слѣдующимъ порядкомъ:

Казначей	г. А. Тертерянъ	37.
Предсѣдатель бюро	г. Г. Костанянъ	35.
Вице-предсѣдатель	г. А. Теръ-Григорьянъ	25.
Члены: { г. А. Степанянъ	21.
 г. А. Аракелянъ	18.
 г-жа Е. Тигранянъ	13.
 г. З. Джанбазянъ	13.
 г-жа Н. Сапарова	10.
. г-жа С. Адамова	3.	

Г.г. С. Адамова и Н. Сапарова были заняты исключительно дѣлами Женской Профессіональной Школы и по этому поводу имѣли особыя засѣданія вмѣстѣ съ группой дамъ.

Членами ревизіонной комиссіи состояли: г.г. Х. Меликъ-Агамирянъ, А. Бабалянцъ и М. Аслибекянцъ. Секретаремъ Бюро былъ приглашенъ г. Т. Саркисянъ.

Бюро Школьной Секціи, сознавая всю тяжесть принятыхъ на себя обязанностей и всѣ тѣ трудности и препятствія, отъ которыхъ главнымъ обрзомъ зависитъ процвѣтаніе дѣла, съ перваго же года своей дѣятельности стремилось къ осуществленію ряда вопросовъ по зараннѣе выработанному плану, не жалѣя, ни силъ, ни энергіи для осуществленія ихъ въ возможной степени: а) собрало статистическія данныя объ областяхъ Кавказа, преимущественно населенныхъ армянами, которыя и помѣщены въ этомъ отчетѣ, б) субсидировало существующія сельскія школы и этимъ вывело ихъ изъ критическаго положенія с) по своей инціативѣ открыло новыя школы и субсидировало ихъ и d) основало въ 1907 г. въ г. Баку Женскую профессиональную школу (см. отчетъ). Этой школѣ громадную поддержку оказала группа мѣстныхъ дамъ армянокъ, е) обратилось къ Совѣту С.-Петербург-

скихъ армянскихъ церквей и къ разнымъ благотворителямъ, прося назначить субсидіи начальнымъ сельскимъ школамъ, f) вело переговоры съ арм. педагогами, относительно открытія лѣтнихъ педагогическихъ курсовъ для учителей, для каковой цѣли получило отъ нефтянаго товарищества А. С. Меликова и К^о 150 руб. и отъ правленія Общества Загульбинскій водопроводъ 150 руб., вслѣдствіе незначительности этой суммы бюро до сихъ поръ не удалось осуществить этого желанія, g) выпустило воззваніе къ обществу оказать помощь деньгами или книгами для составленія библіотекъ при сельскихъ школахъ, h) организовало спектакли и вербный базаръ при чемъ выставило на продажу рукодѣлія Профессіональной Школы, i) заботилось о функционированіи школъ, которыя содержатся на его средства, q) пригласило г. Ованеса Георгъ-бекяна въ качествѣ уполномоченнаго, который съ порученіями объѣзжалъ сельскія школы и своими совѣтами и указаніями помогалъ учителямъ вести свое трудное дѣло и привлекалъ вниманіе крестьянъ на недостатки школъ и всячески старался улучшить настоящее незавидное положеніе ихъ; собиралъ статистическія свѣдѣнія о школахъ и сообщалъ бюро школьной секціи. По просьбѣ бюро, попечительство сельскихъ школъ приглашало учителей для школъ, при чемъ давало преимущество лицамъ имѣющимъ среднее образованіе и практику. (Для урегулированія дѣла приглашенія сельскихъ учителей, было-бы весьма желательно, чтобы Эчміадзинская школьная комиссія или союзъ учителей составили бы списокъ учителей-армянъ вмѣстѣ съ краткимъ *curriculum vitae* каждаго учителя, чѣмъ они очень облегчили бы выборъ учителей). Бюро школьной секціи, чтобы свою дѣятельность сдѣлать плодотворнѣе, нашло цѣлесообразнымъ раздѣлить трудъ между своими членами, составляя изъ нихъ подкомиссіи, предоставляя каждой изъ нихъ въ необходимыхъ случаяхъ приглашать постороннихъ лицъ, которыя могутъ быть полезны своими совѣтами и указаніями. Такимъ образомъ иногда принимали участіе въ засѣданіи архимандриты о. Карапетъ, Сіонъ и Матевосъ, и г. К. Хатисовъ, Е. Тагіаносянъ, М. Теръ-Андреасянцъ и О. Туманянцъ.

Дѣлу веденія школьнаго дѣла въ Грузино-Имеретинской епархіи любезно содѣйствовалъ г. Г. Ив. Хатисовъ.

Школьное дѣло было поручено г.г. Костаняну, А. Тертерьяну, Б. Серопяну и Ар. Аракеляну. Дѣло профессиональной школы—г-жамъ С. Петросянъ-Арзуманянъ, Н. Сапаровой, С. Адамовой и г. Г. Костаняну. Дѣло составленія библиотекъ г-жѣ Тигранянцъ и Серопянцу. Бюро на всѣхъ засѣданіяхъ, просматривая доклады комиссіи по тому или другому вопросу, составляло резолюціи и давало инструкціи для дальнѣйшей дѣятельности. Школьная секція главнымъ образомъ обращала все свое вниманіе на потребностяхъ школьнаго дѣла въ провинціяхъ и деревняхъ и въ возможной степени старалось удовлетворить жажду школьныхъ требованій, которыя безконечными обращеніями и мірскими приговорами стучатся въ двери школьной секціи, прося матеріальной и моральной помощи.

Чтобы можно было поставить дѣло рациональнаго распределенія пособій на прочную почву, Бюро сочло нужнымъ произвести тщательное разслѣдованіе современнаго положенія начальнаго школьнаго дѣла въ разныхъ епархіяхъ изъ этихъ разслѣдованій оказалась, что Эриванская губ. гдѣ сосредоточена огромнѣйшая часть армянскаго населенія Закавказья, оказывается наиболѣе отсталой въ отношеніе школьнаго образованія.

Что это такъ, видно изъ слѣдующихъ цифръ: въ Тифл. епархіи учатся 38⁰/₀ общаго числа дѣтей школьнаго возраста, въ Карабагской 31,3⁰/₀, въ Шемахинской епархіи 20⁰/₀ а въ Эриванской 21⁰/₀.

Здѣсь приходится съ болью констатировать, что наше духовное начальство отнюдь не обращаетъ вниманія на дѣло изученія статистики школьнаго образованія, несмотря на то, что жизненность этого вопроса была констатирована Католикосомъ Макаромъ I-мъ. По этому Предсѣдателю Бюро г. Г. Костаняну удалось лишь съ величайшими затрудненіями путемъ изслѣдованія, опросовъ, газетной литературы и проч. добиться тѣхъ статистическихъ свѣдѣній, о которыхъ здѣсь идетъ рѣчь. Считаемо здѣсь указать на пріятное исключеніе въ

лицѣ Карабахскаго окружнаго инспектора г. Ст. Теръ Аветикяна, цѣнными данными котораго, относящимися къ школьному вопросу Карабахской епархіи, мы воспользовались для настоящаго очерка.

Картина начальнаго школьнаго образованія четырехъ епархіяхъ Закавказія, согласно собраннымъ нами свѣдѣніямъ, рисуется такъ.

Таблица № 1.

Епархія	Число школъ	Число учениковъ	Число ученицъ	Общее число	Общія расходы	Населеніе	Дѣти школьнаго возраста	°/о
Эриванск.	162	9306	4523	13829	202531	800000	64000	21,7°/о
Тифлисск.	93	4672	4434	9106	184500	300000	24000	38°/о
Карабахск.	65	2994	1408	4402	51885	175000	14000	31,4°/о
Шемахин.	12	869	613	1482	51084	90000	7200	20°/о
	332	17841	10978	28819	490000	1365000	109200	26,4

Въ число этихъ 332 школъ не входятъ: Эчмиадзинская академія, Нерсисянъ семинарія и семинаріи Карабахская и Эриванская. Изъ числа этихъ 332 школъ 84°/о (а именно 278) находится въ деревняхъ, а 16°/о т. е. 54 школы—въ городахъ.

Изъ приведенныхъ цифръ можно вывести, что расходъ на содержаніе школъ, падающій на cadaго армянина въ Закавказьи, равняется 35 коп., что является крайне ничтожной суммой. На cadaго ученика обучающ. въ церк. прих. школъ приходится 17, 3 руб. въ годъ. Принимая во вниманіе сравнительную дороговизну расходовъ на cadaго ученика обучающаго въ городѣ, мы увидимъ, что содержніе cadaго ученика въ деревнѣ обходится не больше 7—12 руб. въ годъ. Средній расходъ каждой школы вообще равняется 1500 руб., а

школы сельск. отъ 700—до 1000 руб. Если сравнить это положение дѣль съ тѣмъ, какое было 20 лѣтъ тому назадъ, то мы увидимъ, что школьное дѣло у насъ почти не прогрессируетъ. Сказанное подтверждается ниже приведеннымъ спискомъ, взятымъ нами изъ статистическихъ данныхъ арм. церковно-прих. школъ въ 1889/1890 г. изд., въ Вагаршапатѣ.

Таблица № II съ наглядностью показываетъ сравнительное плачевное состояніе нашего школьнаго дѣла, а равно и полную ничтожность тѣхъ суммъ, которое тратитъ Кавказское армянское населеніе на дѣло начальнаго школьнаго образованія на родномъ языкѣ. Для полноты картины прибавимъ къ этому, что помѣщенія для школъ въ деревняхъ совсѣмъ не отличаются отъ хижины крестьянъ, они столь же мало гигиеничны какъ послѣдніе что школы эти, совсѣмъ не являются обеспеченными въ матеріальномъ отношеніи и что они совершенно лишены даже самыхъ необходимыхъ учебныхъ пособій.

Таблица № III.

№№ по порядку	РАЙОНЫ.	Число селеній	Число армян. церков. прих. школъ 19089.	На сколько сел. приходится одна школа.
1	Ахалкалакскій районъ (Джавахъ).	87	1	87
2	Зарищат., Нахич. и Кагызм. районъ	21	2	10,5
3	Чрабердъ	52	6	8,6
4	Абаранъ.	25	3	8,3
5	Карсскій уч.	22	3	7,3
6	Басен. Олтын. и Ардаган. районъ	22	3	67,3
7	Лорійскій уѣздъ	60	10	6
8	Александропольскій викаріатъ . .	125	26	4,9
9	Старо Нахачиванскій викаріатъ. .	100	21	4,8
10	Нухинскій уѣздъ	47	10	4,7
11	Карсско-Ширакскій районъ . . .	25	6	4,2
12	Ново-Баязетскій (Гегаркуникъ) . .	33	9	3,7
13	Ново-Баязетскій (Цахкацоръ) . .	25	8	3,1
14	Дизакъ.	41	13	3,1
15	Хаченъ.	24	8	3
16	Варанда.	62	25	2,5

Общая картина статистических свѣдѣній относительно

Армянскихъ церковно приходскихъ школъ въ епархіяхъ Грузно-Имеретинской, Эриванской, Карабагской и Шемахинской.

Таблица № II.

Епархія.	Общее число школъ.			Гдѣ Учителя и Учительницы обучались.							Годовой приходъ.		Годовой расходъ.					
	Учени- ковъ.	Ученицъ.	Всего.	Эчмадз, академія.	Епар- хальн. училищъ.	Правн- тельствъ, учеб. зав.	Учител- институ- товъ.	У частн. лицъ.	Всего.	Руб.	К.	Жалованіе.		Разные рас- ходы.		ИТОГО.		
												Руб.	К.	Руб.	К.	Руб.	К.	
																		Руб.
1888/89																		
Груз. Имер.	56	2128	2009	4137	13	123	44	10	4	194	65	87183	62537	43	20709	83	83247	26
Эриванск. .	57	3229	1215	4444	30	111	39	12	8	200	52	67585	47565	78	9814	94	57380	72
Карабаг. . .	20	806	266	1072	3	22	4	2	2	33	54	14310	11295	»	1385	56	12590	56
Шемахин. .	14	484	247	731	3	18	6	3	2	32	81	19795	15237	48	3275	99	18513	47
	147	6647	3737	10384	49	274	93	27	16	459	52	188875	136545	69	35186	32	171732	10

Изъ таблицы № III видно, сколько въ каждомъ районѣ Закавказья имѣется армянскихъ деревень и какое число школъ имѣется въ каждомъ изъ этихъ районовъ.

Карсская область въ отношеніи школьнаго образованія является самой отсталой.

Въ этомъ отношеніи надо констатировать полное безучастіе проявляемое въ этой области, какъ армян. дух. начальст., такъ и агентами министерства народн. просвѣщенія. Очень цѣнными являются данныя, собранныя членомъ бюро З. Джамбазяномъ въ сотрудничествѣ съ группой сельскихъ учителей, характеризующія состояніе школьнаго дѣла въ Карсской области.

Во всей Карсской области имѣются 812 городовъ, поселковъ и деревень съ общимъ числомъ населенія въ 328687 душъ:

Учебныя заведенія Карсской области;

а) среднія:

2 (1 реальное училище 1 женская гимназія)

б) низшія:

130 (въ этомъ числѣ 3 городскихъ училища и 1 маринское учил.),

Общее число школъ 132, гдѣ учатся 3325 дѣтей, составляющихъ всего лишь 1% всего населенія области.

Число мѣстечекъ со сплошнымъ или преобладающ. армянскимъ населеніемъ равняется 97 съ 93918 жит. Здѣсь имѣется всего 41 школа, изъ коихъ 28 министерскихъ, 12 церковно-приходскихъ и 1 частная. Имѣя въ виду все вышесказанное относительно Карсской области, бюро обратило на нее особое вниманіе и открыло здѣсь 4 начальныя школы.

Чтобы опредѣлить, какой процентъ учащихся занимаютъ армяне среди общаго числа учащихся дѣтей жителей Закавказья, посмотримъ какое число учениковъ—армянъ имѣется въ министерскихъ школахъ Закавказья.

Для этого бросимъ взглядъ на отчетъ г. Попечителя Кавказскаго учебнаго округа за 1908 и 1909 года, и помимо этого примемъ во вниманіе и то, что число армянъ дѣтей учащихся въ церковно-приходскихъ школахъ равняется 28.819 душ. послѣ чего мы получимъ слѣдующую таблицу.

Таблица № IV.

Годъ.	Армянское население.	Дѣти школьнаго возраста.	Общее число учащихся.							
			Среднее образование	Низшее образование	Спеціальн. школѣ	Промышл.	Начальн. Минист. школѣ	Общ. число министер. школѣ.	Нач. арм. церк. прих. школѣ.	Общее число школѣ.
1908 г.	1,350,000	114000 (8 ¹ / ₂ %) 108000 (8 ₀ %)	8461	2865	45	754	16743	28868	22268	51136
1909 г.	1,390,000	111,200 (8 ₀ %)	7834	2886	40	1006	17718	29484	28819	58303

Изъ этого списка ясно, что въ 1908 году изъ общаго количества дѣтей армянъ школьнаго возраста, равнаго 108000 душъ общее число учащихся, какъ въ министерскихъ, такъ и въ церковно-приходскихъ, равнялось 51136 т. е. 47⁰%, а по отношеніи къ населенію 3,8⁰%, а въ 1909 году 52⁰% или 4,2⁰% населенія.

Изъ вышеприведенной таблицы видно, что число учащихся армянъ въ министерскихъ школахъ въ 1909 г. увеличилось на 616 душъ, а въ церковно-приходскихъ школахъ оно увеличилось на 5551 души. Это обстоятельство объясняется усиленной дѣятельностью, проявленной въ отчетномъ году, какъ Культурнымъ Союзомъ, такъ и Благотворительнымъ О-вомъ.

Въ этомъ отношеніи Культурный Союзъ старался съ одной стороны вызвать въ сельчанахъ сознаніе въ необходимо-

сти открытія школъ, для чего сельчане приглашаются имъ къ тратѣ сравнительно крупныхъ для нихъ денегъ, а съ другой стороны старается возбудить всяческій интересъ къ школьному дѣлу въ той части армянскаго населенія, которой дороги культурные интересы армянъ и побуждаетъ эту часть населенія придти на помощь въ этомъ отношеніи крестьянамъ своими средствами. Для того чтобы характеризовать сравнительную ничтожность тѣхъ суммъ, которые даютъ армяне на начальное образованіе своихъ дѣтей, считаемъ нужнымъ привести таблицу, во что обходится каждому народу дѣло начального образованія на каждую душу.

Въ Новой Зеландіи	5 р. 74 к.
„ Соединенныхъ Штатахъ	4 „ 86 „
„ Германіи	3 „ 43 „
„ Швейцаріи	2 „ 43 „
„ Англии	2 „ 36 „
„ Франціи	1 „ 66 „
„ Даніи.	1 „ 52 „
„ Италіи.	— „ 76 „
„ Японіи	— „ 54 „
„ Россіи	— „ 31 „

Въ 1908 г. въ Россіи сумма эта поднялась до 35,36 коп., а въ въ 1909 году она увеличилась до 42,62 коп.

Изъ этой таблицы видно, какъ далеко отстали армяне отъ передовыхъ народовъ и какъ сравнительно ничтожна сумма въ 35 коп., каковая приходится у армянъ на каждую душу. Ничтожность суммъ, которыми располагало начальное армянское школьное образованіе, нищенское существованіе армянъ учителей, при которомъ работа ихъ являлась прямо таки подвигомъ мученичества, побуждали Культ. Союзъ особенно энергично заботиться о привлеченіи средствъ для начального школьнаго образованія, дабы этимъ путемъ, хотя бы отчасти помочь дѣлу упорядоченія матеріальной части начального армянскаго школьнаго образованія.

Въ этомъ отношеніи особенно нужно отмѣтить труды

предсѣдателя Главнаго бюро Союза К. И. Хатисова, который заручился согласіемъ многихъ частныхъ лицъ и торгово-промышленныхъ фирмъ оказывать ежегодную матеріальную поддержку армянскому школьному дѣлу, а вмѣстѣ съ архимандритомъ отцомъ Матевосомъ и выхлопоталъ помимо этого у Совѣта С.-П.-Б. Армянскихъ церквей крупную субсидію въ размѣрѣ 8000 руб. ежегодно. Субсидія С.-П.-Б. армянскихъ церквей особонно цѣнно въ томъ отношеніи, что она даетъ широкій просторъ Союзу открывать школы тамъ, гдѣ Союзъ находитъ наиболѣе нужнымъ, въ то время какъ частныя лица, ассигновывая свои субсидіи, громаднымъ большинствѣ случаевъ ставятъ непремѣннымъ условіемъ, чтобы школа была открыта именно въ томъ селѣ, на который они указываютъ. Именно благодаря только что указанному обстоятельству, Культурный союзъ счумѣлъ при помощи Совѣта С.-П.-Б. арм. церквей развить широкую дѣятельность въ школьномъ дѣлѣ въ наиболѣе нуждающейся въ въ этомъ отношеніи Эриванской губерніи.

1	Совѣтъ С.-П.-Б. Арм. церквей.	8000
2	А. И. Манташевъ	2000
3	Г. И. Теръ-Маркаровъ.	1500
4	П. О. Гукасовъ	1000
5	М. О. Арамянъ	900
6	Г-жа М. Абіанцъ.	300
7	Тифл. Нефтепр. Т-во	300
8	Б. И. Акоповъ	210
9	М. М. Сарухановъ	200
10	Г. Ө. Чикнаверовъ	200
11	А. Н. Дастаковъ	100
12	А. Б. Асрибековъ.	1500
13	П. М. Цатуровъ	400
14	А. А. Пароніанъ	200
15	С. А. Адамянъ.	250
16	Д-ръ Е. Вартапетовъ	225
17	Д-ръ В. М. Арцруни	300
18	С. С. Тагіаносовъ	200

19	М. С. Саарбековъ	300
20	Г. О. Костанянъ	200
21	Х. Н. Цитохцевъ	200
22	В. Пастаковъ	200
23	И. Теръ-Акоповъ:	200
24	О во Шихово	200
25	Кн. Б. Аргут.-Долгоруковъ	200
26	И. П. Теръ-Маркосовъ	200
27	С. Т. Амировъ	200
28	Бр. Мутафовы	200
29	Д-ръ С. В. Теръ-Микелянъ	200
30	Инж. Т. Теръ-Осепянъ	300
31	Бр. Теръ-Оганесовы	200

Изъ этой таблицы видно, кто сколько жертвуетъ на содержание каждой изъ разсматриваемыхъ въ настоящемъ отчетѣ школы. Этимъ лицамъ и учрежденіямъ, а равно и всѣмъ тѣмъ, которые въ той или другой формѣ помагали школьной секціи въ дѣлѣ преслѣдованія задачъ, успѣшное выполнение которыхъ составляетъ одну изъ существеннѣйшихъ и важнѣйшихъ современныхъ проблемъ армянской культуры, Бюро секціи выражаетъ свою глубочайшую благодарность.

С В Ъ Д Ъ Н І Я

О дѣятельности жекской профессиональной школы Школьной Секціи Б. А. Культурнаго Союза за 1908—1909 годъ.

Профессиональная школа Школьной Секціи Б. А. Культурнаго Союза основана въ 1906 году инициативой и трудами этой секціи. Такимъ образомъ 1908—1909 учебный годъ является третьимъ годомъ существованія этой школы. Управление школой ввѣрено председателю Бюро г. Г. Костаняну, казначею г. А. Тертеряну и членамъ Бюро г-жамъ С. М. Аламовой и Н. Н. Сапаровой. Последняя, вмѣстѣ съ дамскимъ кружкомъ, участницы коего будутъ поименованы ниже, составляютъ непосредственное правленіе школы, председательницей каковаго правленія является г-жа С. Адамова, вице-председательницей г-жа Н. Сапарова, казначеемъ г-жа А. Айвазова и секретаремъ г-жа А. Теръ-Григорянъ. Участницы этого кружка слѣдующія: г-жа Грачія, г-жа С. Арзуманянъ, г-жа А. Аслибекянъ, г-жа Е. Алибекова, г-жа Е. Бекзадянъ, г-жа Г. Красильникова, г-жа Д. Поповянъ, г-жа М. Саакянъ, г-жа П. Тигранянъ, г-жа Н. Туманянъ, г-жа Е. Теръ-Микаелянъ, г-жа Н. Шахназарянъ, г-жа Р. Чикнаворянъ, г-жа Ф. Григорянъ, г-жа Е. Гиланцянъ, г-жа Т. Мирзабекянъ, г-жа Е. Погосянъ и г-жа Е. Саркисянъ.

Правленіе имѣло обыкновенно въ недѣлю одно засѣданіе, причемъ въ теченіи учебнаго года, такихъ засѣданій было 22. Въ одномъ изъ первыхъ засѣданій правленіе постановило письменно выразить благодарность г-жѣ С. П. Арзуманянъ, которая съ самого начала основаніе школы, будучи членомъ Бюро Секціи, была въ то же самое время председательницей профес-

сіональной школы, приче́мъ два года непрерывно управляла ею и вообще положила огромные труды на эту школу.

Выработку подробной программы преподаванія профессиональныхъ знаній и вообще инструкціи по управленію школой правленіе возложило на особый комитетъ, избранный изъ его среды, куда вошли—г-жи С. Адамова, Е. Бекзадянъ, М. Саакянъ, П. Тигранянъ, Н. Санарова, М. Осепянъ, Е. Гиланцянъ и Ф. Григорянъ.

Труды этого комитета еще не закончены, онъ продолжаетъ выработку программы и до сего времени сдѣлалъ слѣдующія постановленія: По рисованію—проходить этотъ предметъ въ возможно широкомъ размѣрѣ, развивая вкусъ ученицъ путемъ копировки лучшихъ художественныхъ образцовъ. Программа этого предмета уже окончательно разработана и проведена въ жизнь.

Кройка и шитье—курсъ этой отрасли разбить на 5 лѣтъ, такъ какъ это отдѣленіе требуетъ долголѣтней практики, большой опытности и тонкаго вкуса, развитыя каковыя качества меньше, чѣмъ въ пять лѣтъ, трудно.

Бѣльево́й отдѣлъ,—вышиваніе гладью и изящныхъ рукодѣлій—полный курсъ преподаванія въ этомъ отдѣлѣ разбить всего на три года, такъ какъ этотъ отдѣлъ сравнительно легче, чѣмъ предыдущіе.

Чулочное отдѣленіе,—курсъ въ этомъ отдѣленіи продолжается всего одинъ годъ. Плату за ученіе постановлено было уменьшить и вмѣсто прежнихъ 50 руб. взымавшихся въ отдѣленіи кройки-шитья, бѣльевомъ и гладьевомъ взимать всего лишь 30 руб., въ чулочномъ же отдѣленіи постановлено взимать прежнюю плату, т. е. въ размѣрѣ 15 руб. въ годъ.

Даровыхъ ученицъ постановлено было принять не болѣе 25% общаго числа ученицъ; что же касается до бѣдныхъ ученицъ, рѣшено было стараться подыскивать для нихъ стипендіи. Въ этомъ 1908—1909 учебномъ году рѣшено было взимать по 50 руб. плату за ученіе за первыя два отдѣленія, однако многія изъ ученицъ платили лишь сообразно своимъ средствамъ. При этомъ члены правленія разслѣдовали экономическое состоя-

ніе учениць лично—знакомясь съ ихъ семействами. Результатъ этого разслѣдованія: изъ 53 учениць полную плату за обученіе внесли 13 учениць, въ половинномъ размѣрѣ 17 учениць и бесплатно учились 23.

Назначивъ плату 30 руб. вмѣсто 50-ти, правленіе этимъ самимъ не произвело замѣтнаго сокращенія бюджета школы и въ то же самое время значительно облегчило доступъ въ нее двѣвушкамъ изъ недостаточаго класса.

Профессіональная школа имѣетъ четыре отдѣленія

- 1) Кройки и шитья
- 2) Бѣлье, вышиваніе гладью и изящныхъ рукодѣлій
- 3) Чулочное отдѣленіе
- 4) Общеобразовательное отдѣленіе

Каждое изъ этихъ отдѣленій находится въ вѣдѣніи членовъ правленія; на обязанности этихъ послѣднихъ лежитъ слѣдить за тѣмъ, чтобы работы исполнялись аккуратно, отчетность велась правильно и вообще забота о постоянномъ прогрессированіи порученныхъ имъ отдѣловъ.

Завѣдываніе отдѣломъ кройки и шитья поручено было г-жамъ С. Адамовой и С. Красильниковой. Бѣлье и гладьевое отдѣленіе поручено г-жамъ П. Туманянъ и Е. Погосянъ. Чулочное отдѣленіе г-жамъ А. Аслибекянъ, Г. Чикнаворянъ и А. Теръ-Григорянъ. Занятіе изящными рукодѣліями поручено было г-жамъ Н. Сапаровой и Е. Бегзаянъ, остальные же члены правленія взяли на себя трудъ дежурить по очередно въ школѣ и слѣдить за порядкомъ въ ней.

Въ каждомъ отдѣлѣ есть своя учительница, которая приглашается правленіемъ по соглашенію съ Бюро.

Учительницей бѣльевого отдѣленія приглашена на годовое жалованіе 480 руб. г-жа М. Осепянъ, которая кончила курсъ профессиональной школы Тифлискаго Армянскаго Женскаго Благотворительнаго О-ва. Учительницей кройки и шитья была г-жа Акунянъ на жалованіе 40 руб. мѣсяць. Въ отдѣленіи чулочномъ завѣдывала г-жа Баранова на жалованіе 30 руб. въ мѣсяць. Помимо этого учительницы получали жалованіе за лѣтнія мѣсяцы и 25% стоимости проданныхъ въ ихъ отдѣленіи вещей.

Съ перваго марта хозяйственной частью школы завѣдывала г-жа Бунятянъ. Вообще надо замѣтить, что при приѣмѣ учительницъ правленіе встрѣчало массу затрудненій, т. к. у насъ совсѣмъ еще нѣтъ контингента въ достаточной степени знающихъ спеціалистокъ по этой отрасли знанія

Въ прошломъ году при школѣ было и шляпочное отдѣленіе, однако въ отчетномъ году отдѣленіе это не функционировало, по причинѣ какъ тѣсноты помѣщенія, такъ и за отсутствіемъ подходящей преподавательницы.

Въ общеобразовательномъ отдѣленіи дѣвочки обучались армянскому языку, русскому языку, ариѳметикѣ и рисованію по программѣ низшихъ городскихъ школъ. Большинство ученицъ были безграмотны, что очевидно не мало мѣшало успѣху преподаванія. По причинѣ не одинаковой подготовки пришлось разбить ихъ на три категоріи и съ каждой категоріей заниматься отдѣльно. Трудъ безвозмезднаго преподаванія въ этомъ отдѣленіи взяли на себя г-жа П. Тигранянъ (арм. яз.), г-жа Е. Гиланціанъ (русскій яз.), г-жа Ф. Григорянъ (арифметика) и г-жи Е. Алибекова и М. Саакянъ (рисованіе).

Для дѣла образованія бібліотеки при школѣ получено отъ Г. Костапяна 30 руб., на каковую сумму и куплены книги. Желательно на расширеніе этой бібліотеки получать пособія деньгами и книгами; послѣднихъ т. е. книгъ не мало найдется въ каждомъ семействѣ.

Безплатно лечить ученицъ, любезно согласились доктора И. Мамиконянъ, Х. Оганянъ, В. Теръ-Григорянъ, В. Арцруни и зубной врачъ Н. Беллубекова.

Аптека Витушинскаго согласилась отпускать лѣкарства со скидкой въ 40%.

Учебныя занятія продолжаютъ отъ 8¹/₂ до 3 часовъ, большая перемѣна продолжается ¹/₂ часа, а маленькія 5 минутъ, такимъ образомъ ученицы занимаются 36 час. въ недѣлю, изъ коихъ 28 часовъ посвящено рукодѣлію, а 8 час. общеобразовательнымъ предметамъ.

Шестичасовой суточный трудъ не долженъ считаться тяжелымъ, такъ какъ ученицы принимаются не ниже 13-ти лѣтняго

возраста и т. к. занятіе рукодѣліями не сильно утомляетъ вниманіе учащихся.

Школа, не имѣя возможности отпустить ученицамъ завтрака, отпускаетъ на большой перемѣнѣ чай по 1 коп. стаканъ. Изъ 53 ученицъ, обучавшихся въ отчетномъ году, въ отдѣленіи кройки шитья было 7 ученицъ, въ бѣльевомъ 33 и въ чулочномъ 13.

Въ продолженіи года выбыли изъ школы по причинѣ болѣзни—3, по причинѣ выѣзда изъ Баку—2, вслѣдствіе выхода замужъ—4 и по неизвѣстной причинѣ—2.

По происхожденію ученицы распредѣлялись такъ:

Дочерей священниковъ	2
„ ремесленниковъ	18
„ рабочихъ	14
„ купцовъ	8
„ контор. служащ	6
„ мелочныхъ торгов.	2
„ крестьянъ	2
„ чиновниковъ	1

Четверо изъ ученицъ—круглыя сироты, остальные имѣютъ одного или обоихъ родителей.

Въ теченіе учебнаго года ученицы сработали: въ отдѣлѣ кройки и шитья 47 штукъ на 111 рублей 60 коп.,
 въ бѣльевомъ отдѣленіи 185 « „ 172 « 65 „
 въ чулочномъ „ 172 „ „ 75 „ 05 „
 въ отдѣл. изящныхъ рукодѣлій 50 „ „ 43 „ 75 „

Отъ всѣхъ заказовъ приходъ училища былъ 403 рубля 05 копѣекъ. Сравнительная ничтожность такого прихода, объясняется во первыхъ незначительнымъ числомъ вполне обученныхъ ученицъ, которымъ можно было бы поручать отвѣтственныя работы, во вторыхъ сравнительно недостаточной подготовленности прежней учительницы, въ третьихъ—на производство работъ по заказамъ ученицами посвящались всего 3 часа въ день.

Тѣ изъ ученицъ, которыя выполняютъ заказы въ самой школѣ получаютъ 15% со стоимости заказа, а тѣ, которыя выполняютъ ихъ на дому, получаютъ половину стоимости.

Такъ какъ школа ограничена въ своемъ помѣщеніи, то для тѣхъ, которыя желали бы изучать лишь кройку, предполагается открытіе соответствующихъ вечернихъ курсовъ.

Подробный денежный отчетъ о школѣ приведенъ въ общемъ отчетѣ школьной секціи; здѣсь же приведемъ лишь главныя цифры, касающіяся профессиональной школы

годъ.	приходъ.	расходъ.	дефицитъ
1906—1907	347—	423—71	76—71
1907—1908	3412—68	3754—08	341—40
1908—1909	3405—25	4338—88	933—63
Всего . . .	7164—93	8516—67	1351—74

Изъ этихъ цифръ видно, что при остающемся неизмѣннымъ приходѣ, расходы все увеличиваются, почему соответственно увеличивается и дефицитъ.

Главный расходъ, составляющій 35 проц. всѣхъ другихъ расходовъ, это расходъ на помѣщеніе для школы—1500 рублей.

Расходъ на жалованье учительницамъ составляетъ 31 проц. а именно 1360 рублей. Въ 1908—1909 году расходъ на каждую ученицу, составлялъ 85 руб.; посему до тѣхъ поръ, пока школа не усовершенствуется на столько, что она въ состояніи будетъ покрывать свои расходы, школѣ придется обращаться къ частной благотворительности, въ какомъ направленіи правленіе школы и производить возможные усилія и нужно сказать, что видя успѣхи ученицъ, выразившіяся высокимъ качествомъ работъ выставленныхъ на пасхальномъ базарѣ этого года, многіе изъ посѣтителей базара, сдѣлали крупныя пожертвованія, такъ г.г. Аршакъ Гукасовъ и Михаилъ Алибеговъ пожертвовали по 500 рублей, Багд. Акоповъ 100 руб., Богд. Долухановъ 50 руб. и Арташесъ Туманянъ 25 рублей. Всѣмъ этимъ лицамъ правленіе школы приноситъ глубокую благодарность.

Въ такомъ большомъ промышленномъ центрѣ, какъ Баку, гдѣ на ряду съ крупнымъ богатствомъ встрѣчается нищета, единственнымъ способомъ, при помощи котораго жена явилась бы помощницей мужу, а сестра брату, является насажденіе профессиональнаго образованія среди дѣвочекъ.

Такимъ образомъ вопросъ о существованіи женской пр-

фессіональной школы въ Баку является вопросомъ насущнымъ для Баку. Школа эта жизненно необходима, она стремится научить армянскую женщину грамотѣ и профессіи, она стремится дать ей способы самостоятельнаго заработка, она стремится подготовить учительницъ для уѣздныхъ городовъ и вотъ почему школа эта имѣетъ права рассчитывать на всяческое сочувствіе мѣстнаго общества. По этому мы убѣждены, что щедрость вышеупомянутыхъ лицъ послужитъ примѣромъ для многихъ десятковъ имущихъ лицъ и каждый сообразно своимъ средствамъ придетъ на помощь правленію, дабы съ трудомъ содержимая въ теченіе 3-хъ лѣтъ школа освободилась бы отъ дефицитовъ и стала бы функціонировать на болѣе прочныхъ основаніяхъ.

Въ заключеніе правленіе выражаетъ свою глубокую благодарность, всѣмъ тѣмъ которые такъ или иначе содѣйствовали процвѣтанію школы.

Предсѣдатель бюро Г. О. Костанянъ.

Предсѣдательница правленія С. М. Адамова.

Вице-Предсѣдательница Н. Н. Сапарова.

Секретарь А. Теръ-Григорянъ.

№№ по порядку	Епархія, районъ, уѣздъ гдѣ находится школа	Названіе селенія гдѣ находится школа	Кѣковыя сосѣднія деревни	Сколько отдѣленій имѣетъ школа	Число учениковъ и ученицъ				Общее число
					Мѣстн.		Изъ сосѣднихъ деревень		
					Ученикъ	Ученица	Ученикъ	Ученица	
1	Карабагская епархія В а р а н д а с к і й р а й о н ь	Авдуръ *)	Аци, Мюришенъ, Норъ-шенъ,	3	32	21	—	—	53
2		Мюришенъ *)	Авдуръ, Аци, Норъ-шенъ	3	41	27	10	—	78
3		Норъ Шенъ *)	Аци, Авдуръ, Ашанъ, Мюришенъ	2	44	19	—	—	63
4		Варазабуйнъ	Прджамалъ, Нахиджеваникъ Кятукъ	2	33	14	—	—	47
5		Прджамалъ *)	*) Варазабуйнъ Нахиджеваникъ Кятукъ	2	48	12	—	—	60

Имя и фамилія учителей	Учителя, гдѣ учились и окончили, какой образъ вательный цензъ имѣютъ	Жалованіе учителей	Имя и фамилія попечителей	Имя и фамилія мѣстныхъ священниковъ
Бюрдель Тарумянъ	Окончивш. курсъ въ Эриванской епархіальной семинаріи	480	Іосифъ Арушанянъ Арутюнь Баласанянъ Цатуръ Гаспарянъ Сулейманъ Петросянъ	Священникъ Акопъ Тертерянъ
Аветись Гаспарянъ	Оконч. курсъ Шушинской епархіальн. семин.	450	Меликседъ Межелумянъ	Священникъ Егіазаръ Тертерянцъ
Леонъ Зарапянь	Окончив. курсъ Бакинск. технич. училища	450	Гайкъ Мусайелянь Джумшутъ Асриянцъ Асланъ Мирза-Осепянцъ	
Беняминъ Парванянъ	Обучался въ Эчміадзинск. духов. академіи, имѣетъ учительск. цензъ	380	Агаджанъ Джавамянцъ Балась Асриянцъ Григоръ Багдагюли Баба Абраамянцъ Священникъ Гарегинъ Теръ-Карпетянъ Тавадъ Погосбекянцъ	
Арамъ Вердянъ	Окончившій курсъ VI класса Нерсисянь семинар.	450	Мирзаджанъ Осипянцъ Сарк. Ананянцъ	Священникъ Ишханъ Теръ-Оганисянцъ
Телемакъ Теръ Мовсесянъ	Окончивш. курсъ VI Нерсисянь семинаріи	520	Григ. Томасянцъ Багдасаръ Мелкумянцъ Никогайось Атанянцъ Акопъ Давтянь	Священникъ Александръ Теръ-Даніелянь

№№ по порядку	Епархія, районъ уѣздъ гдѣ находится школа	Названіе селенія гдѣ находится школа	Каковыя сосѣднія деревни	Сколько отдѣленій имѣетъ школа	Число учениковъ и ученицъ				Общее число
					Мѣстн.		Изъ сосѣднихъ деревень		
					Ученикъ	Ученица	Ученикъ	Ученица	
6	В а р а н д с к і й р а й о н ъ	Дрнаварзъ	Хачмазъ, Нынки, Шоши	2	28	33	—	—	61
7		Цоватехъ *)	Гергеръ Херханъ	1	27	14	6	1	48
8		Сось *)	Караунчъ, Кертъ	1	29	—	—	—	29
9		Каринъ-такъ*)	Городъ Шуша	2	31	9	—	—	40
10	Д и з а к с к і й р а й о н ъ	Тагларъ	Азохъ Драхтикъ, Думи, Тогъ	4	119	10	—	—	129
11		Азохъ *)	Тагларъ, Тахтикъ	1	35	6	—	—	41

Имя и фамилія учителей	Учителя, гдѣ учились и окончили, какой образовательный цензъ имѣютъ	Жалованіе учителей	Имя и фамилія попечителей	Имя и фамилія мѣстныхъ священниковъ
Г-жа Шушаникъ Теръ-Мартirosянъ	Окончивш. курсъ Шушинск. Маріинскаго учил.	400	Асри Баласанянцъ Микаель Агаджанянцъ Агаджанъ Мкртумянцъ	Свящ. Петросъ Т.-Мануэлянъ Исраэль Теръ-Мануэлянъ Саркисъ Теръ Меликсетянъ
Матевосъ Дарбинянъ	Окончивш. курсъ Нерсисянъ семинаріи	420	Павли М. Пашаянцъ Саруханъ Багдасарянъ	св. Оган. Т.-Товмасянъ
Есаи Камалянцъ	Окончивш. курсъ Эриванской епархіальной семинаріи	480	Агабекъ Кочарянъ Аракель Агаронянцъ Саруханъ Дадаянцъ	Свящ. Акопъ Багдасарянъ
Татевосъ Азатянцъ	Окончивш. курсъ VII педагог. кл. Нерсисянъ семинаріи	460	Саркисъ Теръ-Акопянцъ Аршакъ Караханянцъ	
Амазаспъ Ерицянъ Григоръ Закарянцъ	Окончивш. курсъ Эриван. епарх. семинаріи Обучался въ реальномъ учил. имѣетъ цензъ	400 350	Оган. Газарянцъ Карапетъ Теръ-Даниелянцъ Авакъ Галстянъ Меликсетъ Теръ-Багдасарянцъ	св. Меликсетъ Т.-Багдасарянъ Аракель Теръ Каспарянцъ
Арсенъ Гукасянъ	Окончивш. курсъ Шушинской епархіальной семинаріи	400	Свящ. Аветикъ Т.-Багдасарянцъ Авагъ-джанъ Асриянцъ Саркисъ-джанъ Асриянцъ Амбарцумъ Амриянъ Мирзаджанъ Давтянцъ	

№№ по порядку	Епархія, районъ, уѣздъ гдѣ находится школа	Названіе селенія гдѣ находится школа	Каковыя сосѣднія деревни	Сколько отдѣленій имѣеть школа	Число учениковъ и ученицъ				Общее число
					Мѣстн.		Изъ сосѣднихъ деревень		
					Ученикъ	Ученица	Ученикъ	Ученица	
12	Дизакскій районъ	Чракуйсь *)	Маметацоръ, Хогеръ, Цакари	3	40	13	18	5	76
13		Шахахъ *)	Гадрутъ	1	42	4	—	—	46
14		Хачинскій районъ	Норагюхъ *)	Сарларишенъ	2	24	15	1	—
15	Джрабердскій районъ	Мохратахъ	Мартакертъ Мець-шенъ	2	43	20	—	—	63
16		Матагесъ *)	Тонашенъ Дастакертъ	2	20	19	13	2	54
17		Мець-шенъ	Мохратахъ	3	28	27	—	—	55

Имя и фамилія учителей	Учителя, гдѣ учились и окончили, какой образовательный цензъ имѣютъ	Жалованіе учителей	Имя и фамилія попечителей	Имя и фамилія мѣстныхъ священниковъ
Арамъ Ерицянъ	Окончивш. курсъ Эриванск. епархіальной семинаріи	420	Маргаръ бекъ Ишханянъ Нерсесъ Мелкумянцъ Маркаръ Багдасарянцъ	Священникъ Микаель Т. Мартirosянъ
Григоръ Теръ-Григорянъ	Окончивш. курсъ Шушинской епархіальной семинаріи	420	Геворкъ Назарянцъ Мовсесъ Амирянъ Азатъ Григорянъ Саркисъ Акопянъ	
Свящ. Микаель Закарянцъ	Окончивш. курсъ Шушинской епархіальной семинаріи	300	Свящ. Алекс. Закарянцъ Осипъ Енгибарянъ Еремія Карамянъ Хачатуръ Арутюнянцъ Эмиръ Мусаелянцъ	Священникъ Микгелъ Закарянцъ Священникъ Александръ Закарянцъ
Тигранъ Бадалянцъ	Окончивш. курсъ VII педагогическаго класса Нерсисянъ семинаріи	480	Арутюнъ Теръ-Карпетянъ Б. Израелянъ Мик. Варданянъ Аветисъ Хондкарянъ	Священникъ Петросъ Т.-Петросянцъ
Абгаръ Шаумянъ	Окончивш. курсъ VI класса Эчміадзинской духовной академіи	400	Согомонъ Оганесянъ Исакъ Саркисянъ Свящ. Даниель Едгарянъ	Священникъ Айрапетъ Едгарянъ
Мисакъ Петросянцъ	Окончивш. курсъ Эриванской епархіальной семинаріи	420	Зинаворъ Багдасарянъ Мирзаджанъ Т.-Даниелянъ Микаель Погосянъ	Священникъ Айрапетъ Т.-Аствацатрянцъ

№№ по порядку	Епархія, районъ, уѣздъ гдѣ находится школа	Названіе селенія гдѣ находится школа	Каковыя сосѣлнія деревни	Сколько отдѣленій имѣетъ школа	Число учениковъ и ученицъ				Общее число
					Мѣстн.		Изъ сосѣднихъ деревень		
					Ученикъ	Ученица	Ученикъ	Ученица	
18	Джрабердскій районъ	Касапатъ			50		—	—	50
19	Арешскій у.	Кяндакъ *)	Халданъ	2	51	13	—	—	64
20	Эриванская епархія К я п я н с к і й р я р ч н о й р ч н я	Шрвенанць	Норашеникъ, В.-Хотананъ, Н. Хотананъ, Хлатагъ, Барубатъ, Арачацоръ, Тортни	3	111	26	—	—	137
21		Вачаганъ *)	Кюткюмъ, Бехъ Багабурчъ	2	38	22	—	—	60

Имя и фамилія учителей	Учителя, гдѣ учились и окончили, какой образовательный цензъ имѣютъ	Жалованіе учителей	Имя и фамилія попечителей	Имя и фамилія мѣстныхъ священниковъ
Абгаръ Теръ Аракелянъ	Окончивш. курсъ Эриванской епархіальной семинаріи	420		
Вахрамъ Вартапетянъ	Окончивш. курсъ Эриванской епархіальной семинаріи	420	Арутюнъ Бароамянъ Бахши Ваніанъ Левонъ-бекъ Меликъ Мелкумянъ Карапетъ Азатянъ Егіазаръ Торосянъ	
Старш. учит. Степанъ Степанянъ	Окончивш. курсъ IV класса Эчміадзинской дух. акад. и тифл. садоводс. учил. имѣетъ цензъ	720	Саркисъ Кочарянъ Багши Оганисянъ Соломонъ Теръ-Карапетянъ	За неимѣніемъ священника управляетъ священникъ Мессопъ Т.-Петросянцъ по сел. Хотананцъ
Левонъ Джалалбекянъ	Окончивш. курсъ Эриванск. епархіальной семинаріи	420	Саакъ Теръ-Петросянъ Григоръ Советянъ	
Г-жа Агавни Джалалбекянъ	Окончивш. курсъ 2 клас. ж.-д. уч. и V-кл. тифлис. город. професс училища	360		
Анушаванъ Газарянъ	Окончивш. курсъ VII педаг. клас. Нерсис. духовн семинаріи	500	Саркисъ Нуриджанянъ Карапетъ Нуриджанянъ Татевосъ Орбелянъ Соломонъ Теръ-Назарянъ	Священникъ Карапетъ Орбелянъ

№№ по порядку	Епархія, районъ, уѣздъ гдѣ находится школа	Название селенія гдѣ находится школа	Каковыя сосѣднїя деревни	Сколько отдѣленій имѣетъ школа	Число учениковъ и ученицъ				Общее число
					Мѣстн.		Изъ сосѣднихъ деревень		
					Ученикъ	Ученица	Ученикъ	Ученица	
22	Сисіанскій районъ	Таза гюхъ *)	Алелу Бнунисъ	2	39	—	—	—	39
23		Брнакотъ	Масра, Балакъ, Шагатъ, Каракилиса, Апелу, Узъ	2	75	46	—	—	121
24	Зангезурскій районъ	Карашень *)	Герюсы, Алигули II, Техъ	2	49	11	—	—	60
25		Караунджъ *)	Хотъ, Мазанъ, Кеору, Алигули II Герюсы	3	78	33	—	—	111
26		Х ть *)	Шинухайръ, Караунджъ	1	34	6	—	—	40

Имя и фамилія учителей	Учителя, гдѣ учились и окончили-ли, какой образовательный цензъ имѣютъ	Жалованіе учителей	Имя и фамилія попечителей	Имя и фамилія мѣстныхъ священниковъ
Арсенъ Тарламазянъ	Окончивш. курсъ Эриванской епархіальной семинаріи	420	Самсонъ Григорянъ Минасъ Искяндарянъ Месровбъ Аракелянъ Мангасаръ Абгарянъ	За неимѣніемъ священника управляетъ св. Григоръ Т. Микиртичанъ по сел. Алелу
Арменакъ и Шогакатъ Караханяны	Вышелъ изъ V кл. гимн. Вышла изъ V кл. Овнанянскаго жен. уч. и окон. курсъ кройки и и шитья школы Калантаряна	650	Абраамъ Восканянцъ Бахши бекъ Меликъ Тангянцъ Ктиторъ Амбарцумъ Манучарянъ	Священники Хоренъ Теръ-Григоріанъ Сименъ Теръ-Оганисянъ Амайакъ Теръ-Акопянъ
Оганесь Никогосянъ	Ок. курсъ Карсск. гор. 2 классн. учил. имѣетъ цензъ	360	Хачатуръ бекъ Паронянъ Свящ. Кост. Шахгалдянъ Александръ Сучумянъ Агабекъ Гукасянъ	Священникъ Кост. Шахгалтянъ
Аршакъ Теръ Авагянъ	Окончивш курсъ VII педаг. клас Нерсисянской семинаріи	420	Меликъ Галстянъ Микиртичъ Каграманянъ Исаджанъ Айрапетянъ Аветись Барсегянъ	Священникъ Саакъ Геворкбекянъ
Саакъ Смбатянъ	Окончивш. курсъ VI клас. Эчміад. духов. академіи	360	Иванъ Аракелянъ Маркосъ Дагаянъ Бахши Карапетянъ	Священники Айрапетъ Т.-Мартиросянъ Микиртичъ Т.-Закарянъ

№№ по порядку	Епархія, районъ, уѣздъ гдѣ находится школа	Названіе селенія гдѣ находится школа	Каковыя сосѣднів деревни	Сколько отдѣленій имѣтъ школа	Число учениковъ и ученицъ				Общее число
					Мѣстн.		Изъ сосѣднихъ деревень		
					Ученикъ	Ученица	Ученикъ	Ученица	
27	Н о в о б я я з е т с к і й р я й о н ь	Кеолагранъ *)	Алучалу	1	35	1	—	—	36
28		Верхній Каранлухъ *)	Алигирхъ, Верхній Адыманлъ	1	43	7	—	—	50
29		Нижній Адыманъ *)	Нижній Каранлухъ, Геоль, Верхній Адыманъ	1	40	—	—	—	40
30		Гулали *)	Паша кяндъ, Кеосамамадъ	2	75	18	—	—	93

Имя и фамилія учителей	Учителя, гдѣ учились и окончили, какой образовательный цензъ имѣютъ	Жалованіе учителей	Имя и фамилія попечителей	Имя и фамилія мѣстныхъ священниковъ
Гайкъ Маркарянъ	Окончивш. курсъ Нерсисянъ семинаріи	400	Барсегъ Теръ-Осипянъ Сарибекъ Теръ-Саакянъ Закаръ Киракосянъ Григоръ Теръ-Минасянъ	
Серопѣ Карапетянъ	Окончивш. курсъ Нерсисянъ семинаріи	400	Мисакъ Налбандянъ Ваганъ Меликъ Шахумянъ Айрапетъ Карапетянъ Саакъ Минасянъ	
Халатъ Оганисянъ	Окончивш. курсъ Нерсисянъ семинаріи	400	Барсегъ Теръ-Осипянъ Сарибекъ Теръ-Саакянъ Закаръ Киракосянъ Григоръ Теръ-Минасянъ Д. Маргарянъ	
Еновкъ Хштоянъ	Окончивш. курсъ Эриванской епархіальной семинаріи	450	Степанъ Теръ-Геворкянъ Еновкъ Сапарянъ Хач. Умуршатянъ Погосъ Хачикянъ Аракель Назарянъ	

Имя и фамилія учителей	Учителя, гдѣ учились и окончили, какой образовательный цензъ имѣютъ	Жалованіе учителей	Имя и фамилія попечителей	Имя и фамилія мѣстныхъ священниковъ
Мовсесь Овананянъ	Имѣетъ учительскій цензъ	480	Свящ. Оган. Т.-Оганисянъ Габріель Геворкянъ Бараг. Осипянъ Мартир. Мах. Саркисянъ	Священникъ Іоаннесъ Теръ Іоаннисянъ
Санасаръ Санасарянъ	Имѣетъ учительскій цензъ	300	Свящ. Микиртичъ Аветисянъ Микиртичъ Хуршудянъ Геворкъ Амирханянъ	Священникъ Микиртичъ Аветсянъ
Григоръ Джанибекянъ	Окончивш. курсъ Эриванск. Пушкинск. училища имѣетъ цензъ	350	Амаякъ Теръ-Оганисянъ Сарибекъ Багдасарянъ Ашотъ Арутюнянъ Пилип. Варданянъ	
Аристакесть Галстанъ Аршавиръ Хорджаркянъ	Окончивш. курсъ Эрив. епархіальн семинаріи Окончивш. курсъ Игдыр. городск. учил.	500 200	Саркисъ Погосянъ Мамиконъ Мартиросянъ Григоръ Карапетянъ	
Еновкъ Аствацатрянъ	Окончивш. курсъ VI кл. Эчміадз. дух. академіи	450	Ервандъ Сагателянъ Агаб. Абраамянъ Петросъ Маргарянъ Айр. Асатурянъ Священникъ Гарегинъ Теръ-Меликседекянъ	

№№ по порядку.	Епархія, районъ, уѣздъ гдѣ находится школа	Название селенія гдѣ находится школа	Каковыя сосѣднія деревни	Сколько отдѣленій имѣетъ школа	Число учениковъ и ученицъ				Общее число
					Мѣстн.		Изъ сосѣднихъ деревень		
					Ученикъ	Ученица	Ученикъ	Ученица	
36	А л е к с а н д р о п о л ь с к і й у ѣ з дъ	Башъ-гюхъ	Хачакилиса, Больш. и мал. Гасмали	3	34	4	—	—	38
37		Гипчахъ, *) Школа Ариджскаго монастыря	Хачакилиса, Артикъ, Башъ-гюхъ	5	32	6	40	—	78
38		Артикъ *)	Аричъ, Парни гюхъ, Хачакилиса, Башъ гюхъ	3	90	10	—	—	100

Имя и фамилія учителей	Учителя, гдѣ учились и окончили, какой образовательный цензъ имѣютъ	Жалованіе учителей	Имя и фамилія попечителей	Имя и фамилія мѣстныхъ священниковъ
Смбать Юзбашянь	Окончивш курсъ VI кл. Эчміадз. дух. академіи	400	Свящ. Вртанесь Т.-Оганисянь Маркаръ Теръ-Оганисянь Мартирось Су ксяянцъ Карапетъ Папо янь Григоръ Енгоянъ	Священнкъ Вртанесь Т.-Оганисянь
Арх. Еремія Степанянцъ	Оконч. курсъ VI кл. Эчм. дух. ак. имѣеть цензъ	600	Протоіерей Мертирось Теръ-Погосянцъ	Священники Галустъ Т.-Минасянь
Теводорось Торосянъ	Окончивш. курсъ Нерсис. семин.	450		Срапіонъ Байбуртцянъ
Левонъ Бунятянъ	Окончивш. курсъ Нерсис. семин.	450		
Арменакъ Манукянъ	Ок. курсъ 3 й Тифл. гимназ.	450		
Г жа Астгикъ Манукянъ	Ок. кур. 3-й Тиф. женск. гимназ.	450		
Свящ. Срапіонъ Байбуртцянъ	Оконч. кур. Арич. училища	200		
Старш. учит. Езникъ Аветсянь	Окончивш. курсъ Нерсис. семин.	400	Свящ. Егише Керовбянь Ервандъ Чизакянъ	Священники Егише Керовбянь
Степанъ Теръ-Мкртчянъ	Ок. курсъ V кл. Нерсис. семин.	200	Вагаршакъ Агкар янь Саакъ Киракосянъ Арташесь Дарбинянъ Мовсесь Папо янь Абраамъ Абраам янь	Акопъ Теръ Диметеосянъ Оганесь Теръ-Нагапетянъ

№.№ по порядку	Епархія, районъ уѣздъ гдѣ находится школа	Названіе селенія гдѣ находится школа	Каковыя сосѣднія деревни	Сколько отдѣленій имѣетъ школа	Число учениковъ и ученицъ				Общее число
					Мѣстн.		Изъ сосѣднихъ деревень		
					Ученикъ	Ученица	Ученикъ	Ученица	
39	А п л е к с а н д р о п о л ь с к і й у ѣ з дъ	Цитіанковъ *)	Ташъ Кала Боздоганъ Зарнджи Муслугли	3	39	3	—	—	42
40		Хли-Гаракилиса	Даарли Члоханъ Илхіяби	5	85	24	—	—	109
41		Дагарли	Байандуръ Каракилиса	4	38	6	—	—	44
42		Дузкяндъ	Дирякляръ Аджиназаръ Тападоллакъ	4	50	—	—	—	50

Имя и фамилія учителей	Учителя, гдѣ учились и окончили, какой образовательный цензъ имѣютъ	Жалованіе учителей	Имя и фамилія попечителей	Имя и фамилія мѣстныхъ священниковъ
Старш. учит. свящ. Григоръ Теръ-Григорянъ Оганесъ Аветсянъ	Окончивш. курсъ Нерсис. семин. Оконч. к. Алекс. город. училища	150 250	Аршакъ Теръ-Геворкянъ Саркисъ Шаинянъ Макаръ Гиносянъ Вард. Матойянъ Мнацаканъ Багдасарянъ	Свящ. Григоръ Теръ Григорянцъ
Саркисъ Теръ Саркисянъ Карапетъ Аветсянъ Свящ. Ашотъ Теръ Арутюнянъ Арутюнъ Валесянъ	Ок. к. VII кл. Эчм. духовн. академіи Оконч. к. Алек. городск. учил. Оконч. курсъ Александр. дух. училища Окончивш. курсъ мѣстн. 2 классн. училища	270 140 55 75	Григоръ Манукянъ Месропъ Валесянъ Гарегинъ Теръ-Мкртчянъ Аршакъ Катаянцъ	Священники Ашотъ Теръ-Арутюнянъ Мкртичъ Теръ-Мкртчянъ Іусикъ Варжапетянъ
Іоаннесъ Шагназарянъ Мовсесъ Мхитарянъ Мкртичъ Мартиросянъ	Оконч. к. Эрив. епарх. семин. Вышелъ изъ 6-го отд. Ал. гор. уч. Преподаватель пѣнія.	350 210 50	Сарибекъ Петросянъ Егишэ Торосянъ Мисакъ Варданянъ	Священникъ Саркисъ Теръ-Давтянъ
Месропъ Гаспарянцъ Сетъ Гсапанянцъ	Оконч. к. Алекс. город. училища Оконч. к. II кл. Хли-Карак. уч.	300 250	Маркаръ Ханянъ Акопъ Арутюнянъ Карапетъ Оганисянъ	Священникъ Оганнесъ Оганисянъ

№№ по порядку	Епархія, районъ, уѣздъ гдѣ находится школа	Названіе селенія гдѣ находится школа	Каковыя сосѣднія деревни	Сколько отдѣленій имѣетъ школа	Число учениковъ и ученицъ				Общее число
					Мѣстн.		Изъ сосѣднихъ деревень		
					Ученикъ	Ученица	Ученикъ	Ученица	
43	А л е к с а н д р о п о л ь с к і й у ѣ з дъ	Джаджуръ	Ахъ-Килиса Саріаръ III Архвали Гонахъ-гранъ Аджи-Назаръ	5	87	5	—	—	92
44		Ахъ-Килиса	Саріаръ Джаджуръ III Архвали	3	36	4	—	—	40
45		Амамли	Спитакъ Чигдамалъ Чотуръ Афанди	3	75	18	2	—	95
46		Кишлягъ	Бзовдаръ Дарвазъ Больш. Карак. Аджи-Гара	3	59	18	2	—	79
47		Ягублы	Варданли Сармусахли Больш. Каракились	3	29	12	5	—	46

Имя и фамилія учителей	Учителя, гдѣ учились и окончили, какой образовательный цензъ имѣютъ	Жалованіе учителей	Имя и фамилія попечителей	Имя и фамилія мѣстныхъ священниковъ
Александръ Варданянъ Грачія Ширинянъ	Оконч. кур. Эрив. епарх. семинаріи Оконч. к. Эрив. епарх. семин.	400 300	Даниель Даниел-янъ Егія Хачатрянъ Григ. Геворкянъ	Священникъ Арутюнь Рапаелянъ
Старш.уч.свящ. Хачатуръ. Т. Геооркянъ Арамъ Артянъ съ 20 февр. до конца года Геворкъ Артянъ съ октября до конца дек.	Оконч к. Аричск. двухклас учил Изъ V-го клас. Александр. ком. учил Ни гдѣ ни окончившій	Безвоз 100 100	Кургинъ Теръ-Геворкянъ Оганесь Теръ-Мануэлянъ Оган. Галстянъ	Священникъ Хачатуръ Т.-Геворкянъ
Оганесь Шаптинкянъ Левонъ Аджамянъ	Оконч. курсъ Нерсисянъ сем. Оконч. курсъ Алекс. гор. уч.	400 300	Абель Шахназар-янъ Микиртичь Ламбарянъ Л. Аджамянъ Аршавиръ Теръ-Симеонянъ	Священники Авагъ Теръ-Симеонянъ Барс. Теръ-Арутюнянъ Саркись Теръ-Осипянцъ
Манукъ Газарянъ Г-жа Нунэ Ми-насбекианъ	Оконч. курсъ Нерсисянъ сем. Оконч. курсъ Овнанянск. уч. и V клас. женск. гимнази	400 300	Абгаръ Теръ-Микиртчанъ Хач. Харабекианъ Григ. Шаинянъ Вирав. Самуэлянъ	Священникъ Амазаспъ Овбянъ
Оганесь Аветисянъ	Оконч. курсъ II клас. Алекс. арм. духов. училища	250	Микиртичь Т.-Погосянъ Саакъ Саакянъ Мнацаканъ Петросянъ Соломонъ Сантерянъ	Священникъ Симеонъ Мириманянъ ж. сел. Томарташъ

№№ по порядку.	Епархія, районъ, уѣздъ гдѣ находится школа	Названіе селенія гдѣ находится школа	Каковыя сосѣднія деревни	Сколько отдѣленій имѣетъ школа	Число учениковъ и ученицъ				Общее число
					Мѣстн.		Изъ сосѣднихъ деревень		
					Ученикъ	Ученица	Ученикъ	Ученица	
48	Ширакскій районъ	Угузли *)	Амзакаракъ Башъ катикларъ Орта катикларъ	3	42	—	—	—	42
49	Заришатскій районъ	Гятукъ *) Сатлмишъ	Агчагала Мал. Паркитъ Больш. Паркитъ	2	55	10	—	—	65
50	Басенскій районъ	Шатеванъ *) Овберанъ	Обверанъ Чюрукъ	2	37	—	—	—	37
51	Олтинскій районъ	Калгосъ *) Агаракъ	Калгосъ Ортули Бердусъ	1	32	8	—	—	40
	Тифлисская епархія								
52	Тифлискій уѣздъ	Шамшулта		2	24	4	—	—	28

Имя и фамилія учителей	Учителя, гдѣ учились и окончили, какой образовательный цензъ имѣютъ	Жалованіе учителей	Имя и фамилія попечителей	Имя и фамилія мѣстныхъ священниковъ
Арутюнъ Гюлназарянъ	Окончивш. курсъ Аштаракск. гор. училища, имѣетъ цензъ	350	Свящ. Егишэ Т.-Григорянъ Карапеть Папо-янъ Степанъ Агек-янъ Тигранъ Арутюн-янъ Аветись Теръ-Степанянъ	
Аршалуйсъ Абраамянъ	Окончивш. курсъ Эчміадзинск. духовн. академ.	400	Григоръ Газар-янъ Степанъ Мурат-янъ Тигранъ Нерсис-янъ	
Микиртичъ Азатянъ	Окончивш курсъ Аштаракск. уч.	360	Агекъ Теръ-Никогосянъ Еремія Геворк-янъ Хачатуръ Ашиг-янъ	
Мартиросъ Т. Мартиросянъ	Окончивш. курсъ нормальн. учил. сел. Башъ-гюхъ и тифл. садо-водств. учил.	315	Минасъ Саркис-янъ Оганесъ Кара-петянъ Манукъ Папик-янъ	
Смбатъ Газар-янъ, по случаю болѣзни отсутствовалъ съ 15-го февраля Ширмазанъ Т.-Андреасянъ		360	Амирханъ Амир-ханянъ Хечо Акопянъ Геворкъ Геворк-янъ Галустъ Степан-янъ	

№№ по порядку.	Епархія, районъ, уѣздъ гдѣ находится школа	Названіе селенія гдѣ находится школа	Каковыя сосѣднія деревни	Сколько отдѣленій имѣетъ школа	Число учениковъ и ученицъ				Общее число
					Мѣстн.		Изъ сосѣднихъ деревень		
					Ученикъ	Ученица	Ученикъ	Ученица	
53	Тифлисскій уѣздъ	Дагетъ Хаченъ		3	56	25	—	—	81
54		Дурнукъ		2	31	21	—	—	52
55	Лоріискій районъ	Ахлатъ *)	Санаинъ	1	38	23	—	—	61
56		Чочканъ	Галачи	1	38	2	—	—	40
57		Хачи гюхъ		3	50	4	—	—	54

Имя и фамилія учителей	Учителя, гдѣ учились и окончили, какой образовательный цензъ имѣютъ	Жалованіе учителей	Имя и фамилія попечителей	Имя и фамилія мѣстныхъ священниковъ
Ервандъ Осипянъ Арутюнь Оганянъ Арутюнь Мовсесянъ Священн. Г. Амирджанянъ	Оконч. к. Нерсисянь семин. Вышелъ изъ V кл. Нерс. сем. Вышелъ изъ VI кл. Нерс. сем. Вышелъ изъ IV кл. Нерс. семин.	300 260 100 Даромъ	Сисакъ Погосянъ Варданъ Магалянцъ Оган. Авакянъ Погосъ Авакянъ	
Саркись Теръ-Даніелянь Г-жа Маріамъ Давришянъ	Вышелъ изъ V кл. Нерсис. сем. Вышла изъ II кл. Овнан. уч.	300 100	Газаръ Балалянъ Мисакъ Хачатрянъ Геворкъ Игитянцъ	
Гукасъ Теръ-Давтянь	Окончивш. курсъ Нерсисянь сем.	250	Арамаисъ Ерзнкянъ	
Александръ Варданянъ	Окончивш. курсъ Нерсисянь сем.	350	Священникъ Аветисъ Варданянъ Сар. Тамазянь Нерсесъ Галстанъ	
Арамъ Баба-янъ	Окончивш. курсъ Александр. гор. училища	300	Аршакъ Харазянъ Александръ Петросянъ Багр. Авагянъ	

№№ по порядку	Епархія, районъ, уѣздъ гдѣ находится школа	Названіе селенія, гдѣ находится школа	Каковыя сосѣднія деревни	Сколько отдѣленій имѣетъ школа	Число учениковъ и ученицъ				Общее число
					Мѣстн.		Изъ сосѣднихъ деревень		
					Ученикъ	Ученица	Ученикъ	Ученица	
58	Лоріійскій районъ	Шногъ	Тегаръ Кохбъ	3	33	2	—	—	35
59		Дсехъ	Каринчъ Марцъ Алириксъ	3	94	33	—	—	127
60		Казахскій уѣздъ	Татлу *)	Газахъ Ахумъ	2	24	7	5	—
61	Елисавет польскій уѣздъ	Пипъ		4	64	40	—	—	104
62	Шемахинская епархія Шемахинскій уѣздъ	Заргаранъ		2	52	9	—	—	61

Имя и фамилія учителей	Учителя, гдѣ учились и окончили, какой образовательный цензъ имѣютъ	Жалованіе учителей	Имя и фамилія попечителей	Имя и фамилія мѣстныхъ священниковъ
Гегамъ Теръ-Барсегянъ.	Оконч. к. Нерсисянъ семинари.	400	Багратъ Мкртумянъ. Амазаспъ Еолчянъ. Багратъ Парсаданянъ. Акопъ Обосянъ Торосъ Мехрабянъ.	
Иср. Теръ-Багдасарянъ. Екатерина Мамиконянъ.	Оконч. к. VI кл. Айказянск. уч. Оконч. к. „Гаян-янъ“ уч. гор. Эриванъ.	400 250	Степанъ Кочіянъ. Фарс. Ватіянъ. Гевондъ Шегоянъ	
Арутюнъ Еганянъ.	Ок. к. Нерсисянъ семинари и Эчміадзинск. дух. академіи.	300	Арсенъ Апресянъ	
Галустъ Мамиконянъ. Г-жа Ермонія Егіянъ.	Имѣетъ домаш. образованіе.	400 300	Саркисъ Мануэлянъ. Микиртичъ Ага-янъ. Карапетъ Гюлумянъ.	
Петросъ Пирбудаганъ.	Оконч. к. VI кл. Эчміадз. духов. академіи.	420	Навасардъ Гукасянъ. Амбарцумъ Будаганъ. Айрапетъ Степанянъ. Григоръ Степанянъ.	

№№ по порядку	Епархія, районъ, уѣздъ гдѣ находится школа	Названіе селенія, гдѣ находится школа	Каковыя сосѣднія деревни	Сколько отдѣленій имѣетъ школа	Число учениковъ и ученицъ				Общее число
					Мѣстн.		Изъ сосѣднихъ деревень		
					Ученикъ	Ученица	Ученикъ	Ученица	
63	Шемахинскій уѣздъ	Ингарь *)	Гюда Норъ-шенъ Шукюрлу	1	17	—	4	—	21
64	Геокчайскій уѣздъ	Гиркъ *)	Кешхурдъ Кешкендъ	3	44	44	—	—	64

Имя и фамилія учителей	Учителя, гдѣ учились и окончили, какой образовательный цензъ имѣютъ	Жалованіе учителей	Имя и фамилія попечителей	Имя и фамилія мѣстныхъ священниковъ
Аршакъ Гукасянъ.	Оконч. к. VI кл. Эчмиад. духов. академіи.	360	Священникъ Артакъ Теръ-Мартиросянъ. Мовсесъ Айрапетянъ. Ефремъ Мовсесянъ.	
Асканазъ Мравьянъ.	Обучался въ Эрив. епархіал. семинаріи и Эчмиадз. духовной академіи.	360	Священникъ Александръ Абраамянъ. Мовсесъ Оганянъ Арутюнъ Шахназарянъ. Александръ Корганянъ. Иванъ Теръ Маркосянъ.	Священникъ Александръ Абраамянъ

№№ по порядку	Епархія, районъ, уѣздъ гдѣ находится школа	Название селенія гдѣ находится школа	Каковыя сосѣднія деревни	Сколько отдѣленій имѣетъ школа	Число учениковъ и ученицъ				Общее число
					Мѣстн.		Изъ сосѣднихъ деревень		
					Ученикъ	Ученица	Ученикъ	Ученица	
65	Шемахинская епархія	Баку		3	—	53	—	—	53

Имя и фамилія учителей	Учителя, гдѣ учились и окончили, какой образовательный цензъ имѣютъ	Жалованіе учителей	Имя и фамилія попечителей	Имя и фамилія мѣстныхъ священниковъ
Г-жа Осипова.	*) Оконч. к. Моск. профес. школы.	40	Пред. шк. сек. г. Г. О. Костанянъ	
Г-жа Акунянъ.	**) Имѣетъ свидѣтельство Московской професіон. шк. г-жи Теодоръ съ правомъ преподав. уроковъ въ шк.	360	Предсѣдательница правленія женской професіональной шк. г-жа С. М. Адамьянъ.	
Г-жа М. Осипянъ.	Оконч. к. профес. шк. Тиф. Арм. женскаго благотворит. о-ва.	480	Вице предсѣдательница г-жа Н. Н. Сапарянъ.	
Г-жа Е. Баранова.	Изучила чулочное мастерство	360	Кассирша г-жа А. Г. Айвазянъ	
Надзирательница г-жа Е. Бунятянъ.	***) Окончивш. к. II кл. Тифл. Гаянянъ училища.	120	Письмоводитель г-жа А. А. Теръ-Григоріанъ.	
Г-жа П. Тигранянъ.	Оконч. к. IX кл. Тиф. I-й женск. гимназіи.	Б Е З В О З М Е З Д Н О		
Г-жа Е. Гиланцянь	Оконч. к. IX кл. Бак. Маринск. гимназіи.			
Г-жа П. Григоріанъ	Оконч. к. IX кл. Тиф. I-й женск. гимназіи.			
Г-жа Е. Бекзадянъ	Оконч. к. IX Тиф. I-й женск. гимназіи.			
Г-жа Е. Кишмишянъ.	Оконч. к. IX Тиф. I-й женск. гимназіи.			

*) Съ 1-го октября по 1-ое ноября.
 **) Съ 1-го декабря по 1-ое сентября.
 ***) Съ 1-го марта по 1-ое іюля.

III. В Ъ Д О М О С Т Ъ

исокъ Армянскихъ церковно-приходскихъ школъ, находящихся въ четырехъ архіяхъ Закавказья (Эриванской, Тифлисской, Карабагской и Шемахинской) и ассигнованныя пособія на содержаніе этихъ школъ.

№№ по порядку	Число училищъ	Епархія, викаріатъ, районъ, бла- гочинство	Названіе училищъ и селеній	Типъ школъ	АССИГНОВАН. ПОСОБІЯ				
					Б. А. К. С.	К. А. Б. об.	Отъ разныхъ учрежденій и отъ частныхъ лицъ		
1	1	Эриванская епархія <i>гор. Эривань</i>	Св. Гайанянь	женск.	—	200	Эриванс. отдѣл.		
2	2		» Зораваръ	»					
3	3		Маріамянь	»					
4	4		<i>пригородъ</i>	Хримянь	об. пол.	—	50	Эриванс. отдѣл.	
5	5			Св. Оганесь	»				
6	6			{ Норкъ Контъ	»	»	—	100	" "
7	7				»	»	—	100	
		<i>Эриван. уѣздъ</i>							
8	1	<i>Котайнское благочин.</i>	Вармазярь	мужск.					
9	2		Норагавитъ	об. пол.					
10	1		Канакеръ	"					
11	2		Джрвежъ	мужск.					
12	3		Аванъ	об. пол.					
13	4		Арамусъ	мужск.					
14	5		Аринджъ	»					
15	1		<i>Гаринское благочин.</i>	Давалу	об. пол.				
16	2			Верх. и ниж. Камарлу	»				
17	3			Новрузлу	мужск.				
18	4	Далуларъ		»					
19	5	Чигдамлу и Башналу		»					
20	6	Гуламали Бзовандъ		»					
21	7	Зохраблу		»					

№№ по порядку	Число училищъ	Епархія, викаріатъ, районъ, бла- гочинство	Названіе училищъ и селеній	Типъ школъ	АССИГНОВАН. ПОСОБІЯ		
					Б. А. К. С.	К. А. Б. об.	Отъ разныхъ учрежденій и отъ частныхъ лицъ
22	1	<i>Вагаршапат. благочин.</i>	Вагаршапатъ	мужск.			
23	2		»	женск.			
24	3		Ниж. Хатунархъ	мужск.			
25	4		Кошъ	об. пол.	200		
		<i>Аштарацк. благочин.</i>					
26	1		Аштарацкъ	об. пол.			
27	2		Ошаканъ	»			
28	3		Кизилтамуръ	мужск.			
29	4		Парпи	»			
30	5		Бюраканъ	—	200		
31	6		Карби	—	—	900	
		<i>Сардарабад- ское благочин.</i>					
32	1		Моллабаязетъ	об. пол.	300		
33	2		Гечрлу	мужск.			
		<i>Абаранское благочин.</i>					
34	1		Аликучакъ	»	250	250	
35	2		Хознаваръ	»	—	250	
36	3		Базарчухъ	»	—	500	
		<i>Сурмалинск. благочин.</i>					
37	1		Халфалу	»			
38	2		Игдырмава	»	—	200	
39	3		Мѣст. Игдырь	об. пол.			
40	4		Хошхабаръ	мужск.			
41	5		Блуръ	»			

№№ по порядку	Число училищъ	Епархія, викаріатъ, районъ, бла- гочинство	Названіе училищъ и селеній	Типъ школъ	АССИГНОВАН. ПОСОБІЯ		
					Б. А. К. С.	К. А. Б. об.	Отъ разныхъ учрежденій и отъ частныхъ лицъ
42	6	Новобаязетскій викаріатъ	Ахверись				
43	7		Али-Гамаръ				
44	8		Алеблу				
45	1	Гегаркуникъ	Гор. Новобаязетъ	об. пол.			
46	1		Ниж. Гёзалдара	мужск.	—	300	
47	2		Колагранъ	об. пол.	300		
48	3		Ниж. Адіаманъ	мужск.	300		
49	4		Гулалы	об. пол.	300		
50	5		Норадузъ	мужск.	—	300	
51	6		Верх. Каранлухъ	об. пол.	300		
52	7		Алигрихъ	мужск.	—	300	
53	8		Пшакендъ	об. пол.	—	300	
54	9		Дарачичакъ или Цажкац. благочин.	Золахачъ	мужск.		
55	1	Карвансарай		»	300		
56	2	Алапарсъ		»	—	—	200 Н. Тагіа носянъ
57	3	Солакъ		об. пол.	—	100	
58	4	Ордаклу		мужск.	—	500	
59	5	Цамакабердъ		»	—	300	
60	6	Рндамалъ		об. пол.	—	300	
61	7	Шаруро-Да- ралагезс. благочин.	Ниж. Ахта	»	—	500	
62	8		Чибухлы	»	—	500	
63	1		Улія-Норашень	»	—	300	
64	2	Ханлухларъ	мужс.				
65	3	Гнэшикъ	»	—	30	Отд. Эриван.	

№№ по порядку	Число училищъ	Епархія, викаріатъ, районъ, бла- гочинство	Названіе училищъ и селеній	Типъ школъ	АССИГНОВАН. ПОСОБІЯ		
					Б. А. К. С.	К. А. Б. об.	Отъ разныхъ учрежденій и отъ частныхъ лицъ
66	1	Нахичсванск. викаріатъ	Старый Нахичевань.	об. пол.			
67	1		Верх. Акулисъ	»	200		
68	2		Ниж. Акулисъ	»			
69	3		Верх. Аза	»	—	300	
70	4		Кахакикъ	»	—	—	1/10 мѣ по- жертвован- ной суммы С. Х. и А. Геворковыхъ
71	5		Цхна	»			
72	6		Парака	»			
73	7		Танакертъ	»			
74	8		Карчеванъ	»			
75	9		Шивани цоръ	»			
76	10		Шейхъ Махмутъ	»	—	—	
77	11		Айлапатъ	»	—	300	
78	12		Астапатъ	»			
79	13	Ярмча	»	—	300		
		<i>Ериджакск. районъ</i>					
80	1		Шуруть	»	—	200	
81	2		Порадаштъ	»	—	100	
82	3	Джюльфа	»				
		<i>Мегринск. районъ</i>					
83	1		Мегри	»			
84	2		Калеръ	»	—	—	400 Т-во „А- рамаздъ“
85	3		Ванкъ	»	—	—	350 » »
86	4		Личкъ	»	—	—	500 » »
87	5	Какавабертъ	»	—	—	500 » »	

№№ по порядку	Число училищъ	Епархія, викариатъ, районъ, бла- гочинство	Названіе училищъ и селеній	Типъ школъ	АССИГНОВАН. ПОСОБІЯ		
					Б. А. К. С.	К. А. Б. об.	Отъ разныхъ учрежденій и отъ частныхъ лицъ
		Татевскій викар.					
88	1	<i>Зангезуръ</i>	Али-Цоръ	об. пол.			
89	2		Шнахайръ	»			
90	3		Хотъ	»	250		
91	4		Караунджъ	»	285		
92	5		Сел. Герюсы	»			
93	6		Гор. Герюсы	»			
94	7		Хнцорискъ	мужск.			
95	8		Карашень	об. пол.	200		
96	9		Хознаваръ	»		200	
		<i>Гафанъ</i>					
97	1		Цавъ	»	—	—	400 Т-во „А- рамаздъ“
98	2		Шкетъ	»	—	—	400 „ „
99	3		Андъ	»	—	—	500 „ „
100	4		Шикаохъ	»	—	200	500 „ „
101	5		Агаракъ	»	—	—	400 „ „
102	6		Вачаганъ	»	200		
103	7		Севакаръ	»	—	—	400 „ „
104	8		Шрвенанць	»	1500		
105	9		Арачацоръ	»	—	—	400 „ „
106	10		Зейва	»	—	—	650 „ „
107	11		Параватумбъ	»	—	—	300 „ „
		<i>Сисянъ</i>					
108	1		Татевъ	мужск.			
109	2		Лоръ	»			
110	3		Ахлатянъ	об. пол.			

№№ по порядку	Число училищъ	Епархія, викаріатъ, районъ, бла- гочинство	Названіе училищъ и селеній	Типъ школь	АССИГНОВАН. ПОСОБІЯ		
					В. А. К. С.	К. А. В. об.	Отъ разныхъ учрежденій и отъ частныхъ лицъ
111	4		Таза Гюхъ	об. пол.	200		
112	5		Алелу	»	—	300	
113	6	Александроп. викаріатъ	Брнакотъ	»	400		
114	1	<i>гор. Александр.</i>	Св. Пиркичъ	мужск.			
115	2		Сааканушянъ	женск.			
116	3		Аргутянъ	»			
117	4		Хримянъ	об. пол.			
		<i>Ортаклиск. благ.</i>					
118	1		Больш. Саріаръ	мужск.			
119	2		Ниж. Ганлича	»			
		<i>Джаджурск. благочин.</i>					
120	3		Топарли	мужск.			
121	4		Гонахранъ	»			
122	5		Ахкилиса	об. пол.	200		
123	6		Джаджуръ	»	300		
124	7		Дюзкяндъ	»	200		
		<i>Артикс. благ.</i>					
125	8		Газанчи	»			
126	9		Артикъ	»	200		
127	10		Башъ-Гюхъ	»	200		
128	11		Гипчахъ (ариджск. монастырь)	»	1200		
129	12	<i>Норашенск. благ.</i>	Норашень	»	—	300	
130	13		Больш. Архвали	»			
131	14		Чзхларъ	мужск.			
132	15	<i>Чорлитск. благочин.</i>	Чорлы	»	—	200	

№№ по порядку	Число училищъ	Епархія, викаріатъ, районъ, бла- гочинство	Названіе училищъ и селеній	Типъ школъ	АССИГНОВАН. ПОСОБІЯ		
					В. А. К. С.	К. А. Б. об.	Отъ разныхъ учрежденій и отъ частныхъ лицъ
133	16	<i>Оромск. благочин.</i>	Дагарлы	об. пол.	200		
134	17		Хли-Караклиса	»	200		
135	18	<i>Махмутчух. благочинств.</i>	Оромъ	»			
136	19		Цитіанковъ	"	200		
137	20		Махмутчухъ	мужск.			
138	21	<i>Караклис. благочин.</i>	Больш. Каракилиса	об. пол.			
139	22		Амзачиманъ	»			
140	23		Ягубли	»	200		
141	24		Кишлякъ	»	200		
142	25	<i>Амамл. благ.</i>	Амамли	»	300		
143	26	<i>Тавшанкиш- лякс. благоч.</i>	Бугдашенъ	»			
144	1	Карскій викаріатъ	Гор. Карсъ	мужск.			
145	2		"	женск.			
146	1	<i>Карск. районъ</i>	Ортакилиса	мужск.			
147	2		Бекліахмедъ	»			
148	3	<i>Ширакскій районъ</i>	Сарикамишъ	об. пол.			
149	4		Пирвали	"	—	250	
150	5		Мавракъ	»	—	300	
151	6		Угузлы	мужск.	200		

№№ по порядку	Число училищъ	Епархія, викаріатъ, районъ, бла- гочинство	Названіе училищъ и селеній	Типъ школъ	АССИГНОВАН. ПОСОБІЯ			
					Б. А. К. С.	К. А. Б. об	Отъ разныхъ учрежденій и отъ частныхъ лицъ	
152	7		Башкядикларъ	мужск.	—	300		
153	8		Ортакядикларъ	»	—	100	Карск. отд.	
154	9		Чала	об. пол.	—	—	600 Сов. Спб. Арм. церкв.	
155	10	<i>Заршанс. р.</i>	Кядукъ Сатилмишъ	»	200			
156	11	<i>Олтинск. районъ</i>	Зардане	мужск.	—	250		
157	12		Гор. Олти	об. пол.	—	250		
158	13	<i>Басен. и Ка- гизманск. районъ</i>	Шатеванъ	мужск.	200			
159	14		Калгосъ-Агаракъ	об. пол.	200			
160	15		Гор. Кагизманъ	»				
161	16	<i>Нахичев. рай.</i>	Багранъ	мужск.				
162	17	<i>Ардаганс. рай.</i>	Гор. Ардаганъ	об. пол.	—	100	Ардаганск. отдѣл.	
163	1	<i>Грузино-Имеретин. епархія гор. Тифлисъ</i>	Маріаманъ—	}				
164	2		Анановская		женск.			
165	3		Св. Карапета		об. пол.			
166	4		Тандоянъ		женск.			
167	5		Гайанянъ		»			
168	6		Шамкорск. Св. Богор.		об. пол.			
169	7		Эчміадзнецоць » »		женск.			
170	8		Чугуретск. св. Богор.		об. пол.			
171	9		Св. Минасянъ		»			
172	10		Зркенянць		»			
173	11		Джиграшенъ		»			
174	12		Св. Ншанъ		женск.			
			Норашенск. Св. Богор.	»				

№№ по порядку	Число училищъ	Епархія, викаріатъ, районъ, бла- гочинство	Названіе училищъ и селеній	Типъ школъ	АССИГНОВАН. ПОСОБІЯ		
					Б. А. К. С.	К. А. Б. об.	Отъ разныхъ учрежденій и отъ частныхъ лицъ
175	13	<i>Тифлис. благоч.</i>	Катугике Св. Богор.	об. пол.			
176	14		Св. Саркисъ	»			
177	15		Кукинск. · Норашень Св. Богородиц.	»			
178	1	<i>Дорійское благоч.</i>	Болнис, Хачень	мужск.			
179	2		Шамшулта	об. пол.	200		
180	3		Дурнукъ	»	200		
181	4		Дагетъ-Хачень	»	200		
182	5		Мѣст. Агбулагъ	»			
183	6		Мѣст. Манглись	»			
184	1		Дисехъ	»	200		
185	2		Ахпатъ	»	250		
186	3		Оцунъ	»			
187	4		Санаинъ	»			
188	5	Хачи-Гюхъ	»	200			
189	6	Джалалъ Оглы	»				
190	7	Гюлагаракъ	»	—	200		
191	8	Чочканъ	»	200			
		<i>Казахск. I и II ч. благочин.</i>					
192	1		Гор. Казахъ	»	—	100	
193	1		Каравансарай	»	—	100	
194	2		Зархечъ	мужск.	—	140	Делиж. отд.
195	3		Севакаръ	»			
196	4	Верх. Агданъ	об. пол.	—	250		

№№ по порядку	Число училищъ	Епархія, викаріатъ, районъ, бла- гочинство	Названіе училищъ и селеній	Типъ школь	АССИГНОВАН. ПОСОБІЯ		
					В. А. К. С.	К. А. Б. об.	Отъ разныхъ учрежденій и отъ частныхъ лицъ
197	5		Мѣст. Делижанъ	об. пол.	—	210	Делиж. отд.
198	6		Погоскилиса			137	Делиж. отд.
199	7		Гошготанъ			100	
200	8		Галача			100	
201	9		Барана			100	
202	10		Ачаджуръ			100	
203	11		Тоузъ			100	
		<i>Шамшадинск. благочин.</i>					
204	1		Татлу	об. пол.	300		
205	2		Верх. Кармиръ-Ахб.	»	100		
206	3	<i>Шулаверское благочин.</i>	Ниж. Кармиръ-Ахб.	мужск.	—	100	
207	1		Шулаверъ	об. пол.			
208	2		Шногъ	»	200		
		<i>Сигнахск. благочин.</i>					
209	1		Гор. Сигнахъ	»			
210	1		Мѣс. Лагодехъ	»	—	100	
211	2		Велисцихе	женск.	—	100	
		<i>Душетское благочин.</i>					
212	1		Гор. Душетъ	об. пол.	—	200	
213	1		Мухранъ	»	—	320	
		<i>Телавск. благочин.</i>					
214	1		Гор. Телавъ	»	—	150	
		<i>Закаталск. благочин.</i>					
215	1		Гор. Закатала	»	—		
216	1		Кахи Аванъ	»	—	100	

№№ по порядку	Число училищъ	Епархія, викаріатъ, районъ, бла- гочинство	Названіе училищъ и селеній	Типъ школъ	АССИГНОВАН. ПОСОБІЯ		
					Б. А. К. С.	К. А. Б. об.	Отъ разныхъ учрежденій и отъ частныхъ лицъ
		Елисаветпольскій викаріатъ					
217	1	<i>г. Елисаветп.</i>	Св. Лусаворичъ	об. пол.			
218	2		Св. Оганесъ	»			
219	1		Мерзикъ	»			
220	2		Браджуръ	»	—	200	
221	3		Верх. Каратъ	»			
222	4		Гарнакеръ	»			
223	5		Пипъ	»	250		
224	6		Корюнапатъ	»	—	250	
225	7		Геташень	мужск.	—	200	
226	8		Карабулагъ	об. пол.	—	250	
227	9		Бананць	»			
		Ахалцихс. викар.					
228	1		Гор. Ахалцыхъ	»			
229	1		Мѣст. Боржомъ	»			
230	2		Мамзара	»	—	200	
231	3		Цугругъ	»			
232	4		Тамала	»	—	250	
233	5		Сазрель	»	—	250	
234	6		Телифъ	»	—	300	
		Ахалкалакск. районъ					
235	1		Гор. Ахалкалакъ	»			
236	2		Гюмурда	»	—	250	
		Горійскій викар.					
237	1		Гор. Гори	»			
238	1		Квахрелы	»	—	300	

№№ по порядку	Число училищъ	Епархія, викаріатъ, районъ, бла- гочинство	Названіе училищъ и селеній	Типъ школь	АССИГНОВАН. ПОСОБІЯ		
					Б. А. К. С.	К. А. Б. об.	Отъ разныхъ учрежденій и отъ частныхъ лицъ
239	2		Мѣс. Сурамъ	об. пол.			
240	3		Цхинвалъ	»			
241	4		Ахалкалакъ	»	—	300	
242	5		Джигирда	»			
243	6		Цибелда	»			
		<i>Кутаисское благочин.</i>					
244	1		Гор. Кутаисъ	»			
245	1		Мѣст. Чхаръ	»	—	250	
246	2	<i>Сухумскій районъ</i>	Сачхеретъ	»	—	250	
247	1		Гор. Сухумъ	»			
248	1		Курудере	»			
249	2		Мцара	»			
250	3		Ануха	»			
251	4		Бурджъ	»			
252	5		Гор. Поті	»	—	200	
		<i>Батумскій районъ</i>					
253	1		Гор. Батумъ	»			
254	1	<i>Ардвинскій районъ</i>	Гор. Ардвинъ	»			
255	1		Танцотъ	»	—	280	
		Карабагск. епарх.					
256	1	<i>Варанда</i>	Аветараноцъ	»			
257	2		Ниж. Тагларъ	»			
258	3		Сарушенъ	»			
259	4		Сось	»	300		
260	5		Чартаръ	»			

№№ по порядку	Число училищъ	Епархія, викаріатъ, районъ, бла- гочинство	Названіе училищъ и селеній	Типъ школъ	АССИГНОВАН. ПОСОБІЯ		
					Б. А. К. С.	К. А. Б. об.	Отъ разныхъ учрежденій и отъ частныхъ лицъ
261	6		Хнушинакъ	об. пол.			
262	7		Гиши	»			
263	8		Мшкапатъ	»			
264	9		Хгорти	»			
265	10		Трнаварзъ	»	200		
266	11		Нинги	»			
267	12		Кагарци	»			
268	13		Аци	»			
269	14		Норшенъ	»	200		270 отъ прож. въ Баку крест.
270	15		Кизкала	»			
271	16		Ашанъ	»			
272	17		Авдуръ	»	1235		300 отъ прож. въ Баку крест.
273	18		Мюришенъ	»			
274	19		Варазабуйнъ	»	200		
275	20		Приджамалъ	»	200		
276	21		Кятукъ	»			
277	22		Дагразъ	»			
278	23		Цоватехъ	»	300		
279	24		Каринъ-такъ	»	460		
280	25		Каваханъ	»			
		<i>Дизакъ</i>					
281	1		Тохъ	»	—		150 отъ прож. въ Баку крест.
282	2		Туми	»			
283	3		Аракель	»			
284	4		Баназуръ	»	—		700 отъ прож. въ Баку крест.
285	5		Иделецикъ	»			

№№ по порядку	Число училищъ	Епархія, викаріатъ, районъ, бла- гочинство	Названіе училищъ и селеній	Типъ школъ	АССИГНОВАН. ПОСОБІЯ		
					Б. А. К. С.	К. А. Б. об.	Отъ разныхъ учрежденій и отъ частныхъ лицъ
286	6		Гадрутъ	мужск.			
287	7		"	женск.			
288	8		Хачабердъ	об. пол.			
289	9		Тагларъ	»	300		
290	10		Шагахъ	»	200		
291	11		Азохъ	»	300		
292	12		Чракуйсъ	»	200		
293	13		Ханацоръ	»			
		<i>Хаченъ</i>					
294	1		Ханкенды	"			
295	2		Балуджа	»			
296	3		Кишлякъ	»			
297	4		Птрецикъ	»			
298	5		Дагравъ	»			
299	6		Норагюхъ	»	200		
300	7		Ревъ	»			
301	8		Ханапатъ	»			— 120 отъ прож. въ Баку крест
		<i>Джрабертъ</i>					
302	1		Кусапатъ	"	100		— 300 отъ прож. въ Баку крест.
303	2		Мець-шенъ	»	200		
304	3		Мохратахъ	»	500		
305	4		Мартакертъ	мужск.			— 300 отъ прож. въ Баку крест.
306	5		Эркеджъ	»			
307	6		Матагесъ	»	435		
		<i>Нухинс. уезд.</i>					
308	1		Кяндакъ	об. пол.	200		

№№ по порядку	Число училищъ	Епархія, викариатъ, районъ, бла- гочинство	Название училищъ и селеній	Типъ школь	АССИГНОВАН. ПОСОБІЯ		
					Б. А. К. С.	К. А. Б. об.	Отъ разныхъ учрежденій и отъ частныхъ лицъ
309	2		Чайкендъ	об. пол.			
310	3		Варташенъ	»			
311	4		Нижъ	»			
312	5		Кахаванъ	»			
313	6		Амирванъ	»			
314	7		Гаябаши	»			
315	1		Гор. Нухи	мужск.			
316	2		»	женск.			
		<i>гор. Шуша</i>					
317	1		Мегрецоцъ	мужск.			
318	2		Татевосянцъ	об. пол.			% съ пожерт- ванной суммы И. М. Тате- восовымъ.
319	3		Агулецоцъ	»			
320	4		Маріамянъ	женск.			
		Шемахинс. епархія					
321	1		Месропянъ	мужск.			
322	2		Рипсимянъ	женск.			
		<i>гор. Баку</i>					
323	1		Сандухтянъ	об. пол.			
324	1		Дербентъ	»			
325	1		Сагіянъ	»			
326	2		Куба	»			
327	3		Заргаранъ	»	200		
328	4		Ингаръ	»	200		
329	5		Матраса	»			
330	6		Гиркъ	»	550		
331	7		Хачмазъ	»			
332	8		Калага	»			

